

Bundel - Verenigde Vergadering van 22 december 2022

- 00 Opening
 - Oproepbrief VV 22 december 2022
- 01 Vaststellen agenda
 - Concept agenda VV 22 december 2022
- 02 Lijst van besluiten en toezeggingen VV 24 november 2022 (bijlage: audiotranscript)
 - Lijst van besluiten en toezeggingen VV 24 november 2022
 - Presentielijst VV 24 november 2022
 - Bijlage: audiotranscript VV 24 november 2022
- 03 Mededelingen
- 04 Insprekers
- 05 Vragenrondje
- 06 Stukken ter kennisname
 - Audiotranscript commissie BFO 6 december 2022
 - VERZAMELFORMULIER VV 22 DECEMBER 2022
- B Besprekstukken
 - B.01 Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022
 - Dossier 2669 voorblad
 - Voorstel: Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden
 - Bijlage: Nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022
 - B.02 Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2023 (aangehouden)
 - Dossier 2739 voorblad
 - Voorstel: Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2023
 - Bijlage 1: Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2023
 - Bijlage 2: Toelichting op Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2023
- H Hamerstukken
 - H.01 Aanpassen verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023
 - Dossier 2715 voorblad
 - Voorstel: Aanpassen verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023
 - H.02 Bestuurlijke P&C kalender 2023
 - Dossier 2653 voorblad
 - Voorstel: Bestuurlijke P&C kalender 2023
 - Bijlage: Bestuurlijke P&C kalender 2023
- M INGEDIEND EN AANGENOMEN Motie Bestuurskracht Delfland 2023
 - Motie bestuurskracht Delfland 2023
- S Sluiting

Aan de leden van de verenigde vergadering

DELFT
16 december 2022

ONDERWERP

oproepbrief verenigde vergadering 22 december 2022

Geachte leden,

Hiermee roep ik u namens de voorzitter op voor de bijeenkomst van de verenigde vergadering die zal worden gehouden op **donderdag 22 december**, aanvang **10.00 uur**.

Deze bijeenkomst zal plaatsvinden in de VV zaal van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 in Delft.

Indien u verhinderd bent de verenigde vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg, telefoon (015) 260 82 23. U kunt uw bericht ook sturen naar:
verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Griffier van Delfland,

drs. H.K.B. Fobler

Concept Agenda Verenigde Vergadering

Datum 22-12-2022
Tijd 10:00 - 11:30
Locatie GLH: VV zaal / 1.38
Voorzitter Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

Punt	Onderwerp
00	Opening
01	Vaststellen agenda
02	Lijst van besluiten en toezeggingen VV 24 november 2022 (bijlage: audiotranscript)
03	Mededelingen
04	Insprekers
05	Vragenrondje
06	Stukken ter kennisname
B	Bespreekstukken
B.01	Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022
B.02	Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2023
H	Hamerstukken
H.01	Aanpassen verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023
H.02	Bestuurlijke P&C kalender 2023
S	Sluiting

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 24 november 2022

Aanwezig: Dr. P.H.W.M. Daverveldt (dijkgraaf), ir. P.C. Janssen (secretaris), P. Ouwendijk (VVD), M. Vissers (Water Natuurlijk), ing. R. Egas (Bedrijfsgebouwd), drs. M.E.H. Koop (CDA), ir. C.L.C. van Kretschmar (Bedrijfsgebouwd), mr. P.J. Verhage (Bedrijfsgebouwd), T.H.M. van Heijningen (Bedrijfsgebouwd), N.J. Dijkshoorn-van Dijk (Ongebouwd), J.B. van den Berg (Ongebouwd), A.C.J. van Winden (Ongebouwd), M.J.T. van der Burg (Ongebouwd), J.A. Heijboer (AWP Delfland), dr. Ir. A.J. Middendorp (AWP Delfland), drs. A.C.J. Jans RC (AWP Delfland), drs. E.E. van Hijlckama Vlieg (PvdA), L. Zandstra (PvdA), P. Kiela (PvdA), A.M.F. Jenniskens (Water Natuurlijk), A. Wijbenga (Water Natuurlijk), H. Jonker (PvdD), S.E. Onderdelinden BSc (PvdD), ir. J.B. Simon (PvdD), ing. P.J. Hofman (CU-SGP), mr. S.F. Fekkes (50Plus), ir. M.H.P. Jansen (CDA), T.C.J.M. Oostvogels (VVD), J.P.C. de Klerk (VVD), F. Örgü (VVD), K. Bresjer (VVD), J.G.M. Schouffoer (Categorie Natuurterreinen)

Agendapunt	Onderwerp	Besluit	Toezegging	Trekker
00.	Opening	9:00 uur		
01.	Vaststellen agenda	Oostvogels (VVD) kondigt een concept-amendement aan bij agendapunt B.01. Zandstra (PvdA) kondigt een concept-amendement/initiatiefvoorstel aan bij agendapunt B.01. Middendorp (AWP) kondigt een motie vreemd aan de orde van de agenda aan over afvalwaterzuivering. H.01 wordt bespreekstuk Vastgesteld		Dijkgraaf
02.	Lijst van besluiten en toezeggingen VV 29 september 2022	Vastgesteld	.	

03.	Mededelingen	Hofman (CU-SGP) deelt mee dat zijn fractie schriftelijke vragen voorbereidt over methaanbronnen.		
04.	Insprekers	-		
05.	Vragenrondje			
06.	Stukken ter kennisname	Dijkshoorn (Ongebouwd) vraagt wat er is besproken bij de Unie vorige week en wat de VV hiervan kan verwachten.	Er waren drie toezeggingen: 1. Er is brief gestuurd aan Provinciale Staten door DB met afschrift aan Gedeputeerde Staten + kopie aan de VV; 2. Dijkgraaf heeft contact gehad met de voorzitter van de Unie. Hierbij is de tijdsrapte aan de orde gekomen en dat het proces nu in handen van de politiek is, namelijk de Eerste Kamer. Besluitvorming is echter uitgesteld en de consequenties voor de uitvoering zijn onduidelijk; 3. De code 'Interbestuurlijke verhoudingen' wordt aan de orde gesteld vanuit de VZHW.	Dijkgraaf
B.	Bespreekstukken			
B.01	Initiatiefvoorstel PvdA, Natuur, CU/SGP, PvdD, WN: Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023	De behandeling van het ingediende initiatiefvoorstel wordt geïntegreerd met de behandeling van de begroting. Zandstra (PvdA) dient amendement in 'Aanpassing tarief Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2023' Het initiatiefvoorstel 'Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023' wordt in stemming gebracht: verworpen 20 stemmen tegen 10 stemmen voor Zandstra, Kiela, Van Hijlckama Vlieg, Simon, Jonker, Onderdelinden, Schouffoer, Hofman, Jenniskens, Wijbenga.		

		Het amendement PvdA 'Aanpassing tarief Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2023' is ingetrokken en niet in stemming gebracht.	Het college informeert de VV binnenkort over de wijze waarop gebiedsgerichte aanpak zal worden opgevolgd door een meer risicogestuurde inzet van toezicht en handhaving. Het college informeert de VV in februari over strategie wateroverlast. Het college zal zorgvuldig zijn in aantallen bedrijven en hectares, m.b.t. KPI's. De vragen van de AWPD worden meegenomen in de plannen van de Groote Lucht eind 2023-begin 2024. De VV ontvangt in januari het uitvoeringsplan klimaatadaptatie. In 2023 wordt er meer ingezet op communicatie. In de communicatie wordt duidelijk gemaakt dat de verhoging van de tarieven samenhangt met de stijgende energiekosten en dat de verhoging een tijdelijk karakter heeft. De verschillen in tarief heeft de aandacht van het college.	Hoogheemraad Visser Hoogheemraad Koop Hoogheemraad Ouwendijk Hoogheemraad Egas Hoogheemraad Koop Hoogheemraad Ouwendijk
B.02	Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2027	vastgesteld		
B.03	Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2023	vastgesteld		

H.	Hamerstukken			
H.01	Verordening Watersysteemheffing Delfland 2023	vastgesteld		
Hofman (CU-SGP) vertrekt				
H.02	Peilbesluiten Cluster 2022	Stemverklaringen: Wijbenga (WN) Hofman (CU) Jansen (CDA) geeft aan namens zijn fractie dat hij instemt met de peilbesluiten. Wel moet er steeds door het Waterschap gekeken worden hoe de uitstoot van stikstof en CO2 zoveel mogelijk beperkt kan worden. vastgesteld		
Toegevoegde agendapunten				
	Motie 'Afvalwater is geld waard'	Jans (AWP Delfland) dient motie in Mede ondertekend door leden Jenniskens (WN), Fekkes (50Plus), Jansen (CDA). De motie is aangepast bij het derde gedachtestreepje in: 'en dit in te brengen in de gesprekken na de verkiezingen op 15 maart 2023'. Van Kretschmar (Bedrijfsgebouwd) ondertekent de motie mede. De gewijzigde motie wordt in stemming gebracht Aangenomen	De motie wordt ontraden in de huidige vorm. Na wijziging omarmt het college de motie.	Hoogheemraad Egas
S.	Sluiting	De voorzitter sluit de vergadering om 12.50 uur.		

Presentielijst verenigde vergadering 24 november 2022

Nr.	Partij	Naam	Nr.	Partij	Naam
1.	VVD	P. Ouwendijk	10.	Ongebouwd	N.J. Dijkshoorn – van Dijk
2.	VVD	J.P.C. de Klerk MA	11.	Ongebouwd	J.B. van den Berg
3.	VVD	T.C.J.M. Oostvogels BSc, MA	12.	Ongebouwd	M.J.T. van der Burg – van Leeuwen
4.	VVD	drs. F. Örgü	13.	Ongebouwd	A.C.J. van Winden
5.	VVD	mr. K.M. Bresjer	14.	AWP	dr. ir. A.J. Middendorp
6.	Bedrijven	ir. C.L.C. van Kretschmar	15.	AWP	J.A. Heijboer
7.	Bedrijven	ing. R. Egas	16.	AWP	drs. A.C.J. Jans
8.	Bedrijven	T.H.M. van Heijningen	17.	PvdA	P. Kiela
9.	Bedrijven	mr. P.J. Verhage	18.	PvdA	drs. E.E. van Hijlckama Vlieg 12.20 uur vertrokken

Presentielijst verenigde vergadering 24 november 2022

2

Nr.	Partij	Naam	Nr.	Partij	Naam
19.	PvdA	drs. L. Zandstra	25.	Water Natuurlijk	M. Vissers
20.	PvdD	ir. J.B. Simon	26.	CDA	drs. M.E.H. Koop
21.	PvdD	mr. H. Jonker	27.	CDA	ir. M.H.P. Jansen
22.	PvdD	S.E. Onderdelinden BSc	28.	CU-SGP	ing. P.J. Hofman 12.07 uur vertrokken
23.	Water Natuurlijk	ir. A. Wijbenga	29.	Natuur terreinen	J.G.M. Schouffoer MBA
24.	Water Natuurlijk	A.M.F. Jenniskens	30.	50PLUS	mr. S.F. Fekkes

TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND
d.d. 24 november 2022

0. Opening

De voorzitter: Goedemorgen VV-leden. Ik heb begrepen dat de klok het laat afweten, maar op mijnfoon zie ik wel dat het negen uur is. Ik zou graag met deze vergadering willen beginnen. Ik wil ook alle toehoorders van harte welkom heten bij deze vergadering. Het is ook heel mooi te zien dat de hele Verenigde Vergadering compleet is. Geen afmeldingen. Dat is in mijn ogen heel mooi, want deze vergadering, waarin de begroting centraal staat, is toch voor mijzelf wel het hoogtepunt van het jaar. Waterschappen zijn in diverse opzichten bijzonder. Ze zijn een functionele democratie. Ze verenigen zowel beleidsontwikkeling als uitvoering en mogen heffingen opleggen om dit alles te financieren. De begrotingsbehandeling is het uitgelezen moment om aan onze inwoners uit te leggen welke doelen worden gesteld en hoe op hoofdlijnen deze doelen moeten worden gerealiseerd en welke heffingen daarvoor nodig zijn. Niet voor niets houdt u vandaag ook algemene beschouwingen op maatschappelijke ontwikkelingen die Delfland raken en de plannen die Delfland heeft. We hebben tijdens de commissievergadering natuurlijk al uitvoerig stilgestaan bij de begroting. Daarbij is gebleken dat zeker u graag verder wilt spreken over de kwijtschelding. We hebben afgesproken dat de algemene beschouwingen de eerste termijn vormen van de begrotingsbehandeling en dat u uw bijdrage voor de algemene beschouwing zou beperken tot vijf minuten. Verder wilde ik u melden dat de heer Hofman mij gezegd heeft dat hij om twaalf uur de vergadering zou moeten verlaten. Bij deze nemen we daar kennis van. Daarna is de vergadering geopend.

1. Vaststelling agenda

De voorzitter: Wilde ik doorgaan naar agendapunt 1. Dat is het vaststellen van de agenda. U heeft gezien dat, ik zie al een aantal handen de lucht ingaan, een aantal leden van de fracties PvdA, Natuur, ChristenUnie-SGP, Partij voor de Dieren en Water Natuurlijk een initiatiefvoorstel hebben ingediend. Het is aan de Verenigde Vergadering om natuurlijk te beslissen of zij dit willen bespreken nu. Zo ja, op welke manier. Ik zou u willen voorstellen dat als het besproken wordt, dat het geïntegreerd wordt met de behandeling van de begroting, omdat, zoals ik al eerder zei, de kwijtschelding juist een van de besprekpunten was bij de behandeling van de begroting in de commissie. Verder wil ik u erop wijzen dat er een klein foutje stond in het initiatiefvoorstel, namelijk daar stond geschreven dat Marcel Vissers ook dit initiatiefvoorstel ondersteunt. Dat is niet het geval. Er is een gecorrigeerde versie met alleen deze wijziging. Als het goed is staat hij ook in iBabs, maar dan moet u wel weer even iBabs verversen. Even kijken, heb ik nog verder ... Wellicht ten overvloede, de peilbesluiten staan ook op de agenda, als hamerstuk. Dat is als hamerstuk opgenomen, omdat, zoals afgesproken in de commissie, één peilbesluit, waar veel discussie over was, uit het besluit verwijderd is. Volgens mij heeft mevrouw Koop u daarvan ook in kennis gesteld. Maar wellicht in overvloede nog een keer. Dan wil ik nu ... Ik zie al de heer Van den Berg die het woord wil hebben over de agenda.

De heer Van den Berg: Dank je wel, voorzitter. Onze fractie wil graag toch nog een opmerking plaatsen bij stuk A02, het hamerstuk over de peilbesluiten.

De voorzitter: Mijn vraag is, is dat een opmerking die u wil maken in de vorm van een stemverklaring?

De heer Van den Berg: Een aanbeveling om te komen tot een goede oplossing voor het peilbesluit wat nu door het college teruggenomen is.

De voorzitter: Mijn punt is even, volgens mij hebben we gezegd dat het niet een bespreekstuk wordt, al die peilbesluiten. Als u nog de portefeuillehouder iets wil meegeven voor de afhandeling van dat ene peilbesluit wat nu niet op de agenda staat, dan zijn er natuurlijk allerlei manieren om dat te doen. Maar dat peilbesluit wordt vandaag niet besproken. Ik begin even aan mijn linkerkant. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk, met name mevrouw Wijbenga, wil graag een stemverklaring bij de peilbesluiten.

De voorzitter: Dan ga ik door naar de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ook onze fractie wil een stemverklaring afleggen bij de peilbesluiten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter. Wij hebben in concept een amendement bij ons voor agendapunt H.01. Mijn vraag is of we die dan kunnen toevoegen aan de bespreking met de begroting. Dat we hem op dat moment een keer af kunnen doen.

De voorzitter: Dan maken we van H.01 een bespreekstuk, zodat u wellicht de gelegenheid heeft om een amendement in te dienen?

De heer Oostvogels: Ja. Het zou fijn zijn als het gewoon als een agendapunt bij de begroting behandeld wordt. Dat we het gewoon een keer mee kunnen nemen. Dank.

De voorzitter: Dat zullen we doen. Ik maak even zo de rij af.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik heb hier een vraag over.

De voorzitter: U heeft een korte vraag. Interruptie, mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Wij hadden ook een concept amendement meegestuurd over de zuiveringsheffing, B.03. De vraag is of dat dan ook bij de begroting behandeld zou moeten worden. Eerder was er juist voor gekozen om dat niet te doen. Zoals u nu voor de heer Oostvogels zegt, laten we het samentrekken, dan zou dat misschien ook moeten gelden voor het amendement wat wij in concept hadden rondgestuurd.

De voorzitter: Laat ik het zo zeggen, de besluiten die genomen gaan worden in het kader van de begroting en wellicht het initiatiefvoorstel, die hebben natuurlijk een doorwerking in deze twee verordeningen. Als ik terugga naar de commissie, dan denk ik dat, afgezien van hoe we omgaan met kwijtschelding, is er geen behoefte, volgens mij, bij de VV om te bespreken inhoudelijk over alle andere artikelen in deze verordeningen. Het zou kunnen zijn dat het een effect heeft op een paragraaf die betrekking heeft op de kwijtschelding en natuurlijk over het feitelijke tarief. Maar eigenlijk volgt dat uit de begrotingsbespreking. We kunnen, ik kijk ook even naar mijn portefeuillehouder, dat integreren.

De heer Ouwendijk: Ik denk dat er geen bezwaar bestaat tegen een gezamenlijke behandeling. Het is een gespreksrichting. Op basis daarvan kunnen de VV-leden hun mening bepalen.

De voorzitter: Dank je wel. Mevrouw Zandstra, gaan we dat zo doen. Dan was ik ... Mevrouw Dijkshoorn, dan kom ik ... Ik ga zo het rondje af. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Ik zou graag een hele korte vraag willen stellen bij het audioscript commissie BFO van 8 november, tenzij er bij de mededelingen al een opmerking of iets van wordt verteld. Dat wacht ik even af.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: We hebben met een aantal fracties een motie vreemd aan de orde over de afvalwaterzuivering.

De voorzitter: Dank u wel. Die motie is ontvangen en die zullen we agenderen inderdaad aan het einde, als we de hamerstukken afgehandeld hebben. Even kijken, dan de heer Simon.

De heer Simon: Nog eventjes over het punt van de begroting. We hebben natuurlijk nu alles aan elkaar geknopt met de begroting. We hebben natuurlijk een eerste termijn, dat zijn de algemene beschouwingen. Nu hebben we een initiatiefvoorstel en een amendement. In hoeveel termijnen gaan we dat nu behandelen? Of is dat gewoon iets wat de hoogheerraad ook zei, dan zien we als een organisch proces?

De voorzitter: We houden vast aan twee termijnen. De intentie is om het in twee termijnen te doen. Even kijken, ik ga even ... Volgens mij hebben we dan alle opmerkingen gehad. Dan is hiermee de agenda vastgesteld.

2. Lijst van besluiten en toezeggingen VV 29 september 2022

De voorzitter: Dan ga we naar, even kijken, ik pak even de agenda erbij, de lijst van besluiten en toezeggingen. Zijn er opmerkingen over de lijst van besluiten en toezeggingen? Ik kijk. Eenmaal, andermaal. Dat zie ik niet.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan hebben het audiotranscript. Ik stel voor ... Bij mijn weten zijn er geen mededelingen. Ik wil mevrouw Dijkshoorn dan graag het woord geven om een opmerking te maken over het audiotranscript.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. In de commissie hebben we uitgebreid gesproken over de procedure en onder andere met de provincie wat betreft geborgde zetels. Maar ook hebben wij u gevraagd of u nog een keer naar de Unie zou willen gaan. Ik zal het even gewoon citeren, want dan ontstaat er ook geen misverstand over. "Ik heb er geen enkel probleem mee om nog een keer bij de Unie te zeggen dat er duidelijkheid over komt en dat ze kijken wat binnen hun mogelijkheden valt om die duidelijkheid te krijgen." Nu is graag mijn vraag, wat heeft u bij de Unie besproken? Want dat is volgens mij vorige week geweest. Kunnen we daar wat van verwachten?

De voorzitter: We hebben het over het audiotranscript van de vorige VV-vergadering, maar ik begrijp nu dat het gaat over het audiotranscript van de commissie. U houdt nog even het antwoord tegoed, als we bij agendapunt 5 komen. Daar komen we, denk ik, heel snel, want er zijn geen mededelingen, tenminste vanuit het college. Zijn er mededelingen vanuit VV-leden? De heer Hofman.

De heer Hofman: Voorzitter, ik had me vergist wat betreft de rondvraag. Die is er niet. Ik doe het nu als mededeling. Een vooraankondiging dat wij schriftelijke vragen in voorbereiding hebben over de methaanbronnen. Er zijn vroeger veel methaanbronnen geslagen in het landelijk gebied. Zeker nu met de

richtlijn die aangescherpt is, willen wij toch extra aandacht voor vragen. Met de energiecrisis zal men die putten misschien weer aanspreken voor gasvoorziening. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

4. Insprekers

De voorzitter: Dan zijn er geen insprekers aangemeld.

5. Vragenronde

De voorzitter: Er zijn ook geen vragen aangemeld voor het vragenrondje.

6. Stukken ter kennisname

De voorzitter: Dan kom ik nu bij stukken ter kennisname. Dat is het audiotranscript. Heel kort, want de toezeggingen die in BFO gedaan zijn, moeten eigenlijk besproken worden in BFO. Maar ik zal u in ieder geval zeggen dat er waren drie toezeggingen. Eén had betrekking op het sturen van een brief aan Provinciale Staten. Dat is gebeurd door het DB, met afschrift aan Gedeputeerde Staten. Als het goed is, heeft u ook een kopie van die brief ontvangen. In de tweede plaats heb ik zelf ook contact nog gehad met de voorzitter van de Unie. De Unie is heel regelmatig in contact met het ministerie et cetera, ook over de tijdlijn. Men heeft er diverse malen op gewezen, de krapte. Uiteindelijk is het ook zo dat op een bepaald moment het proces niet meer in handen is van de Unie, maar ligt echt in de politiek en in dit geval in de Eerste Kamer. Wat ik in ieder geval begrepen heb, dat was voor de ontwikkeling van deze week, dat besluitvorming nog steeds mogelijk zou zijn met invoering per 1 januari. Gelet op het feit dat besluitvorming toch weer is uitgesteld, weet ik even nu niet of dit consequenties gaat hebben met de uitvoering. Verder zullen het andere onderwerp, wat meer gaat over Code Interbestuurlijke Verhoudingen ... Daar is een opmerking door collega Ouwendijk over gemaakt in de CBCF. Maar wij zullen, omdat het toch ook specifiek gaat met de relatie met provincie Zuid-Holland, dit ook aan de orde stellen vanuit de VZHW. Zijn er nog andere opmerkingen over audiotranscripten? Nee?

B Besprekstukken

De voorzitter: Dan gaan wij nu door naar de besprekstukken.

B.01 Initiatiefvoorstel PvdA, Natuur, CU/SGP, PvdD, WN: Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023

De voorzitter: Zoals gezegd willen we het initiatiefvoorstel, de behandeling daarvan integreren met de behandeling van de begroting.

B.02 Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2027

De voorzitter: Wat ik zou willen voorstellen, dat ik eerst de heer Ouwendijk nog de gelegenheid geef om een paar introducerende opmerkingen te maken over de begroting. Dat als we dan beginnen met de behandeling van de begroting in eerste termijn, dat ik in eerste instantie het woord geef aan mevrouw Zandstra, als een van de initiatiefnemers van het initiatiefvoorstel. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het is wat vreemd om wat inleidend te spreken over de Programmabegroting op het moment dat fracties nog hun algemene politieke beschouwingen erover af moeten geven. Over de totstandkoming van de begroting hebben we natuurlijk in de commissie uitgebreid gesproken. Ik heb namens het dagelijks bestuur kunnen constateren dat er over het algemeen instemming bestaat met hetgeen in de begroting is opgenomen. Ik heb ook de waardering die in de commissie is uitgesproken overgebracht naar de ambtelijke organisatie. Ik denk dat ik dit even als inleiding beschouw, mijnheer de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Ouwendijk. Dan stel ik voor dat we nu beginnen met de eerste termijn. Na de eerste termijn van de algemene beschouwingen stel ik voor om even te schorsen, zodat ook het college zich even kan beraden voor een reactie op alles wat gezegd is bij de algemene beschouwingen. Ik geef nu het woord aan mevrouw Zandstra. Als u van het kathedr gebruik wil maken, staat u dat vrij.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, collega's, het zijn voor mensen en bedrijven onzekere tijden. Een oorlog in Europa, stijgende prijzen en het is lastig om voldoende personeel te vinden. Het is voor veel mensen hard werken, om de eindjes aan elkaar te knopen. Dat geldt zeker niet alleen voor mensen met een minimuminkomen. Gelukkig hoeven mensen in Delfland zich op dit moment geen zorgen te maken over water. Iedereen heeft droge voeten. We kunnen al ons afvalwater zuiveren. De duinen en dijken beschermen ons tegen de zee. Op korte termijn hebben we het goed voor elkaar, zo lijkt het. Want het is hard werken voor Delfland om dit allemaal voor elkaar te krijgen. Dat vraagt iets van de organisatie, maar het vraagt ook iets van onze inwoners en bedrijven. Volgend jaar zullen zowel onze kosten als de waterschapslasten aanzienlijk stijgen. Dat is voor niemand leuk, maar op dit moment wel onvermijdelijk. Daarom willen wij, als Partij van de Arbeid, samen met de fracties van Natuurterreinen, Partij voor de Dieren, ChristenUnie-SGP en Water Natuurlijk, de meest kwetsbaren ontzien. Volgens het NIBUD komen verschillende huishoudtypes met een minimuminkomen elke maand tekort. Wij vinden het onrechtvaardig om van die mensen een energietoeslag te vragen, ook al is het tijdelijk. Daarom hebben wij eerder deze week een initiatiefvoorstel ingediend om de kwijtschelding voor de zuiveringsheffing budgetneutraal weer in te voeren. Wij hopen natuurlijk van harte dat vandaag blijkt dat nog meer partijen dat steunen. Voorzitter, bij dat initiatiefvoorstel hoort ook een amendement op de zuiveringsheffing, wat ik bij deze graag wil indienen. Dat amendement verandert het tarief per vervuilingseenheid naar 107,63 euro. Voorzitter, voor de komende jaren wacht ons grote uitdagingen. De waterkwaliteit moet beter. Niet alleen om aan de Kaderrichtlijn Water te voldoen, maar ook omdat we zelf vinden dat de waterkwaliteit beter moet. Ons water moet schoon genoeg zijn voor flora en fauna om in te leven en voor mensen om in te zwemmen. Mogelijk moeten we hier volgend jaar meer op investeren, bijvoorbeeld door meer te meten en meer te handhaven. De zeespiegel gaat stijgen. Daar moeten we nu op anticiperen. Wat ons betreft betekent dat dat we niet alleen moeten kijken, kunnen we het passend maken binnen de regels, maar ook, vindt men dit over vijftig jaar ook nog een goed idee? We hebben de verantwoordelijkheid om ook aan toekomstige generaties te denken. Concreet betekent dat voor ons, geef geen vergunning af voor het maken van een tunnel in de zeewering. Ons klimaat wordt grilliger. Er zal vaker sprake zijn van droogte. De regenbuien zullen heftiger worden. Onlangs zorgde zo'n bui in Delft voor grote overlast. Het lijkt erop dat we niet goed op deze specifieke situatie waren voorbereid. Gelukkig kunnen we daarvan leren. Bij de volgende bui houdt hopelijk iedereen in Delft droge voeten. We staan voor een grote verandering bij het vervangen van De Groote Lucht. Niet alleen om tot overeenstemming te komen met de gemeente Vlaarding en een state of the art afvalwaterzuivering te ontwerpen en te bouwen, maar ook over de keuze hoe we dat gaan betalen. De Partij van de Arbeid is daarbij geen voorstander van het aangaan van een nieuwe PPS. Maar, voorzitter en collega's, in Delfland en bij andere waterschappen zijn we inventief. We leren steeds weer bij, over de grote en de wat kleinere uitdagingen. Zo hopen we dat het STOA

daadwerkelijk onderzoek gaat doen naar fauna-uitrijplaatsen en hoe die de biodiversiteit kunnen verbeteren. De Partij van de Arbeid heeft er vertrouwen in dat we de uitdagingen die op ons afkomen in goede banen zullen leiden, maar dan moeten we wel stelling nemen. We hebben een watervisie nodig met concrete beleidsdoelstellingen. We hebben een proactieve rol van het waterschap nodig bij gebiedsontwikkeling. Niet alleen meepraten over de vraag hoe we ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk kunnen maken, maar ook over de vraag waar? Als we water en bodem sturend willen maken, zullen we als waterschap ook vaker nee moeten verkopen. Nee tegen bouwen in de duinen, nee tegen bouwen in diepe polders. We moeten er met behulp van landelijke regelgeving voor zorgen dat we anders gaan bouwen. Natuurinclusief met voldoende waterberging en met minder afvalwater. Wat ons betreft heeft Delfland een brede maatschappelijke doelstelling en dragen we dan ook actief bij aan de energietransitie, recreatie en andere maatschappelijke opgaven. Voorzitter, we komen aan het eind van een bestuursperiode. We hebben goed samengewerkt binnen ons Bestuursakkoord, al lopen we nu even vast op de tarieven. We kunnen ook niet alles voorzien natuurlijk. Corona maakte ons werk deze periode lastig. We zijn blij dat we hier vandaag bij elkaar zitten, de voorzitter zei het al, met zijn allen in plaats van achter een scherm. We zijn blij dat we ons gebied weer in kunnen trekken om mensen te ontmoeten. Als PvdA hebben we de ambitie om meer externe sprekers in onze vergaderingen uit te nodigen en het aantal besloten informatieve vergaderingen te beperken. Openbaarheid van bestuur is wat ons betreft een belangrijke drijver van onze democratie. Hopelijk kunnen we ook hier met elkaar stappen zetten. Voorzitter, er is werk aan de winkel. Delfland staat daarvoor met deze begroting in de startblokken. Wij kunnen daar dan ook mee instemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zandstra. Dan geef ik nu het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u wel, voorzitter. 50PLUS heeft waardering voor het feit dat de collega's trachten bij de minima financiële verlichting aan te brengen. Dat is in deze tijd met erg dure energie en dure boodschappen beslist nodig. Echter voor het voorstel krijgt men van 50PLUS de handen niet op elkaar, omdat wij betwijfelen of dit de beste oplossing is. Thans is kwijtschelding van de zuiveringsheffing niet mogelijk. Wel kan men, als men niet meer verdiend dan honderd procent van het bijstandsniveau, kwijtschelding krijgen van de watersysteemheffing. De mensen die op basis hiervan kwijtschelding krijgen, zitten op een zodanig inkomen dat zuiveringsheffing via beslaglegging niet mogelijk is en derhalve de vordering wordt afgeschreven, omdat hij oninbaar is. Is het eenmaal gebeurd, na onderzoek van het Inlichtingenbureau van de RBG, dan krijgt men de volgende jaren ook geen aanslag opgelegd. Zie de website van de RBG en de Leidraad Invordering 2016, ook van de RBG. De vaststelling van wat wel en niet tot het inkomen en vermogen behoort, op grond waarvan de betalingscapaciteit wordt vastgesteld, is onder andere vastgelegd in hoofdstuk 2, afdeling 1, artikel 14 van de Uitvoeringsregeling Invordering 1990. Dat is dwingend recht, waarvan niet kan worden afgeweken. Dat betekent dat herinvoering van de mogelijkheid tot kwijtschelding feitelijk niet leidt tot verandering in de betalingscapaciteit van minima, doch dat het voorstel tot verhoging van het tarief ...

De voorzitter: De heer Fekkes, mevrouw Zandstra heeft een interruptie.

De heer Fekkes: Sorry.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik ben in de veronderstelling dat ik wel gewoon een vraag kan stellen, ook in de eerste termijn, of wilt u dat in de tweede termijn?

De voorzitter: Volgens mij, lijkt mij het beste om ... Mijn voorkeur zou hebben om gewoon de algemene beschouwingen te doen zonder interrupties. Dat u uw vragen even spaart voor de tweede termijn.

De heer Fekkes: Ik was gebleven bij dat het dwingend recht is, die regeling. Dat betekent dat de herinvoering van de mogelijkheid tot kwijtschelding feitelijk niet leidt tot verandering van de betalingscapaciteit van minima, doch dat het voorstel tot verhoging van het tarief bedoelt zou zijn, de aanslag, met 8,71 euro, uitsluitend ten laste komt van de personen die meer dan het minimuminkomen hebben, hetgeen voor de mensen die er net boven zitten een extra probleem geeft. Dan heb ik nog een juridische opmerking over het conceptbesluit. Het artikel in het besluit waar de kinderopvang wordt opgevoerd, is in strijd met de Uitvoeringsregeling 1990. In artikel 15 van die Uitvoeringsregeling staat limitatief opgesomd welke aftrekposten je mag opvoeren ter vaststelling van het inkomen. Dat is ook dwingend recht en daar kun je niet van afwijken. Tot zover mijn opmerkingen over het initiatiefvoorstel. Ten aanzien van de begroting, in de commissie hebben we, 50PLUS, grote waardering geuit over de opstelling. We hebben al gezegd, het Luctor et Emergo en het college is daar goed uitgekomen. Alhoewel wij natuurlijk ook liever hadden gehad dat je geen verhoging zou moeten toepassen. Maar die verhoging is evenwichtig tot stand gekomen, met een kleine verhoging. Gebruik gemaakt van de reserves. Er zijn ook bezuinigingen aangebracht. Voor ons is er geen enkele aanleiding om af te wijken van deze begroting. We gaan er ook mee akkoord, met nogmaals dank voor de opstellers en waardering voor die mensen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Fekkes. Geef ik nu graag het woord aan, ik neem aan, de heer Van Kretschmar?

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook ik zal de volgorde hanteren om eerst even in te gaan op het voorstel, zoals net is toegelicht en daarna onze algemene beschouwing te geven. Wij begrijpen, laten we zeggen, de drijfveren van de indieners, maar we hebben daar toch in ieder geval al een paar vragen bij. Dat is heel concreet aan mevrouw Zandstra. Bij de aanleiding, in het voorstel, puntje 2, daar staat dat de initiatiefnemers willen de kwijtschelding voor 2023 voor de zuiveringsheffing invoeren. De vraag daarbij is, wordt daarmee bedoeld voor 2023 en daarna, of is het een voorstel wat alleen 2023 betreft? Dat was even gewoon een concrete vraag. Dan zie ik onder de kernboodschap, bij punt 6, Delfland heeft zich ten doel gesteld in het midden van de maatschappij te staan en geen lasten op anderen te willen afwentelen. Daar heb ik ook even een vraag bij, wat daar precies mee bedoeld wordt. Ik kan dat niet helemaal goed duiden. Als laatste, puntje 10 in datzelfde stukje, daar staat, niet alle partijen binnen Delfland hebben hetzelfde principiële standpunt inzake kwijtschelding. Dat zijn even drie concrete vragen over het voorstel. Dan zal ik ook even onze reactie geven. Wij pakken toch elke keer weer het Bestuursakkoord erbij. Dan lees ik dat we daar geen onderscheid hebben gemaakt in verschillende groeperingen. Oftewel vrij vertaald, we hebben alle ingezetenen gelijkblijvende lasten beloofd. Dat gaat nu niet meer geheel op. Daar wijken we van af. Maar dan is de vraag, moet je dan daarin gaan differentiëren? Er is een grote groep die net boven dat bestaansminimum zit. Die vallen buiten allerlei andere regelingen, ook van gemeente en Rijk. Door deze voorgestelde verhoging, want dat is het dan, van de zuiveringsheffing voor deze groep, die worden dan nog eens een keer extra zwaar belast, want die gaan in plaats van 15 euro omhoog naar 23,71, dat maal het aantal vervuilingseenheden. Vervolgens vinden wij dat de RBG in de achterliggende periode, na afschaffing van de kwijtschelding, bewezen heeft heel verantwoordelijk om te gaan met mensen die de waterschapslasten echt niet kunnen betalen. Wij vinden dat dat op zich op een hele zorgvuldige manier gebeurt. Dat is wel belangrijk, om dat ook even mee te nemen in de afwegingen. Verder treft de overheid diverse maatregelen om allerlei mensen te compenseren voor gestegen energielasten. Dat geldt dan wel niet zozeer voor de zuivering, maar wel voor allerlei andere energiegebruiken. Daar wordt natuurlijk al het nodige aan gedaan. Als laatste punt in deze beschouwing over dit voorstel, is dat wij vinden dat we dat destijds hebben afgeschaft, die kwijtschelding, met de reden dat wij binnen het waterschap niet aan inkomenspolitiek willen doen. Dat argument geldt voor onze fractie eigenlijk nog steeds. Dat is een wat betreft het voorstel.

Dan gaan we naar de algemene beschouwingen. Ook wij zijn bijzonder content dat ondanks de uitdagende omstandigheden toch sprake is van een sluitende begroting, waarbij we ook met name alle doelen en opgaven, onverminderd daar de aandacht voor hebben. Wij spreken ook onze waardering uit dat dat allemaal op deze manier toch uiteindelijk tot stand is gekomen. Afspraken uit het Bestuursakkoord worden ingevuld. De extreem gestegen energiekosten zijn vertaald in een separate opslag. Dat is ook heel transparant, vinden wij. Het is belangrijk dat we met name dat aspect ook heel duidelijk in onze communicatie meenemen richting de belastingbetaler. Dat dat ook echt helder is dat dit komt door extreme omstandigheden, die natuurlijk nooit te voorzien waren geweest. Wij zien ook dat de motie waar wij, laten we zeggen, de initiatiefnemer van waren met onze fractie, dat die de nodige aandacht krijgt in de begroting. Er wordt op vele plaatsen gesproken over een duurzaam financieel evenwicht op de langere termijn. Er is aandacht voor efficiëntie in de bedrijfsvoering, wat ook heel belangrijk is. Daar worden ook een aantal voorbeelden genoemd. Er wordt ook gezegd dat dat niet alleen gaat om een jaarlijks sluitende begroting, maar ook om een duurzame balans tussen opgave, kosten, opbrengsten en de schuldpositie. Ook het overzicht van de leningen wat aan de begroting is toegevoegd vinden wij daarin zeer illustratief. Ook de aandacht voor informatiebeveiliging, het is natuurlijk ook een onderwerp wat ons enorm heeft beziggehouden, maar we zien nu ook dat het wordt echt opgepakt, het wordt geborgd in de organisatie. Er worden allerlei acties benoemd. Eén daarvan wil ik noemen, dat er een extra security officer wordt aangesteld om het lijnmanagement te ondersteunen. Dat geeft ons echt vertrouwen dat dat ook goed wordt opgepakt. Maar er zijn natuurlijk ook altijd wat zorgpuntjes. Die wilde ik toch ook even noemen. U raadt het al, we beginnen eerst over de KPI's. De KPI's blijft onze zorg. We weten dat er met alle middelen aan gewerkt wordt, maar we zijn toch eigenlijk wel teleurgesteld in hoe dat nu, dat mag ik zeggen na acht jaar bijna, erbij ligt. We hebben KPI's die meerjarig een vlak verloop vertonen wat betreft de streefwaarde. Dan kun je je afvragen, hoe zinvol is dat? Komt dat omdat er een gebrek aan ambitie is? Of moeten we misschien op zoek naar andere KPI's, die beter aansluiten bij de doelen die we willen bereiken en dat daarmee ook zichtbaar maken? Hierbij een oproep aan het college, ik heb het al vaker gedaan en mijn collega de heer Verhage ook, om daar toch nog eens een keer naar te kijken en misschien wel een evaluatie te starten, wellicht in de volgende bestuursperiode, om toch te kijken of we dat niet op een hoger plan kunnen brengen. Dan de kentallen van Delfland. Het is echt onthutsend als ik zie de antwoorden op de vragen die we daar gesteld hebben en de getallen die we daar krijgen uit de organisatie die elkaar tegenspreken. Eerder is er bij de RBG het getal 43.000 afgegeven voor bedrijven. Het staat inmiddels op 27.000. Ik kan me niet voorstellen dat er in driekwart jaar tijd zoveel bedrijven zijn omgevallen. Ook het aantal hectare glastuinbouw op 900, uit mijn hoofd, terwijl je op elke website kan lezen dat het 3.000 is, daar vraag ik me echt af, hebben wij als Delfland geen beeld van, laten we zeggen, onze achterban en onze belastingbetaler? Zo moeilijk kan het toch niet zijn om die getallen, dan ook op een zekere redelijke termijn, om dat gewoon op te brengen. Goed, dan als laatste, transitie landelijk gebied. Daar staat ook een interessante opmerking in de begroting, waarbij er eigenlijk gezegd wordt van, we krijgen toenemende bestuurlijke aandacht vanuit Rijk en provincie. Dan is bij mij en bij ons de vraag of we nu daar ook goed gepositioneerd zijn? Dan zeker in het kader van de interbestuurlijke verhoudingen, zoals die thans door provincie en Rijk zich openbaren, zal Delfland zich moeten afvragen of hier niet iets extra's moet gebeuren. Ik hecht er ook aan om bij een laatste begroting van de bestuursperiode met name te wijzen op het constructieve klimaat, zoals we hier samen hebben gewerkt. Bestuursmodel met de gedragscode, die we met zijn allen hebben onderschreven, heeft kennelijk goed gewerkt. Die heeft ook de condities voor dat constructieve klimaat geschapen. Er is de afgelopen jaren veel bereikt en er is natuurlijk ook nog veel te doen. Ik spreek hierbij de hoop uit dat ook na de verkiezingen van 2023 voor degenen onder u die deel uit maken van de nieuwe VV dat dat op eenzelfde manier kan worden voortgezet. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk is ook blij met deze begroting en vindt het knap hoe hij is opgesteld in deze onzekere tijden. Ik wil me aansluiten bij de Bedrijven om iedereen echt te bedanken voor de prettige samenwerking in deze bestuursperiode. We hebben daar wel hard aan gewerkt, maar het heeft opgeleverd wat het moest opleveren. Verder, Water Natuurlijk verbindt blauw met groen, met als doel om een leefomgeving te creëren waar het voor mens, plant en dier goed toeven is.

Mevrouw Dijkshoorn-Van Dijk: Voorzitter, mag ik heel even ... Zou het iets harder mogen of dichterbij in de microfoon? Het is hier niet zo goed te horen.

Mevrouw Jenniskens: Is dit beter? Dan zit ik een beetje krom, maar goed. Of zo? Pakken. Nee, ik ga hem niet pakken. Goed, ik begin bij de begroting en de samenwerking hebben we gehad. Dan ga ik nu over naar waar Water Natuurlijk voor staat. Wij verbinden blauw met groen, met als doel om een leefomgeving te creëren waar het voor mens, plant en dier goed toeven is, zowel nu als in de toekomst. Daarom zet Water Natuurlijk zich vooral in voor het verbeteren van de waterkwaliteit, meer natuur en een optimale biodiversiteit en voor oplossingen voor klimaatverandering. Neem waterkwaliteit. Water Natuurlijk heeft bereikt dat naast de KRW-lichamen ook het overige water, zo'n tachtig procent van ons gebied, onder de loep wordt genomen. Bescherming van het aquatische ecosysteem is daar aan de orde. De ecologische en chemische waterkwaliteit gaat weliswaar vooruit, maar de vooruitgang is niet voldoende en te traag. Aanpak bij de bron is belangrijk, naast handhaving en sancties. De vervuiler betaalt. We moeten alles op alles zetten om de KRW-doelen in alle wateren in 2027 te halen. Dat staat als een paal boven water. De natuur wordt bedreigd door watervervuiling, onttrekking van grondwater, bebouwing en bestrating, versnippering en monoculturen. Dankzij Water Natuurlijk zijn er de afgelopen jaren veel natuurlijke oevers, rietkragen en visbossen bijgekomen in ons gebied. Water Natuurlijk heeft biodiversiteit hoog op de agenda gezet, met als gevolg dat er nu bij alle werkzaamheden van Delfland wordt gekeken naar mogelijkheden om de natuur te versterken of te beschermen, bijvoorbeeld door ecologisch te maaien en ecologisch baggerbeleid. Dat is zeker geen druppel water op een gloeiende plaat. Klimaatverandering. Je voelt het aan het water. Hitte, droogte en overstromingen zijn het gevolg. Dit speelt bijvoorbeeld bij de plannen voor de vele extra woningen in ons gebied. Gemeenten moeten worden gewezen op de gevolgen voor waterveiligheid, waterbeschikbaarheid, natuur en waterkwaliteit, zodat zij de plannen kunnen veranderen. Verharding compenseren en op laaggelegen gebieden niet gaan bouwen. Ondanks de teleurstellende uitkomst van de Klimaatop in Sharm-el-Sheikh, blijft de strijd tegen klimaatverandering urgent. Het water staat ons aan de lippen. We willen zoveel mogelijk stoffen en water hergebruiken bij de waterzuivering en zo min mogelijk water naar de zee dragen. Laten we elkaar geen waterrad voor de ogen draaien. Ophouden met spijkers op laag water zoeken. Het hoofd boven water houden en ook door het invoeren van de kwietschelding voor de waterzuivering. Met stoom en kokend water, waterkwaliteit, biodiversiteit en klimaatverandering aanpakken, op weg naar een gezondere leefomgeving en te kunnen leven als een vis in het water. Water is leven.

De voorzitter: Du voor deze poëtische bijdrage. Ik geef het woord aan de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel. Ik moet constateren dat veel van de voorgaande sprekers al een gedeelte van het maaiwerk voor de voeten van de Categorie Natuur hebben verricht. Ik wil me natuurlijk aansluiten bij de waardering die is geuit over de begroting, zoals die door het college en de organisatie is opgesteld. Ik sluit me echt onverkort aan bij de passage die de heer Kretschmar, Van Kretschmar, ben je dan acht jaar voor bezig. Excuus, de heer Van Kretschmar stelde over het Bestuursakkoord, wat we als partijen bij aanvang van deze periode hebben gesloten. Dat maakt het mogelijk dat we in goede verhoudingen met elkaar vergaderen

en kunnen omgaan en ook inhoudelijk op een goede manier voorstellen tot verbetering van de toekomstbestendigheid van Delfland met elkaar kunnen bespreken. Ik ben van mening dat de begroting een bijdrage levert aan die toekomstbestendigheid. Daarvoor ook dank. Er zijn een aantal punten waar ik toch wel zorgen over heb. Die betreffen niet deze begroting, maar de begrotingen van volgende jaren. Voornaamste punt van zorg is toch de waterkwaliteit in ons gebied waar we voor zitten en die ook achterblijft bij wat we met zijn allen willen en waar ook heel veel inwoners van ons gebied, maar ook van heel Nederland zich zorgen over maken. Ik wijs op een petitie die Natuurmonumenten is gestart, die ondertekend is door 112.000 inwoners van ons gave landje. Een andere zorg die ik heb, is eigenlijk van, hoe we achterblijven bij het realiseren als land, als Nederland, maar ook als waterschap van het tegengaan van klimaatverandering. Daar is een hele grote opgave, die ons veel geld gaat kosten, maar ook heel veel toekomst gaat opleveren. Een dergelijke zorg is ook wel aan de orde gekomen, dat is eigenlijk de reden van dit initiatiefvoorstel, dat de kosten van het waterbeheer niet door iedereen meer zijn op te dragen. Ik vind de foto die op de voorkant van de begroting staat ook zorgvuldig gekozen. We zien iemand die wel een paraplu heeft en redelijk droog aan de overkant komt en ook iemand zonder paraplu en die komt echt zeiknat aan de overkant. Dat is een kwalijke zaak. Volgens mij moeten we ernaar streven als waterschap dat iedereen mee moet kunnen blijven doen in deze samenleving. Tot slot, over de opgaven en de taken van de waterschappen zelf. Vanochtend lees ik in de krant dat het kabinet komt met maatregelen tot het verhogen van de peilen. Ik denk dat dat een maatregel is die waterschappen moeten nemen en waar waterschappen eigenlijk al twintig jaar over hadden kunnen nadenken over de effectiviteit van zo'n maatregel. Het is niet nieuw, want de provincie Zuid-Holland heeft ook al jaren geleden, misschien wel dertig of veertig jaar geleden, de heer Hofman weet dat, een regel moeten instellen om de mate van peilverlaging die waterschappen invoerden om alles maar mogelijk te maken wat er nodig was te beperken. De zogenaamde zestig centimeterregel. Ik vind het eigenlijk jammer dat nu weer een ingreep van het kabinet of andere partijen nodig is om zo'n maatregel aan de waterschappen op te leggen in de komende tijd. Mijn pleidooi voor de waterschappen en een toekomstbestendig bestuur van de waterschappen is om toch veel alerter te zijn op signalen uit de samenleving, om ook zelf die verantwoordelijkheid te nemen. Daar wilde ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schouffoer. Dan geef ik nu het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ik begin ook eerst even met het initiatiefvoorstel van de kwijschelding. Allereerst complimenten aan de indieners voor het indienen van het voorstel. Volgens mij is dat het eerste initiatiefvoorstel deze periode, maar dat weet ik niet helemaal zeker. In ieder geval erg goed dat dit voorstel er ligt. Het CDA vindt dat door de stijgende energielasten en de inflatie dat er inderdaad ... Zien we dat er inderdaad problemen zijn en dat niet iedereen de kosten zou kunnen dragen. Dat is erg jammer, zeker ook omdat de oorzaak van de stijgende energielasten grotendeels ligt buiten ons bereik, met name door de oorlog tussen Oekraïne en de opstelling van Rusland in deze hele zaak. Het CDA vindt het daarom ook een goed voorstel en goed idee om na te denken over de tijdelijke invoering van de kwijschelding wanneer de tarieven stijgen. Lage inkomens moeten niet zwaarder belast worden dan strikt noodzakelijk. Het CDA houdt daarom ook vast aan de kwijschelding voor watersysteemheffing. Ook de rol van de RBG, al eerder genoemd door mijn andere collega's, is daarin belangrijk. Echter, het voorliggende voorstel zullen wij niet steunen. Wij vinden namelijk dat waterzuivering een nutsvoorziening is. We willen hierin ook het adagium hanteren dat de vervuiler betaalt, ook in deze. Bovendien vragen we ons af wat we gaan doen als de komende jaren de energielasten niet meer gaan dalen. Blijven dan de kwijscheldingen ook ... Of het niet hebben van die kwijschelding, blijven we dat dan ook hanteren? Ik ga dan naar mijn algemene beschouwingen. Allereerst wil ik nogmaals dank uitspreken aan de organisatie en ook aan het college voor deze goede begroting. Het is zeker geen makkelijke zaak. Hij ziet er weer prima uit. Wij vinden het wel

jammer dat de foto op de voorkant daar is gekomen, want het kaartje wat in de voorgaande begrotingen stond, dat apprecieerden we ook wel, ondanks dat Oostland er niet altijd even goed op stond. Onze bestuursperiode is bijna afgerond. We hebben in de afgelopen jaren veel meegemaakt en veel bereikt. Ook vanuit het CDA complimenten en vinden we het erg goed dat de waardering of in ieder geval dat de samenwerking tussen de verschillende fracties zo goed tot stand is gekomen. Om in lijn van mevrouw Jenniskens te citeren: “We zullen allemaal een beetje water bij de wijn moeten doen.” We hebben natuurlijk een coronaperiode gehad, waardoor de meeste ambtenaren van het waterschap thuis moesten werken. Nu hebben we de oorlog in de Oekraïne. Het is zeker geen makkelijke periode geweest. Ook zorgde de grote aandacht voor de digitale veiligheid voor meer oplettendheid. Er zijn in de afgelopen jaren veel projecten gerealiseerd. Ik noem onder andere de kadeverbredingen in Schipluiden en langs De Schie. Waterbergingen in het Molenvlietpark en elders. Veel Rainlevelr-bassins en groen gasinstallaties. Er is veel geïnvesteerd in natuurvriendelijke oevers, visbossen en het terugdringen van vervuilingen uit steden en glastuinbouw. Ook de tuinbouw zelf is heel goed bezig geweest. We zien dat veel bedrijven nadenken en echt acties ondernemen om ook de waterkwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Dat is hartstikke goed. Ze willen ook graag meedenken met Delfland. Het is zeker niet zo dat de glastuinbouw onwelwillend tegen het verbeteren van het oppervlaktewater is. Complimenten daarom ook aan de sector die er eensgezind in is geslaagd de collectieve zuivering op de Nieuwe Waterweg te realiseren. Als wij vooruitkijken naar de komende jaren, zijn er ook nog veel uitdagingen. De recente inzichten van IPCC en KNMI geven aanleiding om onze verwachtingen voor de klimaatveranderingen naar boven toe bij te stellen. Ook de uitkomsten van de klimaatconferentie in Egypte geven ons geen aanleiding om achterover te leunen. Eerlijk gezegd was dat voor ons best wel een tegenvaller, dat er niet hardere en niet betere afspraken zijn gemaakt om de anderhalve graad temperatuurstijging te handhaven. Het motto blijft dan ook, als we kijken naar waterberging en de regenbuien die we recent hebben gehad, vasthouden, bergen en afvoeren. We vinden het daarom ook belangrijk om het baggeren te optimaliseren om klimaateffecten beter op te vangen en de waterkwaliteit en de biodiversiteit te verbeteren. Ook op het gebied van de Omgevingswet, betere zuivering, circulair worden van Delfland, droogte en voldoende zoetwater, liggen opgaven. Het CDA houdt zich aan het Bestuursakkoord. Dat geldt voor de tarieven. Helaas moeten we het tarief van de zuiveringsheffing eenmalig verhogen vanwege de enorme stijging van de energieprijzen. Dat heb ik net ook al genoemd waarom we dat willen. Maar als we dat niet doen, komt namelijk de financiële gezondheid van Delfland in gevaar. We willen een betaalbaar waterschap, dat geen schuld naar de toekomstige generaties doorschuift. Dit alles vergt een waterschap wat innovaties is, financiën op orde heeft en de juiste medewerkers in dienst heeft en openstaat voor ideeën van binnen en buiten de organisatie. Delfland kan dit niet alleen, maar moet dit samen doen met andere overheden, ondernemers, kennisinstellingen en inwoners. Samenwerken met ondernemers kan bijvoorbeeld door ondernemers te helpen met het duurzamer maken van hun bedrijven. Bijvoorbeeld door het waterloket voor land- en tuinbouw. Het CDA heeft veel vertrouwen in die samenwerking. Alleen samen kunnen de KRW-doelen gehaald worden en alleen samen kunnen we de nadelige effecten van de klimaatverandering aan. We zitten bijvoorbeeld ook te denken aan een polder als proeftuin om maatregelen waarvan we nog niet zeker weten wat de uitkomsten zijn te testen en te kunnen monitoren. Wij willen een schoon, duurzaam en veilig waterschap. Schoon door samenwerking, maar ook door handhaving. Handhaving ten aanzien van de KRW-doelen en de vaartuigen. Het CDA wil een financieel gezond Delfland, waarbij de tarieven niet verder zullen stijgen in de toekomst. We willen ook dat Delfland haar schuldenlast afbouwt. De voorstellen en de beschrijving, zoals hij in de begroting staat opgenomen, stemmen ons zeer gerust daarin. Maar ook Delfland blijft investeren en ruimte houdt voor onverwachte uitgaven, bijvoorbeeld als het gevolg van calamiteiten. Laten we samen onze schouders eronder zetten voor de komende periode, om de uitdagingen van Delfland aan te kunnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jansen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ik wil allereerst ingaan op het initiatiefvoorstel en daarna de algemene beschouwingen aan de orde stellen. Wij stemmen in met het initiatiefvoorstel. Waarom? Indertijd waren wij tegen het schrappen van de kwijtscheldingsregeling. Dat is consistent wat betreft ons verkiezingsprogramma. De algehele indruk op de laagste inkomens is wat ons betreft een zorgpunt. Daarom is het gerechtvaardigd om de kwijtscheldingsregeling wederom in te voeren. Bij ons weten is dit voor het eerst dat er een initiatiefvoorstel wordt gelanceerd. Volgens mij uniek in waterschapsland. Daar wil ik ook de waardering voor uitspreken richting PvdA. Dat wat betreft het initiatiefvoorstel. Wat betreft de begroting, gaan we integraal akkoord. Hetgeen verhandeld is in de commissies stelt ons tot tevredenheid. Daar beperk ik mij toe, wat betreft de begroting. Wat betreft de algemene beschouwingen, heb ik een andere invalshoek gekozen dan de vaktechnische opmerkingen en financieel-economische zaken. Het onderwerp wat ik wil aansnijden is als volgt. Deugdethiek, een wenkend perspectief voor goed bestuur. In deze periode van onzekerheid, onrust, gemis aan vertrouwen is het goed om zich te bezinnen welke omgangsvorm wij in ons bestuurlijk handelen willen naleven. Deugdethiek biedt een uitkomst. Deugdethiek heeft oude papieren en is ontstaan in de klassieke oudheid. Ook de verbinding van deugdethiek met goed bestuur gaat terug tot die periode. De bekendste vaders van de westerse politieke filosofie, Plato en Aristoteles, identificeerden wijsheid, rechtvaardigheid, moed en gematigdheid als centrale deugden voor het goede leven. Diezelfde verbinding tussen deugd en bestuur bestond ook in de Romeinse tijd, zo blijkt uit de geschriften van de Romeinse politicus en filosoof Cicero. Het christendom heeft in Europa vanaf de vroege kerk een belangrijke rol gespeeld in het doorgeven en vernieuwen van deugdethiek. Kerkvaders als Ambrosius en Augustinus en later de middeleeuwse geleerden Thomas van Aquino, bouwden voort op de klassieke denkers. Zij noemden deze deugden de kardinale deugden, wat verwijst naar het woord kardo, dat scharnierpunt of spil betekent. Deze deugden voorzagen de kerkvaders van een christelijke interpretatie en ze voegden nieuwe deugden toe, de zogenaamde theologale deugden van geloof, hoop en liefde. Ook zijn er nog de zachte deugden, nederigheid, dienstbaarheid en gelatenheid. Er bestaat met deze opsomming een sterke overeenkomst met de vruchten van de geest, zoals beschreven in de Bijbel, Galaten 5, vers 22. Ik citeer: "Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing." Het voert nu te ver om deze tien deugden verder uit te diepen, maar het leek mij goed om in de algemene beschouwingen de bezinning op goed bestuur via een levensbeschouwelijke invalshoek centraal te stellen. Bij deugdethiek gaat het om de kern van het handelen. Wat maakt mij een beter mens als ambtenaar, politicus, bestuurder? De tien deugden vormen de sleutel tot een harmonieuze onderlinge gezindheid en herstel van vertrouwen tussen politiek, overheid en samenleving. Moge dit voor Delflands bestuur de toekomst zijn. Aldus.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman, voor uw bijzondere insteek bij de algemene beschouwingen. Ik geef het woord aan de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank u wel. Als we allemaal een inhoudsopgave geven, doe ik natuurlijk netjes mee. Ik zal beginnen met de algemene beschouwingen en dan naadloos overgaan naar onze reactie op het initiatiefvoorstel. Dan de algemene beschouwingen afmaken. Ik zal het netjes aankondigen voor de mensen thuis. Voorzitter, toen ik hier in 2019 begon, moet ik eerlijk bekennen dat ik nooit van het fenomeen Bestuursakkoord had gehoord. Een akkoord dat door alle partijen in een politiek gremium gedragen wordt. Het leek me een mooi concept, maar vooral dat is hypothetisch. Kijk eens waar we nu staan? Want we hebben samen veel meegemaakt. We hebben het gehad over exoten, over recreatief medegebruik, natuurvriendelijke oevers, maaien, ganzenpoep, de Watervisie, over IPCC, de RES, ICT, BOP. We hebben

rapporten van de Rekeningcommissie gehad. We hebben nieuwe leden, plaatsvervangende leden geïnstalleerd en zelfs een hoogheemraad. We hebben geboortes gehad, met zijn allen corona overleefd en mensen van ons zijn in het ziekenhuis ... Hebben ze moeten liggen. Maar we hebben ook veel bereikt. Bijvoorbeeld de langetermijninvesteringsagenda, goed contact met Vlaardingen, als het gaat om De Grootte Lucht, klare taal. En er gaan natuurlijk ook altijd dingen mis, zoals bijvoorbeeld de Erasmusvaart. We gaan dingen beter doen, zoals het baggeren. Waar ik trots op ben in dit alles, is onze samenwerking. Hoe we dit allemaal getrotseerd en overwonnen hebben, hoe we gevierd hebben, onze successen. Daarbij dank aan alle fracties, aan de DB-leden, aan de ondersteuning en alle ambtenaren, want vooral bij die laatste, na elke informatieve VV dacht ik weer, dit had ik eerder willen weten, dit was echt heel interessant. De borrels waren ook altijd gezellig, al waren er geen bitterballen, toch hebben de gefrituurde groenten wat goed gemaakt. Ik heb sinds 2019 ook meer geleerd dan ik me had kunnen voorstellen, over debiet, vistrappen, visbossen, vislifen, over cellulose en andere chemische samenstellingen. Ik denk, net zoals iedereen had ik daar graag meer praktijkkennis aan toegevoegd door werkbezoeken, maar corona gooide roet in het eten. Daarom nog wel even dank voor het CDA en ChristenUnie-SGP die mij mee hebben genomen op hun laatste werkbezoek. Dat wens ik de volgende VV ook echt toe, ga naar buiten. Een ding wat we volgens mij allemaal nooit uit het oog verloren zijn, zijn onze ingelanden, nu en in de toekomst. In de commissie en in de VV ben ik misschien wat te streng geweest op participatie of het internationaal beleid, heb ik wat veel gepraat over hoe we geld innen en over het jaarverslag van de bezwaar- en klachtencommissie. Maar volgens mij is het hier iedereen's doel om te zorgen dat de inwoners de juiste dingen merken van wat wij doen. Voorzitter, dan naar het hier en nu. Een aantal van de uitdagingen die we met zijn allen door hebben gemaakt, kwamen al voorbij. Maar er zijn ook nieuwe bijgekomen, zoals de stijgende energieprijzen, die dan misschien wel de meest meetbare daarvan is. Vandaag hebben we het ook over hoe we daarmee omgaan. Laten we de lasten stijgen of juist niet? Mijn motto was altijd, het overgrote deel van de inwoners, van onze ingelanden, denkt maar een keer per jaar aan ons en dat is als ze moeten betalen. Daarom is het voor ons als VVD ook zo belangrijk dat we daarop sturen, op de lasten. We zijn niet de enige die de betaalbaarheid belangrijk vinden. Het staat niet voor niks in ons Bestuursakkoord. Het is ons altijd gelukt die nul te houden. Dat is de laatste voetbalreferentie, belooft ik. Maar toen kwamen de energieprijzen. Een zuivering verbruikt nu eenmaal veel energie. Als die prijzen stijgen, dat merken we daar het hardst. De VVD-fractie vindt het fijn, we zijn blij, dat de overige kostenstijging gewoon binnen de begroting zijn opgevangen. 7 miljoen, dat is zeker geen geringe prestatie. We betreuren dat het nodig is om de energieopslag boven op het normale tarief te leggen. Maar we zijn ook realistisch. We zijn blij dat het college aangeeft dat deze opslag slechts eenmalig is. We kijken uit naar de versnelde energieneutraliteit, zodat de energiekosten tot een minimum kunnen dalen. Het verduurzamen is gewoon een businesscase. Dan over de begroting als geheel. Wij zijn akkoord daarmee. We zijn onder de indruk. We overwegen nog wel een motie, maar daarover zo meteen meer. Zoals iemand die deze vergadering live meekijkt opmerkte, als iedereen het heeft over de voorkant, dan heb je het goed gedaan. Dan het initiatiefvoorstel. Zoals al gememoreerd, is de eerste keer dat we dit doen, stoer, gaaf. Ik ben blij dat het er ligt. Vanuit ons drie punten. Ik zal ze eerst even noemen, dan zal ik ze uitwerken. Volgens ons gaat dit voorstel in tegen wat we als VVD belangrijk vinden. We vinden het plan ondoorzichtig en we denken dat met dit plan niemand geholpen is. Als VVD vinden we een aantal dingen belangrijk. Zoals al genoemd, het zijn moeilijke tijden. Juist nu is het belangrijk om de kosten zo laag mogelijk te houden. Wat we ook belangrijk vinden, is we hebben de zorg om bijvoorbeeld bij onze burgers en bedrijven om met geringe financieringsmogelijkheden te zorgen dat zij de lasten kunnen blijven dragen. Daarom willen wij juist de lasten voor iedereen laag houden en ze niet verhogen. Dit plan, dit initiatiefvoorstel, zorgt wel voor een verhoging van het overgrote deel van onze ingelanden. We vinden ook dat de kosten niet afgewend had mogen op de inwoners. Dat is precies wat dit plan wel doet, door de lasten voor de rest te verhogen. Twee, het plan klinkt sympathiek, maar we vinden het toch onvoorzichtig, want iedereen heeft behoefte aan

duidelijkheid en zekerheid. Daar draagt dit plan niet aan bij, door nu tijdelijk iets in te voeren. Want in de commissie ging het nog over een jaar. Dat is ook direct mijn vraag dan aan de PvdA. In de commissie ging het over een tijdelijk iets, een jaar. Daar zien we nu niks van terug. Dat is een beetje verwarrend. Want juist het creëren van uitzonderingen, afwijkingen, variaties, speciale regelingen, zorgt bij de overheid nou eenmaal voor problemen. Kijk maar naar de Belastingdienst. Dan vervolgens heb ik twee vragen aan het college. Ik ben benieuwd dat mocht dit initiatiefvoorstel aangenomen worden, wat zouden de gevolgen voor de RBG zijn? Specifiek voor de mensen waar de RBG nu zo een mooie band mee heeft opgebouwd. We weten allemaal, ze hebben 7.000 huisbezoeken afgelegd, contact gelegd met mensen, mooie regelingen getroffen en gezorgd dat die mensen niet in de problemen komen. In het voorstel zien we alleen maar de voorargumenten. Dat voelt toch een beetje onvoorzichtig. Het is geen brede belangenafweging. Er wordt bijvoorbeeld wel een flink gat in de begroting geslagen, 10,6 miljoen structureel. Ik ben benieuwd hoe de PvdA dat ziet. Hoe gebalanceerd is dit voorstel? Tijdens de introductie werd het voorstel ook budgetneutraal genoemd. Dat is natuurlijk niet waar, want de lasten gaan gewoon wel omhoog. Voor de inwoners is dit zeker niet budgetneutraal. Als laatste, met dit plan is volgens ons niemand geholpen. Want mensen die het water aan de lippen staat, hij werd al genoemd, hebben behoefte aan hulp, niet aan symboolpolitiek zoals dit. Die willen gewoon echt, als het nodig is, de schuldhulpverlening in en een definitieve oplossing. Tot zover mijn reactie op het initiatiefvoorstel. Het zijn misschien wat ongezellige woorden, maar onze waardering blijft staan. Dan als laatste, voorzitter, er is nog een andere manier waarop wij de kosten kunnen laten dalen. Dat is door de kwijtschelding van de watersysteemheffing ook af te schaffen. Uit de evaluatie van de zuiveringsheffing is gebleken dat dit niet tot problemen heeft geleid. De antwoorden op de schriftelijke vragen van 50PLUS laten zien dat hier geen wijziging in zit, dat het nog steeds heel netjes gebeurt en, plat gezegd, dat er geen huizen verkocht worden om de belasting te betalen, want schrijnende gevallen worden gewoon heel netjes opgelost. Bovendien zou het afschaffen van de kwijtschelding voor de watersysteemheffing ervoor zorgen dat een hele grote groep, ook de middeninkomens de lage middeninkomens, die het nu ook niet breed hebben, meer ontzien worden. Daarvoor hebben wij een amendement, waarmee we ook meteen denken de prijsschok voor inwoners enigszins op te kunnen vangen. Het amendement heb ik aan u rondgemaild. Ik hoor graag van de fracties wat wij daarvan denken. Want het voeren van inkomenspolitiek ligt bij de Rijksoverheid, zoals ze nu ook doen bij het compenseren van de energieprijzen. Wij zijn een functionele overheid. Onze taken zijn afgebakend. Inkomenspolitiek hoort daar zeker niet bij. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostvogels. Ik geeft het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-Van Dijk: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde eerst even ingaan op het initiatiefvoorstel. Als fractie hebben wij daar in de commissie BFO al duidelijk gezegd dat wij daar geen voorstander van zijn. De groep die telkens ernaast grijpen, zullen geen 15 euro maar met het afschaffen van de kwijtschelding zo'n 23,88 euro per vervuilingseenheid omhoog gaan. Dat is dan 28 procent. Leg dat dan maar uit aan een inwoner die er niet voor in aanmerking komt. Dat is voor ons onmogelijk. De groep die van kwijtschelding gebruik kan maken, krijgt al vele mogelijkheden. Denk aan de energietoeslag van de 800 euro en de 500 euro. Voor iemand met alleen AOW is dit al mogelijk. Voor ons geldt dat andere overheden hiervoor zijn. We willen dan ook wijzen dat landelijk de PvdA nogal wat helpende handen, zoals ik het noem, tegengehouden heeft, door moties van bijvoorbeeld de verlaging van btw op de energienota tegen te stemmen. Die ging van 21 naar 9 procent, want de bedrijven zouden daar een voordeel van hebben. Maar de bedrijven hebben daar helemaal geen voordeel van, want die kunnen de btw afdragen. Is dat 9 of 21 procent, dat maakt voor een bedrijf niet uit, maar wel voor die lage inkomens. Vandaar dat wij zeggen, ga naar de andere overheden en zoek daar de mogelijkheden. Er zijn meerdere fracties, ik sluit me helemaal aan bij de VVD, wat die net vertelde, het is niet budgetneutraal wat er gebeurt. Wij missen dan ook een heel belangrijk punt, wat wij in

2015 hebben ... Sorry. In 2015 hebben we de kwijtschelding afgeschaft. Maar daar is toen ook een andere voorwaarde bijgekomen. Die is nu helemaal niet genoemd. We hebben toen namelijk, om wel de kosten een beetje neutraal te brengen, de kostentoedeling gewijzigd van 57 naar 54 procent. Daar zien we niks van terug, want nu had hij eigenlijk andersom moeten gaan wil je dit nog enigszins ook oplossen. Dit was het eerste op het initiatiefvoorstel. Dan ga ik over op de algemene beschouwingen. Wij als fractie Ongebouwd kunnen ons vinden en zijn tevreden met de voorliggende stukken. De begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-'27. We willen de organisatie hiervoor ook de complimenten geven. Maar toch hebben wij nog wat opmerkingen en aanbevelingen. Als eerste, natuurlijk zijn wij ook bezorgd om de grote tariefsverhoging op energie, op de zuiveringsheffing met 15 euro per vervuilingseenheid. We hebben het allemaal moeilijk. We zullen allemaal een steentje moeten bijdragen. Ook de heffing van het watersysteem gaat omhoog met 4 euro. Van 120,68 euro naar 120,68 euro. Dat is gelukkig wel minder dan de 129,19 euro die vorig jaar in de begroting, meerjarenraming stond. Dat zijn tariefsverhogingen, ondanks het Bestuursakkoord. Dat willen we toch even zeggen. Vorig jaar hebben wij in onze bijeenkomst in De Broodfabriek al tegen de verlaging van de tarieven gestemd. Toen gingen de tarieven van zuivering met 10 euro naar beneden. Met het inzetten van de reserves waren wij het toen echt niet eens. Nu komt er een verhoging van bijna 18 procent en als we het initiatiefvoorstel zouden steunen 28 procent bij de zuiveringsheffing. Vooral de reden is de hogere energiekosten. Onze fractie wil dan ook nadrukkelijk aan de hoogheemraad vragen een goede verklaring hiervoor te geven, dat we geen jojoactiviteiten hebben in de tarieven. We kunnen dit niet vaak genoeg uitgelegd krijgen, om dit duidelijk voor onze achterban uit te leggen. Want zonder goede uitleg en communicatie is dit onuitlegbaar naar de ingelanden. Dat hebben we ook in de afgelopen commissie gevraagd. Wat ons betreft zouden de hogere energiekosten moeten worden gedekt door onze hogere productie van energie, groen gas. Wij zijn volgens deze begroting voor 92,3 procent energieneutraal. Een vraag die bij onze fractie blijft hangen, hebben we de verkeerde contracten en prijzen, zowel bij de inkoop al verkoop? Dit komt misschien omdat wij als fractie zelf alle investeringen die we doen bewust afwegen. We investeren pas als het ook daadwerkelijk kan of het ook opbrengst oplevert. Dat zijn onze afwegingen. Nog even ter verduidelijking, de bedragen bij de drie vervuilingseenheden, ook met betrekking tot het initiatiefvoorstel. Het afgelopen jaar, 2022, betaalden we voor drie vervuilingseenheden 251,25 euro. 2023 gaan we, als de begroting, als we dat accepteren, naar 296,25 euro. Als we het initiatiefvoorstel gaan steunen, dan zouden we zelfs 107,63 euro ... Dat betekent een verhoging niet van 45 euro, maar 71,64 euro. Dan gaan we verder over De Groote Lucht. In de paragraaf inpasbaarheid van De Groote Lucht staat een korte zinsnede. De capaciteit zal straks zo'n zestig procent groter zijn dan de huidige Groote Lucht nu kan inleveren. Dit percentage zijn we nog niet eerder tegengekomen. De fractie baart dit zorgen. Waarom moet De Groote Lucht een zestig procent grotere capaciteit hebben in een verzorgingsgebied wat nauwelijks kan groeien? Tegelijkertijd voeren we een langdurig programma voor regenwaterafkoppeling. De bouwcontouren van Vlaardingen, Schiedam en Maassluis, grosso modo het verzorgingsgebied van De Groote Lucht, liggen nagenoeg vast door de bestemming van Midden-Delfland als bijzonder provinciaal landschap. Het gebied zou derhalve nagenoeg onbebouwd moeten blijven. De fractie Ongebouwd voelt zich mede hoeder van dit gebied. Weet het waterschap meer over eventuele toekomstige woningbouw in dit gebied? Wij verwachten een duidelijke verklaring voor deze capaciteitsgroei. We willen ook een opmerking maken, net als Bedrijven, over de prestatie-indicatoren. Wij zien de prestatie-indicatoren in waterkeringen, met name de primaire waterkeringen, 55 kilometer in 2022 teruglopen. 2021 nog 100 procent en daarna 87 procent. Dat blijft voor de komende jaren hangen. Klopt het dat dit komt doordat dit gedeelte onder het Hoogwaterbeschermingsplan valt? De prestatie-indicator zegt ons nu niet veel als het lang duurt voordat dit stukje primaire kering wordt opgeknapt, opgehoogd. Graag de volgende keer een betere toelichting. Datzelfde geldt voor de waterkwantiteit prestatie-indicator. In 2022 is het maar heel klein, toch teruggelopen. Het is wellicht maar fractioneel, maar toch achteruitgang. Wat ligt hieraan ten grondslag? Kan dat worden

toegelicht? Misschien een technische vraag, maar het is wel belangrijk om met afwisselende periodes van droogte en natte periodes hier een vinger aan de pols te houden. Over communicatie willen we zeggen, dat draagt bij ... In het document staat dat het bijdraagt aan de reputatie van Delfland als deskundige, betrouwbare, transparante overheid en partner. Er staat onder andere, de prestatie-indicator, klantentevredenheid en activiteiten 2023. Onze ervaring is dat het waterschap toch de meest onbekende overheidsinstelling is. Wellicht is het mogelijk onze onbekendheid te verkleinen door vaker en regelmatig, frequenter met bijvoorbeeld persberichten naar buiten te treden of anderszins vaker de publiciteit te zoeken. We hebben een mooie vernieuwde website, maar hoe vaak wordt die door de burger bezocht? In de programmalijn commissie wordt hier met geen woord over gerept. In de programmalijn financiën zijn we blij dat de schuldquote in deze meerjarenraming gestaag terugloopt tot en met 2026 zelfs naar 195 procent. Dit is een aanzienlijke wijziging ten opzichte van onze raming in vergelijkbare documenten van vorig jaar. U zegt zelf, de netto schuldquote daalt meer dan in eerdere begrotingen aangegeven. Dit wordt mede veroorzaakt door de energieopslag in de tarieven. Dat is dan wel weer teleurstellend. Dit suggereert namelijk dat deze opslag na dit jaar niet meer verdwijnt. Een soort kwartje van Kok. Wellicht kunt u dit nog toelichten. Maar overall onze complimenten en advies, ga zo door. 2027 is nog ver weg, maar dan zien we nog ruimte voor verbetering. Een paar algemene opmerkingen. Het betreft bijvoorbeeld belastingen versus heffingen. Alweer enige tijd terug heeft de accountant in een BFO-commissiebijeenkomst te kennen gegeven dat de inkomsten in een waterschap geoormerkt zijn, omdat wij geen belastingen innen, maar zogenaamde heffingen. Heffingen zijn uitsluitend besteedbaar voor het beoogde doel en nergens anders voor. In dit begrotingsdocument komt echter nog met grote regelmaat de term belasting voor. Snel geteld, 14 keer. Zou het in lijn met een eerdere motie over klare taal, wat voor ons ook betekent eenduidigheid, niet beter zijn, alle terminologie over belasting te vervangen door het woord heffingen of heffing. Wij zouden het waarderen. Voor het eerst hebben wij ook tijdens de commissie er aandacht voor gevraagd, maar omdat er vanuit de Unie geen duidelijkheid is of komt, kaarten wij onze zorgen hier nog een keer aan. Dat is het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid en onder andere de 7e Nitraatrichtlijn. Hoe groot de bufferstroken mogen zijn, is nu nog steeds onduidelijk. Vorig jaar oktober, op een waterschapsbijeenkomst met het college en de agrariërs vanuit het gebied, is deze vraag al gesteld. Een eenduidig antwoord daarop is er niet, omdat de breedte afhankelijk is van het type sloot, de regio en hoe groot de bufferstrook is ten opzichte van het hele perceel. Een bufferstrook naast de sloot hoeft uiteindelijk maximaal 4 procent van de totale oppervlakte te zijn. Is dat meer, dan mag de strook versmald worden. Dat is echt perceel specifiek. Het waterschap, zo wordt in de media en de vakbladen gecommuniceerd, zal nog aangeven welke sloot hoe wordt aangeduid. 1 januari 2023 komt nu wel heel snel dichtbij. Wij wachten nog steeds op duidelijkheid. Als laatste ...

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn, zoudt u wel uw betoog kunnen richten op de politieke vragen en niet de technische vragen?

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ik wil het gewoon even afsluiten nog. Als laatste wil ik een oproep doen of een aanzet. Schouwmeesters, dijkleger of dijkwachten, ze zijn de oren en ogen van het gebied. Zoals bekend betreurt onze fractie het opheffen van de schouwmeesters. Maar het nieuw leven inblazen van het dijkleger, daar staan we positief tegenover, alleen duurt het wel heel erg lang. We willen voor de dijkwachten nog wel aandragen om bij het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard te kijken. Daar werd afgelopen mei een grote oefening gehouden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Geef ik het woord de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, dank u wel. De AWP is tevreden met de voorliggende begroting. De begroting 2023 is goed leesbaar en geeft duidelijk inzicht. Hier komt een compliment, ik waarschuw alvast, wij vinden deze begroting nog helderder en duidelijker dan vorig jaar. Onze organisatie heeft dat compliment zeker verdiend. Maar, daar komt de maar, een duidelijke begroting betekent niet dat wij geen wensen hebben. Met de waterschapsverkiezingen in zicht zijn er voor de AWP vier grote aandachtspunten. Daar zit ook het initiatiefvoorstel en het amendement, de twee van PvdA en VVD, ieder apart natuurlijk, in verwerkt. Om te beginnen met die tarieven, de schulden en de kwijtschelding, is ook de AWP uiteraard geschrokken van de stijging van de zuiveringslasten, door stijging van de energie-index. We zijn geschrokken van de verhoging van de zuiveringsheffing met 45 euro voor twee- en meerpersoonshuishoudens. Dan nog moet er geld bij. Als wij goed gelezen hebben, 8 miljoen uit de reserve. Die daarmee niet meer beschikbaar is voor aflossing van onze enorme leningenportefeuille. Wat ons dwarszit, is dat de jaarlijkse rentelasten circa 30 miljoen bedragen. We willen gewoon dat dat bedrag omlaag gaat. Ik kan me haast niet voorstellen dat er partijen zijn die daar minder moeite mee zouden hebben, of enthousiast zijn over zo'n groot bedrag. 2 jaar geleden hebben we al voorgesteld om voor de benodigde investering op De Groote Lucht alvast een 30-jarige lening af te sluiten, tegen de toen extreem lage rente. Want nu de rente aan het stijgen is, zit Delfland klem. Volgend jaar is er geen 8 miljoen meer om de tarieven te dempen. Dan is gewoon de belastingbetaler de dupe. Daarmee, vinden wij, en heeft het college de rekening naar de toekomst doorgeschoven. Dat vinden wij toch slecht management van financiën. Is ook genoemd, vorig jaar is de zuiveringsheffing verlaagd. Ook dat vonden wij onverstandig. Nu moeten zuiveringsheffing verhoogd worden. Voorzitter, de kost gaat voor de baat uit. Een spade getuigt van een vooruitziende blik. Minder rentelasten betekent uiteindelijk lagere tarieven voor iedereen. Ik klink als een VVD'er, maar u begrijpt wat ik bedoel. Minder rentelasten betekent uiteindelijk lagere tarieven voor iedereen. De AWP vindt een rentelast van 30 miljoen minstens 20 miljoen te hoog. Het volgende college zal moeten bezien hoe er substantieel kan worden bespaard. Als ik dan inzoomen op de kwijtschelding, dan klinkt kwijtschelding van zuiveringslasten sympathiek, maar volgens ons, dat is ook eerder gezegd de andere partijen, verschuif je daarmee het probleem. Volgens de AWP moeten zuiveringsheffing gewoon geen onderdeel zijn van het armoedebeleid. Daar is het Rijk verantwoordelijk voor. Het armoedebeleid is neergelegd bij gemeenten. Wettelijk is nu eenmaal bepaald dat vanuit de gemeentelijke bijstandsuitkering alle lasten moeten kunnen worden voldaan. Als partijen het in de Tweede Kamer daar niet over eens zijn, moeten ze daar ook aanvullend beleid of aanvullende besluiten over nemen. Waterschappen en provincies hebben geen rol in het armoedebeleid. De AWP wil het graag ook zo houden. Dat is wel zo zuiver. Om met mevrouw Jenniskens mee te praten, dat is zuiver water. Want het ontlasten van minder draagkrachtigen, betekent bij een heffing, het verschil tussen heffing en belasting is ons net uitgelegd, per saldo het meer belasten van mensen die iets meer financiële mogelijkheden hebben, maar inclusief de mensen die vlak boven de minima zitten. Wij kunnen nu eenmaal niet progressief heffen. We willen ook helemaal niet in die discussie terechtkomen. De AWP vindt, nogmaals, dat armoede een onderwerp is dat in de Tweede Kamer moet worden geregeld. Voor de volgende winter voorspelt minister Kaag grote problemen met de energieprijzen dan deze winter. Ook, zoals net is genoemd, gaat de btw terug van 9 naar 21 procent. Dan gaan wij met kwijtschelding op onze zuiveringsheffing daar een deuk in dat pakje boter maken. Voorzitter, schoenmaker houdt u bij uw leest. De AWP is voorstander van een duidelijke lijn over tarieven en kwijtschelden. De AWP wil wegblijven van joboelid. Ook het amendement om de kwijtschelding van de watersysteem het af te schaffen, vinden we nu voorbarig. We zijn principieel tegen inkomensbeleid vanuit het waterschap. Wij geven aan dat wij daarvoor openstaan om in een volgende periode over het voorstel van de VVD na te denken. Het tweede punt is klimaatverandering. Wij vinden de inzet voor klimaat en klimaatadaptatie nog veel te klein. Klimaatverandering is inmiddels dagelijks in het nieuws. Dan gaat het om het beperken van CO2. Dan is het nieuws dat de CO2-uitstoot van alle waterschappen samen toch weer met anderhalf procent is gestegen. Dat is gewoon natuurlijk heel teleurstellend. De AWP ziet heel veel potentie

voor aquathermie, zowel op de zuivering als buiten de zuivering. We vinden dat Delfland een trekkersrol moet nemen of kiezen, eventueel als launching customer. Dat betekent dat je een lanceerklant bent om een product in de markt zetten. Delfland zal een partij moeten zijn die meehelpt om een grootschalig aquathermieproject te lanceren, bijvoorbeeld samen met Den Haag of Rotterdam. Denk groot. Ook Klimaatkrachtig Delfland is een mooi initiatief. Maar daar merken wij buiten nog veel te weinig van. Dat ligt niet aan de bevoegdheid van de ambtenaren, maar aan het geringe budget vergeleken met kosten die we maken voor bijvoorbeeld de zuivering of voor het onderhoud van onze dijken, besteed aan klimaat en klimaatadaptatie. Natuurlijk is het mooi dat mensen een subsidie kunnen krijgen voor een klimaatadaptieve tuin of een groen dak, maar veel is daar nog niet van te merken. Als ik buiten door Delft fiets kan ik niet zien, kijk, hier is echt effect van een subsidie van Delfland. Ook een project als Rainlevelr, nota bene de VNO-NCW vorige week nog in het NRC zei dat het een voorbeeld was van innovatie door de geborgde zegels van Bedrijven, Gebouwd, gaan natuurlijk veel en veel te langzaam. Straks worden we gewoon ingehaald door de klimaatverandering. Volgens mij zitten op dit moment op 200 hectare. In dit tempo wordt het inderdaad 2050 voordat we alle kassen hebben ingezet voor Rainlevelr. We worden ingehaald, want het is geen denkbeeldig scenario. De waterbom die vorig jaar boven het drielandenpunt naar beneden viel, zou hier het hele Westland onder water hebben gezet. De AWP mist de urgentie van Delfland om met het klimaat en klimaatadaptatie echt stappen te zetten. Stappen te zetten met vaart en niet stapjes in een richting tot ver na onze kinderen, zal ik maar zeggen. Dan de waterkwaliteit. Die wordt maar niet goed. Ook een aantal partijen hebben dat reeds gezegd. De watervervuiling met bestrijdingsmiddelen, de AWP is daar intussen wel klaar mee. Dat na tien jaar gebiedsgericht meten, quote een quote, er maar mondjesmaat verbetering is. Als je het uitdrukt in percentage op jaarbasis, gaat het om twee of drie procent. De spreidingsmiddelen, die op basis van maandelijkse metingen met het jaargemiddelde, dat is een ingewikkelde zin natuurlijk, maandelijkse metingen, het jaargemiddelde, boven de norm uitkomen, dat is gewoon niet acceptabel. Ik zou graag zien dat de dijkgraaf dat ook op de voorpagina van de krant zegt en onomwonden zijn ongenoegen uitsprekt en onomwonden provincie, gemeenten en Rijk om actie vraagt. Nu lijkt het toch alsof Delfland het maar een beetje laat gebeuren. Dat doet geen recht aan onze medewerkers, die juist met passie strijden tegen watervervuiling met bestrijdingsmiddelen. Wel wilde AWP een compliment maken dat na jarenlang aandringen nu ook de toxiciteit van giftige stoffen samen wordt gerapporteerd in de jaarlijkse waterkwaliteitsrapportage. Als we naar de toxiciteit kijken, dan zien we een duidelijke verbetering vanaf het moment dat is begonnen met de aanleg van riolering in het glastuinbouwgebied. Als je dan ook weet dat er nu tien bestrijdingsmiddelen boven de norm uitkomen, dan kun je wel nagaan hoe vervuult het water van Delfland tien of twintig jaar geleden moet zijn geweest. Maar voorzitter, beter is nog niet hetzelfde als goed. Wij willen een goede waterkwaliteit die aan de norm voldoet. De AWP was ook voornemens om met deze begroting een amendement voor te stellen om de tuinders een extra heffing op te leggen, om daarmee de extra inzet van handhavers te bekostigen. Gezien de enorm hoge energieprijzen, waar een aantal tuinders nu mee kampt, terwijl andere tuinders hun gas nu juist met winst doorverkopen, vinden wij het ongepast om dit jaar zo'n amendement in te dienen. Maar voorzitter, wat in het vat zit, verzuurt niet. Hopelijk is de oorlog in Oekraïne volgend jaar voorbij en zijn we dan ook minder afhankelijk geworden van Russisch gas. Dan vinden wij dat de vervuiler, in dit geval de glastuinbouwsector, of het bewust of onbewust, expres of per ongeluk is, moet betalen aan de kosten. Wat blijft staan, is dat bij een uitbreiding willen van de capaciteit van handhavers. De mededeling op een informatieve VV dat een tuinder, een kweker gemiddeld één keer per vier jaar wordt bezocht, dat vindt de AWP niet acceptabel, zolang er zoveel bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater terechtkomen. Vertrouwen is goed, voorzitter, controle is nodig. Eén keer per jaar een tuindersbedrijf controleren, dat zou het uitgangspunt moeten zijn. Wij horen graag wat dat dan voor Delfland betekent en wat dat dan kost en of we daar dan geld voor over hebben. De inwoners van Delfland hebben gewoon recht op schoon water. Vierde punt, het laatste punt, is Delfland circulair. Wij zien nog steeds geen

terugwinning, of mondjesmaat terugwinning van grondstoffen. Voorzitter, dat is een grote teleurstelling. In de vorige periode, 2015-2019, is ons door het vorige college verschillende malen voorgehouden dat het terugwinnen van grondstoffen, zoals fosfaat en u verwacht het al cellulose, vrijwel elk moment zou gaan beginnen. In het Bestuursakkoord, met alle partijen, is afgesproken dat er aan het eind van deze periode 2019-2023 richtinggevende keuzes zouden moeten voorliggen voor het moeten terugwinnen van warmte en grondstoffen. Dat was voor ons een enorm belangrijk punt in het Bestuursakkoord. We hebben een Bestuursakkoord, omdat we daar hebben afgesproken welke doelen we gezamenlijk willen halen. Iedere partij heeft andere doelen. Dit was voor ons onze parel, ons juweel. Want voorzitter, wanneer komt die grondstoffen- en energiefabriek er nu eigenlijk? Wat houdt ons nu nog tegen? Recent is struviet ontdaan van de afvalstatus en vrijgegeven voor commercieel gebruik. Heel concrete vraag, hoeveel struviet gaat Delfland nu volgend jaar produceren? De AWP is natuurlijk wel blij met de productie van groen gas op de rioolwaterzuiveringen. Het benutten van de aanwezige energie in het rioolwater is een goede zaak en vermindert de hoeveelheid zuiveringsslib. Maar laten we ook weer niet overdrijven. Er worden 5.000 woningen mee verwarmd. 5.000 woningen, terwijl er in Nederland 8 miljoen woningen staan. Dit is een druppel op de gloeiende plaat. Daar zit volgens ons niet de klimaatwinst die we zoeken. De AWP vraagt al sinds jaar en dag om zeven van cellulose. De vorige hoogheemraad, de voorganger van hoogheemraad Egas, heeft ooit eens laten berekenen dat we cellulose zeven en het aanpassen van leidingen op de zuivering, alles bij elkaar ongeveer 1 miljoen kost. Delfland geeft nu 8 miljoen uit om de tarieven voor de zuiveringsheffing te dempen. Sorry, ik stotter. Delfland geeft nu 8 miljoen uit om de tarieven voor de zuiveringsheffing te dempen. Waarmee ik maar wil benadrukken dat het niet om een groot bedrag gaat op de begroting van Delfland. Het gaat ons jaarlijks voordeel opleveren. Zelfs al levert het cellulose maar een dubbeltje op per ton, het betekent een substantiële vermindering van de hoeveelheid zuiveringsslib richting de verbrandingsoven. Voorzitter, de AWP heeft een motie vreemd aan de orde voorbereid om het college op te roepen met een analyse te komen hoe Delfland kan starten met het circulair zuiveren en terugwinnen van grondstoffen. Die motie komt later vandaag aan de orde. Samenvattend, ik wil u nogmaals complimenteren met de begroting van 2023. Ik wil u ook complimenteren met de wijze van samenwerken in het college en in de VV en tussen college en VV. Dat er nog een aantal wensen overblijven, hoort bij de politiek. Ik hoop dat u zowel onze complimenten als onze wensen hebt gehoord en dat u er ook mee aan de slag gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Middendorp. Brengt u de motie ... Dient u die nu in, vreemd aan de orde?

De heer Middendorp: Nee.

De voorzitter: Want die wil ik nog wel graag ontvangen.

De heer Middendorp: Ik stel voor dat die aan het eind van de vergadering komt.

De voorzitter: Ik wil hem nog wel graag ontvangen. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Het valt natuurlijk niet mee als laatste spreker om nog een nieuw onderwerp toe te voegen, maar ik denk wel dat ik dat ga doen. Ik wilde alle andere sprekers voor mij alvast heel hartelijk danken voor hun prachtige bijdragen en zeer relevante bijdragen inderdaad, met name op de begroting. Ten aanzien van de begroting spreken we uiteraard onze waardering uit voor de evenwichtigheid daarvan. De complimenten aan de organisatie om dit tot stand te hebben kunnen brengen. Het onderwerp waar wij het over willen hebben, is zonder water geen later. Hoewel er dit jaar nog meer aanleiding is om, net als vorig jaar, aandacht te vragen voor de zorgelijk achterblijvende waterkwaliteit, gelukkig heeft de AWP daar een heel erg groot punt van gemaakt, wil onze partij dit jaar focussen op de droogte als gevolg van

klimaatverandering. Wij vinden dat daar eigenlijk landelijk te weinig aandacht is en dat het wordt onderschat wat de droogte tot gevolgen kan hebben voor Nederland en de natuur. Droogte en die dalende grondwaterstanden en daarmee de landelijke bodemdaling is een sluipmoordenaar. Je merkt het pas als het te laat is. In de TU Bodemdalingskaart van 2022 laat zien dat overal in Nederland anderhalf miljoen woningen, ook op zand en klei, verzakkingsschades ontstaan. Ook aan rioleringen, bruggen, wegen en dijken. Ook de natuur krijgt door die lange periodes van droogte onvoldoende water. Ze verstikken letterlijk. Ecosystemen worden uit balans gebracht en soortenrijkdom wordt weggevaagd. Toch wordt ondanks de langdurige droge zomers van de afgelopen jaren nog steeds tachtig procent van ons regenwater zo snel mogelijk door het watersysteem van de waterschappen afgevoerd naar zee. Het Deltafonds en ook Deltares concentreren zich bij klimaatverandering vooral op bescherming van Nederland tegen de zeespiegelstijging. Zo schrijft Deltares in een recent uitgekomen studie over de vier richtingen waarin men moet denken bij een hogere zeespiegelstijging. Die richtingen gaan vooral over bescherming van de kustlijn en afvoer van water via gigantische pompsystemen. Daar gaat ons water weer. Het Deltafonds richt zich eveneens met name op de gevolgen van de zeespiegelstijging en geeft daaraan jaarlijks 1,3 miljard uit. Zoetwatervoorziening, waar het grondwaterbeheer onder valt, komt er met 19 miljoen bekaid vanaf. Ook bij de inleiding bij de begroting van Delfland onder het kopje klimaatverandering, mis ik expliciet het woord droogte. De droogte van de afgelopen 4 jaren heeft enorme consequenties voor de gezondheid van mens, dier en natuur. De gevolgen van langdurige droogte en zoetwatertekort leidt tot hogere concentraties chemische stoffen in het oppervlaktewater. Dit heeft gevolgen voor de waterkwaliteit en kan leiden tot infectieziektes bij mens en dier, stroomuitval en uiteindelijk tot drinkwatertekort op korte termijn. We hebben in Frankrijk al gezien dat daar in bepaalde departementen komt er geen water meer uit de kraan. De zoetwatervoorziening en daarmee samenhangend de waterkwaliteit verdienen een betere positie ten aanzien van de totale begroting van Delfland en ook bij de samenwerkende organisaties, bij die verbonden partijen. Dat we daar ook veel meer aandacht voor hebben en dat er ook veel meer geld naartoe gaat. Kies als Delfland voor natuurlijke waterbuffers en benut de oude kreken en watergangen. Kies voor een dynamisch spelbeheer, is ook al eerder gehoord, met hogere waterpeilen en grotere peilgebieden met minder versnippering. Ik hoorde net dat het kabinet gaat ingrijpen richting de waterschappen. Eigenlijk zouden we dat natuurlijk niet over ons moeten laten komen. Dat hadden we zelf moeten bedenken. Kies voor keringen die beter in het natuurlijke landschap worden ingepast. Groene dijken bieden de beste kansen voor verschillende plant- en diersoorten. Dat vergroot de biodiversiteit, de robuustheid van het water en het ecosysteem en de waterkwaliteit en het voorkomt ook scheuren in de dijken. Heb zicht op, want dat hebben we nu niet. Pak ongebreidelde wateronttrekkingen aan. Spreek je als Delfland uit tegen onderwaterdrainage. Dit is een kostbare technologie, die vooral wordt gebruikt om onhoudbare landbouwpraktijken te kunnen voortzetten. Voer een terughoudend en uiteraard een ecologisch maai- en baggerbeleid. Het maaien van planten langs de oevers en het baggeren van sloten en kanalen gebeurt ook weer om de waterafvoercapaciteit in stand te houden. Voor de dieren die in en om het water leven betekent dit waterbeheer meestal een levensbedreigende ingreep. Neem verantwoordelijkheid voor herstel als er toch schade ontstaat. Ik denk even hierbij aan de wildopvang. Denk natuurinclusief, ga de uitdaging aan om natuur, water en bodem daadwerkelijk, zoals iedere keer gezegd in de stukken, leidend te laten zijn en werk werkelijk veel beter samen met gemeenten en provincie op het gebied van toezicht en handhaving. Trek de fluwelen handschoenen daarbij uit. Ik heb het vorig jaar ook al gezegd. Weet je, er moet gewoon een hardere aanpak komen. Weet je, op een andere manier dan op deze manier. Pak overtreders en vervuilers aan en wees mens genoeg om te acteren op dat wat er van het waterschap verwacht mag worden. Kortom, een oproep voor een krachtig Delfland, zonder zoetwater geen later. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jonker. Dan komen we hiermee aan het einde van de inbreng van alle VV-fracties. Ik stel voor nu de vergadering te schorsen voor tien minuten, zodat het dagelijks bestuur zich kan beraden op een reactie op uw inbreng van de eerste termijn. Dank u wel. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. De opletten zien dat de heer De Klerk nog even afwezig is, maar dat is om zo duidelijk een heuglijk feit te vieren. Misschien moet ik daar zo dadelijk nog even voor schorsen. Wat ik voor de duidelijkheid nog even wilde stellen, de heer Oostvogels heeft bij zijn inbreng in eerste termijn spraken over een mogelijke motie. Sorry, amendement moet ik zeggen. Die is nog niet ingediend, maar ik stel wel voor dat de inhoud onderdeel is van de beraadslagingen. Dan zou ik nu ... Nu is het de beurt aan het college om te antwoorden op uw inbreng in eerste termijn. Ik wil beginnen aan mijn rechterkant bij de heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor alle reacties op de begroting. Ik wil eigenlijk even stil blijven staan bij een aantal opmerkingen die met name betrekking hebben op de waterketen. Dat gaat dan over hergebruik grondstoffen en geen water meer naar zee pompen. Dan ga ik er even van uit dat dat de combinatie was van een grondstof die we hebben, is tenslotte ook gereinigd afvalwater. Dat dat met name niet naar zee pompen was. Het zijn projecten waar we allemaal hard aan werken, maar soms zijn ze allemaal wat lastiger en kosten ook veel meer tijd dan u en mij lief is. Als we even kijken naar de hogere kosten die we hebben op de zuivering, dan wordt er ook geopperd van, laten we die compenseren met de hogere opbrengst van groen gas, dan kan ik u alleen maar in herinnering brengen dat we dat de afgelopen jaren ook gedaan hebben. Want we hebben ook steeds gezien wat de extra opbrengsten waren van groen gas en de verkoop van HEB's, die herbruikbare energiebonussen die we krijgen. Dan werd er ook even net, dat was misschien meer een technische vraag, maar ik wil hem toch graag beantwoorden, de stijging van het aantal VE's wat we willen gaan zuiveren op De Groote Lucht. Daar zien we een toename van 250.000 VE, wat de huidige capaciteit is, naar 400.000. Dat is gebaseerd op de prognoses, zoals die door Delfland is samenspraak met de gemeentes worden vastgesteld. Daar gaan we gewoon vanuit dat dat de juiste getallen daarvoor zijn. Als er dan even kijken, dat zijn dan met name de punten van mijnheer Middendorp en natuurlijk cellulose, maar dat had ik ook niet anders van u verwacht dat dat genoemd zal worden. We hebben eigenlijk altijd aangegeven dat we dat keer op keer meenemen. U brengt dat ook terecht aan van wat de kosten en wat de opbrengsten zouden zijn, maar we hebben steeds geroepen van, er moet wel een afzetmarkt voor zijn. Die verandert. De wereld verandert. Die is de laatste tijd veranderd. We nemen dat ook zeker mee. Het is ook niet voor niks dat wij aandeelhouder geworden zijn van AquaMinerals. Juist om ons te helpen om die afzetmarkten voor de grondstoffen te vinden. Het andere wat u noemt, fosfaat, dat is een doorn in ons aller oog dat dat maar niet lukt. Wij hebben de wensen en het streven om fosfaat terug te winnen uit het as van het afvalslib. In Duitsland is dat intussen ook een wet dat dat gedaan moet worden. Daar zien we ook dezelfde problemen, dat dat wel erg lastig is om dat terug te winnen. Dat betekent ook dat wij nu gekozen hebben om de andere weg te bewandelen, in ieder geval voor de tussenliggende periode, om te kijken naar de terugwinning van struviet. Daar worden nu stappen voor gezet om dat te gaan doen. Ook daar zien we weer het voordeel van AquaMinerals, waar we dan de aandeelhouder van geworden zijn, dat die juist ervoor geijverd hebben dat de afvalstatus daarvan afgehaald is. Daar worden echt stappen gezet. U noemde gelukkig ook aquathermie en verwees naar Den Haag. Daar kan ik u in ieder geval aangeven dat we daar een intentieovereenkomst mee gesloten hebben, met de gemeente Den Haag, om een zwembad te gaan verwarmen met de riothermie. Dat is echt het water wat nog in het riool zit, om dat te gaan doen. Een intentieovereenkomst hebben we met

Eneco om te kijken naar de verwarming van woonwijken. We doen ons best ervoor, maar we zijn daar wel ook afhankelijk van andere partijen om dat te realiseren. Groen gas, wij wekken heel veel op. Maar ik ben het met u eens, als je kijkt naar het totale verbruik in Nederland, is het een druppel op de gloeiende plaat. Maar het is wel heel belangrijk dat wij en de andere waterschappen proberen zoveel mogelijk groen gas te produceren. Dat kost helaas wel elektriciteit. We zijn in dat kader ... Helpt het niet aan energieneutraliteit, maar het helpt wel om een bijdrage te leveren aan de klimaatverandering en de doelstellingen die we als waterschap hebben. Voor zover even, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Egas. Dan ga ik nu naar mijn linkerkant. Dan begin ik bij de heer Vissers.

De heer Vissers: Dank u, wij beiden zijn verrast over de volgorde, maar we vinden het prima. De opmerkingen die gemaakt zijn, voorzitter, over de waterkwaliteit, die beschouwt het college vooral als onderstreping van het grote belang van de meters die we moeten maken om in 2027 de doelen te halen. Ik onderstreep daarbij op de opmerking die de heer Jansen gemaakt heeft over het feit dat de sector zich dat zichzelf ook realiseert. U heeft in de nieuwsbrief van D&H al kunnen lezen dat wij onlangs ook met verlenging van het Afsprakenkader Emissieloze Kas hebben ingestemd, samen met de sector. Wat ook van belang is, is dat de provincie, die natuurlijk wel betrokken is bij alle afspraken daaromheen, maar zelf geen partner was in de emissieloze kas, straks ook bij de verlenging ondertekenaar zal zijn. Wij verwachten daar waar gemeenten, sector en waterschappen dat traject gezamenlijk opgepakt hebben, dat de extra steun van de provincie ons ook kan helpen in de richting die we willen. Nogmaals, alles wat er gezegd is door u, om het belang te onderstrepen dat we nog een flinke weg te gaan hebben op de verbetering van de waterkwaliteit, daar is het college zich zeer van bewust en ook zeer toe gemotiveerd. Dat geldt ook voor het feit dat samenwerking een weg is, maar handhaving een sluitstuk moet zijn op het moment dat er dingen niet goed gaan. De sector heeft dat zelf ook meermalen aangegeven. Het is bij de controles die wij uitvoeren ... In 70 procent van de gevallen is het allemaal piekfijn in orde, maar dat betekent ook dat in 30 procent van de gevallen er verbetering nodig is. Dat betekent dat wij ook als gevolg van de gebiedsgerichte aanpak u binnenkort zullen informeren hoe onze risicogestuurde aanpak moet gaan leiden ... Waar we onze extra handhaving capaciteit die ingezet is op die gebiedsgerichte aanpak de komende jaren, ook richting 2027, meer risicogestuurd gaan inzetten. Dan de droogte. Ik moet eerlijk zeggen dat ik zelf niet helemaal herkennen dat het weinig aandacht heeft. Het is in elk geval naast waterkwaliteit een onderwerp waar de korte periode dat ik achter deze tafel zit ik het meest mee te maken heb gehad. Dat kwam natuurlijk ook omdat we een hele droge zomer hadden. Maar ik zit ook bijna wekelijks in overleggen over het Deltaprogramma Zoetwater. De zoetwaterbehoefte in West-Nederland is een totaal ander vraagstuk dan op de hoge zandgronden overigens. Een aantal van de daar ernstige gevolgen van verdroging treden hier niet om, maar het is wel een grote opgave. U bent er ook over geïnformeerd, recent, om te zorgen dat alle peilen daadwerkelijk gehandhaafd kunnen worden. Dat is deze zomer weer gelukt, door een hele goede samenwerking van meerdere waterschappen, met zowel aanvoer vanuit het Amsterdam Rijnkanaal als vanuit het Brielse Meer. Maar ook recent hebben we geconstateerd ... In 2018 hebben we geleerd dat je verbeterstappen kan zetten. Ook deze droogte levert weer op dat we lessen kunnen trekken om ook het systeem van het Brielse Meer, waar wij echt wel een life lijn in hebben in zoetwater voorzien in, om dat nog weer robuuster te maken. Een ander is dat wij uit het Deltaprogramma Zoetwater ook kijken naar de Bergsluis. U heeft er eerder een investeringsfonds voorgedaan. Dat wordt verder uitgewerkt. Nu het onderwerp toch aangesneden is, de verdere onderzoeken laten wel zien om de Rotte niet te veel te laten schommelen, de potentie misschien iets lager is dan we eerder hadden ingeschat, maar ik zal er in de commissie ook nog op terugkomen. De vraag die je dan moet stellen, is de maatregel die je moet nemen, ook als je weet wat de huidige kans is om vanuit Schieland ook water te kunnen aanvoeren, de notitie doorspoelen is ook regelmatig in de commissie al aan de orde geweest. Meer mogelijkheden

hebben om water aan te voeren, maakt dat wij robuuster zijn om perioden van droogte goed te kunnen doorstaan. Dat doen wij uiteraard, want dat zit in de hoogste categorie van de zogenaamde verdringingsreeks, met het inzetten op het voorkomen van onomkeerbare schade aan de natuur. Dat sluit ook aan bij uw pleidooi waar het gaat om dijken, keringen en onze eigen terreinen om biodiversiteit in al onze maatregelen mee te nemen. Voorzitter, ik denk dat ik daarmee de vragen in mijn portefeuille beantwoord heb.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vissers. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Dank u wel, voorzitter. Er zijn veel vragen gesteld over de klimaatverandering. Dat is ook terecht. De voorgaande sprekers, mijn collega's, die zijn daar ook wel op ingegaan. Wij zijn heel erg blij met de initiatieven die hier al in het gebied genomen worden, door tuinders, door ondernemers en ook vooral door bewoners, maar ook door scholen, door woningcorporaties. Er gebeurt wel heel erg veel in dit gebied. Maar we zijn in dit volle gebied, zoals ook collega's al zeiden, afhankelijk van derden, van partners. We doen er ook alles aan om ze mee te krijgen. Het gaat tamelijk goed, maar het kan natuurlijk toch nog sneller. Ik zou ook willen dat in een klap het hele gebied klimaatadaptief is. Maar de realiteit gebiedt ons te zeggen dat dat niet in één klap gaat. We zijn ook, zoals gezegd, afhankelijk van derden. Het Klimaatkrachtig Delfland, daar zijn wij afgelopen periode zo goed en zo kwaad mogelijk als het kon in de coronatijd ook mee verder gegaan. Het is natuurlijk ook een kwestie van ontmoeten. Dat komt nu ook weer op stoom. Voor het treffen van maatregelen in de fysieke ruimte zijn wij ook afhankelijk van partners, zoals woningcorporaties en scholen. Met name dat laatste vergt ook behoorlijk wat inspanning en dat gaat ook goed. Er komen steeds meer schoolparken bij in plaats van schoolpleinen. Die pleinen veranderen in parken. Juist door in te zetten op de jeugd, menen wij ook voor de toekomst grote stappen te maken om kinderen al vroegtijdig bewust te maken van het nut van een klimaatadaptieve omgeving. Niet alleen omdat het klimaatadaptief is, maar ook omdat dat de leefbaarheid en de biodiversiteit bevordert. Grotere stappen maken, dat vraagt om capaciteit. Met alleen meer geld red je het niet. Wat we het komende jaar willen doen ten aanzien van de strategie wateroverlast, dat weet u. U bent daarin afgelopen jaar ook meegenomen. Er wordt in dit huis met externe partijen hard aan gewerkt om in februari met een voorstel naar u toe te komen. Dat doen we eigenlijk al eerder dan we aanvankelijk van plan waren. De planning was aanvankelijk, of het idee was aanvankelijk om te komen nadat het KNMI weer de nieuwe klimaatscenario's hadden. Wat wij nu doen, is eerder met een strategie komen, zodat we onze strategie ook daarop kunnen aanpassen. Wat we ook met de nieuwe klimaatadaptatiestrategie willen doen, is meer inzetten op het maken van grotere stappen door ook met woningcorporaties, maar ook in te zetten op intermediairs die in wat, wij noemen dat sociaal ondernemers ... Maar ook om in gebieden te kunnen inzetten waar juist nog die urgentie aanwezig is. Ik wilde toch wel even benadrukken dat hier, in deze organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk er enorm hard gewerkt wordt aan klimaatadaptatie. Dat ook zelfs met beperkte middelen, die we nodig hebben. We zien weldegelijk de urgentie in en we sluiten ons ook weer aan bij het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Dat reikt tot 2050. Maar wij doen er echt alles aan, zowel binnen als buiten dit huis, om te zorgen dat wij gesteld staan voor de toekomst. Niet alleen op het gebied van klimaatverandering, maar ook op het gebied van verstedelijking. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. Dan geef ik nu het woord aan de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik zal op een paar bijdragen, voor zover ze betrekking hebben op het betrokken programma, ingaan. Daarnaast ook nog wat algemene opmerkingen geven. Dan zal ik nader ingaan op de twee amendementen. Althans het ingediende amendement en het aangekondigde

amendement met betrekking tot de kwijtschelding. Even als eerste, de heer Van Kretschmar gemaakt, onder andere over de KPI's. Daarvan hebben we in de commissie ook aangegeven dat we daarop terugkomen. Hoe dat ontstaat, denk ik niet helemaal duidelijk. Je probeert de ontwikkelingen zo lang mogelijk te laten zien. Soms zijn die ontwikkelingen zo klein dat je af kunt vragen of je dan wel met het juiste meetinstrument aan de slag bent. Dan is het goed om dat een keer in de zoveel tijd te revitaliseren. Ik meende dat er op de commissielijst van de verzamelcommissie ook een toezegging staat dat wij tegen het einde van ... Althans, op het moment dat we met een volgend P&C-document komen, dat we dan ook daar een aantal opmerkingen over zullen maken. Wellicht komen we misschien met de heer Van Kretschmar nog tot de conclusie dat we dat nog diepgaander moeten doen dan dat we in eerste instantie gedacht hadden te doen. Nou zijn er opmerkingen met betrekking tot de aantallen, waar het gaat om bedrijven en om hectares. Die hebben we natuurlijk ter harte genomen. Ten aanzien van bedrijven zal het vooral over een definitie gaan. Wat betreft hectares glastuinbouw, dat is gewoon een duidelijk waarneembaar getal. Het is in ieder geval niet 900 hectare. Vanaf deze kant, met die opmerking beterschap toegezegd. Dan een aantal van u, waaronder ook de heer Oostvogels, hebben opmerkingen gemaakt over de bezuinigingen die eigenlijk in deze begroting verwerkt zitten. Is misschien goed om dat nog een keer te benadrukken. We hadden een kostenstijging voorzien van ruim 29 miljoen. Uiteindelijk hebben we de beslissing genomen om alleen de kosten van energie tot uitdrukking te laten komen in een stijging van de heffingen. Voor het overige binnen de organisatie en ook binnen de reserves ruimte te vinden om het op te lossen. Dat is gelukt. Daar zijn we als college ook trots op dat we dat op deze manier voor elkaar hebben kunnen krijgen. Ten aanzien van de overgebleven kosten, die een-op-een in het tarief, in de lasten van de burger tot uitdrukking komen, daar geldt als opmerking bij dat dat dan toch in zekere zin wel een tijdelijk karakter heeft, wat ons betreft. Dan, dat is misschien ook een beetje hoog over, maar ik weet dat mevrouw Dijkshoorn een opmerking maakte over het teruglopen van de schuldenquote. Dat is inderdaad zo. Dat zal ook zo zijn als wij met ongewijzigde tarieven waren doorgegaan. Maar de praktijk is, omdat de kosten natuurlijk stijgen, dat die breuk ook veranderd en dat dat natuurlijk ook nog eens extra bijdraagt aan de ontwikkeling, althans de verlaging van die schulddquote. Dat wilde ik toch wel even gezegd hebben. Het is niet alleen een verdienste, maar het is ook de uitkomst van het proces. Ten aanzien van de opmerking van de heer Middendorp over het betalen van rente, ik denk dat we die wel moeten verdelen. Dat moet je verdelen om dat zo laag mogelijk te houden. Relatief gezien betalen we bij Delfland best wel veel rente. Het is herleidbaar waar het vandaan komt. We hebben ook geprobeerd om dat in deze begroting zoveel als mogelijk inzichtelijk te maken. Maar dat verandert niks aan de feitelijke situatie. Daar waar de heer Middendorp zegt, we zouden wat minder rente willen betalen, dan kan het college zich daar wel bij aansluiten. Dat spreekt voor zich. Dan even met betrekking tot ... Dan neem ik hem even mee naar vorig jaar. Toen is er een motie aangenomen, financieel evenwicht op langere termijn. Dat was op, ik heb het nog even nagezocht, 18 november, dat we bij elkaar zaten. Feitelijk een paar dagen eerder. Deze begroting straalt dat volgens mij ook wel uit. Daar zit een element van soberheid in en daar zit een element van duurzaamheid in. Duurzaamheid in de zin van, klare taal. Daar bedoel ik dan mee volhoudbaarheid. Dat je de ontwikkelingen die we nu laten zien ook langjarig vol kunnen houden. Ook dat is van belang om te laten zien dat je een betrouwbare overheid bent. Dan heb ik een opmerking, nou weet ik even niet meer waar hij precies viel, die gingen over de KPI met betrekking tot de primaire keringen. Daar hebben we in de verzamelcommissie ook over gesproken. We hebben daar vastgesteld bij de toets dat er wellicht zaken aan verbeterd moeten worden. Die moeten voorgelegd worden bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Maar tot het moment dat daar uitsluitel over gekregen is rapporteren we die keringen natuurlijk wel op deze manier, zoals hij nu in de KPI voorkomt. De heer Jansen maakte nog een opmerking over financieel gezond en afbouwen van de schuldenlast. Ik heb daar impliciet natuurlijk al antwoord op gegeven. Het is duidelijk dat hoe lager je schuldenlast is, hoe groter je beweegbaarheid, hoe groter de mogelijkheid is tot het maken van keuzes in je normale exploitatie. Al was het alleen maar vanwege het feit dat je daar minder rentekosten

maakt en dat je die middelen elders zou kunnen besteden. Ik denk tot zover, mijnheer de voorzitter, met betrekking tot de algemene politieke beschouwingen. Dan zou ik nu nog even in willen gaan op de amendementen. Als eerste, dat amendement werd geïntroduceerd door mevrouw Zandstra. Die had het onder andere over budgetneutraal. Dat is natuurlijk een bepaalde manier waarop je daarnaar wilt kijken. Feitelijk gezien is die neutraliteit er natuurlijk niet, omdat in de manier waarop wij daarover verslag leggen, zie je de kosten toenemen. Je moet een bedrag van zo'n 10,6 miljoen toch weten te dekken. Het dekkingsvoorstel wat gedaan wordt bij dit amendement, dat is dat je dan de tarieven met een gelijk bedrag verhoogd. Dat brengt ons gelijk een beetje bij het Bestuursakkoord. We hebben in het Bestuursakkoord afspraken gemaakt over de tarieven. Althans, we hebben bij de bespreking van het Bestuursakkoord, moet ik zeggen, in het Bestuursakkoord opgenomen dat we de lasten niet zouden laten stijgen. We hebben ook nog een opmerking aan de zijkant gemaakt, die is nooit in de tekst terechtgekomen, met betrekking tot de kwijschelding. Maar nu even terug naar die tarieven. Het bestuursvoorstel wat voorligt, dat heeft het over een stijging van 5,8 procent. Als je kijkt naar de gevolgen van het amendement, die leiden dan tot een prijsstijging voor de inwoners van bijna 15, ruim 15 procent. Sorry.

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Ter verduidelijking, die 5,8 procent die u noemt, is dat zuiveringsheffing of zuiveringsheffing en watersysteemheffing samen?

De heer Ouwendijk: Dat is de zuiveringsheffing. Dat is afgezet tegen het bedrag waar we in 2019 mee vertrokken zijn. Dan even een aantal meer praktische opmerkingen. Wij hebben de uitvoering van ons belastingbeleid neergelegd bij de Regionale Belasting Groep. Daar zijn wij een van de grote partijen aan tafel. Dat doen we samen met Schieland, Krimpenerwaard en met de gemeentes Delft, Schiedam en Vlaardingen. Dat is in zekere zin een gemeenschappelijke uitvoeringsregeling. Er zitten echt uitvoeringsactiviteiten in. In principe, wat wij vragen dat kan daar afgespeeld worden. Ik zeg dat maar even kort door de bocht. Maar als wij als VV daar wensen over hebben, dan nemen wij daar een besluit over en dan passen we het reglement aan en dan gaat RBG dat uitvoeren. Maar dat betekent niet dat dat natuurlijk allemaal voetstoots kan. Aanpassen van de kwijscheldingsverordening, dat geldt voor beide amendementen, betekent in ieder geval een vertraging in de oplegging van de belastingaanslagen, waar die normaal gesproken vanaf eind januari de deur uit zouden gaan, wordt dat nu een aantal weken later. Er wordt gesproken van ruim een maand. Dat is wel iets wat ik mee zou willen geven. Dan zijn er nog een aantal andere opmerkingen die daarover gemaakt zouden kunnen worden. We hebben de afgelopen zeven belastingjaren heel veel werk gestoken om de inning van het te betalen deel op een klantgerichte manier, dat wil zeggen zonder dwang, invordering te verzorgen. De RBG is er in geslaagd om dat in 95 procent van de gevallen voor elkaar te krijgen. Minnelijk inningsresultaat, zoals ze dat noemen, is 95 procent. Een belangrijk onderdeel daarbij is, ik heb daar in de afgelopen jaren al een paar keer over bericht, de persoonlijke benadering van de RBG. Zit echt aan de keukentafel, ondanks dat de coronapandemie daar wel wat roet in het eten heeft gegooid. Blijkbaar is iemand het niet met me eens. Dan even de gevolgen voor de klanten. Ik zou nog wel een lans willen breken voor de klanten die een inkomen hebben van net boven die 100 procent kwijscheldingsnorm. Dat is de zogenaamde bijstandsnorm. We weten dat binnen ons werkgebied deze groep klanten overmatig vertegenwoordigd is en ook problematische schulden heeft. Zij komen, op het moment dat je besluit om de kwijschelding af te schaffen, extra onder druk te staan, omdat met name in die groep, dat is wel een soort van, je zou bijna zeggen, armoedeval, om dat woord maar te gebruiken, waar je dan op dat moment in

terecht komt. Dat is wel iets wat ... We gaan er niet over. Dat vinden wij ook. Maar het is wel een gevolg van als je dat soort stappen zet. Wij moeten die mensen goed begeleiden, om te zorgen dat ze vrijwillig tot een goed betaalbedrag komen. Maar omdat ze buiten allerlei regelingen en vergoedingen vallen, wordt dat alleen maar ingewikkelder. Dan de stijging van de tarieven, wat de consequentie daarvan is. Die blijkt wel uit het initiatiefvoorstel van de Partij van de Arbeid. Op het moment dat we naar het andere amendement kijken, dan draait hij precies de andere kant op. Dan levert het juist een verlaging op. Dat even over de inhoud van de voorstellen. Dan nog even het bestuurlijk aspect. Wij zijn vertrokken met een Bestuursakkoord in onze binnenzak, in 2019. Daar is dit niet in opgenomen. Als dagelijks bestuur betekent dat dat wij beide amendementen ontraden en dat wij, wat dat betreft, volledig achter onze eerder ingediende begroting en de daarin genoemde tariefconsequenties blijven staan. Ik denk even tot zover. Die woorden worden door elkaar gebruikt. Dat geldt voor zowel het initiatiefvoorstel als het amendement.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Ouwendijk. Dan wil ik nu beginnen aan de tweede termijn. Ik geef opnieuw mevrouw Zandstra het woord.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, dank. Dank ook voor alle vragen die er zijn gesteld over de kwijtschelding. Het is wel duidelijk dat dat een punt is waar het hier vandaag over gaat. De commissie BFO was ik niet bij, maar ik heb hem wel gevolgd. Naar aanleiding daarvan heb ik me nog eens verdiept in dat begrip inkomenspolitiek, wat door veel van mijn collega's is gebruikt. Maar ik vind er helemaal geen specifieke bepaling over in de Waterschapswet. Ik vond er wel eentje in de Gemeentewet. Maar wat ik wel nadrukkelijk vind in de Waterschapswet, is het recht aan waterschappen om een kwijtscheldingsregeling in te gaan. De landelijke wetgever heeft nadrukkelijk tegen ons gezegd, u mag gebruik maken van de kwijtscheldingsregeling voor mensen van wie het niet redelijk is om de heffing te vragen en die dat niet kunnen betalen. Als u zegt, van het Rijk mogen we geen inkomenspolitiek voeren, dan neem ik er afstand van dat dit inkomenspolitiek zou zijn. Dit is ...

De voorzitter: Mevrouw Zandstra, de heer Oostvogels heeft een interruptie.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank je wel. Ik vrees dat hier sprake is van een spraakverwarring. Excuses daarvoor. We hebben nooit willen zeggen dat het niet mag van het Rijk. Het is voor ons een politieke keuze om dat bij het Rijk te laten, omdat wij vinden dat dat de enige juiste plek is. We hebben niet willen ontkennen dat het mogelijk is.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien kan ik ook zeggen, u ziet de heer De Klerk deelt lekkernijen uit. Ik wil graag ook even van de gelegenheid gebruik maken om de heer De Klerk te feliciteren met de geboorte van zijn dochter Eva. Namens u allen.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, nogmaals, de wet heeft nadrukkelijk bepaald, de landelijke wetgever ...

De heer Van Kretschmar: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ik wil mevrouw Zandstra eigenlijk complimenteren met het aanhalen van de Waterschapswet, want ik ben blij dat die toch nog boven water komt.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, de nationale wetgever geeft ons nadrukkelijk de mogelijkheid om een kwijtscheldingsregeling te maken en ervoor te zorgen dat mensen van wie het niet rechtvaardig is, van wie je niet kunt verwachten dat ze de heffing betalen die kwijt te schelden. Dat is ook iets wat je steeds moet afwegen als waterschap of je daar wel of niet gebruik van wil maken. De meeste waterschappen doen dat wel. Wat ons betreft is dat ook redelijk en je gedragen als een goede overheid. Op het moment dat je een heffing voor iedereen stelt, dan heb je ook een vangnet nodig voor diegenen die dat niet kunnen betalen. Voorzitter, nou zeggen een aantal van mijn collega's, maar mensen betalen toch, blijkbaar kunnen ze het ook betalen. Maar voorzitter, dat zijn wat ons betreft echt twee andere dingen. Iedereen weet dat je als eerste de Belastingdienst moet betalen, omdat dat nu eenmaal de strengste schuldeiser is. Het feit dat mensen het bedrag overmaken, wil niet zeggen dat het ook past binnen hun begroting. Voorzitter, van die stelling wil ik afstand nemen. Ik wil ook afstand nemen van het feit ...

De voorzitter: Mevrouw Zandstra, een interruptie van de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat mevrouw Zandstra deze interruptie als een compliment opvat, dat we er zo bovenop zitten. Ik ben benieuwd, als mevrouw Zandstra in het onfortuinlijke geval haar been breekt, wat zou ze dan het liefste hebben, dat het ziekenhuis paracetamol voorschrijft of haar been repareert?

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, toen ik in deze periode mijn arm brak, was ik heel blij dat ik zowel een pijnstiller kreeg als een operatie.

De heer Oostvogels: Zeker weten. Blij dat dat gebeurd is. Wij van de VVD vinden het eigenlijk belangrijk dat in ieder geval ook die arm gezet wordt en gerepareerd wordt. Dat is een beetje wat ik hier mis. Op welke manier gaat het plan van de PvdA ervoor zorgen dat mensen die echt in die problematische schulden terechtkomen ook echt geholpen worden?

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, heel veel van mijn collega's stelden eerder vanochtend, de landelijke overheid moet zorgen dat mensen voldoende geld hebben om al hun rekeningen te kunnen betalen. Ik zou ook willen dat de landelijke overheid dat doet en dat die ervoor zorgt dat ook mensen met een kleine portemonnee voldoende middelen hebben om al hun belastingen te betalen. Maar dat is op dit moment niet het geval. Dan hebben wij als overheid onze eigen verantwoordelijkheid om daar ons steentje in bij te dragen. Voorzitter, ik was aan het vertellen, naar aanleiding van de inbreng onder andere van 50PLUS, dat wat ons betreft het niet zo is dat als mensen betalen ook zeggen dat ze het kunnen betalen. Net verwees de hoogheemraad er ook nog naar dat 95 procent betaalt en dat dat hartstikke goed is. Dat is ook heel mooi dat die mensen betalen. Tegelijkertijd staat in de beantwoording van de technische vragen dat eigenlijk tien procent in aanmerking zou komen voor kwijtschelding. Dat betekent dat er ook heel veel mensen betalen die eigenlijk daar niet voldoende inkomen voor hebben. Ik kreeg een vraag over de kinderopvang in ons initiatiefvoorstel. Voorzitter, met uw goedvinden wil ik dat even bij u parkeren. Wij hebben namelijk de tekst overgenomen uit de huidige kwijtscheldingsverordening. Als daar fouten in staan, dan denk ik dat die elders ter discussie moeten staan dan nu in dit debat over de kwijtschelding. Voorzitter, ik kreeg drie vragen van de heer Van Kretschmar. De eerste was, dat was ook een vraag van de VVD, geldt dit voor 2023 of geldt dat ook langer? Voorzitter, in het initiatiefvoorstel hebben we dat willen doen voor komend jaar. We spreken hier ook over

de begroting voor komend jaar. Maar net goed als we niet weten hoelang de energieopslag tijdelijk is, weet je dat ook niet van zo'n kwijtschelding. Ik denk dat het realistisch is om ervan uit te gaan dat er bij de vorming van een nieuw college afspraken gemaakt zullen worden over hoe er de komende jaren met de kwijtschelding wordt omgegaan. Daarnaast kreeg ik de vraag, op wie we geen lasten zouden willen afschuiven. Wat we daarmee bedoeld hebben, is dat we geen andere lasten op andere overheden willen afschuiven. We moeten als Delfland zelf de verantwoordelijkheid nemen voor wat onze taak is. Wat ons betreft hoort daar ook de mogelijkheid van een kwijtschelding bij. Als je dat niet doet, schuif je die verantwoordelijkheid af op de gemeenten, die dat dan maar moeten oplossen en die daar ook niet extra budget voor hebben. Daarnaast, ik weet niet of dat een vraag was of een opmerking over die principiële verschillen, dat daar anders over wordt gedacht. Volgens mij maakt deze ochtend enorm duidelijk dat we hier principieel anders over denken in deze vergadering. Daarnaast werd er verwezen naar de afspraken in het Bestuursakkoord. Dat deed de heer Ouwendijk net ook. Ik ben het helemaal met u eens dat daar niks is afgesproken over de kwijtschelding, maar we hebben ook niks afgesproken over de energieheffing. Op het moment dat het college nu afwijkt van de afspraken uit het Bestuursakkoord, mogen ook wij met voorstellen komen om daarvan af te wijken, zeker in deze nauwe samenhang. Het is niet dat wij vragen om iets wat een totaal ander onderwerp is. Dit hangt enorm samen met die energieheffing, waar het college zelf mee komt. Over de RBG heb ik het denk ik al gehad. Zij doen dat zorgvuldig. Dat is hartstikke goed. Maar als je ziet het aantal mensen wat zij kwijtschelden, staat dat in geen verhouding tot de mensen die dit eigenlijk zich niet kunnen veroorloven. Het CDA zei, maar dat water zuiveren is toch een nutsvoorziening en de vervuiler betaalt. Dat is een principe waar wij normaal gesproken ook voorstander van zijn, de vervuiler betaalt. Maar voorzitter, mensen hebben geen keus. Wij zijn een monopolist. Sterker nog, mensen moeten klant bij ons worden. Ze moeten bij ons dat afvalwaterzuivering afnemen. Ze kunnen er ook niet voor kiezen om niet de toiletten door te spoelen. Dat geeft ons ook een andere verantwoordelijkheid. Daarom heeft de wetgever ons ook de mogelijkheid gegeven van die kwijtschelding. Daar willen wij graag gebruik van maken. Voorzitter, mevrouw Dijkshoorn en ook de heer Ouwendijk kwamen op voor de mensen die net meer verdienen dan het minimumloon. Daar heb ik veel waardering voor. Want het was een lastige afweging met dit initiatiefvoorstel. Want ook wij realiseren ons dat mensen die net boven dat minimumloon zitten hier meer door moeten betalen. Dat is een heel lastige politieke afweging. Maar wij zien binnen de systematiek, zoals wij in dit waterschap met onze heffingen omgaan, geen andere mogelijkheid dan om het op deze manier op te lossen, om de mensen met de laagste inkomens te helpen. Maar die afweging moet iedere fractie voor zichzelf maken. Daar hebben we ook begrip voor als mensen daar een andere keuze in maken. Voorzitter, een aantal partijen zeiden, de landelijke overheid doet al genoeg. Daar zijn wij het niet mee eens. Kijk naar de aanvragen van mensen bij de Voedselbank en de verhalen in de krant en in onze eigen leefomgeving staan er vol mee. Wat ons betreft moet iedere overheid en iedere organisatie nu zelf kijken hoe ze de meest kwetsbare mensen kunnen helpen. Kwijtschelding, ik zei het al, is daarvoor het wettelijk instrument van de Rijksoverheid. De Rijksoverheid kan op dit moment niet differentiëren en geeft ons allemaal twee keer 190 euro. Wij kunnen wel differentiëren. Laten we van die mogelijkheid gebruik maken. Voorzitter, de VVD is met een eigen voorstel gekomen. Die wil de hogere energielasten afwentelen op de meest kwetsbaren. Voorzitter, daar heb ik eigenlijk geen woorden voor. Ik hoop dat ik net heb duidelijk gemaakt dat wij hier diametraal anders instaan en het belangrijk vinden om juist wel te zorgen dat de mensen met de laagste inkomens geholpen worden. Ik heb overigens wel nog een technische vraag. Bij mijn stelling, het conceptamendement wat is rondgemaild, bekent dat we meer belastingopbrengsten zullen krijgen en niet dat mensen minder gaan betalen, want de tarieven worden niet aangepast middels het amendement wat is rondgestuurd. Voorzitter, in de technische vragen gaf het college drie mogelijkheden hoe je kwijtschelding zou kunnen regelen. We zouden verder kunnen bezuinigen, we zouden het kunnen regelen bij de Burap of we vragen een hoger tarief. Voorzitter, wij zien geen mogelijkheden om onze doelen, we hebben er vandaag weer heel veel genoemd, te halen met verdere

bezuinigingen. Die optie viel wat ons betreft af. Het regelen in de Burap vonden we niet fair voor onze opvolgers. Dat is het afschuiven van het probleem op volgend jaar, terwijl we van mening zijn dat we nu moeten proberen met een sluitende begroting te werken. Ook die optie viel voor ons af. De andere optie was een hoger tarief. Voorzitter, dat hogere tarief doet ons pijn, dat is een lastige afweging. Maar wij zijn bereid die afweging te maken, omdat we van mening zijn dat we een grote verantwoordelijkheid hebben, juist richting de meest kwetsbare inwoners van ons gebied. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zandstra. Ik geef nu het woord aan de heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank u, voorzitter. Ik heb weinig toe te voegen aan de eerste termijn. Ik denk dat het standpunt van 50PLUS duidelijk is. Ik wil wel mevrouw Zandstra complimenteren voor de antwoorden die ze heeft gegeven. Ik moet helaas zeggen dat we elkaar daarop niet kunnen vinden, maar de waardering blijft toch overeind.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Fekkes. Ik geef het woord aan de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, mevrouw Zandstra, voor de beantwoording van de vragen die ik gesteld heb en ook het uiteenzetten van uw standpunt. Wij kunnen er toch niet in meegaan. De redenen heb ik al eerder genoemd. Maar nogmaals, uw betoog was helder en goed.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. Ik geef het woord aan mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Ik vond het betoog van mevrouw Zandstra heel erg inspirerend. Ik wil de mensen die eigenlijk nog twijfelen gewoon zeggen van, jongens, laten we die laagste inkomens een beetje ontzien. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel, voorzitter. In de overwegingen is gesteld dat duidelijk was dat niet alle partijen, fracties hetzelfde principiële standpunt hebben over kwijschelden. Dat is inderdaad duidelijk gebleken tot nu toe in ieder geval al. Er wordt gezegd, het waterschap is niet van de inkomenspolitiek. Dat is voor een gemeente. Andere overheden moeten dit regelen. Ook een argument. Maar er is ook gesproken over de uitlegbaarheid voor ingelanden. Dan wil ik eigenlijk het volgende bij u onder de aandacht brengen. Op basis van de tarieven van dit jaar, 2022, moet je constateren dat als je in Zoetermeer woont of ergens in Leidschendam of in Delfshaven, dat het zomaar zou kunnen dat jouw directe burens of je overburen de helft minder betalen aan zuiveringsheffing voor een dienst als van de wc doortrekken, je afvalwater kwijtraken. Vanwege die verschillen, die wij natuurlijk allemaal kunnen uitleggen, maar die uitleg komt waarschijnlijk niet zo goed aan bij mensen die in een schuldenpositie zitten in zo'n wijk of in zo'n straat, is dat heel moeilijk uitlegbaar. Ik maak me echt heel veel zorgen over die grote prijsverschillen in een regio voor eenzelfde dienst. Dat is één. Tweede is dat ik ook moet constateren dat een discussie in de jaren 90 van de vorige eeuw over kwijschelding heeft geleid tot een uniforme regelingen binnen alle waterschappen in deze regio. Ik moet ook constateren dat de laatste acht jaar daar afstand van is genomen. Dat maakt het nog lastiger voor die mensen en ook voor de uitleg. Wat het ook lastig maakt, is het gesprek van ons waterschap met de gemeenten over deze zaken. Want in de ene deel van een gemeenten geldt een ander waterschapsbeleid dan in het andere deel van de gemeenten. De acties van het waterschap hebben ook een invloed op de taken van de gemeente rondom inkomenspolitiek, laat ik het zo zeggen. Ik heb hele grote zorgen, zowel vanwege de tariefstijgingen als vanwege de uitlegbaarheid als vanwege de lokale verschillen over de volhoudbaarheid van

dit systeem. Ik zie eigenlijk gebeuren ... Een voorbeeld. Eigenlijk met die 3 VE's. Hier in Delfland naderen we de 300 euro voor een gezin. Voor Schieland is het 150 euro voor een gezin. Dat zullen je burens maar zijn. Ik heb echt heel grote twijfels over de volhoudbaarheid van het systeem. Wat kunnen we hier echt aan doen? Want we voeren hier een discussie over tarieven. We voeren ook een discussie over, is er financiële draagkracht genoeg in ons gebied om onze taken uit te kunnen oefenen? Hoe zouden we daar wat aan kunnen doen? Dan moeten we opschalen, moeten er een zuiveringschap komen, waar je eigenlijk die tarieven voor zuivering gaat verdelen over de grote gemeenten, Den Haag, Rotterdam, Leiden misschien, Haarlem, of moeten we echt gaan werken aan andere betalingssystematiek? Waar ik van overtuigd ben, is dat we eigenlijk moeten gaan zeggen van, zoveel mogelijk uniforme regelingen binnen onze regio. Daarom zal ik voor het amendement, of voor het initiatiefvoorstel ... Natuurlijk blijven ondersteunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schouffoer. Ik geef het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de PvdA voor het beantwoorden van de vragen. Mevrouw Zandstra heeft dat prima gedaan. Complimenten daarvoor. Ik heb goed geluisterd. Ten aanzien van onze punten gaf u aan, het is een nutsvoorziening. Maar goed, mensen hebben geen keuze en het waterschap is een monopolist in deze. Dat klopt inderdaad. Dat beseffen we ons ook. Daarom ook dat ik in mijn eerste inbreng ook gewoon inderdaad de twijfel die ik had over, wat moeten we doen, ook heb laten doorschemeren. Aan de andere kant is het wel zo dat mensen te maken hebben nutsvoorzieningen. Dat geldt ook bijvoorbeeld voor energieleveranciers, voor water en voor vuilnis. Ik vind wel dat wij gewoon, als we meer kosten maken op een bepaald onderdeel, dan moeten we ook kijken van, hoe kunnen we die kosten zo goed mogelijk verdelen onder de mensen? Wat ten aanzien van ... Omdat het een nutsvoorziening is, vinden we ook gewoon van, dat we dat moeten doorberekenen. Nogmaals, wij vinden het een lastig dossier. Maar omdat wij eigenlijk vinden dat we geen inkomenspolitiek moeten gaan voeren, zullen wij dit amendement of dit voorstel niet steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Hofman.

De heer Hofman: Het rode lampje brandt. Dank u wel, voorzitter. Wij steunen het voorstel. Wij vinden ook dat het waterschap maatschappelijk een positie bekleedt, binnen de algemene maatschappij. Ik wijs dan naar jurisprudentie van het bekende arrest, het Delflandse raam. Dat is indertijd door een schenking van het waterschap geboden aan de Oude Kerk. Daar staat juist die algemene maatschappelijke positie die het waterschap vervult, dat het waterschap die niet terzijde kan schuiven. Als zij meent, in dat opzicht, een dergelijke regeling te treffen, dan is dat gewoon toegestaan in deze sfeer.

De heer Fekkes: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Aan een schenking kun je voorwaarden verbinden. Dat is wat anders dan te zeggen dat Delfland het dus ook kan doen.

De voorzitter: De heer Hofman.

De heer Hofman: Dank u wel, voorzitter. Ik kan er wel in meegaan, maar het was met name de hoofdzaak dat het waterschap buiten zijn taak een bepaalde financiering realiseerde. De provincie heeft ook zelfs goedkeuring onthouden, toentertijd in de begroting. Vandaar dat ik het even memoreer. Vervolgens wil ik

nog even ingaan op wat de heer Schouffoer aangaf. Het is inderdaad met de provincies te bezien of het zuiveringschap kans maakt in de toekomst voor heel de Randstad, want dan heb je een gelijke tariefstelling voor een heel groot gebied voor eenzelfde taak. Dat zou zeker het overwegen waard zijn, maar dan moeten we dat in overleg met Provinciale Staten van drie provincies eventueel bezien of dat een mogelijkheid biedt. Maar wij vinden juist het belang en de solidariteit die onontkoombaar is met de verdeling van de lasten, dat dat gewoon een gegeven is. Wij staan ook voor de zwakten, dat die ook ontzien worden in deze. Vandaar dat wij het voorstel steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hofman. Ik geef het woord aan de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank u wel. Dank aan het college voor de beantwoording. Ik vind het mooi om te zien dat we op deze manier zo'n toch ideologische discussie goed kunnen voeren. Ik denk ook dat de tweede termijn, die relatief goed is, ook gewoon een goed teken is. Gelet op voorgaande sprekers dienen wij het amendement uiteindelijk niet in. Gewoon vanwege dat er op dit moment de steun er niet voor is. We hebben wel goed geluisterd naar iedereen die doorverwijst naar de komende onderhandelingen, na de verkiezingen. We gaan ervan uit dat daar gewoon een heel wijs besluit genomen wordt.

De heer Schouffoer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dat vind ik jammer, want de VVD heeft zulke woorden over hun visies en de opvattingen en nou durven ze het amendement niet in te dienen. Ik ben echt eens benieuwd hoeveel steun uw voorstel zou krijgen. Ik denk dat dat ook belangrijk is voor u straks.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dan nodig ik ... Ik hoor wat de heer Schouffoer zegt. Het is inderdaad een interessante gedachte. Maar dan nodig ik de heer Schouffoer uit om het amendement van de VVD over te nemen.

De heer Schouffoer: Voorzitter, dat kan ik eigenlijk ...

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Nu tast u mijn integriteit en geloofwaardigheid aan, als ik dat zou doen. Ik pas daar even voor. Wat ik belangrijk vind, is dat iemand die een amendement half indient en onderdeel laat maken van de besprekingen, dat het toch weer intrekt.

De voorzitter: De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Ik ben even op zoek naar de vraag die ik ga beantwoorden. Volgens mij is de vraag, waarom wordt het dan ingetrokken? Het is niet officieel ingediend. De voorzitter heeft het onderdeel gemaakt van de beraadslagingen, maar ik heb hem nooit echt ingediend. Over het durven, ik snap wat mijnheer Schouffoer zegt, maar hij snapt volgens mij ook hoe politiek werkt. Ik hoop dat hij in zijn positie hetzelfde had gedaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Oostvogels. Ik geef het woord aan mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. In de commissie BFO en ook net in de eerste termijn hebben wij al duidelijk gezegd waar ons knelpunt zit. Het zit vooral bij de groep die er net boven zit en die daar dan geen gebruik van kan maken. Vandaar dat wij het initiatiefvoorstel niet kunnen steunen. Ik snap de hele onderbouwing van mevrouw Zandstra en de indieners, maar het is ook onzeker wat we hierna gaan doen, na dit jaar. Wij kunnen niet instemmen met het initiatiefvoorstel wat er nu voorligt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. Ik geeft het woord aan de heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel. Dank u wel, leden van het college, voor de antwoorden en mevrouw Zandstra voor het bevlogen pleidooi. Ik kan in ieder geval toegeven dat u zich uitstekend in de materie heeft verdiept. Maar voor ons blijft bovenaan staan dat we geen armoedebelaid willen en dat we geen eenmalige actie willen. De heer Schouffoer heeft op zich een interessante suggestie gedaan van, misschien moeten we de tarieven uitsmeren over heel Zuid-Holland. Dan zullen er ongetwijfeld waterschappen zijn die lagere tarieven hebben en die daar niet op voorhand mee akkoord gaan. Maar dat kan waarschijnlijk de heer Egas ons vertellen. Maar er is inderdaad een probleem of een aandachtspunt met de uitlegbaarheid. Daarvan wil ik inderdaad het college vragen, uitlegbaarheid van die verschillen in tarieven, hoe ziet u dat communicatief straks voor u? Voorzitter, de heer Egas heeft uitgebreid uitgelegd dat we ambitieus zijn. Uit afvalslib is een wens en in Duitsland is het een wet, maar het werkt nog niet. Maar we gaan iets doen met aquathermie. Daar zijn we natuurlijk blij over. Maar wat ik eigenlijk mis, is het concreet maken van wat u zegt. Delfland heeft ambitie nodig. Als we niet zeggen, we willen over twee jaar iets gebeuren, dan weet ik zeker dat het over vier jaar niet is gebeurd. Ik wil u gewoon vragen, doet u een toezegging. Het plaatsen van een cellulosezeef zal zomaar twee jaar kosten. Maar als u zegt, in 2025 Hans, mijnheer Middendorp, dan wordt hij geplaatst. Dan hebben we nog twee jaar de tijd om een afzetmarkt te vinden voor het spulletje wat we dan gaan produceren. Kunnen we niet gewoon ons die opdracht opleggen? Waar wachten we op, want de vraag ligt er al tien jaar. Het is niet zo dat we daar vanaf vandaag pas over na gaan denken. De heer Vissers, ik ben hartstikke blij dat u zegt, de waterkwaliteit en al onze opmerkingen onderstrepen wij. Maar wij willen graag ook weten, wat gaat u dan doen? We hebben u gevraagd, kunt u het aantal handhavers verdubbelen? Dat wil ik graag horen. Ik heb u iets horen zeggen over, we gaan meer handhaving inzetten, maar ik heb het misschien niet goed begrepen. Dat zou ik dan toch u gewoon als toezegging willen vragen. We gaan volgend jaar veel meer inzetten op handhaven. Dan bedoel ik niet mensen met een platte pet en het bonnenboekje, maar dan bedoel ik moderne handhavers, zoals we die in Delfland hebben, die meedenken met de ondernemers en die oplossingen aandragen. Dit voor mijn collega's die daar misschien angst voor hebben. Ik heb het niet in eerste termijn gezegd, maar ik ben erop geattendeerd van, Hans, mijnheer Middendorp, u heeft niets gezegd over de rivierkreeft. Ik ben blij met de brief die u hebt. Ik ben wel verbaasd, want u heeft een enorm succes. U meldt namelijk, het staat echt een beetje verborgen in de tekst, dat in de pilots er 80 procent van de rivierkreeft is weggevangen. U vergeet even te vermelden om hoeveel rivierkreeften dat dan eigenlijk gaat. Dat hoor ik dan ook graag van u. Maar wat ik dan belangrijk vind, is om te onderstrepen dat het blijkbaar lukt om een groot aantal rivierkreeften in een korte periode weg te vangen. Dat het blijkbaar lukt om dat te doen met de gebruikelijke traditionele kreeftenkorven. Ik heb al verschillende keren gezegd dat ik niets zie in het onderzoek naar de nieuwe kreeftenkorven. Ik begrijp eigenlijk niet waarom u daar zo aan vasthoudt. Breid uw pilot uit en ga meer kreeften vangen. Het werkt blijkbaar. Dan moeten we daar ook mee doorgaan. Mevrouw Koop, u bent persoonlijk enthousiast, maar ik vind uw bestuurlijke antwoord over klimaatverandering teleurstellend. U heeft wel vijf keer, ik heb niet goed geturfd, maar u heeft wel vijf keer benadrukt dat u blij bent wat alle anderen doen, dat u afhankelijk bent van anderen, dat u het alleen niet aankan, dat u ok meer capaciteit nodig heeft, dat u gaat overleggen en dat er door heel veel mensen hard gewerkt wordt, u zegt, met de beperkte middelen. Wat is dat voor een ambitie van Delfland? Ik wil graag, hoe

zeg je dat ... Wat is de eigen kracht van Delfland? Wat kunt u doen in plaats van wat is er mogelijk? Feit is dat buiten niemand iets weet van Klimaatkrachtig Delfland. Hoe ziet u de toekomst? Feit is dat wij heel weinig geld uitgeven aan een Klimaatkrachtig Delfland. Hoe zou het volgens u beter of effectiever kunnen worden ingericht? Daar heb ik geen opmerking over horen maken. Dan tenslotte over de amendementen. Over de kosten. Inderdaad, je kan niet je eigen zuivering aanleggen. Ik weet niet of mevrouw Zandstra serieus voorstelt dat mensen een latrine in de tuin moeten graven, als je voor 30 cent per dag kunt doortrekken. Dat kun je gewoon zelf niet goedkoper. Bovendien is het ongeveer hetzelfde wat je uitgeeft aan drinkwater. Dat is ook niet gratis. Dat was nog een laatste nabrander, voorzitter. Ik ben onderaan mijn lijstje. Dank u wel.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Middendorp. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Voorzitter, ik heb verder geen opmerkingen. Er zijn zoveel opmerkingen gemaakt. Mevrouw Zandstra heeft heel goed verwoord waarom dat initiatiefvoorstel door ons mede is ingediend. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor alle inbreng in tweede termijn. Dan stel ik voor dat we de vergadering nog even schorsen, zodat het dagelijks bestuur zich nog even kan beraden op de antwoorden van de vragen die nog in tweede termijn gesteld zijn. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing

De voorzitter: VV-leden, graag even uw aandacht. Ik had aangekondigd dat we voor tien minuten zouden schorsen. Ik ben net geïnformeerd dat er een lunch al beneden klaar staat. Ik stel voor dat we langer schorsen, zodat u de gelegenheid heeft om te lunchen, beneden in de Albrechthal. Dan hervatten we de vergadering om, wat is het, half een.

Mevrouw Jenniskens: Voorzitter.

De voorzitter: We schorsen de vergadering tot half een, zodat u nu kunt lunchen.

De heer ...: Kunnen we het niet gewoon afmaken?

Mevrouw Jenniskens: Voorzitter, ik wil ...

De voorzitter: Dat is mijn voorstel. Ik zie een aantal die willen reageren. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Ik stel voor dat we misschien een broodje halen en doorgaan. Er staat in de agenda dat de vergadering om half een ophoudt. Dat halen we niet. Er zijn mensen die andere afspraken hebben. Ik zou zeer pleiten om door te gaan, zo snel mogelijk.

De voorzitter: Ik zie instemmend geknik. Dan stel ik voor dat we gewoon de vergadering eerst afmaken. De broodjes zijn niet warm. Die worden niet koud. Dan gaan wij door met de vergadering. Dan geef ik nu collega Egas, hoogheemraad Egas de gelegenheid om nog een korte reactie te geven op de tweede termijn.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat er een hele concrete vraag lag van de heer Middendorp, om een toezegging dat we binnen twee jaar cellulose terug gaan winnen. Die toezegging ga ik niet doen. Maar welke toezegging ik wel aan u wil doen, is dat wij dit meenemen in de plannen van De Groote Lucht. Die plannen, hoe die zuivering eruit gaat zien, staan op stapel voor eind 2023, begin 2024, zoals we ook in de planning voor De Groote Lucht hebben opgenomen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Egas: Dan misschien nog eventjes, voorzitter, aan toevoegen dat we wel een hele hoop plannen hebben lopen op de zuiveringen om energiebesparing door te voeren en daarin stappen te zetten. Daar lopen wel wat meer plannen dan alleen deze.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Egas.

De heer Middendorp: Per interruptie. De struviet?

De voorzitter: De heer Middendorp, u heeft al de vraag gesteld voordat ik u het woord kon geven. De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel. Dan wacht ik wel even tot ik het woord krijg. Struviet, daar gaan we ook heel duidelijk mee aan de slag en daar zijn we ook al mee bezig, moet ik eerlijk zeggen. Maar moeten we kijken van hoe we dat in kunnen passen in alle plannen die er lopen, want we hebben natuurlijk ook maar beperkte capaciteit helaas.

De voorzitter: Dank je wel, mijnheer Egas. Ik geef ik het woord aan de heer Vissers.

De heer Vissers: Dank u, voorzitter. Wat betreft het toezeggen van handhaving heb ik u net gezegd van, we gaan een risicogestuurde aanpak toepassen. Daarvoor gebruiken we de capaciteit die we hebben, plus de extra capaciteit die er voor de gebiedsgerichte aanpak de afgelopen jaren was. Blijkt dat in de loop der tijd onvoldoende effect te hebben, in combinatie met wat binnen de afdeling toezicht en handhaving, waarvoor de dijkgraaf bestuurlijk verantwoordelijk is, de prioriteit ook echt op glastuinbouw gelegd wordt. Het kan nog tot interne verschuivingen leiden. Mocht dat ook onvoldoende zijn om resultaten te halen, dan zullen we met een voorstel naar u toekomen om de capaciteit uit te breiden. Het is nu geen onderdeel van de begroting. Vooralsnog gaan we ervan uit dat we binnen de huidige capaciteit de schep er bovenop kunnen doen, waarbij we sowieso, wat ik u net al zei, de gebiedsgerichte aanpak omzetten in een risicogestuurde aanpak, waarbij we vaker langskomen op bedrijven waarvan we denken dat daar, op basis van de historie, een grotere kans is dat daar iets verbeterd moet worden. Dan heeft u iets gezegd over de rivierkreeft. U heeft daar een brief over ontvangen. Die kunnen we ook later in de commissie nog bespreken. Maar ik wil wel opmerken dat de zoektocht naar nieuwe vangmiddelen niet zozeer is omdat er getwijfeld werd aan de effectiviteit van de traditionele vangmiddelen, maar de traditionele vangmiddelen zijn ook erg effectief in het vangen van beesten die we willen laten zwemmen. Het ontwikkelen van nieuwe vangmiddelen is er juist voor bedoeld dat we minder ongewenste bijvangst hebben. In elk geval één en waarschijnlijk twee van de geteste prototypes lijken daar goede kans op te geven, waarmee we wel kreeften kunnen vangen en de vissen kunnen laten zwemmen. Dat is wat we ook in de pilot, volgend jaar, verder zullen uitvoeren. Voor het grootscheepser inzetten hebben wij ook de verantwoordelijkheid van LNV nodig, maar daar komen we later ongetwijfeld verder op terug.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Vissers. Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Zoals gezegd hebben wij het afgelopen jaar heel veel gedaan. We gaan het komend jaar ook weer meer uitvoeren op het gebied van klimaatadaptatie. U krijgt in januari het uitvoeringsplan van de overige 1,4 procent, die we hier in dit gebied klimaatbestendig willen maken volgens de normen. We doen nog steeds heel veel samen met andere partijen. De essentie van samenwerken is ook

elkaar successen gunnen. Maar we zullen in het komend jaar, in 2023, wat meer inzetten op communicatie en ook expliciet, als er wat opgeleverd wordt, de heer Middendorp daarvoor uitnodigen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. Dan tenslotte de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik heb een aantal hele interessante statements gehoord. Die laat ik voor rekening van de sprekers. De heer Middendorp heeft nog een vraag gesteld over communicatie met betrekking tot verschillende tarieven. Dat sluit ook een beetje aan bij de opmerking die de heer Schouffoer daarover maakte. We zullen natuurlijk in de communicatie aandacht besteden dat de tariefstijging veroorzaakt wordt, zoals hij bij de burger op de mat valt, door de stijging in de energiekosten. Dat die, wat dit bestuur betreft, een tijdelijk karakter heeft. Dat betekent dat hij mee aanhaakt met eventueel als de tarieven teruglopen.

De heer Middendorp: Voorzitter, ter verduidelijking.

De voorzitter: De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Het gaat ons in deze vraag vooral om de verschillen met de buurwaterschappen, aan de overkant van de straat-effect, wat 150 euro wordt gerekend in plaats van 300.

De heer Ouwendijk: Daar zullen we ook aandacht aan besteden, dat er lokale verschillen zijn tussen waterschappen. Ook tussen de waterschappen waar wij aan grenzen. Dat kan ook in een enkel geval de buurman in de straat zijn, als hij toevallig in een ander waterschap woont. Bijvoorbeeld, Wassenaar, Zoetermeer, Rotterdam. U kent ze wel, die plaatsen. We zullen dat zoveel als mogelijk proberen. Wat er misschien ook nog wel bij hoort, is dat de tarieven gaan bij Delfland flink omhoog in 2023, maar ook bij de burens gebeurt er wat. Dat was hem, mijnheer de voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ouwendijk. Dan zijn we hiermee aan het einde van de tweede termijn. Ik wil aan de VV-leden vragen, is er nog behoefte aan een derde termijn? Ik had de indruk van niet, omdat de inbreng in de tweede termijn al kort was. Die constatering is dan juist. Dan wil ik eerst vragen aan mevrouw Zandstra of zij, gehoord hebbend de reactie van alle VV-leden, of van de diverse fracties, het initiatiefvoorstel wil handhaven of wil terugtrekken? Als ze het wil handhaven, dan gaan we het nu in stemming brengen.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, ik wil het heel graag in stemming brengen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we dat nu doen. Misschien kan even de tekst van het voorgestelde besluit op het scherm komen. Ik heb het hier in ieder geval ... Het heeft betrekking op de verordening kwijscheldingsregeling Delfland 2023. Het besluit is om de verordening, zoals bijgevoegd is, vast te stellen. Ik heb wel begrepen dat er misschien voor een artikel nog even gecheckt moet worden dat het juridisch allemaal klopt. Maar de essentie van de verordening is natuurlijk duidelijk, dat het gaat om de kwijschelding verder uitgebreid wordt. Dat wil ik graag in stemming brengen. Mag ik de leden die voor dit besluit zijn dat kenbaar maken door nu hun hand op te steken. Even kijken. Dank u wel. Mag ik dan nu de leden vragen die tegen dit initiatiefvoorstel zijn dat kenbaar maken. Dan denk ik dat het ... Dank u wel. Dan concludeer ik dat het initiatiefvoorstel verworpen is. 10 stemmen zijn voor, 20 stemmen zijn tegen. Voor gestemd hebben leden van de PvdA, Partij voor de Dieren, Natuur, Water Natuurlijk met uitzondering van de heer Vissers, even kijken en CU-SGP. Dank u wel. Dan gaan wij nu door naar de besluitvorming over de begroting. Even kijken, ik zal hem er weer even ... Misschien kan die nu weer ... Wat zegt u? Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, u gaat door naar de begroting. Volgens mij klopt dat, omdat het amendement eigenlijk overbodig is geworden doordat het initiatiefvoorstel is verworpen. Maar het lijkt me wel goed om dat in het verslag op te nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat is een terechte aanvulling. Het amendement wat u voorstelde, is daarbij ingetrokken. Dan ga ik inderdaad nu door naar de begroting. Aan u wordt gevraagd om de Programmabegroting voor 2023, zoals opgenomen in bijlage 1, vast te stellen, kennis te nemen van de meerjarenraming 2024-2027 en dan, ik ga ze niet allemaal een voor een oplezen, maar een aantal investeringsplannen voor verzamelkredieten vast te stellen en een aantal specifieke investeringsplannen en kredieten vast te stellen, zoals u in de stukken kunt vinden. Kunnen wij dit besluit nemen bij acclamatie? Ja? Dan is daarmee de begroting vastgesteld. Dank u wel.

B.03 Verordening zuiverings- en verontreinigingsheffing Delfland 2023

De voorzitter: Belangrijk punt, uit deze begroting vloeien voort de twee verordeningen voor de diverse heffingen. De watersysteemheffing en de zuiverings- en de verontreinigingsheffing. Eerst de heffing voor het watersysteem. Kunnen we die bij acclamatie nu vaststellen? Ja? Is dat gebeurd. Dan gaan we nu door naar, als u nog even een minuut blijft, dan kunt ook nog ... Dan hebben we tenslotte de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. Deze verordening, kunnen we die ook bij acclamatie vaststellen? Dat zie ik ook. Dank u wel.

H Hamerstukken

H.02 Peilbesluiten Cluster 2022

De voorzitter: Dan komen wij nu bij de hamerstukken. Het eerste hamerstuk was de Peilbesluiten. Er waren twee fracties die een stemverklaring daarbij wilden afleggen.

De heer Jansen: Voorzitter.

De voorzitter: Dat was onder andere de ChristenUnie-SGP, maar dat is dan.

De heer Jansen: Voorzitter.

De voorzitter: Pardon.

De heer Jansen: Mag ik nog een stemverklaring, ook namens de ChristenUnie ...

De voorzitter: Dan vullen we het op die manier in. Maar dan geef ik toch eerst mevrouw Jenniskens, mevrouw Wijbenga het woord voor de stemverklaring, peilbesluiten.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk is tevreden over het aanhouden van het peilbesluit in de Schiezone. Over dit peilbesluit is in de commissie uitvoerig gesproken, dankzij de inspreker, mevrouw Deurloo-de Hoog. Het is prima dat er nu voor deze specifieke locatie een passende oplossing wordt gevonden. Maar Water Natuurlijk wil graag naast de drie punten van ambtshalve correctie, ruimtelijke ontwikkelingen en herziening van het peilgebied ook aandacht vragen voor een vierde punt, namelijk klimaatadaptatie en natuurbescherming. Veel van onze opgaven worden complexer, met andere woorden, vragen om een meer integrale aanpak. Het is jammer dat het kabinet nu ingrijpt met hogere

waterpeilen vanwege de CO2-emissies uit het Veenweidepakket. Zoals de heer Schouffoer en mevrouw Jonker al memoreerden, is dit toch echt een taak voor het waterschap. Als wij niet proactief zijn, dan nemen andere overheden het over. Dat zouden we niet moeten willen. Ook bij het baggerbeleid bleek dat meerdere opgaven vragen om een sterke integrale aanpak. We zien dat ook graag bij het beleid ten aanzien van de peilbesluiten. Ons pleidooi is voor proactiviteit, integraler en daarmee ook toekomstgerichter.

De voorzitter: Mevrouw Wijbenga, voor de duidelijkheid, het peilbesluit van de Schiezone is uit dit besluit gehaald, want dat zal later bestuurlijk terugkomen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank ...

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Voorzitter, mag ik ...

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Mag ik even ter interruptie? De heer Hofman is niet aanwezig. Een stemverklaring, volgens mij procedureel kan dat dan nog wel. Hij zal misschien algemeen in zijn woorden wat mee kunnen nemen, maar ik neem aan dat dat niet kan als echt een stemverklaring van de ChristenUnie.

De voorzitter: Ik ben zo vrij om even de interruptie van de heer Jansen te interpreteren als dat het CDA graag een stemverklaring wil afleggen.

De heer Jansen: Exact.

De voorzitter: Wellicht zijn er ook overeenkomsten van de stemverklaring die wellicht de heer Hofman had willen inbrengen. Dat zullen we later van mijnheer Hofman wel horen. Maar ik geef nu het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dat is correct, voorzitter. Het is een stemverklaring van het CDA, niet van de ChristenUnie, waarbij ik wel inderdaad een aantal onderwerpen die de ChristenUnie mij heeft aangedragen mee wil nemen. Dan weet u ook waar u aan toe bent.

De voorzitter: Het blijft wel een korte stemverklaring van waarom u voor of tegen bent. We gaan het niet bespreken.

De heer Jansen: U weet hoe het CDA er altijd inzit en dat ...

De voorzitter: Daarom corrigeer ik graag preventief.

De heer Jansen: Heel kort. Ik zal het kort houden, voorzitter. Wij kunnen instemmen met het peilbesluit. Dank u wel. Nee, wij kunnen instemmen met het peilbesluit. Dit zijn voornamelijk ambtshalve correcties. Wij vinden wel dat het belangrijk is om, inderdaad, wat mijn college van Water Natuurlijk ook al aangaf, dat je met je peilbesluiten ook moet kijken naar, hoe kun je zorgen dat de uitstoot van stikstof, met name CO2, zoveel mogelijk beperkt kan worden. Dat het een taak is van het waterschap en niet van de landelijke overheid.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Jansen.

De heer Jansen: Was dit kort genoeg?

De voorzitter: Complimenten. Dan gaan we nu over tot stemming. Ik ga het gevraagde besluit niet helemaal oplezen, maar het is een hele cluster van peilbesluiten die u bij de documenten gezien heeft. Ik wilde u vragen of we dit bij acclamatie kunnen vaststellen. Dank u wel. Dan is dat ook gebeurd. Dan komen we nu ... Zijn we bijna aan het einde van de vergadering, maar we hebben natuurlijk een motie vreemd aan de orde van de agenda. Ik geef graag het woord aan mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik sta nu voor het eerst van mijn leven achter dit kathedr. Ik zal graag gebruik maken van de gelegenheid om het woord te voeren. Grondstoffen uit rioolwater krijgen nog te vaak de stempel afval. Een artikel op Waterforum van 8 november 2022. Waterschappen mogen voortaan de grondstof struviet, die ze terugwinnen uit rioolwater, leveren aan kunstmestfabrikanten. Dat is goed nieuws en een doorbraak, vinden de waterschappen. Enorme potentie. Het woord struviet is net al gevallen hoor. Dat heeft Hans Middendorp, onze fractievoorzitter, en mijnheer Egas, de hoogheemraad, al gemeld. Alleen wij willen toch de motie indienen, omdat wij de antwoorden, zoals cellulose, er moet een afzetmarkt zijn, de wereld ontwikkelt zich, we nemen dat mee en fosfaat vervangen we door terugwinning struviet, vinden wij nog iets te abstract. Vandaar dat we de motie in willen dienen. Ik heb hem erbij gepakt. Hij is voldoende ondertekend. Hij is ondertekend door de drie leden van de Algemene Waterschapspartij Delfland, Annemiek Jenniskens namens Water Natuurlijk, Sjoerd Fekkes namens 50PLUS en Maarten Jansen namens het CDA.

De heer Van Kretschmar: Even bij interruptie. Ik zag dat mijn naam er ook onder stond, maar dat is abusievelijk.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel. Mijn naam moet u voorlopig even schrappen.

De voorzitter: Ik kan u verzekeren, ik heb hier de ingediende ... Uw naam is doorgeschrapt. Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Grondstoffen circulair. Zuiveringen worden eens in de veertig jaar vervangen. Dit is een once in a lifetime kans. Zoals ik net al zei, Waterforum heeft op 8 november dat artikel gepubliceerd. De Unie van Waterschappen staat achter het hergebruik van grondstoffen. Mede daarom hebben we samen met Water Natuurlijk, 50PLUS, CDA en onszelf natuurlijk een motie opgesteld. Dit is een oproep om voortvarend aan de slag te gaan en niet te wachten totdat er een vaste afzetmarkt is. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Ik heb hier de motie gekregen. Het verzoek aan het college is de nieuwbouw van de AWZI De Groote Lucht optimaal te benutten door circulariteit en terugwinning van grondstoffen als uitgangspunt vast te leggen. Ten tweede, in het ontwerp van DGL een overzicht te geven van de mogelijkheden tot terugwinning van grondstoffen, met daarbij aangegeven kosten, opbrengsten en relatie terugwinning grondstoffen en opwekking van energie. Tenslotte, voorafgaand aan de waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023 aan de VV van Delfland een concrete analyse aan te bieden hoe de uitgangspunten circulariteit en terugwinning van grondstoffen bij de nieuwbouw van de AWZI De Groote Lucht worden toegepast. Welke fracties willen hier het woord over voeren? Gaan we een rondje doen, dan begin ik nu een keer bij mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. Dank voor het toesturen. Heel tijdig toesturen ook van de motie. We hebben het binnen onze fractie besproken en wij vonden deze motie eigenlijk overbodig. Net ook gehoord van de portefeuillehouder, de heer Egas, dat eind 2023, begin 2024 gekeken wordt naar de mogelijkheden wat we juist gaan doen bij de nieuwbouw van De Groote Lucht. Wij denken dat het te vroeg komt om dit al mee te nemen voor de verkiezingen van 2023. Vandaar dat wij de motie niet kunnen steunen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. De heer De Klerk.

De heer De Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog wel een vraag ook aan de indieners, mede ook gelet op de reactie van het college, met name over het tweede dictum. Ik begreep tussen de regels door dat het ook niet uitvoerbaar is om dit voor de verkiezingen op te leveren. Ik was wel even benieuwd of de indieners het hele dictum in stand houden, ook gelet op de eerdere reactie van het college. Verder sluit ik me aan bij mevrouw Dijkshoorn. Gelet op de toezegging die al gedaan is, lijkt me dat voor nu voldoende en ook qua tijdigheid. Mede daarom ook mijn vraag over het tweede dictum.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar de heer Jansen. Wilt u nog ...

De heer Jansen: Ja, heel kort. Het CDA vindt het belangrijk inderdaad dat Delfland zo snel mogelijk circulair wordt. Er is inderdaad een grote kans nu, doet zich voor bij de nieuwbouw van De Groote Lucht, om inderdaad cellulose, struviet, maar ook vooral water terug te winnen. Daarom hebben wij deze motie ondersteund.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik vind het een sympathieke gedachte, maar ik vind dat het echt gewoon in het project moet worden bekeken wat er mogelijk is en wat er alsdan mogelijk is.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Wij vinden het ook heel erg belangrijk dat zoveel mogelijk zogenaamd afval grondstof wordt. Daarom ondersteunen wij deze motie. We moeten dat echt zo ambitieus mogelijk aanpakken. Eigenlijk niet alleen bij De Groote Lucht, maar bij alles. Maar nu gaat het even over De Groote Lucht. Dan moet het daar zeker gebeuren.

De heer Schouffoer: Voorzitter, er is wel een verschil tussen ambitieus ...

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Dank u wel. Het is wel een groot verschil tussen zo ambitieus mogelijk en nu al voorschrijven welke stoffen er uit het water moeten worden gehaald, per motie. Daar zit voor mij de pijn in deze motie, die ik niet zal ondersteunen.

De voorzitter: Ik geef het woord aan ... Mevrouw Jenniskens, uw inbreng had u beëindigd. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Wij vinden het op zich een goede motie, hoewel je je kunt afvragen of we dit al niet doen. Ik ken de heer Middendorp als een vasthoudend man. Inderdaad is het zo dat hij ook bij de formatie hier al over gesproken heeft. In die zin kan ik dat goed volgen. Wij zien De Groote Lucht

als de grote kans om ook deze ambities in te vullen. We zijn het er overigens over eens dat je het breder moet zien dan de grondstoffen die hier genoemd zijn. Wat wij ook heel belangrijk vinden, is de relatie tussen aan de ene kant circulariteit en aan de andere kant energieneutraliteit en klimaatneutraliteit. Want je kunt niet het ene doen zonder effect te hebben op het ander. Dat moet heel goed worden afgewogen. Want wij staan er niet voor dat terugwinning van grondstoffen het heilige doel wordt voor iedere zuivering die we gaan bouwen. Dat moet wel in een realistisch verband bekeken worden. Waar wij ook moeite mee hebben, is de datum van 15 maart, want we weten allemaal dat de studie voor De Groote Lucht ... Dat dit thema daar pas eind 2023 echt goed in beeld gebracht kan worden. We willen ook daarom graag daarop wachten om dan als VV een besluit te kunnen nemen. Wij verwachten overigens wel dat er ook echt iets kiezen valt. Wat ons betreft moet dat een studie zijn waarin de verschillende mogelijkheden zijn afgewogen en waarbij ook de VV de keuze wordt gelaten om, laten we maar zeggen, als de investeringen met 2 miljoen toenemen door bepaalde terugwinningsmethodieken, dan moeten we daar als VV ja of nee tegen kunnen zeggen. Dat verwacht ik er wel van. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Het feit dat wij de motie ondertekend hebben, spreekt voor zich.

De voorzitter: Ik geef u toch de gelegenheid. Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Voorzitter, wij zullen de motie steunen.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Eindelijk. Ik heb er drieënhalf uur op moeten wachten om iets te zeggen. Maar goed. Dat komt helemaal goed. Voorzitter, ook al staat onze naam er niet onder, dat heeft ook een paar redenen, zullen we deze uiteraard steunen, omdat wij zijn natuurlijk helemaal doordrongen van het feit dat we gewoon circulair moeten worden. We hebben wel een aantal opmerkingen waarom wij eigenlijk het niet hebben ondertekend. Dat ligt eigenlijk in het verlengde van wat eerdere mensen al hebben gezegd, is dat het oproept om een strategie te bedenken voor De Groote Lucht. Dat op 15 maart, waar je vragen bij kan stellen of we dat gaan halen. Maar het is volgens mij ook gewoon in principe afgesproken in het ontwerpproces om dit mee te nemen. Ik weet niet zeker of deze motie überhaupt daarbij iets toevoegt. Wat we ook jammer vinden, dat het niet gaat over het hele plaatje, over alle zuiveringen. Dat je daar een strategie kan bedenken. Maar goed, misschien is dit een eerste stap. Wij zullen wel voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Simon. Dan geef ik nu de heer Egas de gelegenheid voor een reactie vanuit het dagelijks bestuur.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik heb daarnet al aangegeven dat wij inderdaad ons best doen om zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen en dat we dat meenemen. Ik heb ook aangegeven dat we dat meenemen specifiek voor De Groote Lucht in de verdere ontwerpen die we gaan maken. Wij zijn echt in maart niet zover dat we een ontwerp hebben liggen voor De Groote Lucht. De oproep is heel mooi om dat voor de verkiezingen te doen, maar is gewoon niet realiseerbaar voor de organisatie die er staat. Daarom zal ik dat ook zeker afraden om dat te ondersteunen. Verder wil ik wel graag aangeven dat in het overwegende staat dat wij via HVC deelnemer zijn in de energie- en grondstoffenfabriek. Maar dat is niet juist. Delfland is zelf deelnemer in de energie- en grondstoffenfabriek. Maar nogmaals, wij streven echt zoveel mogelijk naar terugwinning van grondstoffen. Dat nemen we mee met al onze zuiveringen, als dat op dat moment van

toepassing is, maar zeer zeker bij de ontwerpen van De Groote Lucht. Dan nog eventjes op de opmerking van fosfaat vervangen door struviet. Wij willen struviet op dit moment ... Daar zijn we met een onderzoek bezig, maar dat doen we ook bij meerdere waterschappen bij de GR Slib om te kijken om dat terug te winnen als tussenstap, om toch uiteindelijk fosfaat uit het as terug te gaan winnen, omdat dat het hoogste rendement oplevert. Voor zover mijn reactie, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Egas. Als ik alle inbreng hoor, dan heb ik het idee dat heel veel fracties ondersteunen de intenties die uit de motie spreken, maar dat het pijnpunt zit bij het derde verzoek aan het college met de datum van 15 maart. Ik zou eigenlijk aan mevrouw Jans willen vragen hoe zij er tegenaan kijkt om het derde gedachtestreepje te verwijderen uit het dictum, want dat zou best van invloed kunnen zijn op de manier waarop tegen deze motie aangekeken wordt. Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel collega VV-leden voor de mooie woorden die u gesproken heeft. Dank u wel ook voor de steun door PvdA en Partij voor de Dieren. Dank u wel, hoogheemraad Egas, de heer Egas. U zegt, we doen ons best. We nemen het mee in de verdere ontwerpen van De Groote Lucht. Fosfaat is een tussenstap. Sorry, struviet is een tussenstap. Via HVC, wat daar in de overwegingen staat, is niet juist. Gelukkig zijn de overwegingen geen onderdeel van de besluitvorming. De concrete verzoeken zijn in drie bullets weergegeven. Daarbij geef ik ook aan dat in de overwegingen is gesproken over een aantal specifiek terug te winnen grondstoffen. Dat zijn overwegingen. De techniek en hoe en wat en welke grondstoffen en wanneer dat ... Dat is geen onderdeel van de besluitvorming. Daar zijn alle vrijheden aan de organisatie van het hoogheemraad Delfland om daar de beste voorstellen voor te doen. We hebben gemeend, wij menen nu nog steeds, dat bullet drie, dat we die handhaven, juist ook omdat het onderdeel wordt van het komende Bestuursakkoord. Natuurlijk is het zo dat de organisatie niet voldoende tijd heeft en ook niet voldoende capaciteit om dat heel concreet uit te werken. Zo gaat dat met bouwprojecten. Je krijgt een ontwerp en dat wordt doorontworpen en dan krijg je een ... Uiteindelijk landt dat in een definitief ontwerp. Ongetwijfeld zal het niet heel concreet uitgewerkt zijn, wel in grote lijnen. Daar gaat het ons om. De grote lijnen staan dan op papier en worden meegenomen in de gesprekken. Als antwoord op voorzitter, dijkgraaf, wij handhaven bullet nummer 3.

De heer Van Kretschmar: Toch even als ...

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Jans, ik heb u gehoord, maar ik heb toch nog niet helemaal goed begrepen waarom die datum zo heilig is. Want stel u heeft op 15 maart ... Als u daaraan vasthoudt, dan krijgt een globaal verhaal, want we weten nu al dat dat voor De Groote Lucht dan nog niet gereed is. Wat gaat u daar dan mee doen? Dan zegt u, dan wordt dat onderdeel van het bestuursakkoord of de coalitie. Maar als ik iedereen hier beluister, we weten natuurlijk niet hoe de wereld eruit ziet als het 15 maart is, maar dan hoort eigenlijk dat alle partijen het erover eens zijn dat we dit moeten doen. Het zal in de coalitieonderhandelingen ook helemaal niet een punt zijn voor de een of de andere partij om dat binnen te halen, want iedereen wil dit. Het verband tussen wat u vraagt en die 15 maart, dat ontgaat mij. Sterker nog, ik wil het u afraden, omdat u kwalitatief een vaag verhaal krijgt. Wat schieten we daarmee op? Daar gaan we de organisatie mee belasten. We weten allemaal dat dat komt. Ik denk dat we met name moeten inzetten op hoe wij dan vinden dat dat verhaal van die Groote Lucht eruit moet zien. Dat daar wat te kiezen valt. Dat daar verschillende scenario's zijn uitgewerkt. Dat de relatie met de energieopwekking helder is. Ik denk dat we daar veel meer aan hebben dan een globaal verhaal op 15 maart.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Geachte heer Van Kretschmar, dank u wel voor uw reactie. Wij hechten aan de datum 15 maart, omdat dat de datum van de verkiezingen is. Vanaf dat moment de zetels in de VV bekend zijn en toegewezen worden. Wij willen op deze manier bewerkstelligen dat dit onderwerp ook in het nieuwe Bestuursakkoord behandeld wordt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Dan ga ik toch even snel het rijtje langs of er nog andere fracties zijn die willen reageren in tweede termijn. Mevrouw Dijkshoorn, geen behoefte. De heer De Klerk, ook geen behoefte. De heer Jansen ook niet. De heer Schouffoer. Mevrouw Jenniskens, ook niet. De heer Van Kretschmar, ik neem aan met uw ... De heer Fekkes zie ik ook nee schudden. Mevrouw Zandstra ook niet. De heer Simon. Dan de heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor heel goed wat u allemaal zegt, maar het is echt voor de organisatie, als u een concrete analyse wil hebben van de mogelijkheden, de onmogelijkheden en wat het kost en wat er voor meer- en minderopbrengsten aanzitten, is dat gewoon niet realiseerbaar voor de organisatie om dat op 15 maart 2023 gerealiseerd te hebben. Tenzij u de oproep doet dat we al het andere werk laten liggen en ons hierop gaan focussen, maar ik denk niet dat dat een belangrijke oproep moet zijn.

De voorzitter: Ik zie een interruptie bij de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik wil een verzoek doen aan de AWP om die laatste bullit te schrappen. Dan krijgen jullie precies wat jullie willen. Wat is daar dan het probleem mee? Dank u wel.

De heer ...: Ik weet niet of het toegestaan is ...

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Geachte heer Schouffoer, dank u wel voor uw opmerking. Wij handhaven bullit nummer 3.

De heer Jansen: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Ik wil even graag een schorsing van vijf minuten. Kan dat?

De voorzitter: Dan schors ik de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing

De voorzitter: Dames en heren, de schorsing van vijf minuten was ruim bemeten. Ik zou u graag willen verleiden om de vergadering weer te kunnen hervatten, zodat we inderdaad ook straks de lunch nog kunnen gebruiken. Precies. Even kijken, ik wil graag mevrouw Jans het woord geven, omdat ik begrijp dat de motie is aangepast. Mevrouw Jans.

De heer De Klerk: Volgens mij is het volgens het reglement van orde dat diegene die de schorsing aanvraagt het woord krijgt als de schorsing is afgelopen. Toch?

De heer Jansen: Ik wil graag het woord aan mevrouw Jans geven.

De voorzitter: Dat doe ik wel. Ik begrijp dat u geen behoefte heeft om op dit moment verder te reageren. Daar was ik dan iets te voorbarig in. Ik denk dat alle VV-leden met smart zitten te wachten in hoeverre de motie is aangepast. Even kijken, dan ga ik dat ... Mevrouw Jans, vindt u het goed ... Wilt u het toelichten of zal ik het nu oplezen?

Mevrouw Jans: Als u mijn handschrift kunt lezen.

De voorzitter: Dan ga ik ... Ik concludeer dat de eerste twee gedachtestreepjes van het verzoek aan het college niet veranderen. Dat in plaats van het derde, de tekst bij het derde gedachtestreepje ... Dat daar komt te staan, dit in te brengen in de gesprekken na de verkiezingen op 15 maart 2023. Iedereen duidelijk? Het derde gedachtestreepje, dit in te brengen in de gesprekken na de verkiezingen op 15 maart 2023. Dan zou ik ... Is er nog behoefte ...

De heer Jansen: Voorzitter, ik was wel benieuwd naar de reactie van het college op de gewijzigde motie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Egas.

De heer Egas: Dank u wel, voorzitter. Ik ben heel blij met deze aanpassing in de motie. Op deze manier denk ik dat het college hem ook kan omarmen en dat we er graag ons volledig voor in willen zetten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik nog mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Bij het presenteren van de motie hebben we de fracties genoemd die de motie mede ondertekend hebben. We hebben toen de fractie Gebouwd niet genoemd. De fractie Gebouwd heeft nu de motie mede ondertekend.

De voorzitter: Waarvan akte. Dat Bedrijfsgebouwd ook medeondertekenaar is van deze motie. Dan denk ik dat de beraadslagingen over dit onderwerp voltooid zijn. Dan wil ik eigenlijk de motie nu in stemming brengen. Kunnen we, ik probeer even, bij acclamatie deze motie aannemen? Ja? Prima. Dank u.

S Sluiting

De voorzitter: Dan komen wij hierbij aan het einde van deze belangrijke bestuursvergadering. Ik zei al aan het begin van de vergadering, begrotingsvaststelling is een belangrijk resultaat. Velen van u hebben het ook gezegd, maar ik wil ook van mijn kant nog een keer de ambtelijke organisatie geweldig complimenteren met al het voorbereidend werk wat hier in is gaan zitten. Dan sluit ik nu de vergadering en zie ik in ieder geval u allen weer terug bij de VV-vergadering op 22 december. Dan vieren we geen geboorte, maar mijn verjaardag. Dan zal ik wel zorgen dat er weer een versnapering is. Ik sluit de vergadering.

**TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE BESTUUR, FINANCIËN EN ORGANISATIE VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN
DELFLAND
d.d. 6 december 2022**

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: Goedemorgen allemaal. Doet hij het? Nee, hij doet het niet. Goedemorgen. Ja, daar zijn we. Dames en heren, het is negen uur. Ik wilde graag de vergadering openen en de agenda vaststellen. Ik wilde nog even beginnen met het feit dat de heer Fekkes zich heeft afgemeld. Ik zie dat de heer Claassen namens zijn fractie aanwezig is. Welkom. Goedemorgen. Dan wil ik de agenda gaan vaststellen. Ik had eerst nog een suggestie van de secretaris, dat de heer Fekkes nog een aantal opmerkingen had op het audiotranscript. Een aantal tekstuele wijzigingen. Daar gaan wij verder mee aan de slag. Zijn er opmerkingen over de agenda? De heer Kiela.

De heer Kiela: Voorzitter, de PvdA zou graag op punt 5.01 een paar opmerkingen plaatsen.

De voorzitter: Staat genoteerd. De secretaris suggereert nog om even een rondje te maken, de appel nominaal. Wilde ik bij de heer Kiela beginnen. Een appel nominaal.

De heer Kiela: Peter Kiela, Partij van de Arbeid.

De heer Boot: Pieter Boot, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Bresjer: Karin Bresjer, VVD.

De heer Oostvogels: Tom Oostvogels, VVD-fractie.

De heer Claassen: Harry Claassen, 50PLUS.

De heer Heijboer: Ko Heijboer, AWP Delfland.

Mevrouw Jenniskens: Goedemorgen, Annemiek Jenniskens, Water Natuurlijk.

De heer Van der Veer: Bart van der Veer, Water Natuurlijk.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Nieske Dijkshoorn, Ongebouwd.

Mevrouw Jonker: Heleen Jonker, Partij voor de Dieren.

De heer Van Kretschmar: Constant van Kretschmar, Bedrijven.

De heer Jansen: Goedemorgen voorzitter, Maarten Jansen van het CDA.

De voorzitter: Dan kijk ik even op de rechterzijde voor het college.

De heer Egas: Goedemorgen voorzitter, Ruud Egas.

De heer Ouwendijk: Goedemorgen voorzitter, Peter Ouwendijk.

De heer Daverveldt: Goedemorgen voorzitter, Piet-Hein Daverveldt.

De voorzitter: Dank allen. Dan naar de agenda. De heer Kiela was al geweest. Zijn er nog andere opmerkingen voor de agenda? De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ik heb een punt voor de mededelingen.

De voorzitter: Dank u wel. Staat genoteerd. Verder zie ik geen handen.

2. Toezeggingenlijst commissie Bestuur, Financiën en Organisatie (bijlage audiotranscript)

De voorzitter: Dan wil ik naar de toezeggingenlijst. Zijn daar op- of aanmerkingen vanuit de VV of wellicht nog vanuit het college daarover? Wederom, ik zie geen handjes. Het audioscript hebben we al net behandeld kort.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan naar de mededelingen. De heer Van Kretschmar had zich al gemeld. Laten we daar beginnen.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde in ieder geval even aangeven dat na vele malen van uitstel deze week de selectiegesprekken zijn begonnen voor de leden van Bedrijven, voor de mogelijke nieuwe bestuursperiode. We leven in een onzekere tijd, want het zou zomaar allemaal voor niks kunnen zijn. Maar ik denk dat het goed is dat u weet dat wij in ieder geval bezig zijn om ons op een zorgvuldige manier voor te bereiden. Met name dat woord zorgvuldigheid is ... In deze tijd kun je dat nog weleens verschillend uitleggen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. Uiteraard veel succes bij de selectiegesprekken. Dan kijk ik even naar het college. Zijn er nog mededelingen vanuit het college? Nee.

0.3A Terugkoppeling Unie Commissies

De voorzitter: Dan gaan we naar het volgende. De terugkoppeling van de Unie Commissies. Dan kijk ik nogmaals naar mijn rechterzijde. Ook niet. Dat schiet lekker op.

4. Bespreekstukken

De voorzitter: Dan gaan we naar de bespreekstukken.

B.01 Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022

De voorzitter: Dan beginnen we met de 04.B.01. Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022. Ik begreep dat er vanuit het college wel behoefte was aan een korte inleiding. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het is inmiddels alweer meer dan een jaar geleden dat de Rekeningcommissie een rapportage opgeleverd heeft naar aanleiding van onderzoek verbonden

partijen. Daarin stonden zeven aanbevelingen. Met name een van die aanbevelingen was om de Nota verbonden partijen te actualiseren. Dat hebben we gedaan. De uitkomst daarvan ligt nu voor. In die nota wordt ook de wetswijziging van 1 juli jongstleden meegenomen met betrekking tot de WGR. Althans die wordt daarin genoemd. Na dat onderwerp is aan de orde een presentatie over die wetswijziging en welke inbreng van onze kant en van uw kant daarbij wordt verlangd. Maar eerst is nu aan de orde de Nota verbonden partijen. Ik denk, mijnheer de voorzitter, om die maar gewoon in bespreking te geven.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jonker. Uw microfoon.

Mevrouw Jonker: Mag ik nog een verduidelijkende vraag stellen over dit toch wel ingewikkelde stuk? Ik had jullie beiden ook even van tevoren geappt. Het gevraagde besluit, als je dat gewoon zo leest, dan wordt er gewoon gezegd van, om het vast te stellen, de Nota verbonden partijen, omdat de oude nota uit 2013 is. Maar in de kernboodschap, die dan eigenlijk bij dit gevraagde besluit hoort, staat weer dat ook is opgenomen die aangescherpte regelingen vanuit de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. Ik kan het een en het ander ... Het wordt een beetje complex. Dat was een beetje ... Ik merk dat ook andere mensen daar wel wat moeite mee hadden. Mijn vraag is van, zouden we het niet zo kunnen doen dat het besluit is inderdaad van, we willen graag de Nota verbonden partijen 2022 vaststellen, omdat naar aanleiding van de opmerkingen van de Rekeningcommissie ... Omdat die vorige nota uit 2013 is. Dat zouden we graag vaststellen. Maar we kunnen toch onmogelijk, zeker omdat we zo meteen ook een presentatie krijgen, ook die opmerkingen in die aangescherpte Wet gemeenschappelijke regelingen daarin meenemen. Ik zou het eigenlijk uit elkaar willen trekken. Maar ik weet niet of iedereen het zo ook heeft gezien of ervaart. Maar ik vind het twee dingen die niet bij elkaar passen misschien.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien voor de techniek. Het zijn natuurlijk twee aparte agendapunten, waarbij we de één vaststellen en de ander is een ophaalronde, om wensen en bedenkingen uit de commissie te halen voor een stuk dat volgend jaar waarschijnlijk naar de commissie, naar de VV zal gaan. In die zin worden ze, zoals ik het begrijp, ook apart behandeld. Ik kijk even naar de hoogheerraad, of die interpretatie juist is. Maar misschien dat hij het nog wel iets verder kan toelichten.

De heer Daverveldt: Mijnheer de voorzitter, die interpretatie is zeker juist. Er ligt een voorstel voor om de Nota verbonden partijen vast te stellen. Die is ook uitgebreid uitgewerkt op basis van de aanbevelingen van de Rekeningcommissie. Tweede wat speelt, is dat wij in gevolg een eerdere wetswijziging, namelijk die van 1 juli '22, een aanpassing van de WGR, waarin met name aan de vertegenwoordigende organen meer ruimte en mogelijkheden geboden wordt om een controle toe te passen en invloed uit te oefenen. Dat is een traject waarvoor we, ik zou haast willen zeggen, met alles en iedereen in gesprek moeten, want uiteindelijk moeten alle deelnemers en verbonden partijen het over die wijziging eens worden. Dat is een relatief intensief traject, omdat er zoveel partijen bij betrokken zijn. Dat betekent dat we daarvoor een procesvoorstel voor hebben gelegd. Althans, een duiding van hoe we dat zouden willen gaan doen. Bij u op willen halen wat uw gedachten daarover zijn. Daar wordt geen besluit of wat dan ook verlangd. Daar waar aan de orde is de Wet op de gemeenschappelijke regelingen zelf, hebben we in de Kadernota die nu voorligt bij dit agendapunt al rekening gehouden met de aanpassingen die voortvloeien uit de gewijzigde Wet op de gemeenschappelijke regelingen van 1 juli 2022. Ik denk, mijnheer de voorzitter, in aanvulling op uw woorden, dat het een betreft een voorstel en het andere, zou ik haast willen zeggen, is een informatieronde.

De voorzitter: Dank u wel. Is daarmee uw vraag beantwoord, mevrouw Jonker? Maar het is nu vooral ... Misschien is het goed om nu ook ...

Mevrouw Jonker: Misschien kunnen we ook beginnen gewoon.

De voorzitter: Exact. Dat was precies mijn voorstel. Mijn voorstel zou zijn geweest om de inhoudelijke bespreking van het eerste agendapunt te starten, waarbij we ook inhoudelijk misschien kunnen reflecteren op het proces verder. Misschien ook alvast goed om mee te geven dat als er vanuit de commissie andere gedachten zijn bij het voorstel wat u nu voorligt, dat er natuurlijk de mogelijkheid is om het voorstel in de VV te amenderen, indien nodig. Ik wilde eigenlijk beginnen. Wie mag ik als eerste het woord geven? De heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan het college en ambtenaren voor de update van de Nota verbonden partijen naar aanleiding van het onderzoek wat de Rekeningcommissie inderdaad heeft uitgevoerd. Het CDA kan grotendeels instemmen met deze nota. Het is een prima nota. Ik denk dat de wijzigingen ook akkoord zijn. Maar als ik dan kijk naar de oorspronkelijke nota, die was ook al goed. Wat dat betreft is het ook niet verwonderlijk dat deze nota ook prima is. Toch was er een update nodig. Maar ik denk dat het belangrijker is, dat heeft de Rekeningcommissie ook aangegeven, de nota is op zich prima, maar het is ook goed om die op te volgen. Want daar zat ook bij de vorige nota het probleem. Daar stonden heel veel dingen in, maar we deden eigenlijk niet altijd ... We volgden hem niet altijd op. Ik noem bijvoorbeeld dat je een keer in de collegeperiode bijvoorbeeld een verbonden partij grondig evalueert en presenteert enzovoort. Dat je ook kijkt naar andere samenwerkingsvormen. Dat je duidelijke doelen formuleert. Dat stond ook in de vorige nota en dat staat er nu ook. Ik denk dat dat het belangrijkste is eigenlijk bij deze nota, dat we inderdaad wat hier instaat ook nu gaan uitwerken. Dat mis ik een beetje toch in deze nota. Ik hoop dat dat dan nog komt. Maar hoe gaan we nu verder? Wanneer gaan we die verbonden partijen of elke verbonden partij evalueren? Gaan we de doelen duidelijk formuleren, zodat we het daar ook gewoon een keer per jaar in de P&C-cyclus over kunnen hebben. Ik denk dat dat is eigenlijk mijn belangrijkste punt. Ook mijn vraag zo van, hoe gaan we nu verder? Ik ben heel blij met dat de exit-regeling nu uitdrukkelijker in deze nota terugkomt. Dat was een van de heikele punten waar we in het verleden toch vaak overheen lazen bij het aangaan van een overeenkomst. Ik ben ook blij met de nieuwe inzichten en de nieuwe wetgeving op het gebied, excuus, van de gemeenschappelijke regeling. Ik had nog een paar kleine vraagjes. Dat is, in het stuk las ik ook iets van, deze verbonden partijen, dan hoeven we bij de jaarstukken niet meer de verbonden partijen en de financiële gegevens van de verbonden partijen mee te nemen. Ik denk dat dat wel belangrijk is om dat jaarlijks toch te blijven doen. Dat staat ook in de nota. Een tweede vraag is, ik las ergens dat het budgetrecht vervalt. Dat is op pagina 31, het budgetrecht van de VV vervalt bij het aangaan van een bepaalde regeling. GR was dat, volgens mij. Volgens mij is dat niet zo. Het budgetrecht blijft bij de VV liggen, ook als het gaat om hoeveel we aan de verbonden partijen geven. Dan het laatste is ook nog inderdaad dat ik denk dat we bij de behandelingen van de verbonden partijen echt heel duidelijk de beleidsdoelstellingen en de risico's van de regelingen moeten opnemen in de verslaglegging. Dat waren mijn punten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jansen. Dan gaan we naar de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, college en organisatie, voor dit uitvoerige stuk. Persoonlijk vind ik het een lastig leesbaar stuk. Ik vind het erg omvangrijk. Ik vraag me toch echt af of dit soort stukken niet wat bondiger kunnen worden omschreven. Dat vind ik echt een aandachtspunt. Het is natuurlijk belangrijke materie, maar ik zou bijna zeggen, dit kan ook echt, laten we zeggen, in een derde van het aantal bladzijden. Ik ben blij met het afwegingskader. Daar staat een helder stroomschema. Daar gaat het, wat mij betreft, om. Wat ik mis, dat stond natuurlijk ook niet in de vorige nota, is van, hoe kom je dan bij die verbonden partij? Want we gaan eigenlijk uit, die stap wordt overgeslagen, die partij is er opeens. Maar goed,

daar moeten we natuurlijk ook zorgvuldig mee omgaan. Hoe selecteren we die partij? Wat zijn de criteria? Dat zou een aandachtspunt zijn voor een volgende revisie. Daar staan echt stukken tekst in die ik ook echt niet kan begrijpen. Ik wil daar één voor u oplezen. Bladzij 28. "Onderdeel van een onderdeel van een taak of water specifieke bedrijfsvoering." Daar raak ik echt het spoor bijster. Ik vind het ook goed dat de exit-regeling benoemd is, want dat is natuurlijk iets waar we in het verleden ook direct mee te maken hebben gehad. Mijn vraag, die is eigenlijk ook al door mijn buurvrouw gesteld, wat is het effect van die nieuwe wetgeving op deze nota? Want het kan toch niet zo zijn dat als wij zo meteen, bij het volgende agendapunt, wat in mijn optiek beeldvormend is, daar een aantal zaken ophalen die dan ook weer effect hebben op datgene wat we nu net besloten hebben. Want dan gaan we, misschien duurt dat proces wat langer, in een korte tijd dat werk twee keer doen. Zeker met de lengte van dit stuk gaat daar dan heel veel energie en moeite verloren. Dat is echt een klemmende vraag die ik heb. Tot zover mijn opmerkingen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Ik heb inderdaad al wat vooropmerkingen gemaakt. Uiteraard kunnen wij instemmen met die nieuwe Nota verbonden partijen. 2022, zeg ik er dan even nadrukkelijk bij. Want die aangepast naar aanleiding van de opmerkingen van de Rekeningcommissie. Maar ik zie het zelf zo, dat er nu een nieuwe wet komt op gemeenschappelijke regelingen. Dat we eigenlijk weer opnieuw gaan praten, wat misschien ook heel terecht is, over die Nota verbonden partijen. Want allerlei regelingen, zoals de heer Jansen bijvoorbeeld noemt, waar hij zich zorgen over maakt, over de evaluatie en de exit-regeling, die staan nu allemaal genoemd in die nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen. Ik ga er eigenlijk vanuit dat die nota 2022 gewoon nu vastgesteld wordt, wat mij betreft. Maar daarnaast gaan wij zo meteen een presentatie krijgen. Dan gaat die nota ook weer moeten passen in die nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen, die onlangs is afgekondigd. Ik kan daar eigenlijk heel weinig van zeggen. In tegenstelling misschien tot mijn buurman, vond ik het wel een geweldig, duidelijk, inderdaad omvangrijk, dat wel, stuk. Wel mijn complimenten aan de organisatie, want heel veel dingen werden mij enorm duidelijk. Ik zie het als een soort archiefstuk, wat ook zo meteen aan de opvolgers van mij in de partij moet worden meegegeven ter verduidelijking van verbonden partijen en überhaupt samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen. Mijn complimenten daarvoor. Ik denk dat we het zo meteen gaan bespreken, naar aanleiding van de presentatie, welke elementen er zo meteen in al die gemeenschappelijke regelingen die Delfland heeft met allerlei organisaties, privaat, publiek, maar ook gewoon met waterschappen zelf heeft, dat daar allerlei voorwaarden in komen te staan die conform deze nieuwe wet worden genoemd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mevrouw Jonker. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Allereerst, bedankt voor het voorliggende stuk, verbonden partijen, dat we dat gaan actualiseren, naar aanleiding ook van de zeven aanbevelingen van de Rekeningcommissie, die er al heel veel werk ook heeft in gedaan. Dat is heel goed. Toch vonden wij het wel een lastige materie en is het voor ons ook wel lastig om te overzien of het allemaal er goed instaat. Ook wat mijn voorgangers al zeiden, die 1 juli 2022, die wetswijziging. Hoe ver als dat dan hier in verwerkt ... Dat is hier al in verwerkt en hoe dat staat met de presentatie. Er zullen misschien dan weer wijzigingen uit voortkomen. Daar hadden wij wel een opmerking dan over. Voor de rest hadden we misschien wel een wijzigingsoverzicht erbij gehad. Even ter verduidelijk, wat is er precies gewijzigd ten opzichte van 2013? 2013 was het stuk ongeveer 25 pagina's. Nu hebben we er 43. Dat kan verduidelijken, maar dat kan ook juist ons in de war schoppen. We zijn wel blij met het stroomschema wat erin staat, voor het goede afwegingskader. De exit, hoe dat erin staat. Maar let op, als je dit straks ook aan de nieuwe VV geeft, dan is dit heel saaie materie

en best nog wel ... Voor ons niet helemaal praktisch, maar dan is het misschien wel goed om daar extra aandacht aan te besteden, om dat even heel goed uit te leggen. Daar wil ik het graag bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Overigens nog een welkom aan de heer Lont, die wat later kwam binnen zetten. Bij deze, het woord aan u.

De heer Lont: Dank u wel voor het woord. Ik wil mij in grote lijnen aansluiten bij de woorden van mevrouw Jonker. We zijn ook blij met dat afwegingskader. Dat is altijd goed in de besluitvorming om dat op zo'n moment er weer bij te pakken. Ook voor straks het overleggen over de WGR. Voor is het belangrijk dat constructies transparant zijn, dat er democratische legitimatie is door betrokkenheid van het algemeen bestuur. Ook dat er wordt nagedacht over bestuursaansprakelijkheid en met name bij marktactiviteiten, als we straks steeds meer circulair worden en een zoetwaterfabriek of grondstoffenfabriek worden. Over een tijd wordt het allemaal extra belangrijk en hoe je ook onderling als waterschappen samenwerkt en uiteraard de financiële verantwoording. Maar verder kunnen we instemmen met dit stuk.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Water Natuurlijk is ook zeer tevreden met deze nota. Ik kan me eigenlijk vooral aansluiten bij de woorden van het CDA, namelijk het is belangrijk dat de doelen en de resultaten nu in elke regeling eigenlijk goed naar voren moeten komen, als ook de verantwoording en de exit-strategie. Ik ben ook eveneens als het CDA heel erg benieuwd inderdaad hoe we dat nu gaan doen, want dat staat er niet echt in. Alhoewel het afwegingskader heel erg duidelijk is, maar dat gaat over nieuwe zaken. Maar hoe gaan we dat nu met de oude zaken doen? Inderdaad, het een keer per periode evalueren en ook een keer per periode met elke verbonden partij of zeker de GR-en spreken, dat is praktisch, maar dat vinden wij belangrijk. Ik heb nog één, die vind ik een beetje lastige opmerking, want er wordt natuurlijk gesproken over dat bij opdrachtgeverschap van het waterschap, dat is geen verbonden partij. Dat snap ik ook. Maar als je kijkt naar Delfluent, daar hebben wij twintig jaar een relatie mee, daar gaat ontzettend veel geld naartoe, zouden we dat dan toch niet een beetje, dan is het niet naar de letter, maar in de geest van de verbonden partijen moeten bekijken. Alhoewel het officieel de opdrachtgevers ... Ik snap het als het over kleine dingetjes gaat, dan ga je dat niet zo behandelen. Maar als het over echt omvangrijke opdrachten gaat, dan denk ik dat het toch ook wel belangrijk is dat de VV er op een of andere manier bij betrokken is. Dat waren mijn opmerkingen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. Ik vond het op zich een goed, compleet en heel leesbaar stuk. Wel omvangrijk. Misschien zou er een samenvatting bij kunnen. Maar voor mij had het niet korter hoeven, want je kan het helemaal tot je nemen. Ik heb gelezen dat het heel belangrijk is om onderscheid te maken in of je een bestuurlijk belang hebt of een financieel belang. Dat de gemeenschappelijke regeling een aantal soorten kent, zoals een gemeenschappelijk orgaan, waarbij je nog zelf financiële verantwoording houdt. Een bedrijfsvoeringsorganisatie of een openbaar lichaam, waarbij je dat financiële stukje uit handen geeft. Ik denk dat dat ook heel goed beschreven staat. Dank u wel daarvoor. De exit-strategie vind ik altijd heel belangrijk. Dat is ook zoals bij mensen bij hun huwelijk. Ze beginnen er vol enthousiasme aan en tussentijds dan hoop je maar dat het goed gaat. Als er dan een exit-strategie komt, dan blijken zaken toch anders te liggen dan vooraf werd gedacht. Dan is de vraag natuurlijk, werd al eerder gesteld, de tussentijdse thermometer. Ook dat is goed om bij je huwelijk af en toe te doen, weekendje vrij te nemen en ergens de hei op te gaan. Maar ook dat, denk ik, dat voor gemeenschappelijke regelingen hier heel belangrijk is. Dat je niet wacht tot het fout

gaat, want je bent er enthousiast aan begonnen, er waren voordelen aan. Steek regelmatig die tussentijdse thermometer erin en evalueer van, gaat het nog zoals we ooit bedacht hebben? Zien we de voordelen nog? Zo niet, kunnen we dan het repareren, dat we toch proberen, zal maar zeggen, dat huwelijk gemeenschappelijk in stand te houden. Niet omdat het noodzakelijk is, maar juist omdat je die voordelen wilt behouden en niet wacht tot wijzelf het niet meer zien zitten of misschien andere partijen het niet meer zien zitten en dat wij dan ineens ook afgedankt worden. Want dat is maar net de vraag wie de aanstichter is. Voor de rest hebben wij geen opmerkingen en kunnen wij hiermee instemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Heijboer. Ik ben dan ook wel benieuwd of dit ook opgaat voor een verstandshuwelijk, want ik zou de gemeenschappelijke regeling eerder omschrijven als een verstandshuwelijk. Maar goed, dat is mijn eigen afweging. De heer Claassen.

De heer Claassen: Dank voor het stuk ook. Erg duidelijk. Voor de inhoud, de opmerking daarover, sluit ik me graag aan bij wat hiervoor door de sprekers is gezegd. Eén ding aan toevoegen, dat is, het is vooral een VV-stuk nu. Er zitten heel veel afwegingen in. Het is lijvig. Ik vraag me dan af hoe je dat in de organisatie toepast uiteindelijk. In dit hele proces, in de samenwerking die je hebt, zul je voortdurend dit in je achterhoofd moeten hebben van, zijn we nog op de goede weg? Moeten we evalueren? Moeten we aanpassen? Ik vraag mij af hoe dat dan in de organisatie wordt belegd of hoe dat dan werkt als kaderstellende nota. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter. Dank iedereen die hier hard aan gewerkt heeft. Verbonden partijen, mijnheer Heijboer beschrijft het heel romantisch. Ik hoorde iemand het al een verstandshuwelijk noemen. Kijk, we hebben ze gewoon nodig. Onze taken kunnen we niet alleen. Soms is het zelfs veel efficiënter om het samen te doen. Het is mooi om te zien dat het systeem nu bij ons intern ook werkt. Een Rekenkamerrapport. Daarop wordt geacteerd. De wereld verandert ook echt. Dat is goed om te lezen. Het blijft natuurlijk wel een lastig onderwerp, zo'n verbonden partij. Juridische dingen zitten er heel veel in. Soms onduidelijk hoe we kunnen sturen als VV. Terwijl we eigenlijk gewoon nog steeds willen dat Delfland gewoon beter wordt. Al met al is Delfland blij met het stuk dat er ligt. We vroegen ons af, kan er een ISBN-nummer op aangevraagd worden? Want het is gewoon een lijvig stuk. Alles staat erin. Het is een mooie inleiding. Het is best goed leesbaar nog, voor zo'n enorm stuk. Inhoudelijk sluiten we ons aan bij mijnheer Jansen en mijnheer Heijboer. Die uittredingsregels, dat zijn echt wel een paar mooie verbeteringen die daar inzitten. In het algemeen willen we nog wel een lans breken om een onderscheid te maken tussen de type verbonden partijen. Want bijvoorbeeld een RBG is gewoon een uitvoerende organisatie. Die doen gewoon lekker werk voor ons. Maar zo'n AQUON, dat is ook mee te sturen. Mijn persoonlijke mening is dat we daar ook meer op moeten sturen, want voor je het weet gaan ze alles voor ons willen doen als field servicepartner. Terwijl ik toch het liefste heb dat ze gewoon lekker water meten. Al met al blij met het stuk. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Boot.

De heer Boot: Dank u wel, voorzitter. Ook wij zijn blij met het stuk en danken ook de Rekeningcommissie, die eigenlijk dit initiatief genomen heeft. We sluiten ons erg aan bij de opmerking die met name CDA en Water Natuurlijk gemaakt heeft, maar voegen er nog een paar aan toe. Wij zien eigenlijk de samenhang met dat WGR-stuk. Dat dat meer een uitwerking is van hoe we het in de praktijk willen gaan doen, terwijl dit meer het kaderstellende stuk is van wat de algemene punten zijn. Zo kunnen we het ook heel goed na elkaar bespreken, lijkt ons. We hebben twee puntjes. Het eerste is, er wordt goed uitgelegd, op bladzij 7 met name, wanneer we tot zo'n verdergaande samenwerking overgaan. Dan staat er eigenlijk, de kern is dat er sprake

moet zijn van een gezonde financiële basis. Wij denken eigenlijk dat dat net iets meer moet zijn. Dat de kern is, hoe leidt zo'n samenwerking tot een structureel financieel voordeel voor Delfland. Dat gaat wat verder dan dat er alleen van een goede financiële basis sprake is. Die structurele meerwaarde, dat zijn we erg met het CDA eens, die wil je dan ook periodiek eens even bekijken van, jongens, is dat er nog steeds? Zo nee, wat doen we daar dan mee? Dan komt dat verstandshuwelijk aan de orde. Via dat algemene punt kan je misschien dat bijsturen en nog een plek geven. Tweede puntje wat we nog ietsje onduidelijk vinden, dat is, er wordt goed uitgelegd hoe er sprake is van verschillende vormen van samenwerking, maar we missen dan een criterium, wanneer kies je nu voor de ene en wanneer voor de andere, als je kunt kiezen? Dat zou ook nog een beetje duidelijker uitgelegd kunnen worden. Niet dat je dat dan elk jaar natuurlijk weer gaat bijstellen, maar dan heb je dat kader nog ietsje completer. Laten we zeggen, die uitwerkingpunten, dat zien we dat we bij het volgende agendapunt op terug kunnen komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee hebben we de eerste ronde vanuit de commissie gehad. Dan kijk ik naar het college voor de beantwoording. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Dank ook aan de leden van de commissie voor hun inbreng. Misschien moet ik eerst even een paar algemene reacties geven, omdat een aantal leden ook met dezelfde type opmerkingen naar voren komen. Ja, het is een uitgebreide nota. Het voordeel van een korte nota is dat je snel uitgelezen bent, maar bij een uitgebreide nota weet je dat je ook zoveel mogelijk alles probeert te vangen. Zoekt u daar vooral in dat we proberen een bepaalde mate van nauwkeurigheid te bereiken. Het aantal pagina's is wat mij betreft niet bepalend voor de kwaliteit, maar dat gaat echt om de inhoud. Er zitten ook een aantal bijlagen bij. Er zijn opmerkingen gemaakt over het uitgebreide afwegingskader, wat er inzit, wat ook zeer duidelijk is. Daar ben ik het natuurlijk in het geheel mee eens. De opmerking van de heer Jansen, hoe ga je dat doen als dagelijks bestuur? We hebben al een aantal dingen in het verleden aangegeven. Kijk, dit is een Kadernota. Zit geen echte uitvoeringsagenda bij. Maar wat we bijvoorbeeld doen, is dat we twee keer per jaar een verbonden partij uitnodigen. Die halen we hier naar binnen. Die laten wij hun verhaal vertellen. Tegelijkertijd bespreken het hoe en wat van die verbonden partij met de commissie of met de VV, net naar gelang wat het belang is. Dat doen we in de regel in een informatieve VV. Kijk, wat vooral belangrijk is, is dat we goed in de gaten houden van, waarom hebben we, wij, onze voorgangers, ooit besloten om tot samenwerking over te gaan en het op de manier te doen waarop het uiteindelijk gestalte heeft gekregen. Hoe verder je van zo'n oprichtingsdatum afkomt, hoe groter de afstand wordt tot zo'n verbonden partij. Dat wil je eigenlijk vermijden. Daarom is het zaak om op regelmatige basis die verbonden partij in huis te halen. Ik wil ook nog even het verschil maken, omdat dat ook niet uit de discussie eigenlijk blijkt, tussen een verbonden partij, in algemene zin waar deze Kadernota over gaat, en de zogenaamde gemeenschappelijke regelingen, waar ook het volgende agendapunt uitgebreid over gaat. Dat betreft natuurlijk maar vier GR-en, waar wij als Delfland aan verbonden zijn. Maar het aantal verbonden partijen wat in deze nota behandeld wordt, is natuurlijk veel, veel groter. Een paar concrete vragen met betrekking tot jaarcijfers, budgetrecht en risico's. Daar verandert natuurlijk ten opzichte van de vorige nota wat mij betreft ook niets aan. Dat blijft gewoon onverkort overeind staan, naar aanleiding van de vragen van mijnheer Jansen. De heer Van Kretschmar had het over, hoe ontstaat zo'n regeling? Dat is natuurlijk steeds verschillend klaarlijk, ik hoorde dat ook de heer Boot zeggen, als daar een voordeel te behalen valt, een structureel voordeel. Dat hoeft nog niet eens per se een financieel voordeel te zijn.

De heer Van Kretschmar: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dat is misschien wel verduidelijkend. Het ging niet zozeer om het ontstaan, maar van hoe kom je tot de geschikte partner? Hoe vindt dat zoekproces plaats? Gegeven het feit dat er een behoefte is om samen te werken.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dat is denk ik ook vaak het handelen naar bevind van zaken. Wat zijn op enig moment geschikte partners? Binnenkort komen we te spreken over het instellen van een onafhankelijke rekenkamer. Daar speelt ook zo'n gelijke discussie. Ga je dat zelfstandig doen als waterschap? Ga je dat gezamenlijk doen met andere waterschappen? Ga je dat gezamenlijk doen met andere overheden, is zelfs nog denkbaar? Dat is een afweging van dat moment. Ik denk niet dat je algemene regels kunt geven langs welke lijnen dat, hoe heet dat ...

De heer Van Kretschmar: Toch bij interruptie.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: U gaat voortdurend een andere kant op, maar dat ligt waarschijnlijk aan mijn vraag. Het gaat erom dat als er is vastgesteld dat die samenwerking nuttig is van, hoe kom je dan bij de partij die je daar het beste voor kunt inzetten? Hoe kom je bij een RBG? Hoe kom je bij een HVC? Hoe kom je bij die partner terecht die het beste jouw behoefte kan invullen? Ik noem dat het selectieproces. Daar, denk ik, maar goed dat is mijn persoonlijke mening, dat zou nog een toevoeging kunnen zijn, omdat je daar natuurlijk ook ... Dat is ook bepalend voor alles wat daarna komt. Er zijn een aantal stappen. Deze stap mis ik in het kader. Dat geef ik mee als mogelijke aanvulling voor de toekomst.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dan had ik uw vraag verkeerd begrepen, mijnheer Van Kretschmar. Dan zal ik deze opmerking als een aanmoediging beschouwen om in een volgende nota daar meer aandacht aan te besteden. Dank u wel daarvoor. Sorry. Mevrouw Jonker heeft een opmerking gemaakt, of de nota wel past op de wijzigingen van de WGR 2022? Het antwoord is natuurlijk bevestigend, want anders hadden we hem niet voorgelegd en daarna een presentatie gegeven over die WGR. Want daar zijn we natuurlijk met zijn allen ook wel, wat mij betreft, goed bij de les gebleven. Maar dat zal straks ook uit de presentatie nog wel blijken.

Mevrouw Jonker: Mag ik even interrumpen?

De voorzitter: Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Als je dan kijkt, want dat is interessant, terwijl dat die stukken naar elkaar of in elkaar zitten, dat een aantal punten die worden gemaakt over die evaluatie, exit-strategieën enzovoort en wanneer je inderdaad met welke partner in zee zou moeten, dat zie je gewoon vanaf pagina 28 in dat hele stuk wat daarna komt, in die hele nota die wij nu voor ons hebben gekregen. Ik blijf nog een beetje zoekende van, hoe moet je het een tot het ander zien? Maar heel veel antwoorden worden gegeven in die nieuwe, tenminste in die herziene Wet gemeenschappelijke regelingen. Die je natuurlijk best kunt gebruiken, ook voor ... Ik weet dat die niet voor alle verbonden partijen zijn, maar je kunt natuurlijk die afwegingskaders en die opmerkingen en die toelichting en zo die daar gegeven zijn prima gebruiken, ook voor alle andere verbonden partijen. Dat is een heel mooi stroomschema.

De voorzitter: De heer ...

De heer Ouwendijk: Dank voor uw toelichting. De heer Lont kon instemmen. Dank. Ook dank voor uw opmerkingen. Mevrouw Jenniskens, die vroeg ook naar, wat ik dan maar even noem, de uitvoeringsagenda. Daar heb ik een opmerking over gemaakt. We hebben overigens wel een rooster, waarin we voor onszelf aangeven welke verbonden partijen we in welk jaar uit willen nodigen om hier hun verhaal te komen doen, als eerste aanzet. De heer Heijboer merkt op dat de exit-strategie van belang is. Dat is hij zeker. Met betrekking tot de vier GR-en waar wij bij aangesloten zijn, daar komt die exit-strategie in het kader van de wetswijziging natuurlijk nog eens nadrukkelijk aan de orde. Het was overigens in de oude WGR al geregeld hoe zo'n exit vorm moest krijgen. Maar nu wordt daar aan de voorkant meer aandacht voor gevraagd. Tussentijdse thermometer, zoals u dat noemde, heb ik een opmerking over gemaakt. De heer Oostvogels sprak, mijnheer de voorzitter, over goede samenwerking en opvolging. Fijn dat hij dat op deze manier ook concludeert. Want dat is ook het gevoel van het dagelijks bestuur. De heer Claassen maakte ook een opmerking met betrekking tot de uitvoering. Hoe ga je dat toepassen. Ik denk dat ik daar voldoende over gezegd heb. De heer Boot had het over de samenwerking. Dat daar meer moet zijn dan alleen een financiële uitkomst. Maar dat het een structurele opbrengst moet zijn voor de inwoners van Delfland. Laat ik het toch nog wat breder formuleren. Dat wordt van deze kant onderschreven. Als dat in onvoldoende mate in de nota tot uitdrukking komt, dan wil ik daar graag nog wel een keer naar kijken, want dat is zeker niet de bedoeling geweest. Ook met betrekking tot de keuze van welke vorm wanneer, dat is natuurlijk heel erg situationeel bepaald, zoals ik al eerder heb aangegeven. Tot zover mijn eerste reactie, mijnheer de voorzitter.

De heer Jansen: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ouwendijk. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ik wil nog heel even terugkomen op het antwoord van de portefeuillehouder. Het gaat over het budgetrecht. U zei, goed, dat is conform wat er in de eerdere nota ook stond. Maar dat is niet zo. In de Nota verbonden partijen uit 2013 staat heel duidelijk dat de VV het budgetrecht houdt. Dan gaat het specifiek om de bijdrage van Delfland aan de verbonden partij. In deze nieuwe nota staat tot vier keer toe, de VV verliest zijn budgetrecht. Volgens mij is dat niet het geval. Het is weldegelijk een verandering. Misschien kunt u daar nog heel even op reageren of dat ... Maar dat vind ik echt wel een verslechtering, als ik het nu zo bedenk.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

Mevrouw Jonker: Mag ik even?

De voorzitter: Of mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Op welke pagina staat dat?

De heer Jansen: Onder andere op pagina 31. Ook een aantal keren staat er gewoon dat de VV het budgetrecht verliest of kan verliezen, laat ik het zo zeggen.

Mevrouw Jonker: Dank u wel.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Volgens mij is er gewoon geen feitelijke wijziging in dat zogenaamde budgetrecht. Kijk, als je kijkt naar de begrotingsprocedure met de GR, dan komt hij altijd voorbij bij de VV. Die kan daar, dan praat ik wellicht al over de nieuwe WGR, maar die kan daar een zienswijze op indienen. Daar is een uitgebreide procedure voor. In die zin gaat het ene vertegenwoordigen, over de totale begroting, gezamenlijk met de andere deelnemers in de GR over de totale begroting van die GR. Dat budgetrecht blijft ongewijzigd. Als het anders omschreven staat, dan moeten we die twee teksten, mijnheer de voorzitter, nog even naast elkaar leggen, want volgens mij, ik praat bescheiden uit mijn hoofd, maar ik denk dat ik straks een ambtelijke opmerking over krijg, zit daar in het budgetrecht geen wijziging. Niet in de oude regeling, niet in de nieuwe regeling, niet in de oude nota en ook niet in de nieuwe nota. Althans niet de bedoeling geweest.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Jansen: Mag ik daar nog heel even op reageren? Heel kort?

De voorzitter: Ja, daarna is het al wellicht dat het aansluit voor een tweede termijn, of is het nog echt een interruptie, de heer Jansen? Is het een tweede termijn of een interruptie?

De heer Jansen: Laten we het op tweede termijn houden, ja. Want dan eerst maar even terugkomend op het budgetrecht. Het gaat om het recht dat de VV zijn bijdrage aan de verbonden partij kan verminderen, als een soort van drukmiddel. Dat kan wel, op het moment dat je het ergens niet mee eens bent. Dat staat in de oude nota wel. In de nieuwe nota staat in feite letterlijk, het verlies van budgetrecht door de VV, nu het budgetrecht over gaat naar het algemeen bestuur van de GR. Maar ik denk dat er sprake is van een spraakverwarring, want in de nieuwe nota gaat het, denk ik, over het budgetrecht van het AB van de verbonden partij, die natuurlijk gewoon over de hele begroting kan gaan. Wij kunnen daar zienswijzen op indienen, als VV, maar wij kunnen natuurlijk niet de begroting gaan aanpassen. Waar ik het over heb, dat is het budgetrecht. De bijdrage die vanuit verschillende partijen geleverd wordt aan de verbonden partij. Daar hebben we bijvoorbeeld bij AQUON ook mee gedreigd, op een gegeven blik. Ik denk dat dat de spraakverwarring is. Dan nog even terugkomend op uw eerste opmerking. In ieder geval dat over inderdaad regelmatig de verbonden partij langs laten komen. U heeft inderdaad een schema opgesteld. Dat heb ik eerder langs zien komen, wanneer verbonden partijen gewoon aan ons gepresenteerd worden. Ik denk dat dat heel goed is. Ik denk, als ik ook kijk naar de afgelopen periode, dat we een aantal belangrijke verbonden partijen in ieder geval een aantal keren hier hebben gehad. Zeker de belangrijkste verbonden partijen hebben hier gewoon ook een presentatie gegeven. Dat is prima. Ik denk dat het ook goed is om de partijen waar we ... De minder belangrijke verbonden partijen, ik mag geen onderscheid maken, vind ik zelf. Maar goed, u begrijpt wat ik bedoel. Dat we die ook gewoon ... Dat we die niet vergeten, dat zij zich ook kunnen presenteren hier. Want we hebben ze niet allemaal voorbij zien komen, in de uitgebreide presentatie. Tot zover mijn tweede termijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de heer Van Kretschmar. Mevrouw Jonker. Mevrouw Dijkshoorn. De heer Lont. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Ik kon het knopje niet vinden. De vraag over Delfluent, ik weet niet zeker, want er staat hier in deze nota, andere permanente samenwerkingsverbanden. Dan is het, als er geen sprake is van een verbonden ... Is het bestaan van financieel belang reden genoeg om deze partij in het kader mee te nemen. Betekent het dan bijvoorbeeld dat zo'n grote partij als Delfluent gewoon op deze manier wordt meegenomen naar de geest? Want dat was nog een vraag van mij. Want dat zijn natuurlijk

twintig jaar en veel geld. Dat zijn grote partijen. Veertig zelfs. Dan is het nog het dubbele. Daar wil ik graag verduidelijking op. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heijboer. De heer Claassen.

De heer Claassen: Dank u wel. Terecht stelde de portefeuillehouder dat mijn vraag de uitvoering betreft. Daar zijn inderdaad wat dingen over gezegd, met name de verwijzing naar de informatieve VV, waar twee keer per jaar dan partners ter sprake worden gebracht. Maar het ging mij ook een beetje over de effectiviteit van zo'n nota. Er zitten heel veel afwegingen in, die neem je tot je. Dat gebruik je in een proces. Dat heb je verder niet meer strikt nodig als je aan het handelen slaat. Ik neem aan dat veel van de samenwerking toch ontstaat binnen de organisatie en niet binnen de VV. Ik vroeg mij dan af, hoe zo'n nota binnen de organisatie zelf van Delfland, bij de ambtenaren, hoe dat dan wordt gebruikt, hoe dat een plek krijgt in het afwegingsproces en hoe je uiteindelijk tot een samenwerkingsvoorstel, wat aan de VV wordt voorgelegd, komt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Oostvogels. De heer Boot.

De heer Boot: Dank u, voorzitter. Ik kom even terug op dat punt van mijnheer Van Kretschmar. Want ik denk dat hij helemaal gelijk heeft, maar hij heeft het een beetje opgegeven om zijn punt bij u binnen te krijgen. Het lijkt ons eigenlijk heel nuttig, omdat dit een Kadernota is, dat je toch ook een pagina opneemt waarin je probeert daar over na te denken hoe je een bepaalde specifieke partij selecteert. Want die komt niet uit de lucht vallen natuurlijk, die partij. Soms is hij er en kan je kiezen. Dan gaat het misschien wel via een aanbesteding. Maar soms is hij er helemaal niet. Dan moet je erover nadenken, ga ik samen met andere partijen zo'n partij maken? Dat is best wel een overweging. Omdat dit een Kadernota is, is het best wel heel erg nuttig om daar al een paar gedachten over te vormen, zodat je dat niet helemaal hoeft te doen op het moment dat het heel concreet voor is en je eigenlijk maar twee maanden hebt, want er is zo'n haast. Wij sluiten ons heel erg aan bij de oproep van mijnheer Van Kretschmar, dat dat ook hier even goed opgeschreven wordt. In het verlengde daarvan, de portefeuillehouder zei, de keuze is situationeel bepaald. Dat is natuurlijk zo. Daarom staat er in het stuk, we kiezen altijd de beste juridische vorm. Maar ook daarvan kan je best in een half kantje zeggen, welke overwegingen hebben we bij dat kiezen van die beste juridische vorm, zodat het wat makkelijker is als je zover bent. Derde puntje is, we zijn het heel erg eens met het CDA over dat budgetrecht. Daar is het misschien een kwestie van even ietsje duidelijker opschrijven wat je precies bedoelt, omdat je daar langs elkaar heen kan praten en iedereen heeft gelijk. Maar er wordt echt soms gesuggereerd, dat budgetrecht verdwijnt een beetje. Dat wordt niet bedoeld. Maar dan moet het iets helderder opgeschreven worden. Dank u wel. Daarom.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ouwendijk.

De heer Boot: Zoals u het zei, was het helemaal goed.

De voorzitter: Dat was buiten de microfoon, maar volgens mij was de boodschap helder. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Nog een paar opmerkingen, als reactie op de tweede termijn. Eerst nog even terug naar dat budgetrecht. Want dat is dan toch misschien wel een discussie die we dan gelijk even kunnen beslechten. Ik heb aangegeven dat in de sfeer van het budgetrecht niets veranderd is met betrekking tot de GR. Misschien moet ik het nog wel duidelijker zeggen. We hadden daar geen budgetrecht, we hebben daar geen budgetrecht en we krijgen daar geen budgetrecht. Dat is altijd al zo

geweest, zo lang als de Wet op de gemeenschappelijke regeling bestaat. Want de kern van de Wet op de GR is namelijk dat je dat overdraagt.

Mevrouw Jonker: Even een vraag. Tekstueel ...

De heer Van Kretschmar: Kleine interruptie, voorzitter. Ik heb me al eerder uitgesproken ...

De voorzitter: Graag één tegelijk, dames en heren. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Bij interruptie. Ik heb me al eerder uitgesproken over tekstuele zaken die toch verre van duidelijk zijn. Ik wil u even citeren wat er staat over het budgetrecht op pagina 12. Daar staat: "De VV heeft niet langer budgetrecht." Waarom dan niet langer, als het er al niet is?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jonker, u had ook een interruptie? Dank u wel.

De heer Jansen: Voorzitter, mag ik nog even?

De voorzitter: De heer Jansen.

De heer Jansen: Excuses. Ik lees even voor uit de nota uit 2013. "De VV kan zelf om informatie vragen bij de GR. De VV kan vrijwel nooit rechtstreeks ingrijpen bij een verbonden partij. Wel kan de VV een zwaar middel inzetten, haar budgetrecht. Hiermee wordt bedoeld dat de VV haar goedkeuring aan de financiële bijdrage aan een verbonden partij kan onthouden bij de vaststelling van de begroting van Delfland." Dat is weldegelijk een recht wat de VV nog heeft. Dus is het een verandering ten opzichte van de vorige nota.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Dan moet ik tot mijn spijt concluderen dat we het dan misschien wat onjuist opgeschreven hebben of wat onduidelijk verwoord hebben in de vorige nota. Dat in deze nota de omschrijving niet langer, ik heb daar in ieder geval zelf overheen gelezen, omdat het voor mij een zekere vanzelfsprekendheid is, dat we daar de beschikking niet over hebben. Ik zal nog even naar die tekst kijken en zorgen dat hij duidelijker wordt. Maar ik ga het natuurlijk niet meer veranderen in de nota van, wat was het, 2006 of 2013. Mijnheer de voorzitter, dat lijkt me niet gewenst.

De heer Jansen: Maar het is wel een recht van de VV. De VV houdt dat recht gewoon. De bijdrage aan een verbonden partij kan daar op korte, maar ... Maar dat kan wel, als drukmiddel. Maar je gaat natuurlijk, net als in elk ander goed verstandshuwelijk, op een goede manier met elkaar om. Maar dit is weldegelijk iets wat een VV kan doen.

De voorzitter: Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Ook even aanvullend daarop. Op pagina 17 staan dan de taken en bevoegdheden van de VV. Daar staat dan: "Heeft een kaderstellende en controlerende taak." Wat is dan de controlerende taak nog, als je geen budgetrecht hebt?

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De opmerking van de heer Jansen met betrekking tot het budgetrecht, die laat ik graag bij hem. Het is duidelijk dat wij daar als dagelijks bestuur anders over denken. De opmerkingen van mevrouw Jonker, die heeft het over controleren in relatie tot het budgetrecht. Controleren is natuurlijk altijd achteraf. Dat is het kenmerk van een controlerende functie. Die zit niet aan de voorkant, terwijl dat bij budgetrecht juist wel aan de voorkant zou zitten. Dat is wat mij betreft even een wezenlijk verschil. Met uw welnemen, mijnheer de voorzitter, zal ik verdergaan met de andere vragen uit de tweede termijn. De vraag van mevrouw Jenniskens of Delfluent ook een verbonden partij is. Op het moment dat een partij voldoet aan datgene wat we in de Kadernota opgenomen hebben, dan is het een verbonden partij. Als het daar niet aan voldoet, dat wij daar geen bestuurlijk en financieel belang in hebben, in die partij, dan is het geen verbonden partij.

Mevrouw Jenniskens: Maar dan begrijp ik het toch nog even ...

De heer Ouwendijk: De heer Claassen had het over de ...

De voorzitter: Mijnheer Ouwendijk, mevrouw Jenniskens had een interruptie.

Mevrouw Jenniskens: Nou begrijp ik het toch niet, want er staat, dan moet ik weer even terug, ik had het net ... In het begin, daar staat duidelijk dat het geen verbonden partij is, want het is een opdrachtgeverschap. Maar er staat ook in de nota, bij groot belang, grote bedragen: "Zou het behandeld kunnen worden alsof ..." Is dat nu wat u zegt in het voorbeeld van Delfluent, of niet? Want ik bedoel, dat is mijn vraag van, is het bij grote opdrachtgeverschappen die officieel geen verbonden partij zijn, die wel langdurig zijn, waar veel geld mee gemoeid is, waar wij, als we de enige opdrachtgever zijn, natuurlijk heel veel invloed hebben. Wat kan de VV daar dan over zeggen? Dat is eigenlijk de concrete vraag.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De vraag van mevrouw Jenniskens is wel duidelijk, alleen ik kan daar geen antwoord op geven. Ik heb geen idee wat daar dan de reikwijdte van zou moeten zijn. Dat laat ik graag in de portefeuille waar het op dit moment in zit. Dat heeft echt, wat mijn betreft, geen betrekking op deze nota. Dan de heer Claassen, nogmaals, over de omvang in relatie ... Hoe doe je dan de implementatie? Ik heb daar in de eerste termijn een aantal opmerkingen over gemaakt. Ik denk dat wat dat betreft het dagelijks bestuur op de uitvoering daarvan moet controleren. Ik denk dat dat ook de kern is van een Kadernota, dat we daar aangeven langs welke wijze we met de problematiek en met de uitdaging omgaan. Dat het dan ook aan de VV is, de commissie in dit geval, om daar controle op uit te oefenen. Dan de heer Boot met een drietal opmerkingen nog. Als laatste met betrekking tot het budgetrecht. Kijk, als het niet duidelijk omschreven staat, dan mankeert er wat aan de tekst. Dan moeten we daar gewoon goed naar kijken. Gezien de discussie die erover ontstaat, is dat inderdaad zo. Kun je op een afstandje wel concluderen. Met uw instemming kijken we daar nog even naar. Dan zullen we later in het definitieve stuk aangeven, voordat dat naar de VV gaat, welke tekstuele aanpassing we daar dan nog voor bedacht hebben. U had het over het toevoegen van een halve pagina, met betrekking tot hoe kom je tot de selectie van partijen en welke keuze voor welk type samenwerking maak je dan? Dat gaat dan van, wat ik zei, opdrachtgever tot aan de meest uitgebreide samenwerkingsvorm, zoals ze dat wettelijk volgens de Wet op de gemeenschappelijke regeling zouden kunnen doen. Het zit er niet in, omdat wij daar tegenaan gekeken hebben op een manier zoals ik het net al eerder gezegd heb. Dat hangt erg van een bepaalde situatie af. Die omschrijving zou je op kunnen nemen in de nota. Dan hebben we er nog een pagina bij, maar ik denk niet dat de nota op zich daar duidelijker van wordt. Maar ik heb graag het gevoel van de commissie daarover nog een keertje duidelijk. Als

daar behoefte aan is, dan is er van deze kant ook geen bezwaar tegen om die nota met die omschrijving nog uit te breiden.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Voorzitter, ik zou daar inderdaad graag een lans voor willen breken om dat te doen, omdat daarmee het kader inderdaad van begin tot en met het eind het hele proces omschrijft. Nu missen we, denk ik, een essentieel onderdeel. Ik zou daar voor zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dat is dan een toezegging van mijn kant, mijnheer de voorzitter, om het zo te doen.

De voorzitter: Helder. Daarmee ook het einde van uw tweede termijn, of de beantwoording van de tweede termijn. Ik had dat inderdaad geïnterpreteerd als een toezegging, om een aantal zaken te verduidelijken rond het stuk en dat ook aan de commissie en de VV te doen toekomen voor de Verenigde Vergadering. Heeft u zicht op wanneer? Ook in het kader van tijden, dat de commissieleden en de VV-leden tijd hebben om dat tot zich te nemen, voordat we daarover verder gaan beraadslagen.

De heer Ouwendijk: Daar zal de inspanning op gericht zijn, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Bij deze is dat dan genoteerd. Gezien ook de discussie hier en het feit dat de hoogheemraad toegezegd heeft wat aanvullende zaken toe te sturen, lijkt het mij logisch om dit als besprekingsstuk te agenderen voor de komende VV. Ik kijk even rond of de commissie zich daarin kan vinden? Dank u wel. De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Ik kan me erin vinden. Ik wilde even vragen, inderdaad wat de heer Ouwendijk al eerder gezegd heeft van, dat er eigenlijk inhoudelijk geen verschil is met de nota van 2013, om dat dan even ook uitdrukkelijk zo te benoemen. Dat kan misschien een hoop verwarring voorkomen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga even naar de heer Ouwendijk of hij zich daarin kan vinden.

De heer Ouwendijk: Jawel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

B.02 Intern proces wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter: Dan wilde ik doorgaan naar het tweede agendapunt, namelijk de presentatie. Daarvoor wilde ik graag mevrouw Süß naar voren roepen. Misschien goed, u heeft de presentatie al van tevoren kunnen zien. U heeft ook de mogelijkheid gehad om van tevoren technische vragen te stellen. Mijn voorstel zou zijn om eerst de presentatie te beluisteren en daarna een rondje te maken met eventuele wensen en bedenkingen. Ik zie geen bezwaar ertegen. Bij deze. Dan is het woord zo meteen aan mevrouw Süß.

Mevrouw Süß: Kijken of de techniek werkt. Bedankt. Als het goed is, wilde mijnheer Ouwendijk een korte inleiding geven. Daar wacht ik even op.

De voorzitter: Dan kijk ik even naar de heer Ouwendijk. Mevrouw Süss geeft aan of u een korte inleiding wil geven.

De heer Ouwendijk: Met alle vormen van genoegen. Dank u wel. Op 1 juli '22 is de Wet gemeenschappelijke regelingen aangepast. Uitgangspunt daarbij is geweest dat aan de vertegenwoordigende organen meer ruimte gegeven moet worden om hun democratische bevoegdheden uit te kunnen oefenen. Veelal, dat geldt natuurlijk vooral voor gemeenteraden, maar dat geldt ook voor de VV, betekent de GR dat je een aantal werkzaamheden en taken, die als openbaar orgaan uit moet voeren, op afstand zet, omdat dat op enig moment bepaald voordeel oplevert voor de partijen die dit samen doen. De wetgever biedt met de Wet gemeenschappelijke regelingen daar mogelijkheden voor. Verschillende mogelijkheden zelfs. Met de uitbreiding van de wet, worden een aantal van die democratische bevoegdheden, waar wij dan keuzes in moeten gaan maken als Delfland, hoe we die toe zouden willen passen, die komen daarin tot uitdrukking. Wat erg belangrijk is, wat mij betreft, dat we een gemeenschappelijke regeling altijd gezamenlijk doen. Wij kunnen als Delfland zeker aan de voorkant bepaalde keuzes maken. Die vraag wordt ook gesteld. Maar dan moet het wel zo zijn dat u daarmee een soort van ideaalbeeld neerlegt van hoe u het graag zou willen hebben. Maar we zijn natuurlijk ook afhankelijk van andere partijen die in die gemeenschappelijke regeling met ons samenwerken, hoe zij erover denken. Want uiteindelijk moet het AB van de gemeenschappelijke regeling een besluit nemen over de aanpassingen die in de regeling worden doorgevoerd. Van belang voor het dagelijks bestuur, als uw vertegenwoordiger in de GR, is te weten welke wensen en welke mogelijkheden binnen Delfland door de VV gebruikt zouden moeten ... Zouden moeten is misschien een beetje verkeerd. Maar welke u daarvan zou willen benutten, zodat wij daar dan bij onze onderhandelingen binnen de GR-en rekening mee kunnen houden. Voorts nog een opmerking over verschil tussen de GR-en. De opmerking is al eerder gemaakt. Bijvoorbeeld, een echte uitvoeringsGR, zoals ik hem dan maar noem, zoals de RBG bijvoorbeeld is, waar we een verordening naartoe sturen, onze eigen belastingverordening, om de belasting op die manier namens ons te incasseren, omdat dat in gezamenlijkheid met drie gemeenten en een ander waterschap op een economisch betere manier gaat dan dat we dat alleen voor Delfland zouden doen. Zo een GR verschilt natuurlijk bijvoorbeeld van een GR als AQUON, waar een relatief ingewikkeld bedrijf door een aantal waterschappen tegelijk wordt uitgeoefend. Dat zou ik aan de voorkant nog mee willen geven, mijnheer de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Süss.

Mevrouw Süss: Bedankt voor de inleiding. U heeft de presentatie al gehad, als voorbereiding op vandaag. Maar we gaan hem toch doorlopen. Hierna komt in de discussie of in ieder geval een rondje om uw wensen, eventueel ook vragen, op te halen. Dit is de indeling van de presentatie. Gaat over, wat is de aanleiding? De heer Ouwendijk heeft het net ook toegepast. Het proces wat hier bij hoort. Dit is een beetje onhandig. Daarna iets algemeen ze over, wat is een gemeenschappelijke regeling? Hebben we het net in de discussie ook over gehad. Dan de kern van de presentatie, de wetswijziging zelf en de gevolgen daarvan en de mogelijkheden daarvan en het vervolgproces. Maar we beginnen met de aanleiding. De heer Ouwendijk heeft het net toegelicht. Het gaat om de wetswijziging Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen. Dat is gewoon de naam van die wetswijziging. Is al in werking getreden, maar er is tijd voor implementatie tot 1 juli 2024. Klinkt ver weg, maar het is een ingewikkeld proces, met afstemming tussen heel veel partijen. Het is belangrijk om aan de slag te gaan. Het doel is om de positie van de algemene besturen van de deelnemende organisaties te versterken. De wetswijziging biedt opties, waar we gebruik van kunnen maken. We moeten keuzes maken met elkaar. Belangrijk is dat bij die keuzes natuurlijk niet zelf kunnen maken, maar dat het vereist dat de verschillende algemene besturen en ook de

deelnemers van die GR-en, gemeenschappelijke regelingen, allemaal instemmen. Vandaag is het de bedoeling dat het is beeldvormend. Ik hoorde het daar wel iemand beeldvormend noemen. We willen informeren, maar ook hebben over uw wensen als ... De opties die er zijn. Welke zijn dan de wensen die u zou willen meegeven aan het college? Want het college gaat dan een voorstel opstellen. Dat komt dan weer terug in de commissie op 17 januari en uiteindelijk in een VV-voorstel. Dan is het nog steeds een stuk waarin wensen staan, niet wat het gaat worden, want dat kunnen wij niet zelf bepalen. Dat doen we samen met de andere deelnemers van de gemeenschappelijke regelingen waar we aan deelnemen. We zitten nu dan in die eerste fase, waarbij de wensen in beeld brengen. Hier staat dat de volgende fase, dat overleg binnen de GR-en, naar verwachting medio tot eind '23 gebeurt, maar dat gebeurt nu al. Het is heel goed dat we vandaag deze wensen al beginnen met die op te halen bij u. Uiteindelijk moet natuurlijk besluitvorming plaatsvinden. Dat moet voor 1 juli 2024 afgerond zijn. Maar dat is een proces wat per regeling gebeurt. Dan iets algemeen ze over gemeenschappelijke regelingen. Dat is een gemeenschappelijke regeling? Aan welke regelingen nemen wij als Delfland deel? Wat is de rol van de VV en D&H met betrekking tot die regelingen? Hij ging te snel. U heeft ook de Nota verbonden partijen gelezen. Daarin is dat ook uitgelegd, wat een regeling is, een gemeenschappelijke regeling. Dat er verschillende soorten gemeenschappelijke regelingen zijn. Maar voor de regelingen waar wij aan deelnemen, geldt dat het publiekrechtelijke verbonden partijen zijn, die zelfstandig kunnen deelnemen aan het maatschappelijke verkeer, zoals dat zo mooi heet. Ze hebben allemaal een algemeen en een dagelijks bestuur en een voorzitter. Ze kunnen bestuurlijke bevoegdheden overgedragen krijgen. Dit zijn de regelingen waar bij deelnemer aan zijn. Dit is AQUON, het Waterschapshuis, slibverwerking en de RBG. Ik ga dat nu niet verder toelichten, wat daaronder staat. Hij heeft de presentatie ook al kunnen zien. Wat is dan de rol van de VV en D&H in een gemeenschappelijke regeling? De gemeenschappelijke regeling zelf heeft een algemeen en een dagelijks bestuur. Vanuit onze D&H zit er een vertegenwoordiger in het algemeen bestuur en kan ook in het dagelijks bestuur zitten. Dat is de gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling voorziet de algemene bestuurder van de deelnemende organisaties van informatie. Zij kunnen daar dan toestemming geven, moeten toestemming geven. Zo kunnen zij dan hun kaderstellende en controlerende rol invullen. Dit is heel erg op hoofdlijnen, maar ik hoop dat het voor nu, voor vandaag genoeg is. Dan komt nu de kern eigenlijk van de presentatie. Dat gaat over de wetwijziging zelf en de gevolgen en de mogelijkheden daarvan. Acht onderwerpen willen we hier toelichten. Belangrijk is de vraag van, voor welke van deze onderwerpen zijn dan daadwerkelijk aanpassingen nodig? Dat is niet voor alle acht onderwerpen. We willen een aantal aandachtspunten meegeven. Niet voor allen kunnen we wensen meegeven, want sommigen zijn gewoon per wet geregeld. Als een mogelijkheid heeft om te beïnvloeden, dan staat daar tegenover dat dat ook tijd en moeite kost om dat te beïnvloeden. Dat is belangrijk om in het achterhoofd te houden. De vraag, voor welke GR is meer invloed opportuun? Wanneer willen we daar ook echt gebruik van maken, gezien de extra moeite die dat gaat kosten, tijd? Dit zijn de acht onderwerpen. De eerste twee, daar zijn gevolgen, maar we hoeven eigenlijk geen regeling daarvoor aan te passen, want het is gewoon bij wet geregeld. Hij zou wel iets kunnen opnemen in de regeling, maar dan is het alleen een bevestiging van dat wat in de wet staat. Ik loop inhoudelijk ze nu niet door, want dat komt zo meteen. Dan komen er nog zes, waarvan de eerste twee wel vragen om een wijziging van de regeling. De laatste vier, dat vraagt ook om een wijziging, maar daar is ook de keuze om daar wel gebruik van te maken of niet. Dat is een beetje de indeling die we hier hebben. De eerste, de zienswijze op ontwerpregeling. Ongewijzigd is dat de VV toestemming moet geven aan D&H om een regeling te treffen of te wijzigen. Dat was al zo. Wat er nu bijkomt, is dat ook de zienswijze daarin geregeld wordt. Dit is bij wet geregeld. Geen keuze. Ook de termijnen van de begrotingscyclus veranderen. Ik ga daar nu niet verder op in. Dit is ook iets waar we geen keuze in hebben. Kan wel opgenomen worden in de regeling, voor de duidelijkheid. Dan bepalingen omtrent uittreden. Daar hebben we het ook net over gehad, in het agendapunt hiervoor. Wat er vooral hierin geregeld wordt, is dat de gevolgen van uittreding duidelijker in de regeling zelf vastgelegd moeten worden. Hier is een aanpassing van de regeling vereist. We hebben

nagedacht of het mogelijk is om een soort advies mee te geven van, wat zou je dan moeten opnemen? Maar dat is ook heel specifiek per regeling. Het is heel moeilijk om daar nu een algemeen advies aan u mee te kunnen geven. Maar dit is wel een belangrijke, waar we per regeling over moeten nadenken. Misschien heeft u daar zelf ideeën over, dat horen we zo meteen. De actieve informatieplicht. Er was wel een bepaling over gevraagde inlichtingen. Nu wordt ook duidelijk omschreven dat het ook gaat over ongevraagd adviseren. Wat er in de regeling vastgelegd moet worden, dat is op welke wijze de gemeenschappelijke regeling de algemene besturen informeert. Het staat niet zo duidelijk in de wet welke informatie dan precies, maar er staat in op welke wijze. Ik heb je met onze jurist gesprekken over gehad. Waarschijnlijk is wel de bedoeling ook van de wetgever dat er afspraken worden gemaakt over wat voor soort informatie je dan actief deelt.

De voorzitter: Mevrouw Jonker, vragen graag aan het einde van de presentatie, tenzij het echt een hele verduidelijkende vraag is die niet kan wachten.

Mevrouw Jonker: Het is een verduidelijkende vraag, want wat ik begreep, is over die informatieplicht, dat dat dan gaat over een actieve informatieplicht. Dat betekent eigenlijk dat je ongevraagd info ontvangt, zal ik maar zeggen. Dan denk ik van, hoe ga je dat dan regelen? Want ongevraagd info, die weet je niet van tevoren.

Mevrouw Süß: Dat klopt.

De voorzitter: Uw microfoon, mevrouw Süß. Uw microfoon.

Mevrouw Süß: Dat klopt. Dat is eigenlijk ook juist wat er vastgelegd moet worden van, op welke wijze gebeurt dat? Precies welke informatie, dat staat niet in de wetwijziging dat dat ook vastgelegd moet worden. Maar ik denk dat daar ook een discussie per regeling dan moet plaatsvinden. Misschien kunt u daarover ook wensen meegeven. De volgende. Dat is zienswijze op voorgenomen besluiten. Dit gaat er over dat ... U heeft nu al een ... U kunt een zienswijze indienen op de ontwerpbegroting, maar dit gaat wel verder. Het gaat erom dat er in de regeling ook wordt opgenomen of er andere besluiten zijn, waar het wenselijk is om vast te leggen dat er een zienswijzeregeling voor komt. Het is ook mogelijk om te besluiten dat dat niet nodig is. Als er besloten wordt dat we hier gebruik van willen maken, dan moeten we vastleggen voor welke besluiten. Dan het onderwerp burgerparticipatie. Hier is ook een wijziging van de regeling vereist. Hierin neem je dan op als eerste of we daarvan gebruik willen maken. Als we dat beslissen, dan voor welke soort besluiten en hoe doen we dat dan? Maar het kan ook een keuze zijn om dat niet op te nemen. Specifiek ook te benoemen dat we geen participatie doen. Dat klinkt misschien een beetje raar, maar dan moeten we wel nadenken over wat voor soort gemeenschappelijke regelingen hebben wij? Is het opportuun en is het passend om daar iets over participatie op te nemen? We hebben hier bij gezet dat burgerparticipatie voor de regelingen waarbij inzitten niet nodig lijkt, omdat het meer uitvoerende organisaties of regelingen zijn, die niet direct de belangen van een burger raken. Dan het onderwerp evaluatie. Dat kwam net ook in de discussie langs. Het is belangrijk dat dit een andere soort evaluatie is dan de evaluatie waar we het net over hadden. Want in de gemeenschappelijke regeling moet dan opgenomen worden hoe je de werking van de regeling zelf wil evalueren. Wanneer je dat wil doen, hoe vaak, op welke onderwerpen. De evaluatie waar we het net over hadden, de Nota verbonden partijen, dat gaat meer over wij als Delfland en hoe wij in een regeling zitten. Dat zijn twee verschillende onderwerpen. Hier is een aanpassing vereist. Hier moet dan opgenomen worden hoe vaak er geëvalueerd moet worden en waarop die evaluatie gericht zou moeten zijn. Dan als laatste, het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie. Dit is ook een optie. Bij wet is geregeld dat de algemene besturen van de deelnemende organisaties kunnen voorstellen om een adviescommissie in te stellen. Als zij dat doen, dan moet het bestuur van de gemeenschappelijke regeling ... Zij moeten dat dan organiseren en regelen dat er zo'n adviescommissie komt. Dit is nieuw. Dit is natuurlijk ook waar ik in het

begin iets over zei, een stap waar we denk ik goed over moeten nadenken of u goed over moet nadenken of dat passend is en wenselijk is. Het kan voordelen hebben, maar het heeft natuurlijk ook een keerzijde namelijk de spanning die daarvoor nodig is. Het advies om daarover na te denken of het passend is en nodig is, gezien de extra inspanning. Dit is ook iets wat niet nu nodig is. Dit is gewoon een recht wat de algemene besturen altijd hebben, volgens de wet. Maar als het wenselijk is om dit in te richten, dan zou het misschien handig zijn om dat nu mee te nemen, omdat we nu sowieso bezig zijn met de aanpassing van de regeling. Dat was het laatste inhoudelijke onderwerp. Dan het laatste sheet gaat over het vervolg nu. In het begin zei daar ook wel iets over. Nu, vandaag, beeldvormend uw wensen en gedachten hierover ophalen. Het college gaat een VV-voorstel opstellen, op basis van wat we vandaag horen. Dat komt terug in uw commissie weer, 17 januari. Op 2 februari wordt dat aan de VV voorgelegd. Het college koppelt in ieder geval in het tweede kwartaal van '23 terug hoe het ermee staat nu bij de verschillende regelingen, de onderhandelingen die daar plaatsvinden, de discussies. Ergens in de tweede helft van '23 verwachten wij dat, eigenlijk begint het nu wel, de discussie bij de verschillende regelingen is als soms wat verder en soms begint het nu, maar dan gaat het richting besluitvorming. Sowieso moet de besluitvorming voor 1 juli '24 plaatsvinden. U, als VV, moet ook toestemmen uiteindelijk met die wijzigingen. Dat komt terug. Dat was het einde van de presentatie.

De voorzitter: Dank u wel. Mijn voorstel zou zijn om nu inderdaad een rondje langs u te maken voor uw gedachten hierbij. Aansluitend dan even om kort te pauzeren. Mijn suggestie zou zijn om dat op, wat is het, uit mijn hoofd, pagina 15 van de presentatie, er zijn acht onderwerpen meegegeven aan u ... Voor de eerste en de tweede is geen aanpassing van de regeling nodig. Maar voor de onderwerpen drie tot en met acht wel. Mijn suggestie zou zijn om vooral te focussen nu op de drie tot en met acht. Ik wilde eigenlijk een rondje maken. Ik wilde eigenlijk deze keer beginnen aan de andere kant, bij de Partij van de Arbeid. Wie mag ik het woord geven? De heer Boot.

De heer Boot: Dank u wel, voorzitter. Ik ga gelijk inderdaad na de punten die op het laatst genoemd werden. Die ongevraagde informatie, wij zijn een beetje van de groep die voorstelt om dat vrij royaal te doen. Dan over de wat grotere dingen, maar de teneur is, wees daar niet te bekrompen in, in de afweging tussen bestuurlijke drukte en wat krijg je ervoor. Die zienswijze over voorgenomen besluiten, dan kunnen wij ons voorstellen dat we zoeken naar een manier waarop we verwoorden dat besluiten die een groter financieel belang hebben of die van politieke betekenis zijn, dan moet je natuurlijk even zoeken, wat bedoel je daarmee, iedereen heeft daar een eigen invulling in, maar de teneur van de woorden is helder, dat die voorgelegd worden. Ambtenaren kunnen nadenken over, hoe verwoorden we dat? Dan kunnen we op 17 januari kijken, herkennen we ons in die verwoording? Ik geef nu even de denkrichting mee die gevraagd is. De stellige uitspraak dat burgerparticipatie bij deze vier gemeenschappelijke regelingen niet aan de orde is, die gaat ons wat ver. Wij denken dat met name bij de RBG, hoewel het een uitvoeringsorganisatie is, die raakt burgers zeer. Dan gaat het er meer om van, hoe zoek je naar een plezierige manier om dat te doen? Dat kan ook zijn dat er open dagen komen, zodat de burgers meer begrijpen wat er aan de orde is. Wij hebben zelfs een informatieve VV gehad. Was iedereen heel enthousiast over. Die was niet besluitvormend of wat dan ook. Maar die gaf aan dat vormen van informatie daar heel plezierig in kunnen zijn. Wij zijn er juist voor om te zoeken, wat is daar een handige manier? Laten we het eens een paar keer proberen. Dan weer kijken, heeft dat goed gewerkt? De RBG lijkt ons degene die er het meest voor in aanmerking komt. We zien ook een beetje een relatie met die adviescommissie. Misschien hoeft je daar nu niet al te stellig in te zijn, maar we zouden zeker ervoor zijn om op te nemen dat het kan, want dat moet dan in die regeling verwerkt worden. Dan kan je kijken, als je een paar keer zo'n bijeenkomst hebt gehad, zit daar iets in waar je merkt dat ... We willen toch zo graag dat Delfland midden in de maatschappij staat. Zit daar iets in, in die bijeenkomsten, waarvan je zegt, hier is een wisselwerking mogelijk? Dan zou het zelfs een adviescommissie kunnen zijn. Maar

dan moet je natuurlijk nu, omdat het komend jaar die bevoegdheden gecreëerd moeten worden, zouden wij ervoor zijn om die te creëren en dan te zoeken naar, wat is een manier die de maatschappij beter maakt en die al die instelling sterker maakt, omdat ze gewoon weten wat de mensen ervan vinden. Dan lijkt de RBG degene die het meest daarvoor in aanmerking komt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Voorzitter, dank. Dank ook voor de presentatie. We hadden het al een beetje doorgenomen, maar het helpt toch altijd om het verhaal erbij te horen. Ik ga zo antwoorden geven op de vragen. Eerst een opmerking nog op het gekozen model. Het gaat over het BOB-model, wat we natuurlijk met zijn allen gebruiken. Het wordt gezegd dat het de eerste B is, maar sec gezien is het niet de eerste B, want het BOB-model neemt de VV als uitgangspunt. Wij zijn ons een beeld aan vormen, maar alle input die we leveren valt daarbuiten. Dat is de beeldvorming voor het college zelf. Zoals we ook bij die training hebben gehad, wij kunnen nu dingen aangeven die we heel belangrijk vinden. Maar het zou zomaar kunnen zijn, ik ga er niet vanuit, want we zijn hele consequente mensen, maar als VV houden we wel ons recht voor om gewoon later nog iets anders te vinden. 17 januari gaan we dat inderdaad zien. Die wilde ik nog even gemaakt hebben. Als ik zo naar de PvdA mag, voel ik me een tikkeltje cynischer. Want zij schetsen hele mooie beelden van, iedereen staat te trappelen om bij de GR-en te komen kijken en gezellig en naar buiten. Ik hoop het. Ik hoop dat het een mooi toekomstbeeld is, zonder iets af te willen doen aan hun optimisme. 1,4 miljoen mensen worden door de PvdA uitgenodigd, hoor ik net. Ik sta er iets anders in. Volgens mij is een gemeenschappelijke regeling een vrij ingewikkeld technisch iets, wat wij nodig hebben om onze taken te kunnen doen. Op onze taken komen al geen duizenden mensen af, laat staan op de ingewikkelde technische variant daarvan. Laat ik dan meteen maar de participatie oppakken. Wij gaan ervan uit dat dat gewoon ingevuld wordt conform het beleidskader dat wij daar vast hebben gesteld. Wij stellen de kaders vast. We gaan ervan uit dat die gewoon lekker uitgevoerd worden. Dan ga ik proberen nu wat optimistischer te zijn. Uittreden vinden we belangrijk. De informatieplicht. Wat voor ons belangrijk is, dat het op momenten komt dat wij daar ook iets mee kunnen. Het is leuk dat hij een nieuwe medewerker hebben aangenomen en ons daar een bericht van sturen, maar daar kunnen wij niet op sturen. Ook omdat in de presentatie terecht gemeld werd, hoe meer invloed je denkt te willen hebben, hoe meer werk je gaat krijgen. Voor ons is het vooral interessant op momenten dat we echt zelf kunnen sturen. Dat we onze kaderstellende, controlerende rol kunnen pakken. Dan kort. Die zienswijze vinden we ingewikkeld, omdat wij niet nu een beeld hebben van, op deze zes punten willen wij graag een zienswijze indienen. Wij hopen eigenlijk dat we enige flexibiliteit kunnen inbouwen. Dat wij misschien niet in een verordening, maar op een lichtere manier afspraken kunnen maken met GR-en met, dit komt er nu aan, volgens ons ... Wij willen een keer experimenteren, of we hebben het gevoel dat we nu een zienswijze willen indienen. Ik hoor graag wat daar de mogelijkheden van zijn. De evaluatie sluit aan bij wat we ook van die ongevraagde informatie verwachten. Op het moment dat het er toe doet, op het moment dat we kunnen sturen. Ook dan vooral inhoudelijk op de doelstellingen die we gezet hebben. Die kwamen bij het vorige agendapunt ook al voorbij. Wat is de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling? Laat maar zien of we daaraan voldoen. Zo'n adviescommissie vinden wij ook een heel mooi romantisch idee, maar er is al gebleken bij het vorige agendapunt dat wij niet de meest romantische zijn. Daar zien we op dit moment geen ruimte voor, of een meerwaarde voor. Voor romantiek wel, niet voor de adviescommissie. In het algemeen zijn wij benieuwd, we zijn natuurlijk niet het enige waterschap dat hiermee bezig is. We zouden het college uit willen dagen, verder in het traject, kijk eens wat die anderen doen en misschien kunt u ons daarmee helpen. Volgens mij heb ik ze dan allemaal gehad. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen.

De heer Claassen: Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de inleidster en het vooraf toesturen van het stuk, dat helpt zeker in combinatie. Ik heb eerst nog een verduidelijkende vraag. We praten nu over een regeling, terwijl we in de praktijk te maken hebben met in ieder geval vier uitvoeringsregelingen. Mijn vraag is van, de afspraken die je dan nu maakt, geldt die dan in zijn algemeenheid of moet een diepe regeling gemaakt worden?

De voorzitter: Uw microfoon valt uit. Misschien is het goed in het kader van de discussie dat de heer Ouwendijk die vraag alvast even beantwoordt.

De heer Ouwendijk: Misschien goed om daar gelijk even op te reageren. Het gaat om ieder van de vier uitvoeringsregelingen afzonderlijk, waarvoor we deze uitvraag doen.

De voorzitter: Dan de heer Claassen weer.

De heer Claassen: Twee inhoudelijke dingen waar ik nog iets aan zou willen toevoegen. Dat betreft de bepaling omtrent uittreden. Wij zouden ervoor zijn om daar een soort basis in te leggen, voor zover dat nu al niet het geval is. Maar dat er in principe vanuit wordt gegaan dat als er sprake is van een uittreding, dat dan in ieder geval wel een soort van verrekening van gemaakte kosten op dat moment wordt gemaakt. Dat je in ieder geval een soort van de vervuiler betaalt principe toepassen. Dat het niet alleen maar gaat om de juridische consequenties. Voor wat betreft burgerparticipatie. Ik sluit wel erg aan bij wat de Partij van de Arbeid daarover zegt. Ik vraag me ook af of er toch in het verlengde van die informatieve VV, zoals wij die hebben, of we daar niet meer gebruik van zouden kunnen maken, om toch ook mensen uit te nodigen ... Om als dit soort dingen besproken wordt, om ze daar ook bij te houden. Dat gaat naar mijn idee niet zozeer, of zoals al gezegd door de VVD, om de regeling zelf, maar meer om de werking dan. Zo ken ik de IVV's ook, waarin je meer over de inhoud praat. Ik kan me toch voorstellen dat dat, zoals ik dat zelf ook vind, uiterst interessant is voor burgers om juist bij die gesprekken aanwezig te zijn. Daar wilde ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Voorzitter, dank u wel. Dank u wel voor de toelichting en de presentatie. De reden waarom de gemeenschappelijke regelingen oprichten, is toch dat we daar bestuurlijke slagkracht in zien en dat we die moeten behouden en niet moeten verzanden in allerlei bestuurlijk gedoe. Laat ik het maar zo zeggen. We hebben niet voor niets ook in de gemeenschappelijke regelingen een dagelijks bestuurslid zitten, die in feite de belangen van Delfland borgt en die ook daar zorgt dat die gemeenschappelijke regeling efficiënt werkt, want dat willen we juist. Dat gezegd hebbende zeggen wij van, zienswijzen op zich enkel als er voorstellen of gebeurtenissen plaatsvinden die buiten de kaders vallen. Bijvoorbeeld, als ik dan denk aan AQUON, als er dan ineens een verhuizing is, dat is nooit voorzien. Dat heeft financiële consequenties, personele consequenties. Dan wel een zienswijze is mogelijk. Maar niet bij de gewone bedrijfsvoering, want dat beperkt slagkracht. Als ik dan ook kijkt naar de informatieplicht, dan denk ik van, ik denk dat het handiger is dat zeker op hoofdlijnen daar gerapporteerd wordt, maar dat dat niet het functioneren van de gemeenschappelijke regeling moet hinderen. Je kan ook informatie sturen en gewoon doorgaan met je bedrijfsvoering. Controle achteraf in plaats van vooraf is ook prima. Dan hebben we het over de burgerparticipatie. Dan denk ik van, bij een iets als AQUON van, neem ik mijn monstertje links in de sloot of rechts in de sloot, dan hoeven de burgers niet over mee te praten. We moeten echt kijken van, waar heeft dat een toegevoegde waarde? We kunnen dat inderdaad ook, zoals de PvdA zegt, gewoon eens een keer proberen. Als dat tot niks leidt, dan stoppen we er weer mee. Daar moeten we ook niet te zuinig mee omgaan, maar zeker niet te royaal. Wat betreft de evaluatie, dat betreft de evaluatie, als ik het goed begrepen heb, op het eigen functioneren. Dan zeg ik van,

welk bedrijf doet dat niet? Doen we het goede en doen we het goede ook goed? Ik denk, elk bedrijf moet zich evalueren. De evaluatie die wij in het agendapunt hiervoor hadden is van, is het nog voor ons van invloed? Dat is een andere evaluatie. Evaluatie, altijd doen. Volgens mij heb ik dan nog de gemeenschappelijke adviescommissie. Daar zien wij op dit moment geen meerwaarde in geen meerwaarde in. We zien dat meer als een vertragende factor. Misschien dat we dat wel kunnen opnemen, dat als er zich bij bepaalde gemeenschappelijke regelingen voorvallen voordoen waarvan we denken van, het functioneert allemaal niet meer zo best, dat we dan een gemeenschappelijke adviescommissie kunnen instellen om het weer recht te breien. Maar meer als een soort noodmaatregel, dan dat we dat standaard toepassen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. Omdat dit gaat ook over het hoe, wil ik toch nog even iets zeggen, voordat ik aan de beantwoording van de vragen ga. Ik vraag me soms af of er bijvoorbeeld bij een nieuwe gemeenschappelijke regeling, dan even geïnspireerd op wat mijn voorganger bij het vorige onderwerp zei, of het soms ook kan dat we een soort verlovingsstijd aanhouden. Dat we niet meteen er hard inspringen, maar gewoon even kijken hoe het gaat. Een soort verlovingsstijd. Dan terugkomend op wat de PvdA en ook de heer Van Kretschmar zei, misschien ook een datingapp erbij, voor als wij beginnen met een nieuwe gemeenschappelijke regeling, dat we dan weten van wie wij eventueel zouden kunnen verzoeken. Dit even terzijde. Dan vind ik het vreselijk, want mijn kortetermijngeheugen doet het niet altijd. Maar u had ook een vraag gesteld over, bij welke GR iets opportuun was. Nou weet ik niet meer wat het iets was. Maar ik had wel al een antwoord geformuleerd. Dat was, bij AQUON en het Waterschapshuis. Maar wat was het iets?

Mevrouw Süss: Ik weet het ook niet meer precies. Ik kan me voorstellen dat het ging over de adviescommissie, omdat dat misschien de meeste ...

Mevrouw Jenniskens: Nee, het was een van de eerste vragen. Die adviescommissie ...

Mevrouw Süss: Dat was een algemeen aandachtspunt. In het begin had ik dat ook al genoemd.

Mevrouw Jenniskens: Anyway, ik had hem opgeschreven. Het ging ook over bij de exit, wat je zou moeten regelen. U heeft duidelijk aangegeven van, dat je niet alles voor iedereen hetzelfde kan regelen. Maar ik denk dat je wel iets kunt zeggen over het proces en de termijnen. Ga je binnen een half jaar eruit? Lijkt mij onwaarschijnlijk. Maar heb je een periode, bijvoorbeeld twee jaar, of wat voor soort ... Proces en termijn. Het zijn uittreed ... Scheidingsperiode is het, de scheidingsperiode. Daar is al heel veel verstandigs over gezegd. Ik denk dat toch ook wel belangrijk blijft die face-to-face ontmoetingen, één keer per periode per GR. Dan voor de rest, waar het van belang is? Het is moeilijk, vind ik, om het aan te geven. Ook als we gewoon vragen hebben naar aanleiding van begrotingen, dan kunnen we altijd onze vragen stellen. Ik heb daar niets concreters op dan dit helaas. Dan de zienswijze, anders dan de begroting. Ik denk bij strategieveranderingen, als partijen in- en uittreden, zijn onderwerpen waarvan ik me kan voorstellen dat er eventueel een zienswijze nodig is en dat we ook wel enige ruimte behouden, zoals de PvdA geloof ik heeft gezegd en de VVD eveneens. Dan de burgerparticipatie. Het doet me pijn aan het hart, maar ik denk dat we voor deze bestaande GR-en dat wellicht niet nodig hebben. Bij nieuwe misschien wel. Dat ben ik wel heel erg met mijn buurman eens, we moeten wel heel erg kijken naar de toegevoegde waarde. Een open dag van de RBG lijkt me heel erg leuk, maar of dit dan echt een vorm van burgerparticipatie is, dat vraag ik me af. Maar ik vind het wel een geweldige idee. Als dan dezelfde mensen presenteren die ons enthousiast hebben gemaakt, dan gaat het vast goed vallen. Dan de evaluatie. Dan denk ik dat je sowieso de werking van de regeling wellicht een keer per bestuursperiode, maar misschien is dat ook wel wat frequent hoor, dat is een keer in de vier jaar, daar

twijfelen we nog over ... Wel heel belangrijk, levert het nog het doel en de resultaten die verwacht waren? Want dat bleek al bij de oude GR-en, die wij toen als Rekeningcommissie ... Toen bleek dat niet altijd zo helder. Ook of de samenwerking nog effectief is. Dan de adviescommissie. We hoeven het nu niet te regelen. Kan altijd. Ik vind bestuurlijke drukte wel een belangrijk argument om het nu niet te doen. We hebben al een AB, een DB. Dat lijkt mij voorlopig voldoende. Ik realiseer me dat voor al deze regelingen ook een ambtelijke pendant nodig is. Dat moeten we ook regelen. Dank u wel. Dit waren mijn opmerkingen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Lont.

De heer Lont: Dank voor het woord. Ik heb geluisterd en een paar dingen voor mezelf ook opgeschreven. Allereerst begin ik maar helemaal bij het begin. Wanneer heb je een gemeenschappelijke regeling nodig? Ik denk dat dat altijd gaat over schaalvoordelen, netwerkvoordelen, specifieke kennis. Als je behoefte hebt aan een beschikkingenfabriek, zonder dat daar al te veel beleidsvrijheid inzit, zoals de RBG, die gewoon gaat in hen en AQUON bijvoorbeeld met de specifieke kennis, ik denk dat dat ook gewoon als een soort beleidskader kan dienen voor wanneer je in een nieuwe gemeenschappelijke regeling stapt of niet. Kijk ook bijvoorbeeld naar de Kaderwet ZBO's, waarin ook staat dat je alleen maar om die redenen een nieuwe ZBO als Rijk mag oprichten. Ik zou daar ook gewoon kijken uit inspiratie. Verder, als ik dit verhaal hoor, tussen de oogharen door, dan zie ik eigenlijk gewoon een beleidscyclus, waar je dan op verschillende momenten invloed kan uitoefenen. Eerst ga je natuurlijk een beleidsplan met doelen van, wat gaan we doen? Vervolgens ga je dat uitvoeren. Hoe gaan we dat doen? Vervolgens ga je dat monitoren. Wat hebben we gedaan met kernprestatie-indicatoren? Met name dat laatste kan je gebruiken om ook ongevraagd de deelnemende leden van terugkoppeling te voorzien. Dan moet je uiteraard wel die doelen kiezen en prestatie-indicatoren die iets zeggen over de doelen en waar je ook iets aan hebt en waar je iets kan bijsturen. Bijvoorbeeld, als het dan gaat over besluiten waar je wat over wil weten, dan zijn dat bijvoorbeeld grote, nieuwe uitvoeringsvragen, nieuwe taken, grote budgettaire gevolgen. Een aantal dingen zijn hier ook al genoemd. Tenslotte burgerparticipatie. Dat is eigenlijk ook de opmerking die ik had bij dat beleidskader burgerparticipatie, omdat daar ook het vrij abstract stond. Maar ik denk dat wanneer heeft burgerparticipatie nut? Eigenlijk moet je dat altijd wel doen, behalve als het heel technisch is of dat je geen invloed kan uitoefenen en er geen beleidsvrijheid is. Als het gaat over fiscale wijzigingen, waarbij calculerend gedrag van burgers niet opportunistisch. Als laatste, het uitvoeren van EU of nationale zaken, waarbij je ook geen beleidsvrijheid hebt. Overal waar je wel beleidsvrijheid hebt als bestuur of in de uitvoering, is het wel handig om burgers te betrekken, bijvoorbeeld via gewoon manieren om zienswijzen in te sturen of een focusgroep of een avondje. Dat soort zaken. Daar kan je naar bevind van zaken een vorm bij kiezen. Dit is een beetje mijn algemene zicht erop, dat je als het ware erin moet stappen als je zo'n beleidscyclus voor ogen hebt en waar het opportuun is om daar invloed op uit te oefenen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank voor de presentatie en de toelichting die we hebben gehad. GR-en zijn altijd lastig. We hebben in de afgelopen periodes twee lastige GR-en eigenlijk wel gehad, al wel wat jaren. De AQUON en ook HVC. Wat ik zou mee willen geven is, kijk hoe we daarnaar hebben gekeken, was voor kritische punten als we toen hadden. We hadden het toen over uittreding. Dat vind ik heel belangrijk, om dat mee te nemen. AQUON ook, hoe we daarin mee zijn genomen. We hoeven niet alle informatie. We weten van AQUON bijvoorbeeld waar het vandaan kwam, hoe slecht als het ging en hoe we dat hebben opgepakt. Daar hebben we allemaal lessen uit genomen. Ik vind dat belangrijk van, neem dat mee. Kunnen we dat nog ergens in deze punten, in deze zevental punten of zestal punten

meenemen? Waar we voor onszelf houvast hebben van, als er iets misgaat, wat kunnen we daaraan doen en wat voor middelen hebben we daarvoor? De burgerparticipatie ligt aan wat voor GR het is, alhoewel het best mooi kan zijn ook bij AQUON gewoon het laboratorium dan te bekijken. Maar of daar ook echt van ... Stel als het ver weg is, gaan dan burgers hiervandaan daarnaartoe? Maar het is voor ons niet het belangrijkste punt om mee te nemen, de burgerparticipatie, in de overeenkomst. De gemeenschappelijke adviescommissie. Zolang als alles goed gaat, heeft dat voor ons niet zoveel voldoende waarde. We moeten niet een extra taak om het controleren van het controleren te doen. Dan moet er echt iets heel adequaats aan de hand zijn, dat het echt niet goed gaat. Maar dan ben je vaak ook al te laat met de gemeenschappelijke adviescommissie om daar nog wat aan te doen. Voor ons hebben die niet zoveel waarde. De rest willen we graag zo goed mogelijk meenemen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de presentatie ook en de uitleg daarbij. Ik ga even in op de bepaling omtrent uittredingen. Er is al wat over gezegd. We hebben natuurlijk dat stuk van die nota net gezien, over die exit-strategie, vanaf pagina 42. Ik vind dat eigenlijk hele goede regelingen waar je aan moet denken bij exit. Daar zou ik wel voorstander van zijn om daarnaar te kijken en te kijken of dat in die regeling gefietst kan worden. De actieve informatieplicht had ik net ook al een vraag over van, wat doe je dan? Ongevraagde inval, wil je dat wel hebben? Ik zat op een gegeven moment wel ineens te denken van, er kan ook ineens iets gebeuren bij zo'n GR, wat eventueel tot schade leidt ten aanzien van het aanzien of de publiciteit of wat dan ook voor Delfland zelf. In dat geval zou je toch liever hebben dat er dan niet een zwijgende wederpartij is, die jou waarschijnlijk onbedoeld toch heel veel schade zou kunnen toebrengen. Ik weet niet hoe je dat zou moeten verwoorden, maar ik vind het wel erg belangrijk dat de wederpartij erg gelet op de reputatie van Delfland. In dat kader zou ik dan die actieve informatieplicht willen zien. Over de zienswijze over voorgenomen besluiten, toen was ik ook een beetje aan het zoeken van, over welke besluiten dan? Dat is helemaal niet zo makkelijk. Water Natuurlijk had het over strategieveranderingen. Dat lijkt mij inderdaad een hele goede. Als je een hele andere strategie wil gaan voeren, dan lijkt het me heel belangrijk dat wij daar op voorhand iets van weten. Burgerparticipatie. Wij zijn natuurlijk wel voor burgerparticipatie, maar dat heeft alleen maar zin als die burger dan ook daadwerkelijk mag meepraten, want anders leidt het tot frustratie. Ik weet niet in hoeverre bij deze vier GR-en de burger dan ook daadwerkelijk zou kunnen meepraten. Zo niet, dan vind ik dat geen toegevoegde waarde hebben. Over het onderwerp evaluatie. Ik was zelf aan het kijken alweer in die regeling van die verbonden partijen, maar ik begrijp dat het gaat over een ander soort evaluatie. Het gaat over, als ik het goed heb, de heer Heijboer had het over, het gaat over het eigen functioneren. Nou is alleen de vraag, moeten wij dat dan weten? Moet dat dan naar buiten worden gebracht of moet dat dan met Delfland worden besproken? Ik zit nog wat in dubio. Ik vond het in ieder geval een hele goede opmerking van de heer Heijboer. Als daar iets uitkomt, wat natuurlijk ook weer Delfland zou kunnen schaden in ruime zin, dan denk ik dat het wel heel belangrijk is dat die evaluatie gedeeld wordt met Delfland. Dank daarvoor, de heer Heijboer. Een gemeenschappelijke adviescommissie. Daar zou ik ook willen aansluiten bij de heer Heijboer die zei, als noodmaatregel alleen. Daar kan ik me ook iets bij voorstellen, want je wil ook niet die bestuurlijke drukte. Daar ben ik het helemaal mee eens. Iedereen die altijd maar overal mee wil praten. Het gaat vaak toch alleen maar over eigen belang. Noodmaatregel, dan is het misschien ... Als er iets echt ... Een grote calamiteit is, dan is het misschien toch goed dat er een adviescommissie kan worden ingesteld. Dat zou ik dan wel voorstander voor zijn. Nog even aansluitend op de heer Oostvogels. Ik vind het heel geestig, inderdaad, wij zijn het enige waterschap die hier nu mee bezig is. Maar dat is helemaal niet zo raar, want die hele gemeenschappelijke regeling, die hele nieuwe wet, is gewoon gericht alleen op gemeenten en provincies. Ik weet niet of jullie de ingekomen stukken hebben gelezen? Daar wordt het

waterschap geheel niet genoemd. Af en toe vraag je je af van, zijn wij nog in beeld of niet? Daar wilde ik maar even mee afsluiten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel ook voor de heldere presentatie. Het heeft zeker bijgedragen tot een goed beeld van waar we nu voorgesteld staan. Ik wil even teruggaan naar de aanleiding voor die wetwijziging of de nieuwe wet. Dat is het Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen. Ik vertaal dat dan even voor mezelf richting onze positie hier binnen de VV, waarbij wij op deze manier beter onze kaderstellende en controlerende rol kunnen vervullen. Als ik dan kijk naar de punten drie tot en met acht, dan kan ik toch even kort zijn omdat even per punt aan te geven hoe wij daar tegenaan kijken of hoe ik daar tegenaan kijk en ik hoop ook mijn fractie, maar dat moet ik later bespreken. Bepalingen omtrent uittreding. Wij zijn natuurlijk daar heel erg voor dat dat goed wordt vastgelegd. Wij zien daar ook wel dat een zekere gradatie is in het financiële belang wat je hebt in een regeling en de risico's. Ik kan me voorstellen dat dat voor de ene regeling wat verder dient te worden uitgewerkt dan voor anderen. Dan noem ik bijvoorbeeld AQUON, waar we een groot belang in hebben en waar we ook in het verleden hebben gezien dat dat belang toch niet altijd even goed werd behartigd. Met name voor dat soort regelingen is dat belangrijk. Voor de wat minder risicodragende regelingen kan dat misschien wat minder in detail worden uitgewerkt. Dat vinden we heel belangrijk dat dat gaat gebeuren. Actieve informatieplicht. Ik denk eigenlijk, ik zou zeggen, een iets waar je het bijna niet over zou moeten hebben, want we hebben natuurlijk informatie nodig, ook ongevraagd, om ons een oordeel te kunnen vormen over deze regelingen. Ook dat zouden wij graag, laten we zeggen, als onderwerp op die agenda willen hebben. Zienswijze op voorgenomen besluiten. Het helpt altijd om daar wat voorbeelden bij te bedenken. Maar als ik het dan toch maar weer over AQUON mag hebben, dan is daar natuurlijk het besluit genomen over de centralisatie en de nieuwbouw. Dat zijn echt besluiten waarvan ik vind dat wij als VV daar onze zienswijze over zouden moeten uitbrengen, omdat direct de dienstverlening en ook de kosten en het budget daarmee verbonden zijn. Daar moeten wij zeker wat van kunnen vinden. Verder zijn er natuurlijk ook besluiten als, wordt een instantie misschien wel overgenomen door een andere partij? Of wordt de strategie inderdaad gewijzigd? Ik denk dat dit een heel wezenlijk punt is ons ook als VV daarmee mee te nemen. Dan burgerparticipatie. Wij denken dat bij de bestaande regelingen dat wat minder relevant is, omdat dat echt op uitvoering is gericht. Aan de andere kant, het voorbeeld van de heer Boot om een keer een open dag bij de RBG te organiseren, dat zou best wel een goede zijn. Maar vraag eens even of je dat dan in zo'n regeling moet vastleggen, want ik denk als wij de RBG dat vragen, dat zij daar zeker toe bereid zijn, ook zonder dat we daar de regeling voor aanpassen. Evaluatie ook van wezenlijk belang. We hebben het inderdaad over de evaluatie van de eigen organisatie. Maar hoe de eigen organisatie functioneert, heeft natuurlijk een rechtstreeks effect op de diensten die aan ons verleend worden en ook daarmee samenhangend de kosten. Want als het niet efficiënt gebeurt, dan betalen we in feite te veel voor datgene wat we er afnemen. Dat is wat mij betreft ook absoluut open deur. Dat zou ook bij alle regelingen onderdeel moeten zijn datgene wat we afspreken. Het laatste punt is al wat vaker genoemd. Wij denken dat dat in principe niet nodig zou moeten zijn. Wij zijn hier als VV, denk ik, goed geëquipeerd als we die andere punten goed hebben ingevuld, om te voorkomen dat we ook nog een keer een gemeenschappelijke adviescommissie in het leven moeten roepen om de zaken bij te sturen. Tot zover mijn bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot de heer Jansen.

De heer Jansen: Als laatste op het rijtje en dan gaan we ... Ik zal proberen om herhalingen van voorgaande sprekers te voorkomen. Het eerste wat ik eigenlijk wilde ... Ik had eerst een vraag. Dat gaat over de gemeenschappelijke regeling in het algemeen en eigenlijk deze vier in het bijzonder. De Rekeningcommissie van Schieland-Krimpenerwaard heeft in 2019, 2020, ook tegelijkertijd met ons, een onderzoek gedaan naar de gemeenschappelijke regelingen. Zij hebben juist de vier gemeenschappelijke regelingen waar zij inzitten en toevallig wij ook, dat zijn precies dezelfde gemeenschappelijke regelingen, onderzocht. Een van de aanbevelingen die zij hadden, dat heb ik net ook al bij het vorige punt ingebracht, dat is dat de regeling die we nu hebben met deze vier gemeenschappelijke regelingen erg zwaar is, bestuurlijk zwaar. Dat komt omdat destijds, bij het aangaan van deze regelingen, er geen alternatieve juridische vormen beschikbaar waren, die nu wel beschikbaar zijn. Voorbeelden daarvan zijn bijvoorbeeld kosten voor gemene rekening of de bedrijfsvoeringsorganisatie. Mijn vraag is eigenlijk, is het ook een optie om de huidige gemeenschappelijke regeling misschien op een andere manier vorm te geven? Eigenlijk naar aanleiding van het advies wat de Rekeningcommissie van Schieland-Krimpenerwaard ons heeft gegeven. Dan ga ik even in het algemeen over de vragen die nu gesteld zijn. Ik denk, ik ben het volledig eens met de AWP, Water Natuurlijk en ook een aantal andere partijen die zeiden, het gaat wel om de bestuurlijke slagkracht die we hebben. Die moet gehandhaafd blijven. Extra regelingen of extra voorzieningen die we nu gaan treffen of maatregelen die we nu gaan treffen, moeten wel toegevoegde waarde hebben. Als laatste, dat als we iets gaan doen, dan moeten we dat natuurlijk zeker met andere waterschappen gaan doen, want een gemeenschappelijke regeling is natuurlijk per definitie een samenwerking. We kunnen wel van alles willen, maar zoek ook de contacten met de andere waterschappen. Dan even kort door het lijstje heen. Uittredingsregeling. Ik denk dat het zeker goed is. Ik vraag me eigenlijk af wat de huidige regelingen zijn. Maar ik denk dat het zeker goed is om daar eerst naar te kijken. Met name AQUON, ook al eerder genoemd, daaruit bleek dat de uittredingsregeling voor Delfland erg nadelig was. Kijk daar in ieder geval naar. Informatieplicht en zienswijze neem ik even samen. Die horen volgens mij wel elkaar. Ik ben het eens met voorgaande partijen, dat het goed is om dat in ieder geval te hebben. Maar ook wie terugkijkend naar, het moet wel van toegevoegde waarde zijn. Inderdaad wat eerdere, andere fracties ook al zeiden, als het iets buiten de kaders is of een strategieverandering, om het dan pas toe te passen. Burgerparticipatie kan voordelig zijn, maar wij zien eigenlijk niet de meerwaarde daarvan in. Evaluatie is vanzelfsprekend dat je dat gewoon moet doen. Doe je het juist en doe je het goed en ben je nog wel op de juiste koers? De gemeenschappelijke adviescommissie lijkt ons een middel wat best wel effectief kan zijn. Maar ook daarvoor geldt, wij zien daar niet de toegevoegde waarde om dat nu in te stellen. Maar omdat het om de regeling gaat, zouden wij zeggen, bied de mogelijkheid. Dan mogelijk in de toekomst kan daar gebruik van gemaakt worden. Dat waren mijn punten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wilde ik het woord geven aan de heer Ouwendijk voor een reactie op de verschillende inbrengen.

De heer Ouwendijk: Dank u wel. Dank ook aan de commissieleden voor hun inbreng. Ik wil daar natuurlijk goede nota van nemen. Ik wil wel nog even een paar opmerkingen maken, die mij tijdens het luisteren naar u allen even te binnen schoten. Kijk, de Wet gemeenschappelijke regelingen zit natuurlijk veel meer op het aantal regelingen wat bijvoorbeeld een gemeente heeft. Delfland heeft vier regelingen. Dat is relatief overzichtelijk. Ik zal eens aan een voormalig raadslid van de gemeente Den Haag vragen hoeveel die er hebben, maar ik schat zo maar dat het er een stuk of zeventig zijn. Dan heb je natuurlijk een heel andere situatie. Daar gaat het met name om, dat het besturen op afstand natuurlijk ... Er zijn wel heel erg veel raadstaken die dan weggezet worden. Bij Delfland en bij waterschappen in het algemeen is dat wat beperkter. Ik ben blij met de opmerkingen die gemaakt zijn over de toegevoegde waarde en kosten. Want iedere extra actie die ingezet wordt, brengt natuurlijk ook extra kosten met zich mee. Is goed dat u zich

daarvan ook rekenschap heeft gegeven. Ten aanzien van de actieve informatieplicht, die zou hier dan passief zijn. Ik merk zelf aan hoe ook mijn collega's als portefeuillehouders omgaan met de GR-en die zij onder zich hebben, of de GR die zij onder zich hebben, dat wij dat op een hele actieve wijze invullen. Ik heb ook gehoord de opmerking van de heer Boot. We zullen proberen om daar ook een goede omschrijving voor te vinden in het voorstel wat uiteindelijk van het dagelijks bestuur richting u zal komen. Maar daar zullen in feitelijkeheid, denk ik, niet veel veranderingen in hoeven te zitten. Nog een opmerking over uittreden. Daar heeft iedereen eigenlijk wel iets van gezegd. Maar er zitten natuurlijk twee kanten aan. Het gaat niet alleen om het uittreden van Delfland uit de gemeenschappelijke regeling, maar het gaat natuurlijk ook over het uittreden van een andere deelnemer in de regeling, waar je als AB over moet gaan. Het verzoek van het college, dat is ook de reden dat we dit geagendeerd hebben, was een gedragen mening op te halen van de commissie. Ik denk dat we die voor een belangrijk deel terug kunnen halen uit het verslag van deze bijeenkomst. Mijnheer de voorzitter, dank daarvoor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even de commissie rond of er wellicht nog een reactie is op de beantwoording, of de beantwoording, de reactie van de hoogheemraad, moet ik zeggen. Ik kijk even rond. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ik had ook nog een vraag gesteld over de vorm van de gemeenschappelijke regeling. Is dat ook nog aan de orde? De kosten voor de gemeenschappelijke regeling of de bedrijfsvoeringsorganisatie?

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dat is, mijnheer de voorzitter, niet de vraag die nu gesteld wordt. In algemene zin is het natuurlijk wel zo dat een evaluatie van een gemeenschappelijke regeling natuurlijk wel kan leiden tot die vraagstelling. Maar dat is wat mij betreft nu niet aan de orde.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie verder ook geen behoefte meer uit de commissie om daarop te reageren. Dan wens ik het college veel geluk en wijsheid met de verdere uitwerking en zien we het voorstel graag voor de volgende commissie tegemoet. Dan wil ik graag nu de tijd gebruiken om even te schorsen. Mijn voorstel zou zijn om kwart over elf weer verder te gaan. Dan zien we elkaar weer terug.

Schorsing

B.03 Bestuurlijke P&C kalender 2023

De voorzitter: Dames en heren, aangezien het inmiddels alweer zeventien over is, wilde ik graag de vergadering weer openen. Dan gaan wij beginnen met het volgende bespreekstuk, de 04.B.03., de bestuurlijke P&C kalender. Dan wilde ik wederom langs de commissie gaan voor uw inbreng hierop. Laten we wederom aan de rechterkant beginnen, aangezien de heer Jansen nog moet gaan zitten. Wilde ik bij de heer Kiela beginnen.

De heer Kiela: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de PvdA is akkoord met het voorgestelde besluit. Wel twee kleine puntjes. Wij vinden het van belang dat er dan inderdaad een kaderbrief komt in plaats van een Kadernota. Het tweede is dat punt 12 van het voorstel, dat omvat de communicatie en participatie. Dat vinden we wel wat magertjes ingevuld. Die participatiekant komen we helemaal niet tegen, maar dat kan aan het kopje liggen, want het zijn meestal standaard formulierkopjes. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter. Wij kunnen ook kort zijn. We kunnen ook absoluut instemmen. Ik wil nog even kijken. Als we nu naar dit stuk kijken en we kijken terug hoe we begonnen zijn, zijn natuurlijk wel enorme stappen gezet, bijvoorbeeld met de P&C commissie, de ontwikkeling van de Burap, verzamelkredieten. We vinden het een mooie, volgende stap in de financiële ontwikkeling hoe we met de financiën omgaan. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen.

De heer Claassen: Dank u wel, voorzitter. Akkoord zoals voorgesteld.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u, voorzitter. Ook wij zijn akkoord. Ook met het feit dat voor volgend jaar een kaderbrief is in plaats van een Kadernota in verband met de waterschapsverkiezingen. Wij zouden wel het jaar daarop, maar goed, dat is natuurlijk aan de nieuwe VV, maar vast een voorschotje, zien dat er dan weer een Kadernota komt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Water Natuurlijk is ook akkoord met het voorstel. We vinden het stuk helder, bondig en compact. Daarvoor complimenten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Lont.

De heer Lont: Akkoord met het voorstel.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Ik hoef er niet veel aan toe te voegen. Akkoord met het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Ook wij zijn akkoord met het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen in principe akkoord zijn, maar vragen toch nog om een kleine toelichting. Dat is een vraag die ik als voormalig voorzitter van de Rekeningcommissie elk jaar stel. Ik zie dat de Rekeningcommissie op 12 april, in de paasweek is dat, dan krijgen we behandelingen in de Rekeningcommissie van de jaarrekening ... De vraag is even, want dat is mij niet helemaal duidelijk, hoeveel tijd dan de Rekeningcommissie heeft om haar advies bij de jaarrekening op te stellen en aan D&H te overhandigen? Want dat moet wel een redelijke termijn zijn, omdat dat natuurlijk ook de kwaliteit van het advies sterk bepaalt. Dat zou ik graag van de portefeuillehouder willen vernemen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ik ben ook akkoord met het voorstel. Ik verwacht inderdaad wel dat komend jaar er een kaderbrief komt. Maar goed, dat laat ik aan het nieuwe college.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Een kwade brief in plaats van de Kadernota, dat leek ons wel aangewezen, omdat er als het goed is door het opvolgend bestuur een nieuw bestuursakkoord dan wel een nieuw coalitieakkoord zal liggen. Dat ligt dan zo dicht op een vaststelling van een begroting. Ik meen mij te herinneren dat wij in 2019 voor de begroting '20 eigenlijk alleen maar naar het bestuursakkoord hebben verwezen. Het is bijna zodat alle andere jaren, waarin we zowel een brief als een Kadernota gebruikt hebben, toch steeds ook weer door de werkelijkheid achterna zijn gezeten. In eerste instantie door corona en later door de oorlog in de Oekraïne. De opmerking van de heer Kiela over de participatie. Ik denk dat het hem in het kopje zit. Daar wil ik het wat dat betreft even bij houden. De opmerking van de heer van Kretschmar, daar kan ik alleen maar op antwoorden, mijnheer de voorzitter, dat wij vanaf onze kant natuurlijk alles zullen doen wat er in onze macht ligt om te zorgen dat de Rekeningcommissie voldoende tijd krijgt om de jaarrekening voor u te beoordelen.

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Bij interruptie. Ik zou graag van u horen wat de tijdspanne is tussen de behandeling in de Rekeningcommissie en het advies wat gevraagd wordt. Dat moet uit de kalender af te lezen zijn.

De voorzitter: De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Mijnheer de voorzitter, uit het schema haal ik dat dat twee weken is.

De heer Van Kretschmar: Bij interruptie. Ik haal eruit dat dat dertien dagen is. Dat zijn geen twee weken. Maar goed, ik blijf het zeggen, dit is de laatste keer, want daarna zult u geen last meer van mij hebben, ik vind het extreem kort. Maar goed. Dan ook nog in de paasweek. Maar ik blijf dit elk jaar herhalen en elk jaar wordt daar mijns inziens te gemakkelijk over gedacht.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Mijnheer de voorzitter, ik hoorde opmerking van de heer Van Kretschmar. Ik vind het zeer beslist niet lastig om daarvan kennis te nemen. Sterker nog, ik waardeer het zeer dat de inspanningen nog steeds van zijn kant, als voormalig voorzitter van de Rekeningcommissie, wordt gegeven, om de Rekeningcommissie voldoende ruimte te verschaffen om de jaarrekening te beoordelen. Veertien dagen, dertien, sorry, geen twee weken, maar dertien dagen, correct. Zo ken ik de heer Van Kretschmar ook. Ik zal nog eens een keer kijken of daar andere ruimte voor gevonden kan worden, maar ik vrees dat het toch tot deze dertien dagen beperkt blijft. Maar ik wil me er wel voor inspannen om te kijken of daar meer mogelijk is. Tot zover, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Voor het verslag betekent dat dat we ook die reactie tegemoet kunnen zien voor de komende VV, als dit op de agenda staat?

De heer Ouwendijk: Ja, die komt voor de komende VV. Anders komt hij op de VV zelf.

De voorzitter: Perfect. Dank u wel. Dan hebben we dat ook genoteerd. Ik kijk even rond. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ik zie geen vingers omhoog. Perfect. Mijn voorstel zou dan ook zijn om dit te

agenderen als hamerstuk, gecombineerd met de opmerking van de heer Ouwendijk. Kunt u zich daarin vinden? Dank u wel. Dan is dat bij deze besloten.

B.04 Verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 04.B.04, de verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023. We hebben natuurlijk de afgelopen VV hier al uitgebreid een vooral principiële discussie gehad over kwijtschelding. Het lijkt me goed dat we deze discussie hier niet nog een keer gaan overdoen en even focussen op het voorliggende voorstel. Dat gezegd hebbende, deze keer zal ik weer een keer via de andere kant gaan. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ik heb eigenlijk weinig toe te voegen aan wat ik in de VV heb gezegd. Ik vind het voorstel om inderdaad die verruiming van de vermogensnorm door te voeren prima.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ik ben ook akkoord.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Wij zijn ook akkoord.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Wij zijn ook akkoord. We willen alleen toch even de nadruk leggen op de 700.000 euro die het aan kwijtschelding extra is. Dat is wel een zorgpunt, die door anderen weer opgebracht moet worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Lont.

De heer Lont: Ook akkoord.

De voorzitter: De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Water Natuurlijk ook akkoord.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Heijboer.

De heer Heijboer: Dank u wel, voorzitter. De AWP is voor een bestendig beleid. Dat past hierin, dat we dat tarief dan mee aanpassen aan wat we eerder besloten hebben. Wij zijn akkoord.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen.

De heer Claassen: Akkoord.

De voorzitter: Mevrouw Bresjer.

Mevrouw Bresjer: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Inhoudelijk zijn wij ook akkoord met deze verordening. Maar ik heb nog een paar tekstuele opmerkingen. Te weten, de tweede, even tijd, overweging sluit niet aan

op de inleidende woorden. Bovendien zou het prettig zijn te weten dat die regeling kwijtschelding belastingen mee de overheid ook in werking is getreden. Artikel 4 bestaat uit twee leden kennelijk, maar die zijn niet genummerd. Dan in artikel 7, daar staat de datum van ingang van de verordening. Gebruikelijk is de formulering, deze verordening treedt in werking met ingang van. Dat is het.

De voorzitter: Dank u wel. Kijk even naar de Partij van de Arbeid, de heer Kiela.

De heer Kiela: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn ook akkoord. Zal niet vreemd zijn dat wij dat zijn. Het is een mooie tegemoetkoming in de economisch zware tijden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan het woord aan de heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. We hebben in het voorjaar deze verordening al een keer eerder voorgelegd aan de commissie. Toen ging het nog om een iets beperktere groep. Op basis van toezeggingen van het kabinet. Het kabinet heeft die toezeggingen niet ingelost, maar heeft uiteindelijk om verschillende redenen in de breedte die hele verruiming toe moeten passen. Wij hebben die ook wel op dezelfde wijze overgenomen. Ik merk uit de reactie dat de commissie daar ook mee in kan stemmen. De opmerking van, even kijken hoor, mevrouw Dijkshoorn met betrekking tot de financiering. Ik snap hem. Hij staat ook genoemd. We komen daar bij de Burap van '23 op terug. De opmerkingen van mevrouw Bresjer met betrekking tot de tekst van de verordening. Die zou ik graag nu even voor kennisgeving aannemen en daar waar nodig nog de nummering en de andere opmerkingen in die tekst willen verwerken, met uw welnemen. De inhoud zal daar niet door wijzigen. Maar als het kan en hij wordt er beter van, dan zullen we het zeker aanpassen. Tot zover, mijnheer de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Is er nog behoefte aan een tweede termijn vanuit de commissie? Niet. Dan ook hier wilde ik graag voorstellen om dit te agenderen als hamerstuk voor de komende VV. Ook daar instemming. Dank u wel. Bij deze.

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan gaan we naar de ingekomen stukken.

5.01 Evaluatie Beleidskader Participatie

De voorzitter: Beginnen we bij het eerste ingekomen stuk, 05.01, evaluatie Beleidskader Participatie. Die is op verzoek van de fracties van Water Natuurlijk en de VVD geplaatst. Wie van beide fracties kan ik als eerste het woord geven? Ik zie een handje van de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter. Wederom ook dank aan de organisatie voor al het werk dat hier inzet. Als VVD, volgens mij iedereen hier, vinden we participatie belangrijk, want dat is toch een van de weinige momenten dat onze inwoners contact met het waterschap hebben, op de belastingaangifte na, of de aanslag. Daarom hebben we het geagendeerd. Maar vrees niet, we gaan niet heel veel willen sturen. Een broedende kip moet je niet storen en een lerende organisatie ook niet. Zoals ook uit het kader blijkt, we hebben drie rollen bij participatie. Bij elke van deze wil ik een opmerking maken of een vraag stellen. Dan ga ik beginnen met Delfland in de rol als initiatiefnemer. In de evaluatie staan daarbij veel grote projecten genoemd. Wij hopen dat er ook aandacht is voor de kleinere projecten, de meer dagelijkse projecten. Die horen daar misschien niet op de grote leerwerkplaats. Maar juist door die kleinere projecten de aandacht te geven, zorg

je ook echt dat participatie door iedereen in de organisatie gevoeld wordt en dat iedereen daar goed in wordt. Die willen we nog meegeven. De tweede rol is Delfland als bevoegd gezag bij vergunningverlening. De Omgevingswet komt eraan, tenminste, dat blijven ze maar tegen ons zeggen. Zoals we in het stuk kunnen lezen, zijn we als overheid verantwoordelijk binnen de Omgevingswet dat er geparticipeerd is. In die aanloop naar de Omgevingswet hebben we ook al stappen gezet, zoals we hebben een loods opgericht en we vertellen aanvragers van vergunningen dat participatie heel belangrijk is. De vraag is, zijn we ook echt klaar om als de Omgevingswet ingevoerd wordt dan onze verantwoordelijkheid ook echt te kunnen nemen? Kunnen we echt borgen dat er geparticipeerd wordt? Dan de laatste, de derde rol, dat is Delfland als participant van initiatieven van derden. Daar staan een paar mooie, stoere conclusies in. Dat is een heel ingewikkeld onderwerp. Een aantal dingen gaan niet goed. Top dat die er gewoon in staan. We zijn ook blij dat er gekeken wordt naar andere redenen om deel te nemen aan een initiatief van derden. Wanneer ga je wel, wanneer ga je niet meedoen? Misschien is nog een suggestie daarvoor dat we dan kijken of een project kan bijdragen aan het versterken van onze positie bij partners. Niet zozeer dat het direct een eigen doelstelling is die we nastreven. Maar we hebben met zijn allen ook al geconstateerd, daar gaan we het ook nog even over hebben, dat als waterschap nog niet altijd maximaal van onze kennis en ervaring gebruik wordt gemaakt, omdat partijen gewoon niet weten hoe goed we zijn. Misschien is dat nog een haakje om een besluit te nemen af en toe wat vaker deel te nemen aan een initiatief van derden. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Die van de fractie Water Natuurlijk? Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Dank u wel, voorzitter. In grote lijnen eens met de opmerkingen van de VVD. Maar wij willen ook allereerst gewoon de complimenten geven aan de organisatie. We hebben pas geleden eigenlijk, vrij recent, die nota aangenomen. Dat daar zo voortvarend aan gewerkt is en dat er ook een leerwerkplaats is, dat vinden we echt hartstikke goed. Participatie is makkelijk gezegd, maar moeilijk gedaan. Daar wil ik het dan ook nog even over hebben. Want wat wij eigenlijk ons afvragen, is of bij deze evaluatie ook de participanten van de participatieprocessen gevraagd zijn over wat zij vonden van de deelname aan? Dat vinden wij belangrijk, omdat er vaak nogal eens een verschil van ... Maar ook gevoel eigenlijk van, hebben wij mee geparticipeerd of zijn we alleen geïnformeerd? Ik denk dat het voor met name ook het lerend vermogen van de organisatie belangrijk is om ook de mening van de participanten aan participatie te weten. Daar zijn we nieuwsgierig naar. Verder is ons opgevallen dat bij beleids- en visietrajecten, dat dat geen onderdeel nog is van de participatieprojecten. Wij zouden juist dat ook wel een onderdeel van participatieprojecten zijn. Wij zijn het volledig met de VVD eens dat als Delfland initiatiefnemer is dat het niet alleen over groot gaat, maar ook over klein. Kleine dingen in een bepaalde wijk of gebied, waar mensen bij betrokken zijn, die kunnen best wel veel impact hebben. Het is belangrijk als je daarover mee kunt praten. Bij de vergunningen, dat is nu geen onderdeel, maar ik hoop ook als de Omgevingswet niet doorgaat, dat het dan wel een onderdeel is. Want dat treft mensen soms ook direct. Dat zijn onze opmerkingen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wie van het college mag ik hierover het woord geven?

De heer Kiela: Voorzitter, ik had ook aan het begin nog ...

De voorzitter: U heeft helemaal gelijk. Excuus. De heer Kiela.

De heer Kiela: Dank u wel. Het zal niet verbazen, ook wij zijn voorstander van participatie. Bij danken overigens ook de organisatie en het college voor dit stuk. We willen nog een paar dingetjes meegeven. Er is inderdaad sprake van drie rollen. Daarbij is de eerste vraag, is er ook niet sprake van een vierde rol, namelijk Delfland als partner bij integrale gebiedsontwikkeling? Als je co-creator bent in een proces, dan moet je

eigenlijk vanaf het begin aan tafel zitten, om mee te kunnen sturen. Dat zou nog een overweging zijn om vier rollen te definiëren. Wij streven als PvdA ernaar om het waterschap meer op de kaart te zetten als relevante bestuurspartij. Water komt immers in veel ruimtelijke processen als factor van doorslaggevend belang tevoorschijn. Dat moet dan ook tot uitdrukking komen in de opstelling van het waterschap in deze rollen. De PvdA hecht dan ook zeer aan een richtinggevende visie, die het waterschap moet gaan opstellen in het kader van de Omgevingswet. Je kunt een paar voorbeelden hierbij benoemen. Bijvoorbeeld de inbreng van het waterschap bij de ontwikkeling van de plannen in de Binckhorst, waarin sprake is van een terughoudende opstelling in plaats van een offensieve opstelling. Slechts aan het einde van het proces kwam het waterschap nog even tevoorschijn. Dat kan eigenlijk wel beter. Dat zou ook in het Beleidskader Participatie misschien een plek moeten krijgen. Ook de aanleg van de tunnel bij Scheveningen, met een evident waterveiligheidsbelang, daar was het waterschap ook maar bescheiden in beeld. Het is bij zo'n belangrijk project en zoveel waterveiligheidsaspecten van belang dat wij stevig op de kaart staan. Kortom, wij pleiten nog voor een steviger invulling van de rollen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Daverveldt.

De heer Daverveldt: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor de commissieleden voor alle opmerkingen. In de eerste plaats ook de complimenten richting de organisatie, die ik graag ook direct doorgeven. Ik wil beginnen bij de vragen van de heer Oostvogels. Hij maakt in de eerste plaats het punt over, hoe gaan wij om als Delfland initiatiefnemer is? Het is inderdaad zo dat in de evaluatiebrief met name voorbeelden genoemd worden van de grotere projecten. Wij vinden participatie sowieso belangrijk, maar de manier waarop we participatie optuigen, de manier waarop we dat doen, dat hangt ook wel af van de grootte van het initiatief. Hoe meer impact een project op belanghebbenden heeft, hoe complexer en omvangrijker het is, hoe uitgebreider de participatie. Dat betekent niet dat we voor die kleinere projecten bij wijze van spreken participatie niet zullen inrichten, maar het is wel op een passende manier. De tweede rol, u vraagt heel concreet, zijn wij klaar voor de Omgevingswet? Volgens mij heb ik dat ook wel eens eerder gezegd, Delfland op zich zou klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet per 1 januari. In zekere zin betreuren wij het ook dat de Eerste Kamer er toch voor gekozen heeft om wat meer tijd te nemen, al kan ik me voorstellen dat zij natuurlijk een veel bredere afweging moeten maken dan alleen, weet je wel, of het ook passend is voor ons. Misschien wel een opmerking er nog aan toevoegen. De Omgevingswet verplicht ons als overheid om bij initiatiefnemers ervoor te zorgen dat ze stimuleren dat participatie wordt ingericht. Maar uiteindelijk is het wel aan de initiatiefnemer. Als participatie niet wordt ingericht, is dat geen grond om de vergunningsverlening, bij wijze van spreken, stop te zetten. Uw laatste punt om bij initiatieven van derden, waar eigenlijk Delfland dan de participant is, om daar ook nadrukkelijk te kijken naar of het de positie van Delfland bij die partners zou kunnen versterken, die neem ik graag over. Dan, even kijken, de vraag van mevrouw Jenniskens. Inderdaad, in de evaluatie wordt gezegd dat als het gaat over meer abstracte vormen bij beleidsontwikkeling, zijn we ook nog een beetje zoekend hoe we dat willen inrichten. Het is zeker niet zo dat we, bij wijze van spreken, participatie daarbij uitsluiten, want om een voorbeeld te geven, de VV heeft volgens mij dit jaar nog besloten om de Nota recreatief medegebruik vast te stellen. Dat is een voorbeeld van iets waar wel degelijk ook participatie heeft plaatsgevonden. Ik kom bij de vraag van de heer Kiela.

De voorzitter: Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Ik was nog wel heel erg benieuwd of de participanten ...

De heer Daverveldt: Dat was ik even vergeten. Bij deze evaluatie is dat nog maar in beperkte mate gebeurd. We willen dat nadrukkelijker doen bij een volgende evaluatie. Ik denk dat het wel het geval is dat het gebeurt

bij bijvoorbeeld dijkversterkingsoperaties. Dat zijn voorbeelden van dat we weldegelijk teruggaan naar de direct belanghebbenden, maar het kan gestructureerder. Dat willen we bij een volgende evaluatie nadrukkelijker meenemen. Dan kom ik nu bij de vragen van de heer Kiela. Hij praat over de vierde rol. Misschien is het goed om er nog even op te wijzen, dat we in het participatiekader een onderscheid maken tussen participatie en samenwerking. Als ik u beluister, Delfland als gebiedspartner, dan krijg ik de indruk, dan is het inderdaad heel belangrijk hoe wij onze rol oppakken in combinatie met andere overheden. Maar daar is dit participatiekader niet voor bedoeld. Dat is samenwerking. Wij zijn zeker zeer actief om die rol verder te versterken. Het feit dat er een kabinetsbrief water en bodem sturend, wat is het, anderhalve week geleden, uitgestuurd is, geeft ons ook veel meer handvatten om nadrukkelijk deze rol te grijpen. Of het gaat over het Nationaal Plan Landelijk Gebied of het gaat over de woningbouwopgave of het gaat over stikstof, op al die dossiers zitten wij als medeoverheid nadrukkelijk aan tafel. U stelde ook nog een paar vragen over hele specifieke projecten die we doen. De Binckhorst kan ik even nu niet direct antwoord op geven. Ik weet wel dat in ieder geval, zeker als het gaat over de tunnel in Scheveningen, dat er zeer intensieve participatietrajecten ook uitgevoerd zijn met bewoners. Die rol pakken we op. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik kijken of er behoefte is aan een tweede termijn? Dan kunnen we dit onderwerp bij deze afronden.

5.02 Vierde periodieke beschouwing over interbestuurlijke verhoudingen na de decentralisaties in het sociale en fysieke domein - Raad van State

De voorzitter: Dan gaan we naar het laatste agenda, of de een na laatste agenda, moet ik zeggen, 05.02. De vierde periodieke beschouwing over interbestuurlijke verhoudingen na de decentralisaties in het sociale en fysieke domein van de Raad van State. Deze is geplaatst op verzoek van de fractie van ChristenUnie-SGP. De heer Lont, u hebt het woord.

De heer Lont: Dank voor het woord. Aanleiding van het agenderen van dit stuk is de afgelopen debatten die we hebben gezien in de provincie en de Eerste en Tweede Kamer over het waterschapsbestuur. Dan ga je grasduinen in, wat zijn er allemaal voor afspraken en hoe je met elkaar omgaat interbestuurlijk? Dan kom je uit op dit stuk, uit 2016, wat ook aangevraagd is onder andere door de Unie van Waterschappen. Maar juist daarin ontbreekt het verhaal over de waterschappen en het verhaal van wat onze plek is in het bestel. In het stuk wordt ook verwezen naar Water werkt uit 2015. Als je dat er weer bij pakt, dan wordt weer terugverwezen naar het bestuursakkoord Water uit 2011. Feitelijk is het denken over interbestuurlijke verhoudingen met waterschappen sinds 2011 zoveel veranderd, terwijl de wereld snel verandert. Droogte, wateroverlast, klimaat. Er wordt veel gesproken over veranderingen in het fysieke domein, zoals in de Omgevingswet, die er aankomt. Maar de rol van de waterschappen ontbreekt hier wel in. Er is geen aandacht, of minder aandacht voor de bijzondere positie van de waterschappen in het bestel, qua convenant en samenwerking. Denk bijvoorbeeld aan de code interbestuurlijke verhoudingen. Ook blijkt uit die uitwisseling met de provincie onze toezichthouder ook weinig kennis en ik zou zeggen interesse voor hoe ons waterschapsbestel in elkaar steekt en hoe je daar dan mee omgaat en op wat voor plekken je dat doet. Het gaat vooral over gemeenten en provincies en hun rol. In de Omgevingswet ook lijkt het waterbeleid versnipperd. Als je kijkt bijvoorbeeld op www.iplo.nl en je Googelt op organisatie van het waterbeheer, dan krijg je een schema waar een technisch schema van een moederbord van een computer echt niets bij is. Als iedereen verantwoordelijk is, is al snel niemand verantwoordelijk. Als je daar doorheen leest, dan krijg je toch een beetje een ongemakkelijk gevoel van, worden we überhaupt wel gezien? Is het beeld van wat de buitenwereld van ons heeft bij Rijk en provincie, klopt dat wel? Gaan hier niet dingen mis op de langere termijn, als je gewoon zo'n druk hebt op zo'n klein gebied? De watertaak, gewoon dat daar geen bewustzijn

voor is. Heel toevallig, toen dat gevoel mij langzaam bekreep, zag ik dat op 25 november, dat is echt heel recent, een kamerbrief water en bodem sturend is opgeleverd, waarbij op pagina 19, 28 tot en met 29 wel de waterschappen worden genoemd en er een nieuw kader wordt aangezegd, oplevering najaar 2023. Daarin gaat het onder andere over een nieuw ruimtelijk kader. Daar worden de waterschappen genoemd. Ruimtelijk kader bedoel ik mee met van, de rol van de waterschappen in ruimtelijke ordening en hoe je daarmee omgaat. Ook het aanpassen van decentrale regelgeving wordt daar genoemd. Dat zijn allemaal dingen waarvan ik denk, daar kunnen we wat mee. Oplevering najaar 2023. Ik denk dat we niet alleen maar via de Unie, maar ik denk wel dat we proactief die handschoen moeten opgaan pakken en ons als Delfland moeten positioneren als waterautoriteit. Want niet alles is in regelgeving. Het gaat ook om statuut en rol pakken. Onze kennis beter verspreiden. Assertief zijn ten opzichte van gemeenten. Want alle prikkels staan op bouwen, heb ik ook gehoord van een wethouder die ik toevallig sprak en niet op ruimte voor water. Misschien komt er geen tweede kans. We moeten het ijzer nu smeden als het heet is. Meer waterschappen spreken hierover, want er komt een nieuwe ronde met nieuwe kansen sinds 2011. Daarom was ik ook bezig met het voorbereiden van een motie, met dit verhaal, met nog allerlei noten erbij, zodat je wat meer mee wordt genomen in wat ik hier vertel. Maar ook met de oproep om samen met GR-en, de Unie, misschien juist ook specifiek de waterschappen en niet via de filter van de Unie, om het gesprek aan te gaan over de voorspelbaarheid van elkaars gedrag, professionalisering, interbestuurlijk toezicht, financiële verhoudingen en ook vooral kennis van waterschappen in het bestel. Ook onze eigen regulerende bevoegdheid die we hebben op basis van de Waterschapswet. Ook een revitalisering van al die haakpunten die in de Waterschapswet zelf staan. Want daar staan namelijk allemaal handvatten om om te gaan met financiële verhoudingen onderling et cetera. De handschoen lag er al. Ik dacht erover van, oproepen om een nieuw convenant interbestuurlijk waterbeheer te doen. Maar ik zag in die kamerbrief al eigenlijk de uitnodiging daarvan, met een heel korte deadline. Ik denk, bij deze nog even een soort extra oproep van, ga aan de slag daarmee. Dat was waarom ik het even wilde agenderen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar het college voor een reactie daarop. Volgens mij, dit stuk is geplaatst op verzoek van ChristenUnie-SGP. Volgens mij is dan het goede gebruik wat we hier hebben dat het college daarop reageert. Dat dan in de tweede termijn de mogelijkheid is voor de rest van de commissie daarop te reageren. Ik wilde nu het woord geven aan de heer Daverveldt. Daarna is er ruimte vanuit de commissie om op dit betoog te reageren. De heer Daverveldt.

De heer Daverveldt: Dank u wel, mijnheer Lont. Terecht dat u aandacht vraagt voor de code interbestuurlijke verhoudingen. Ik zou bijna zeggen, u wordt op uw wenken bediend, want de komende ledenvergadering van de Unie staat de code interbestuurlijke verhoudingen op de agenda, een gewijzigde versie. Ik verwacht dat de Unie die in ieder geval gaat vaststellen. Ik denk ook dat het meer specifiek, dat heb ik de vorige keer ook in BFO gezegd, dat ik bij de Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen niet de code zelf, maar de manier waarop wij met de provincie, onze toezichthouder, de gesprekken voeren, zullen we ook aan de orde stellen, ik weet ook dat ... De precieze datum ken ik even niet uit mijn hoofd, maar begin volgend jaar is er ook een afspraak gepland met de provincie, waar dit onderwerp ook op de agenda zal staan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wilde ik nu ruimte geven aan de commissie om te reageren op de inbreng van de heer Lont en van de heer Daverveldt. De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel ook mijnheer Daverveldt voor hetgeen wat u net heeft toegevoegd. Ik denk dat dat uiterst belangrijk is dat er een keer gesproken wordt over die verhoudingen. Dan niet alleen de code, want die code was er al. Het probleem is, je kunt en code hebben,

maar de vraag is van, hoe gedraag je je ernaar en wat doe je als daar toch vragen bij komen? Het zal u niet verbazen dat ik ook, samen met de heer Lont, laten we zeggen, hier mee bezig ben geweest. Ik ben dan ook heel blij dat dat heeft geleid tot het betoog en ook het idee van een motie. Want ik denk echt dat we hier misschien een aanleiding hebben die zo meteen voorbij is. Laten we het maar zo formuleren. Maar het heeft natuurlijk wel met de toekomst van ons waterschap te maken. Het sluit ook aan bij het eerdere betoog van de heer Kiela. Dat kun je een-op-een overnemen naar hetgeen waar we het nu over hebben. We weten precies wat ons te doen staat en de veranderende omgeving. Dat is ook een van de redenen dat we bestuurlijk gezien op een andere manier worden samengesteld. Maar de vraag is dan van, hoe gaan we die uitdaging dan oppakken? Dan zijn er natuurlijk allerlei goede voornemens. Natuurlijk gaan we onze rol oppakken en we staan aan de lat. Er is nu net toevallig een brief van 25 november. Dat is natuurlijk allemaal heel erg toevallig, dat dat allemaal zo kort na elkaar komt. Maar ik heb er op dit moment geen vertrouwen in of onvoldoende vertrouwen in dat we inderdaad op een juiste manier gepositioneerd zijn. Daar moet je wat voor doen. Dat vat je niet in een code. Dat kan je niet in een kamerbrief verwoorden. Dat moet met gesprekken, met elkaar op een één of andere manier ergens in het midden ontmoeten, worden vastgelegd. Als we het laten zoals het is, dan blijft het ook zoals het is. Mijn oproep is, ik ben zeer benieuwd naar de motie die de heer Lont gaat voorbereiden, ik heb er al een eerste versie van gezien ... Maar ik zal u allen willen aanbevelen om dat te steunen, want dit is het moment dat wij het college kunnen steunen om hier ook echt mee aan de slag te gaan. Tot zover.

Mevrouw Jenniskens: Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen aan de heer Van Kretschmar?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenniskens.

Mevrouw Jenniskens: Wat bedoelt u precies met niet goed? Zijn wij als bestuur niet goed gepositioneerd of is het waterschap niet goed gepositioneerd?

De heer Van Kretschmar: Het waterschap is niet goed gepositioneerd. Uiteindelijk heeft dat natuurlijk ook met de bestuurlijke positionering te maken. Dat heeft te maken met hoe je inderdaad tussen verschillende overheidsorganen met elkaar omgaat. Daarvan kunnen we ...

Mevrouw Jenniskens: Ik ben het met u eens hoor verder.

De heer Van Kretschmar: We kunnen in het stuk ... Maar kijk, het stuk van de Raad van State, ik wil u eigenlijk behoeden om dat helemaal te lezen, want het is natuurlijk ... Weet je, dan zou ik zeggen, laten we het vooral over gemeenschappelijke regelingen hebben. Maar, weet je, dit laat gewoon zien hoe de situatie is. Dan kun je zeggen, het is gedateerd, maar blijkbaar is er gewoon geen aandacht voor. Tenzij u mij een stuk kan laten zien waaruit blijkt dat ik geen gelijk heb. Maar als dit stuk de basis is, waarin staat, waterschappen doen hun werk goed. Daar hoeven we niet te lang bij stil te staan. Terwijl de Unie nota bene medeaanvrager is van dat advies. Die sturen een brief naar de Raad van State, wilt u dat even evalueren? Er komt zo'n advies terug. Dan is er gewoon wat aan de hand. Ik bedoel, mooier kan ik het niet maken.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bevlogen reactie. Dan kijk ik nog even verder in de commissie. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Ik kan eigenlijk niets toevoegen aan het pleidooi van de ChristenUnie-SGP en wat de Bedrijven zei. Ik vind het heel goed dat er een motie voorbereid wordt, alleen die motie gaan wij straks vaststellen op 22 december. Ik zag dat de Unie een besluit, of de interbestuurlijke

verhoudingen als hamerstuk op de agenda heeft staan van volgende week vrijdag. Wat ik daarin zie, ik had hem nog niet gelezen, maar omdat ik nu getriggerd was daardoor, dat wordt ook de eerste versie stamt uit 2004 en in 2013 is de tekst geüpdatet. Dat geeft eigenlijk al iets aan. Maar wat er ook in staat, ik vind, daar wil ik u toch mee op weg sturen, dan volgende week vrijdag al, hoe er met ons om wordt gegaan als waterschappen. Ik kan even niet zo gauw ... Even kijken hoor. Er stond een tekst in dat over ... Even kijken, moet ik hem even weer zoeken, want ik had hem niet gearceerd, want het lukt even niet. Onder het vorige kabinet zijn stappen gezet om interbestuurlijk en financiële verhoudingen tussen Rijk, provincie en gemeenten en waterschappen te versterken door samen te werken als een overheid. Daar kunnen we wel een dikke streep door zetten. Want ik vind niet dat dit de afgelopen tijd is gebeurd. Hoe er om is gegaan met de waterschappen. Dat wil ik hier maar even duidelijk gezegd hebben.

De voorzitter: Waarvan akte. Dank u wel. Kijk ik nog even verder in de commissie of er nog verder behoefte is aan een reactie. Ik zie de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter. Wij sluiten ons in die zin aan bij het betoog. Wij zijn heel benieuwd, want het klimaat wordt steeds grilliger, het wordt daardoor ingewikkelder om onze doelstellingen te halen. We worden steeds afhankelijker van andere overheden. Wij hopen inderdaad ook op een toezegging van het college, dat ze dit op kunnen pakken. We zijn ook wel benieuwd, wat heeft het college verder nog nodig om te werken aan die interoverhedelijke positie van het waterschap?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kiela.

De heer Kiela: Dank u wel, voorzitter. Wij steunen ook dit betoog. Eigenlijk staan alle lichten op groen, om het waterschap beter en anders te positioneren. Ik zou willen oproepen aan het college, probeer dat samen met andere waterschappen dan ook te doen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ook het CDA steunt het betoog van de ChristenUnie en Bedrijfsgebouwd. Ik denk dat het zeker goed is om inderdaad onze positie wat te verstevigen. Ook als ik kijk recentelijk naar wat er in de Provinciale Staten en hoe wij vanuit verschillende fracties hebben ingesproken, wat dan de reactie is van verschillende partijen, dan doet het me toch wel deugd dat een aantal partijen, die daar ook zitten en die eigenlijk nauwelijks erop ingingen of zelfs zeiden, doen jullie dat ook, dat die hier inderdaad dit betoog ook ondersteunen. Wat mij betreft, ik ben heel benieuwd naar de motie. We gaan daar eens goed naar kijken. Ik hoop dat we daarmee onze positie wat kunnen verstevigen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jonker.

Mevrouw Jonker: Dank u wel, voorzitter. Wij ondersteunen uiteraard de al gemaakte opmerkingen zeker ook. In het NRC van afgelopen weekend gaat het ook over het einde van de maakbaarheid van Nederland. Dan gaat het over de bodem die natuurlijk zakt. Dan staat er weer: "Wel is aangedrongen om met de gemeenten, de provincie, nu sneller tot een goed toekomstperspectief te komen." Die waterschappen worden gewoon iedere keer niet genoemd. Ik denk dat het heel belangrijk is dat misschien ook qua publiciteit eens een keer wat ... Zorgen dat we wat meer in beeld komen. Want de gemeente en de provincie wordt altijd wel genoemd, maar het waterschap ... Terwijl het daar eigenlijk natuurlijk over gaat. Dat ontbreekt heel vaak in die mooie stukken overigens in de kranten. Ik zou ervoor pleiten misschien aan de afdeling communicatie van

Delfland, om daar wat meer op te letten en misschien gewoon eens wat breder te delen wat een waterschap te bieden heeft. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan tot slot het woord aan de heer Daverveldt.

De heer Daverveldt: Dank u wel, voorzitter. Ik proef heel duidelijk een sentiment bij de commissieleden van, wij willen allemaal dat we een sterke positie innemen ten aanzien van overheden. Daar sta ik ook helemaal achter. Ik wil wel toch ook zeggen dat het niet alleen maar kommer en kwel is, want we werken op diverse niveaus, schakelen we. Het kan altijd beter. Maar ik wil toch een paar dingen even noemen, om ons niet een depressie aan te praten. Ik denk dat het Unie-bureau de afgelopen jaren erin geslaagd is om de manier waarop wij als waterschap lobbyen en aandacht krijgen bij de diverse ministeries, om dat een stuk effectiever te maken. Daar is ook extra op ingezet. Er zijn extra middelen voor ingezet. Dat doen we als waterschappen ook, denk ik, ten aanzien van andere koepelorganisaties best wel goed. Daarnaast is het zo, natuurlijk is het belangrijk dat er de code is en dat die geüpdatet wordt. Ik ben het ook met diegene eens, een code is belangrijk om aan te kunnen refereren, maar er zijn heel veel dingen die gewoon spelen en waar je gewoon, bij wijze van spreken, code of niet, je rol moet pakken. Dat doen wij ook. Wij zijn zeer intensief bezig, bijvoorbeeld bij die woningbouwopgave. Portefeuillehouder Koop zit daarin. Ik weet even niet de trekker rol van de VZHW. Voert zeer regelmatig gesprekken met gedeputeerde. Als wij toch het idee krijgen dat, weet je, er onvoldoende aandacht is, dan agenderen we het. Ik weet ook dat binnenkort portefeuillehouder Koop met de voorzitter van VZHW weer een nieuw apart gesprek heeft met gedeputeerde om nog eens een keer onze zorgen goed voor het voetlicht te brengen. Daarnaast kan ik ook zeggen, daar ben ik ook heel blij mee, dat bij de invulling van bijvoorbeeld de woningbouwopgave, de maatlatten et cetera, daar is de ambtelijke organisatie zeer nauw bij betrokken met het opstellen van klimaatonderleggers. Er gebeurt op dat gebied gelukkig heel veel. We zullen in ieder geval als D&H ons blijven inzetten om die rol van de waterschappen te blijven versterken. Daar helpt in ieder geval ook het regeerakkoord met water en bodem sturend echt bij, want dat is een heel sterk handvat om telkens daaraan te refereren, zeker op terreinen waar je eigenlijk van weet dat je niet altijd het bevoegd gezag bent. Maar dit geeft ons een handvat om weldegelijk onze stem te laten horen en besluitvorming waar nodig bij te sturen.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we ook aan het einde gekomen van dit agendapunt.

6. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Dan hebben we er nog eentje te gaan, namelijk de rondvraag en de sluiting. Ik kijk nog even rond of er dingen zijn voor de rondvraag. Ik zie niks. Dan wil ik graag bij deze de vergadering sluiten. Wil ik u bedanken voor uw aanwezigheid en uw inbreng en u nog een hele fijne dag te wensen.

**Verzamelformulier ten behoeve van de beantwoording van vragen gesteld in de
Commissievergadering op 6 december 2022
ter informatie voor de VV vergadering van 22 december 2022**

Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie Agendapunt: 04.B.01

Onderwerp: Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

Portefeuillehouder Ouwendijk zegt toe:

1. De tekst rondom het budgetrecht van de VV te verduidelijken;
2. Te benoemen dat hierin geen verschil met de huidige nota verbonden partijen (2013) bestaat;
3. Aan de nota beknopt toe te voegen hoe tot de selectie van de vorm van samenwerking wordt gekomen.

Beantwoording:

1, 2 & 3: aangepast en toegevoegd aan de stukken.

Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie Agendapunt: 04.B.03

Onderwerp: Bestuurlijke P&C kalender 2023

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

Portefeuillehouder Ouwendijk zegt toe na te gaan of er meer tijd in de planning kan worden gevonden waarin de rekeningcommissie het advies bij de jaarstukken opstelt.

Beantwoording:

De planning is opnieuw bekeken, maar het accountantsverslag kan niet eerder worden verstrekt aan de rekeningcommissie in verband met de bestuurlijke bespreking hiervan op 30 maart 2023. Het opleveren van het advies door de rekeningcommissie kan niet later plaatsvinden in verband met de bestuurlijke behandeling in het college op 25 april 2023 waarin ook de reactie van het college op het advies gereed moet zijn. Aanpassen van de planning is dus helaas niet mogelijk.

Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie Agendapunt: 04.B.04

Onderwerp: Verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023

Beknorte formulering van de problematiek en de vraagstelling:

Portefeuillehouder Ouwendijk zegt toe:

1. De nummering van de twee leden in artikel 4 aan te vullen;
2. De tekst met betrekking tot de ingangsdatum (artikel 7) aan te passen in: "Deze verordening treedt in werking met ingang van".

Beantwoording:

Beide zinnen zijn tekstueel aangepast in de versie voor de VV.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer 2669
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 22 december 2022
Agendapunt B.01
Titel Nota verbonden partijen en andere
samenwerkingsverbanden 2022

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	22 december 2022

Voorgesteld besluit

De VV wordt verzocht de 'Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022' vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de bestaande Nota verbonden partijen 2013.

Onderwerp	Nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022
Versienummer	1.0
Dossiernummer	2669
VV datum	donderdag 22 december 2022
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

De VV wordt verzocht de 'Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022' vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de bestaande Nota verbonden partijen 2013.

2) Aanleiding

Begin 2021 heeft de rekeningcommissie de conclusies en aanbevelingen uit het door haar verrichte onderzoek naar verbonden partijen aan de Verenigde Vergadering aangeboden. Eén van de aanbevelingen betreft de update van de Nota verbonden partijen, welke nu voorligt.

3) Beoogd effect

Door het vaststellen van de 'Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022' zijn de kaders vastgelegd voor het aangaan, besturen en evalueren van relaties met partijen waarmee langdurig wordt samengewerkt.

4) Kernboodschap

Op aanbeveling van de Rekeningcommissie is de Nota verbonden partijen geactualiseerd. In de Nota zijn o.a. opgenomen de per 1 juli 2022 aangescherpte wet Gemeenschappelijke regelingen en een breed wettelijk en afwegingskader. Deze beide kunnen ondersteunen bij het maken van afwegingen voor het aangaan van nieuwe en de sturing op en evaluatie van bestaande samenwerkingsverbanden.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Nota verbonden partijen hoogheemraadschap van Delfland vastgesteld in VV van 25 april 2013.

Brief Rekeningcommissie aan VV: Onderzoek Rekeningcommissie naar Verbonden Partijen Veiligheid d.d. 11 januari 2021.

Brief college van D&H aan VV: Brief aan VV met reactie college op onderzoek van Rekeningcommissie m.b.t. verbonden partijen d.d. 2 maart 2021.

6) Regelgeving en Beleid

In artikel 4.11 en 4.30 van het Waterschapsbesluit is bepaald dat de begroting en het jaarverslag een paragraaf verbonden partijen kent. In artikel 4:20 is bepaald dat deze ten minste bevat:

- a. De visie op de verbonden partijen in relatie tot de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. De beleidsvoornemens met betrekking tot verbonden partijen.

De toelichting op artikel 4.11 geeft aan dat, wanneer er voor verbonden partijen een actuele kaderstellende nota bestaat, in de begrotingsparagraaf kan worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken voor het desbetreffende jaar. De paragraaf vervult naast onderhavige beleidsnota een kaderstellende rol in het proces van beleidsvoorbereiding tot en met beleidsverantwoording. In artikel 4.71 van het Waterschapsbesluit is geregeld, dat een lijst van verbonden partijen deel uitmaakt van de uitvoeringsinformatie, onderdeel van de programmabegroting en het jaarverslag.

Dossiernummer: 2669

7) Financiën

N.v.t.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

De nota wordt na vaststelling opgenomen in het AMH hoofdstuk 6: Financieel beleid.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

De Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022 zal dienen als kaderstelling en hulpmiddel bij de beoordeling van nieuwe en evaluatie van bestaande samenwerkingsverbanden.

14) Bevoegd orgaan

Volgens het bepaalde in de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie van Delfland artikel 11 is de verenigde vergadering bevoegd tot het vaststellen van de Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden.

15) Toelichting

Begin 2021 heeft de rekeningcommissie de conclusies en aanbevelingen uit het door haar verrichte onderzoek naar verbonden partijen aan de Verenigde Vergadering aangeboden. De gedane aanbevelingen luiden:

1. Formuleer doelen zodanig dat erop kan worden gecontroleerd.
2. Ken als VV- en Collegelid je eigen rol en verantwoordelijkheden.
3. Evalueer Verbonden Partijen één keer per collegeperiode.
4. Versterk de informatievoorziening aan de VV.
5. Controleer op vaste momenten in de P&C-cyclus.
6. Beschouw ook andere samenwerkingsverbanden (PPS-constructie Delfluent en NAD).
7. Doorwerking onderzoek Verbonden Partijen, update Nota verbonden partijen.

De nu voorliggende geactualiseerde "Nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022" vormt het formele, beleidsmatige kader voor het inzetten en evalueren van verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden. Daarnaast geeft de nota aan welke afwegingen moeten worden gemaakt bij het aangaan of wijzigen van samenwerkingsverbanden.

Een belangrijk element in de voorliggende nota betreft de aanscherping van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze wetswijziging van 1 juli 2022 heeft als doel de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van waterschappen, bij de uitvoering van taken in gemeenschappelijke regelingen, te versterken en daarmee de democratische legitimiteit.

In het vierde kwartaal van dit jaar zal de VV worden meegenomen in het proces om eventuele aanpassingen van de vier gemeenschappelijke regelingen (RBG, Aquon, het Waterschapshuis en Slibverwerking) vorm te geven. Dit laatste moet uiterlijk juli 2024 zijn afgerond.

Dossiernummer: 2669

In de komende (bestuurs-)periode zal, door samen met de verbonden partijen actief aan de slag te gaan, de kennis van en het gevoel voor verbonden partijen worden vergroot, zodat de Verenigde Vergadering van Delfland het door de Rekeningcommissie gestelde m.b.t. sturing gestalte kan geven.

16) Bijlagen

1. Nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022, DMS nr. 2140377

Onderwerp Nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022
Dossiernummer 2669

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van donderdag 22 december 2022,
dossiernummer 2669;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie.

Overwegende dat:

de rekeningcommissie op grond van het door haar verrichte onderzoek naar verbonden partijen onder andere heeft aanbevolen de Nota verbonden partijen 2013 te actualiseren. De nu voorliggende "Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022" is hiervan het resultaat.

Gelet op:

Artikelen 4 van het Waterschapbesluit;
Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen;
Wet FIDO, artikel 2;
Regeling BBVW, artikel 7.

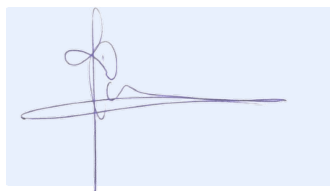
Besluit:

De Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022 (bijlage 1, DMS nr. 2140377 vast te stellen onder gelijktijdige intrekking van de bestaande Nota verbonden partijen 2013.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 22 december 2022.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Afweging aangaan van een samenwerkingsverband	7
1.1 Uitgangspunten voor het aangaan van een samenwerkingsverband	7
1.2 Voor- en nadelen van samenwerking	8
1.3 Wettelijk kader	9
2 Soorten samenwerkingsverbanden	10
2.1 Verbonden partijen	10
2.2 Indeling verbonden partijen	10
2.3 Andere permanente samenwerkingsverbanden	13
2.4 De keuze voor een bepaalde partij	14
3 Bestuur en toezicht (governance)	16
3.1 Grip op samenwerking	16
3.2 Governance	16
4 Informatievoorziening en verantwoording	19
4.1 Algemeen	19
4.2 Informatievoorziening aan de VV	19
5 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	22
6 Evaluatie	26
7 Overzicht samenwerkingsverbanden	27
Bijlagen:	29
Bijlage 1. Afwegingskader en toelichting, stroomschema	29
Bijlage 2. Wettelijk kader	35
Bijlage 3. Toelichting op deelprocessen governance, checklist	37
Bijlage 4. Exit-strategie (elementen)	43

Inleiding

Het uitvoeren van de wettelijke en reglementaire taken, de bedrijfsvoering en het behalen van doelstellingen (verder: werkzaamheden) kan steeds minder vanuit één geïsoleerd perspectief. Het Hoogheemraadschap van Delfland (verder: Delfland) kan niet alle vraagstukken en uitdagingen alleen aanpakken en oplossen. Het kan wenselijk zijn om voor de uitvoering van bepaalde werkzaamheden een langdurige samenwerking te zoeken met andere waterschappen of met maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners.

Delfland werkt daarom samen met andere partijen om doelen op gebieden als klimaatadaptatie, energietransitie en biodiversiteit effectiever en efficiënter te kunnen realiseren of om de organisatie goed uit te rusten en te optimaliseren op het vlak van ICT, belastingen en laboratoriumwerkzaamheden.

Het aangaan van een langduriger samenwerkingsverband vraagt om een goede afweging. Bij een samenwerkingsverband wordt de uitvoering van werkzaamheden immers op afstand gezet.

Ook in de komende jaren wil Delfland een herkenbare, betrouwbare en betekenisvolle partner zijn in het waterbeheer. Samenwerking met andere organisaties betreft daarom in principe de uitvoering van werkzaamheden op het gebied van de wettelijke en reglementaire taken van Delfland, zoals deze zijn verwoord in het 'Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland'. Die taken zijn, kortgezegd, de zorg voor het oppervlakte- en afvalwater. Tegelijkertijd geven eigen (maatschappelijke) doelstellingen in verband met actuele ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van vergroening en circulariteit, soms aanleiding om ook hiervoor samenwerkingsverbanden aan te gaan.

Daarnaast kan samenwerking worden gezocht op onderdelen van de bedrijfsvoering

Samenwerking kan op vier manieren worden vormgegeven, namelijk:

1. Door middel van verbonden partijen. Deze samenwerkingsverbanden worden voor langere termijn aangegaan, zoals bij een Gemeenschappelijke regeling (bijvoorbeeld Aquon).
2. Via een verbonden partij het uitoefenen van invloed op een achterliggende partij (zoals de GR Slibverwerking en HVC).
3. Ook is er samenwerking door afstemming, zoals bij NAD het geval is, of door afspraken over de kosten zoals een overeenkomst 'Kosten voor gemene rekening'.
4. Tenslotte is er sprake van 'samenwerking' als Delfland opdrachten verstrekt. Dat kunnen eenmalige opdrachten zijn, zoals het bouwen van een gemaal en langduriger opdrachten, zoals de PPS met Delfluent BV.

Een verbonden partij (categorie 1) is volgens het Waterschapsbesluit, artikel 4.1 een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie waarin Delfland een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Hier heeft Delfland een dubbele rol, namelijk die van eigenaar en opdrachtgever.

Bij categorie 2 is er geen sprake van een rol als eigenaar van de achterliggende partij, maar wordt er via de verbonden partij invloed uitgeoefend op (het beleid van) de achterliggende partij. Bij categorie 3 is er geen eigenaarschap noch opdrachtgeverschap, dus is er geen sprake van een verbonden partij. Desondanks zullen, op grond van gedane aanbevelingen, samenwerkingsverbanden als NAD in toekomstige beschouwingen worden meegenomen. Bij categorie 4 is er evenmin sprake van eigenaarschap; hier is Delfland slechts opdrachtgever. Deze laatste categorie wordt in deze Nota buiten beschouwing gelaten.

Deze Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden vormt het formele, beleidsmatige kader voor het inzetten en evalueren van verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden. Daarnaast geeft de Nota handvatten bij het maken van de keuzes voor toekomstige samenwerkingen in de vorm van een verbonden partij en andere samenwerkingsverbanden. Tegelijkertijd beoogt deze Nota een hulpmiddel te zijn bij de beoordeling en evaluatie van bestaande samenwerkingsverbanden.

In de Nota wordt ingegaan op samenwerkingsvormen met organisaties met en zonder eigen rechtspersoonlijkheid.

Het aangaan van een samenwerkingsverband is het resultaat van een afweging die moet worden gemaakt over:

1. de beoogde meerwaarde en/of doelmatigheid;
2. de wijze waarop Delfland wil samenwerken met andere partijen;
3. de voordelen, zoals continuïteit, efficiency, effectiviteit, risicospreiding, kennisdelen;
4. de nadelen, zoals op afstand, minder invloed, en dergelijke; de bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling is een 'verplichte uitgave' voor Delfland, hetgeen leidt tot een inbreuk op het budgetrecht van de VV. Zie voor een uitgebreide toelichting hoofdstuk 5.

In deze Nota wordt nadrukkelijk stilgestaan bij de samenwerking in de vorm van gemeenschappelijke regelingen (GR'en). Dat accent wordt gelegd vanwege het feit, dat hiervoor een wettelijke regeling bestaat en het belang van GR'en voor Delfland. Overigens zijn er per 1 juli 2022 wijzigingen doorgevoerd in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Zie hiervoor verder hoofdstuk 5.

De Nota gaat heel beperkt in op de rol van opdrachtgever, het gaat vooral om de rol van eigenaar. Overigens verdient het formuleren van de opdracht, bijvoorbeeld in de vorm van een dienstverleningsovereenkomst, wel de nodige aandacht bij het aangaan van een samenwerking.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat in op het maken van de afweging voor het deelnemen in of het (mede) oprichten van een verbonden partij of het aangaan van een ander samenwerkingsverband. In hoofdstuk 2 wordt beschreven welke soorten samenwerkingsverbanden er zijn en hoe de bevoegdheden en vertegenwoordiging zijn geregeld. Zie ook de bijlagen 1 en 2 voor een uitgebreid afwegings- en het wettelijk kader.

Vervolgens worden in hoofdstuk 3 uitgangspunten beschreven voor de manier waarop het bestuur van Delfland wil omgaan met verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden. Het gaat er dan over hoe de sturing van en het toezicht op de verbonden partij vorm krijgt, de governance. Voor een verdere uitwerking hiervan, zie de bijlage 3.

In hoofdstuk 4 wordt stilgestaan bij de informatievoorziening en verantwoording.

In hoofdstuk 5 wordt de samenwerkingsvorm gemeenschappelijke regeling (GR) uitgelicht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Hoofdstuk 6 behandelt de evaluatie van verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden (toetsing aan de meerwaarde/doelmatigheid) en eventuele besluiten tot het beëindigen van een deelname. Zie bijlage 4 voor de aandachtspunten bij een eventuele exit.

Tenslotte wordt in hoofdstuk 7 een overzicht gegeven van de verbonden partijen en de andere samenwerkingsverbanden die Delfland nu kent.

In deze Nota wordt aangesloten bij de praktijk van Delfland waarmee wordt bedoeld, dat het altijd D&H is, dat de samenwerking aangaat. Uiteraard kunnen de andere bestuursorganen, VV of dijkgraaf, ook een samenwerking aangaan.

Gebruikte terminologie en afkortingen:

ALV	Algemene Ledenvergadering
AvA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BV	Besloten vennootschap
CV	Commanditaire vennootschap
D&H	Dijkgraaf en hoogheemraden/college
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
FE	Financiële eenheid
GR	Gemeenschappelijke regeling, het instituut
HVC	Oorspronkelijk Huisvuilcentrale
NAD	Netwerk waterketen Delfland
NV	Naamloze vennootschap
ONW	Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland'
PI	Prestatie-indicator
PPS	Publiek-private samenwerking
Regeling	De bepalingen in het document waarmee de GR in het leven wordt geroepen
RvC	Raad van Commissarissen
RvT	Raad van Toezicht
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
VOF	Vennootschap onder firma
VV	Verenigde Vergadering
WBP	Waterbeheerplan
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen

Overzicht beleidskaders

In de 'Nota Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden' is een aantal beleidskaders opgenomen waarin wordt aangegeven op welke wijze invulling kan worden gegeven aan de uitgangspunten van de Nota.

Deze beleidskaders vormen, samen met het afwegingskader, de essentie van deze Nota.

1. Werkzaamheden worden overgedragen aan een andere (verbonden) partij als de voor- en nadelen van samenwerking opwegen tegen de voor- en nadelen van een andere manier van uitvoeren, zoals zelf (blijven) uitvoeren. Hoofdstuk 1.
2. Bij besluitvorming over samenwerking met een andere partij wordt aandacht besteed aan de redenen tot samenwerking, de doelstelling, de risico's en beheersmaatregelen, de governance, informatievoorziening, evaluatiemomenten en een exit-strategie. Hoofdstuk 1.
3. Voor samenwerking door middel van een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband wordt de best passende juridische vorm gekozen. De keuze tussen een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking wordt per geval gemaakt. Hoofdstuk 2.
4. De rollen van eigenaar en die van opdrachtgever worden, waar mogelijk, bij twee verschillende leden van D&H belegd. Hoofdstuk 3.
5. De VV stelt de Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden vast. Bijlage 3.
6. De VV neemt, gelet op het doel en de afwegingen, een principebesluit over samenwerking. D&H besluit over de uitwerking van de samenwerking, waarover de VV haar goedkeuring geeft. Bijlage 3.
7. Leden van D&H nemen namens Delfland geen zitting in een Raad van Commissarissen of een Raad van Toezicht. Bijlage 3.
8. De VV besluit over het naar voren brengen van een zienswijze op de ontwerpbegroting van de GR. Bijlage 3.
9. D&H sluit met de verbonden partij of een ander samenwerkingsverband een overeenkomst met afspraken over de prestaties en informatievoorziening aan de VV en D&H. Bijlage 3.
10. D&H stuurt op maat op de beoogde prestaties en informeert de VV op regelmatige basis daarover. Bijlage 3.
11. D&H stelt voor elke verbonden partij of een ander samenwerkingsverband een toezichtarrangement samen. Bijlage 3.

1 Afweging aangaan van een samenwerkingsverband

Op enig moment kan de vraag ontstaan of voor het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden samenwerking met andere partijen moet worden gezocht. Het aangaan van een samenwerkingsverband kan worden ingezet als instrument voor het voor langere tijd uitvoeren van werkzaamheden als de voordelen hiervan opwegen tegen de nadelen ten opzichte van het zelf doen.

Delfland kan op verschillende manieren werkzaamheden uitvoeren, namelijk door:

1. zelf te doen;
2. deel te nemen aan een verbonden partij;
3. samen te werken met andere organisaties op basis van afspraken;
4. uit te besteden aan een andere organisatie die verder geheel los staat van Delfland.

1.1 Uitgangspunten voor het aangaan van een samenwerkingsverband

Het deelnemen in of (mede) oprichten van een samenwerkingsverband vereist per geval een specifieke afweging. Vooraf dient een beleidsmatige toets plaats te vinden. Het doel van deze toets is te komen tot een verantwoord besluit over het aangaan van een samenwerkingsverband of het juist daarvan afzien.

Bij deze afweging is de voorafgaande vraag: Is er sprake van werkzaamheden die verband houden met de uitvoering van de wettelijke of reglementaire taken, de bedrijfsvoering of een andere doelstelling?

De vervolgvragen zijn dan bijvoorbeeld:

1. Is er sprake van een gezonde financiële basis?
2. Zijn de risico's aanvaardbaar (financieel, aansprakelijkheid, imago, belangenverstrengeling, vertraging in uitvoering)?
3. Is er voldoende draagvlak bij alle betrokkenen in het samenwerkingsverband?
4. Welke eisen stellen we aan zeggenschap?
5. Is er voldoende gemeenschappelijk belang, of zijn er belangen van de andere betrokkenen of het samenwerkingsverband zelf, die tegenstrijdig kunnen zijn aan het belang van Delfland?
6. Is het wenselijk om voor een langere termijn een samenwerkingsverband aan te gaan?
7. Voor welk percentage kan Delfland deelnemen en wat betekent dit voor de invloed en de besluitvorming?

Bij het aangaan van een samenwerkingsverband moeten in het document (de regeling), waarin de vorm van samenwerking wordt geformaliseerd, afspraken worden vastgelegd over tenminste de onderstaande elementen. Dit is dus hét moment waarop aan de wijze van sturing geven aan en toezicht houden op het samenwerkingsverband vorm wordt gegeven.

Elementen zijn onder andere:

1. De bestuurlijke vertegenwoordiging van Delfland in het samenwerkingsverband.
2. De taken, verantwoordelijkheden en (gelimiteerde) bevoegdheden van het bestuur van de verbonden partij en de beslissingen die dat bestuur eerst voorlegt aan Delfland.
3. De bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van Delfland.
4. De privaatrechtelijke bevoegdheden, bijvoorbeeld over de wijze van besluitvorming over belangrijke investeringen.
5. Een omschrijving van de soorten prestaties (producten, diensten) die de verbonden partij aan Delfland moet leveren.

6. De benoeming, waardering en beheersing van de financiële risico's.
7. De wijze van sturing en verantwoording, inclusief toezicht en controle.
8. De informatievoorziening.
9. De evaluatiemomenten en de wijze waarop wordt geëvalueerd.
10. De mogelijkheden en voorwaarden voor een exit-strategie om deelname door Delfland (en de overige partijen) te kunnen beëindigen.

Zie verder hoofdstuk 3 en de bijlage 3 waarin de governance wordt beschreven.

Voor alle duidelijkheid: bovenstaande gaat over de manier waarop de samenwerking vorm krijgt; de afspraken over de uitvoering van de werkzaamheden worden meestal vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) of een soortgelijk document.

1.2 Voor- en nadelen van samenwerking

Een goede afweging moet worden gemaakt over de vraag of het wenselijk is een samenwerking aan te gaan. Met het (mede) oprichten van of deelnemen in een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband zet D&H de uitvoering van een deel van de werkzaamheden op afstand. Elke deelname vraagt om een eigen afweging, waarbij de vraag centraal staat of samenwerking meer bijdraagt aan het realiseren van het beleid en de doelen van Delfland dan wanneer Delfland het zelf zou doen. Kortom de samenwerking moet een duidelijke meerwaarde opleveren. In het bestuursvoorstel moet de beoogde meerwaarde (financieel, bedrijfsmatig, etc.) worden aangetoond en moet er een duidelijke afweging worden opgenomen van:

1. de voor- en nadelen van de keuze;
2. de (financiële) risico's en;
3. criteria voor een periodieke toetsing (evaluatie) of de meerwaarde nog aanwezig is.

Een aantal mogelijke voordelen (later te gebruiken als toetsingscriteria):

1. Vergroten ambitie, bundelen van krachten.
2. Katalysatorfunctie: Delfland brengt samen met andere (semi-)publieke en private organisaties activiteiten op gang die zonder de (initierende) rol van Delfland niet of veel moeilijker van de grond zouden komen.
3. Bestuurlijke kracht- en effectiviteit versterken ten opzichte van de omgeving en andere partijen.
4. Kennisvoordeel behalen.
5. De financiële betrokkenheid van Delfland in aandelenkapitaal (bij een deelneming) brengt met zich dat eventuele baten aan Delfland ten goede komen.
6. Efficiencyvoordelen en besparingen door schaalvergroting.
7. Risicospreiding doordat (financiële) risico's worden gedeeld met andere partijen.
8. De kwetsbaarheid van de organisatie neemt af.

Een aantal mogelijke nadelen:

1. De afstand tussen het bestuur van Delfland en het samenwerkingsverband is groter dan bij uitvoering door de eigen dienst. De informatievoorziening (over de doelstellingen) en de beïnvloedingsmogelijkheden zijn zwakker, de zeggenschap kan verminderen.
2. Bij een samenwerkingsverband kan Delfland de enige wederpartij zijn (zoals bij Delfluent), maar vaker is er sprake van meerdere partijen die ook meebeslissen, zoals bij de GR RBG, waardoor het bestuur van Delfland invloed verliest op de gang van zaken.
3. Handelingen van een verbonden partij kunnen (in ieder geval publicitair) worden toegerekend aan Delfland, hetgeen kan leiden tot imagoschade.

4. Er kunnen financiële risico's optreden, zoals het moeten dekken van mogelijke tekorten.
5. Bestuurdersaansprakelijkheid kan aan de orde komen.

Beleidskader 1

Werkzaamheden worden overgedragen aan een andere (verbonden) partij als de voor- en nadelen van samenwerking opwegen tegen de voor- en nadelen van een andere manier van uitvoeren, zoals zelf (blijven) uitvoeren.

Ontwerpbesluit

In het ontwerpbesluit ter oprichting van of deelname aan een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband wordt in ieder geval aandacht besteed aan de volgende elementen:

1. De argumentatie om een samenwerkingsverband aan te gaan en niet de werkzaamheden zelf uit te voeren, uit te besteden of hiervoor subsidie te verlenen.
2. Een expliciete koppeling tussen het doel van het samenwerkingsverband en een doel van Delfland.
3. De risico's en beheersmaatregelen.
4. De betrokkenheid van en de wijze van informatievoorziening aan het algemeen bestuur van Delfland.
5. De herijkingsmomenten of evaluatiemomenten en de criteria daarvoor.
6. De mogelijkheden en voorwaarden om de samenwerking te beëindigen (de exit-strategie).
7. De rechtsvorm (zie hoofdstuk 2).

Beleidskader 2

Bij besluitvorming over samenwerking met een andere partij wordt aandacht besteed aan de reden tot samenwerking, de doelstelling, de risico's en beheersmaatregelen, de governance, informatievoorziening, evaluatiemomenten en een exit-strategie.

1.3 Wettelijk kader

Bij het deelnemen in of het (mede) oprichten van een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband moet rekening worden gehouden met een wettelijk kader.

Belangrijk hierbij zijn onder meer de Wgr, het Waterschapsbesluit en het Burgerlijk wetboek.

In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de Wgr en in de bijlagen 1 en 2 wordt een uitgebreider afwegings- en wettelijk kader gegeven. Deze kunnen helpen bij het uitvoeren van een toetsing.

'ELKE VRAAG BRENGT EIGEN AFWEGINGEN MEE'

2 Soorten samenwerkingsverbanden

In samenhang met een te nemen besluit over samenwerking, zal aandacht moeten worden besteed aan de vorm waarin wordt samengewerkt. Samenwerking kan door middel van een verbonden partij, maar er zijn ook ander vormen van samenwerking mogelijk. In dit hoofdstuk wordt het begrip verbonden partijen beschreven en wordt ingegaan op de verschillende soorten verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden.

2.1 Verbonden partijen

Een verbonden partij is volgens het Waterschapsbesluit, artikel 4.1 een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie waarin Delfland:

- a. een bestuurlijk en;
- b. een financieel belang heeft.

Waar niet wordt voldaan aan de criteria bestuurlijk én financieel belang, kan niet worden gesproken van een verbonden partij volgens de definitie uit het Waterschapsbesluit. We maken daarom onderscheid naar 'verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden'.

Een voorbeeld van een ander samenwerkingsverband is de samenwerking met Delfluent.

D&H heeft bij een verbonden partij twee rollen: namelijk die van eigenaar en die van opdrachtgever als afnemer van producten en diensten.

Ad a. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan:

Zeggenschap om met de verbonden partij de doelen van Delfland te behalen, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Dit houdt concreet in dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een bestuurder van Delfland of in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of deelneemt aan een aandeelhouders- of ledenvergadering.

Bij samenwerking in een verbonden partij is vrijwel nooit sprake van doorslaggevende invloed van een van de individuele deelnemers.

Ad b. Onder een financieel belang wordt verstaan:

1. Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat.
2. Het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

In het geval van een GR bestaat overigens de verplichting om de GR van de nodige middelen te voorzien.

N.B.: Reguliere handelstransacties waarbij geen geld ter beschikking wordt gesteld, maar een betaling van een tegenprestatie plaatsvindt, bijvoorbeeld bij crediteuren of subsidierelaties, leiden niet tot een financieel belang.

2.2 Indeling verbonden partijen

Verbonden partijen kunnen als volgt worden ingedeeld:

1. Publiekrechtelijk verbonden partijen.
2. Privaatrechtelijk verbonden partijen.

2.2.1 Publiekrechtelijk verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

De GR'en zijn bij wet geregeld in de Wgr en deze wet kent een aantal soorten:

1. Het gemeenschappelijk orgaan.
2. De bedrijfsvoeringsorganisatie.
3. Het openbaar lichaam.

1. Het gemeenschappelijk orgaan

Een gemeenschappelijk orgaan is een vorm van samenwerking zonder rechtspersoonlijkheid. Personeel moet daardoor altijd in dienst zijn van één of meer van de deelnemers. Een gemeenschappelijk orgaan heeft alleen een dagelijks bestuur.

Aan een gemeenschappelijk orgaan kunnen geen regelgevende bevoegdheden worden gedelegeerd en het kan geen eigen personeel in dienst nemen. Wel kunnen deelnemende waterschappen beschikkingsbevoegdheden overdragen aan het gemeenschappelijk orgaan, echter niet de bevoegdheid om belastingen te heffen of algemeen verbindende voorschriften te geven. Deze variant kan worden gebruikt voor enkelvoudige samenwerking of voor afstemming. Het gaat dan vaak om een GR die voor één bepaald beleidsterrein is gericht op visievorming en onderlinge afstemming, bijvoorbeeld op het terrein van welzijn of huisvesting.

Bij Delfland wordt deze vorm nu niet gebruikt.

2. De bedrijfsvoeringsorganisatie

De bedrijfsvoeringsorganisatie is een vorm van samenwerking met rechtspersoonlijkheid en alleen een dagelijks bestuur. De bedrijfsvoeringsorganisatie kan uitsluitend worden ingesteld als zogenoemde collegeregelings, een regeling waaraan uitsluitend de dagelijks besturen van het waterschap, de gemeente of de provincie deelnemen. Daarmee is de samenwerking per definitie beperkt tot uitvoering of bedrijfsvoering, kortom de wettelijke verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur. Een bedrijfsvoeringsorganisatie is bedoeld als een gemeenschappelijke uitvoeringsdienst en heeft daarom geen uitgebreide beleidsvrijheid.

Bij Delfland wordt deze vorm nu niet gebruikt.

3. Het openbaar lichaam

Dit is de zwaarste variant. Deze GR heeft rechtspersoonlijkheid en kan dus zelfstandig deelnemen aan het maatschappelijke verkeer, kent een dagelijks en algemeen bestuur, een voorzitter en het kan bestuurlijke bevoegdheden overgedragen krijgen. Hiermee functioneert deze GR voor een belangrijk deel als een waterschap. De GR'en Aquon, Het Waterschapshuis, Slibverwerking en de RBG, hebben alle deze vorm.

Aandachtspunten bij het instellen van een GR

1. Het bestuursorgaan (D&H) is deelnemer in een GR, niet de publiekrechtelijke rechtspersoon het Hoogheemraadschap van Delfland.
2. Een belangrijk moment voor de VV om haar invloed uit te oefenen, is bij de instelling van de GR, namelijk bij de vaststelling van de bepalingen in de regeling. Relevant hierbij zijn onder andere:
 - a. De beperking van de privaatrechtelijke bevoegdheden van de GR, zoals het aangaan van grote geldleningen.
 - b. De formulering in die regeling van de verplichtingen die ontstaan als een deelnemer uit de GR wil treden.

- c. Dat al bij het aangaan van een GR wordt nagedacht over een eventuele exit-strategie.
3. Het college neemt alleen deel na toestemming van de VV. Overigens geldt dit ook voor het wijzigen van of het uittreden uit een GR.
4. De bijdrage aan een GR geldt als 'verplichte uitgave' voor Delfland en vormt daarmee een inbreuk op het budgetrecht van de VV.

In de afweging bij de keuze voor een verbonden partij moet de vorm worden meegenomen. Alleen als de wens bestaat aan de samenwerkingsvorm bestuurlijke bevoegdheden over te dragen, zoals bij de RBG het heffen en innen van belastingen, is de instelling van een GR als openbaar lichaam de enige mogelijkheid. Als er geen bestuurlijke bevoegdheden worden overgedragen, dan kan de samenwerkingsvorm een andere zijn.

Bevoegdheden en verantwoording bij gemeenschappelijke regelingen	
Vertegenwoordiging	D&H is deelnemer in een GR en een of meer vertegenwoordigers van D&H worden afgevaardigd naar het algemeen bestuur van de GR.
Verantwoording	Instrumenten, waarover de VV beschikt, zijn: - Inlichtingenplicht. - Verantwoordingsplicht. - Naar voren brengen zienswijzen op de ontwerpbegroting.
Verantwoordingslijn	Het dagelijks bestuur van de GR legt verantwoording af aan het algemeen bestuur van de GR. D&H legt op zijn beurt verantwoording af aan de VV.
Begroting en jaarstukken	De begroting van de GR wordt vastgesteld door het algemeen bestuur van de GR nadat de VV in de gelegenheid is gesteld een zienswijze op de ontwerpbegroting naar voren te brengen. De jaarrekening wordt ter informatie aan de VV gezonden.
Budgetrecht	Het algemeen bestuur van de GR stelt de begroting vast. Delfland, en elke andere deelnemende organisatie, is gehouden zijn overeengekomen deel daarvoor te fourneren. De bijdrage aan een GR geldt als 'verplichte uitgave' voor Delfland en vormt daarmee een inbreuk op het budgetrecht van de VV.

Als D&H een vertegenwoordiger afvaardigt naar de GR, komt deze automatisch in het AB van de GR. Wordt deze vertegenwoordiger door het AB van de GR gekozen in het DB van de GR, dan is zijn primaire taak het behartigen van het belang van de GR. Hierom wordt er gestreefd naar het afvaardigen van twee vertegenwoordigers naar het AB van de GR, zodat er altijd een vertegenwoordiger van D&H in het AB van de GR blijft, die de belangen van Delfland vertegenwoordigt. Bovenstaande betreft overigens het 'reilen en zeilen' van de GR zelf, zoals het gevoerde beleid. Het betreft dus niet het verantwoording afleggen over de overeengekomen prestaties op basis van de dienstverleningsovereenkomst, want die wordt afgelegd door het gehele van de GR aan D&H.

2.2.2 Privaatrechtelijk verbonden partijen

Samenwerking kan ook worden gezocht door middel van deelname in privaatrechtelijke rechtspersonen. Voorbeelden hiervan zijn de Naamloze Vennootschap (NV), de Besloten Vennootschap (BV), de Commanditaire vennootschap (CV) en de vereniging. De Nederlandse Waterschapsbank NV, Aquaminerals BV, Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' CV en

de Unie van Waterschappen (vereniging) zijn voorbeelden van privaatrechtelijk verbonden partijen.

In het volgende overzicht zijn voor de rol als eigenaar de bevoegdheden en verantwoordelijkheden opgenomen, zoals deze bij Delfland in de privaatrechtelijke vertegenwoordiging gelden.

Bevoegdheden en verantwoording bij privaatrechtelijke verbonden partijen	
Vertegenwoordiging	Een lid van D&H is vertegenwoordiger van Delfland in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) of Algemene Ledenvergadering (ALV).
Verantwoording	Leden van de Raad van Commissarissen/bestuurders dienen het belang van de onderneming en leggen verantwoording af aan de AVA.
Verantwoordingslijn	De door D&H benoemde vertegenwoordiger in de AVA/ALV legt verantwoording af aan D&H, en D&H als geheel (immers collegiaal bestuur) op zijn beurt aan de VV. Leden van de Raad van Commissarissen leggen verantwoording af aan de AVA.
Jaarstukken	In de AVA/ALV worden de jaarstukken vastgesteld. Verantwoording over de realisatie van de beoogde doelstellingen vindt plaats via deze jaarstukken.

Beleidskader 3

Voor samenwerking door middel van een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband wordt de best passende juridische vorm gekozen. De keuze tussen een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking wordt per geval gemaakt.

2.3 Andere permanente samenwerkingsverbanden

Naast de partijen die volgens bovengenoemde definitie zijn aan te merken als verbonden partij, zijn er ook andere partijen waarmee Delfland voor langere tijd is verbonden. Deze worden geschaard in de categorie 'andere samenwerkingsverbanden'.

Andere partijen waarmee Delfland een samenwerkingsrelatie heeft, zijn Delfluent BV door middel van een publiek-private samenwerking (PPS), de NAD (Netwerk waterketen Delfland) en de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA).

Een andere mogelijkheid is dat een verbonden partij zelf bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van de achterliggende partij, waardoor indirect invloed kan worden uitgeoefend op die achterliggende partij. Denk hierbij aan de GR Slibverwerking die aandeelhouder is van HVC. Hoewel er in dergelijke gevallen volgens de definitie dus geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook deze partijen in dit kader mee te nemen.

Kosten voor Gemene Rekening (KvGR)

Kosten voor Gemene Rekening (KvGR) is een vorm van samenwerking, feitelijk dienstverlening, waarbij geen rechtspersoon of orgaan wordt opgericht. Het is een bijzondere vorm van doorbelasting van kosten zonder dat BTW verschuldigd is.

In de overeenkomst voor gemene rekening wordt de vertegenwoordiging van de deelnemende waterschappen vastgesteld. Een overeenkomst voor gemene rekening wordt aangegaan om de kosten die een waterschap maakt voor prestaties ten behoeve van een ander waterschap zonder BTW te kunnen doorbelasten aan het andere waterschap. Alleen als aan onderstaande

cumulatieve voorwaarden wordt voldaan, kunnen de kosten worden doorbelast zonder BTW in rekening te brengen. Bij een overeenkomst van Kosten voor Gemene Rekening wordt geen rechtspersoon in het leven geroepen.

Van 'kosten voor gemene rekening' is sprake als:

1. de kosten worden gemaakt ten behoeve van verschillende waterschappen en/of andere overheden die in eerste instantie door één van hen worden betaald;
2. deze kosten voor het werkelijke bedrag volgens een van tevoren vastgestelde, onveranderlijke verdeelsleutel worden omgeslagen over deze waterschappen. Hierbij moet de verhouding waarin de kosten worden verdeeld, de omvang van ieders aandeel in de aangeschafte goederen en/of diensten weerspiegelen;
3. het risico van de kosten alle partijen volgens de overeengekomen verdeelsleutel aangaat.

Voorbeelden hiervan zijn de muskusrattenbestrijding en de Financiële eenheid (FE).

Stichting

In een stichting kan met andere partijen worden samengewerkt. Een stichting kent geen leden en contributie, alleen donateurs. Dit betekent, dat er nooit een financieel belang is. Alleen als er een bestuurder van Delfland in het stichtingsbestuur zitting heeft, is er sprake van een bestuurlijk belang. Maar daarmee wordt niet voldaan aan de definitie van een verbonden partij.

Een voorbeeld van een stichting waarmee samenwerking bestaat, is de STOWA (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer).

Publiek-privaatrechtelijke samenwerking (PPS)

Van een publiek-privaatrechtelijke samenwerking wordt gesproken als Delfland samenwerkt met een privaatrechtelijke partij; de overeenkomst heet dan een PPS. Afhankelijk van de bepalingen in die overeenkomst kan die andere partij een verbonden partij worden als wordt voldaan aan de criteria bestuurlijk en financieel belang.

Een voorbeeld van samenwerking in de vorm van een PPS is de samenwerking met Delfluent BV. Echter, in dit geval is er geen bestuurlijk belang, want Delfland heeft geen aandelen in de BV. Het betreft een relatie opdrachtgever – opdrachtnemer, dus betreft deze samenwerking geen verbonden partij.

Democratische controle op privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden

Bij de behandeling in de Tweede Kamer van de wijziging Wgr is aan de orde gekomen, dat er ook controle- en participatiemechanismen zouden moeten komen op privaatrechtelijke samenwerkingen (Motie Bromet, kamerstuk 35513).

2.4 De keuze voor een bepaalde partij

De uiteindelijke keuze om met een bepaalde partij samenwerking te zoeken, wordt situationeel bepaald. Het afwegingskader en het stroomschema geven in die zin richting aan de vraag of het best kan worden samengewerkt in publiekrechtelijke of privaatrechtelijke vorm. De keuze voor één van die vormen brengt ook de keuze voor een bepaalde soort partij met zich. Andersom kan de keuze voor een bepaalde partij ook leiden tot de keuze van de rechtsvorm. Uiteraard is er verschil tussen aansluiten bij een bestaande partij, of (met partners) een samenwerkingsverband oprichten. Een aantal voorbeelden ter illustratie.

De in 2022 gestarte samenwerking met marktpartij Aquaminerals kwam voort uit de wens van Delfland om reststoffen uit de processen en werkzaamheden op een maatschappelijk verantwoorde wijze rendabel en duurzaam te kunnen afzetten. Marktpartij AquaMinerals heeft specifieke kennis en kunde en speelt een belangrijke rol als grondstoffenmakelaar. Delfland is aandeelhouder geworden, omdat AquaMinerals in beginsel alleen voor haar aandeelhouders

werkt.

Samen met een aantal andere waterschappen is de GR Aquon opgericht. Werkzaamheden die voorheen door de verschillende waterschappen zélf werden uitgevoerd, worden nu gebundeld uitgevoerd met als streven het verhogen van de efficiëntie en kostenreductie.

Er wordt ook langdurig samengewerkt in andere vormen dan als 'verbonden partij'.

Voorafgaand aan de bouw van de afwaterzuivering Harnaschpolder was de keuze óf zelf doen óf samenwerken met een private partij. Meerdere overwegingen hebben destijds geleid tot de vorm van een publiek-private samenwerking met Delfluent.

De oprichting van de Financiële eenheid (FE) is voortgekomen uit de wens van de hoogheemraadschappen Rijnland, Schieland & de Krimpenerwaard en Delfland om samenwerking te zoeken op gebieden als vastgoed, financiën en personeel.

3 Bestuur en toezicht (governance)

3.1 Grip op samenwerking

Als werkzaamheden op afstand worden gezet door deze te laten uitvoeren door een andere partij, roept dat de vraag op hoe ervoor kan worden gezorgd, dat:

- a. gewenste resultaten en doelen worden bereikt, en ook;
- b. dat de risico's voor Delfland worden beperkt.

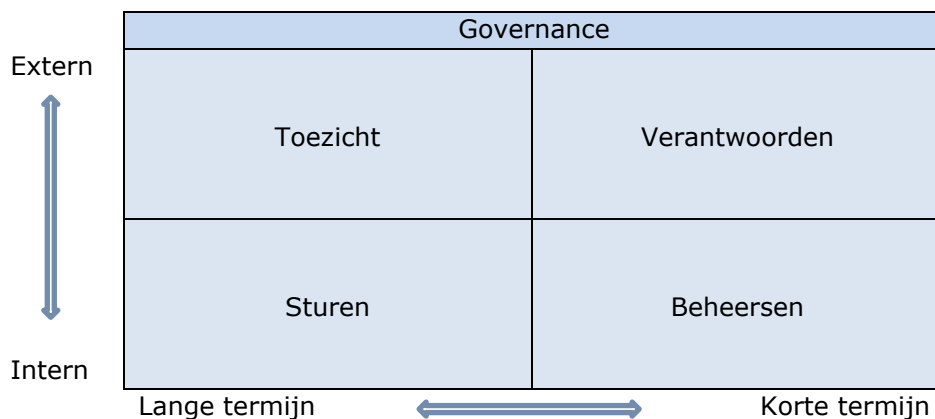
Dit betekent, dat er vooraf, bij het overwegen van een samenwerkingsverband, goed moet worden nagedacht over de wijze waarop sturing kan worden gegeven aan de samenwerking, zodat de beoogde resultaten worden bereikt en risico's worden beperkt. Ook de kaderstelling en controle door de VV en de rol van D&H veranderen door het op afstand plaatsen van de uitvoering.

Hieronder worden mogelijkheden beschreven om grip op een samenwerking te hebben of te versterken. Dit gebeurt aan de hand van de vier deelprocessen van de governance.

3.2 Governance

Governance is het inrichten van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen van en toezicht houden op een organisatie, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van de gewenste resultaten, het daarover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden.

Bij governance staan vier deelprocessen centraal: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden. Het gaat hierbij om de beoordeling van deze deelprocessen in hun onderlinge samenhang. Voor uitleg van deze begrippen zie bijlage 3.

Bron: Governance model van Bossert, 2003

Delfland wil dat de partijen, waarmee wordt samengewerkt, de besturing en beheersing van de werkzaamheden zodanig hebben ingericht, dat:

1. op basis van met Delfland gemaakte afspraken, richting wordt gegeven aan het behalen van gewenste resultaten (Sturen);
2. er maatregelen en procedures bestaan en worden gehandhaafd, zodat de bestuurders de zekerheid krijgen dat de uitvoerende organisatie blijvend de goede richting uitgaat (Beheersen);
3. informatie wordt verschaft over de taakuitvoering (Verantwoorden);

4. het bestuur van Delfland in staat wordt gesteld om te toetsen of de gewenste resultaten worden behaald en ook of de taakuitoefening aan de specifiek gestelde eisen voldoet (Toezicht houden).

Taken en bevoegdheden

De VV heeft een kaderstellende en controlerende taak. Dat betreft dus ook de controle op D&H met betrekking tot de bedrijfsvoering en daarmee ten aanzien van verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden. Dit betekent dat de VV kaders vaststelt voor het deelnemen in of (mede) aangaan van samenwerkingsverbanden. De VV neemt het besluit c.q. geeft toestemming tot deelname of oprichting. D&H bewaakt als (mede-)eigenaar de besturingsfilosofie, de governance, de strategie, de taak en risico's van verbonden partijen en stuurt, waar nodig, zo mogelijk de verbonden partijen bij. D&H legt daarover verantwoording af aan de VV.

Vertegenwoordiging bestuur Delfland

Gemeenschappelijke regelingen

Voor wat betreft de GR'en kent Delfland op dit moment alleen zogenaamde collegeregelingen. Dit betekent dat een of meer leden van D&H worden aangewezen als vertegenwoordiger van D&H in het algemeen bestuur van een GR.

D&H dient voorafgaand aan iedere AB-vergadering van de GR de agenda van die vergadering door te nemen en een standpuntbepaling vast te stellen met betrekking tot de te behandelen agendapunten. Die standpunten worden aan de vertegenwoordiger(s) van D&H meegegeven.

Andere soorten verbonden partijen

De door D&H in te nemen standpunten op een AvA/ALV van verbonden partijen worden vastgesteld in de vergadering van D&H en meegegeven aan de vertegenwoordiger van D&H bij de betreffende verbonden partij.

Specifieke aandachtspunten bij de deelprocessen van de governance

Om optimaal grip te hebben op verbonden partijen, is een aantal aandachtspunten van belang bij de verschillende deelprocessen van governance bij die verbonden partijen.

In bijlage 4 is een (niet uitputtende) checklist opgenomen die als hulpmiddel kan dienen tijdens de overweging tot het deelnemen of (mede) oprichten van een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband, bij wijzigingen van de relatie of bij het stoppen (exit) van de relatie met een verbonden partij.

Bestuurlijke rollen bij verbonden partijen

D&H is zowel eigenaar als opdrachtgever. Hierdoor is het noodzakelijk, dat er minimaal twee overeenkomsten worden gesloten:

1. Eén ten behoeve van het deelnemen in de verbonden partij (als eigenaar).
2. De tweede ten behoeve van de door de verbonden partij te verrichten werkzaamheden (opdrachtgever).

Als eigenaar neemt D&H een besluit over de oprichting, de missie, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de partij waarmee wordt samengewerkt. Als wordt aangesloten bij een bestaand samenwerkingsverband, is dit uiteraard niet het geval.

Ook de aansturing van die partij is de taak van D&H. De relatie tussen eigenaar en opdrachtnemer is vastgelegd in de bepalingen van de gemeenschappelijke regeling of in statuten. De VV stelt de kaders vast waarbinnen D&H moet handelen.

Als opdrachtgever streeft D&H naar een zo goed mogelijk product tegen zo laag mogelijke kosten. Het dagelijks bestuur van de verbonden partij is de opdrachtnemer. Essentieel voor de aansturing is het vooraf maken en vastleggen van heldere (contract-) afspraken. Als dit niet vooraf wordt vastgelegd, is het lastiger om tussentijds bij te sturen. De informatie die moet worden aangeleverd en waarop wordt gestuurd, dient vooraf zo goed mogelijk vast te staan.

In D&H komen de rollen van eigenaar en opdrachtgever samen. Bij het instellen van een GR wordt de samenstelling van het bestuur van de GR geregeld. Wanneer een vertegenwoordiger van Delfland in het DB van de GR wordt gekozen, verdient het aanbeveling, dat D&H twee leden afvaardigt naar het bestuur van de GR. Terwijl de vertegenwoordiger in het DB vooral de belangen van de GR behartigt, kan de andere vertegenwoordiger in het AB van de GR de belangen van Delfland blijven behartigen.

Governance bij andere samenwerkingsverbanden.

De vorm en mate waarin D&H invloed kan uitoefenen op de samenwerking, zal moeten worden geregeld in de overeenkomst waarin die samenwerking wordt vastgelegd.

Zie verder bijlage 3.

Beleidskader 4

De rollen van eigenaar en die van opdrachtgever worden, waar mogelijk, bij twee verschillende leden van D&H belegd.

4 Informatievoorziening en verantwoording

4.1 Algemeen

Het deelnemen in een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband brengt voor Delfland financiële en bestuurlijke risico's mee. Daarom is het belangrijk dat de VV en D&H zicht houden op de te realiseren doelen c.q. de uit te voeren werkzaamheden binnen de gestelde kaders en kunnen voorkomen dat het samenwerkingsverband onverantwoorde risico's neemt. Door het stellen van kaders schept Delfland condities voor het uitvoeren van sturing en control op samenwerkingsverbanden. Adequate informatievoorziening over bijvoorbeeld voortgang, financiën en eventuele risico's is hierbij essentieel.

Om de kennis van en het gevoel voor 'verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden' op een bepaald gemeenschappelijk niveau te brengen, is dit onderwerp vanaf 2023 bij aanvang van elke bestuursperiode onderdeel van het inwerkprogramma van nieuwe VV-leden. Daarnaast presenteert elk samenwerkingsverband zich minimaal een keer per bestuursperiode aan de VV.

In de P&C-cyclus van Delfland staan vervolgens de jaarlijkse programmabegroting en jaarrekening van Delfland centraal. Hierin is dus ook de informatie over samenwerkingsverbanden opgenomen. Naast de informatie per beleidsprogramma is er sprake van algemene kaderstelling ten aanzien van verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden en een samenvattend overzicht van alle samenwerkingsverbanden van Delfland.

Uitgangspunt is dat de VV de informatie tijdig, juist en volledig ontvangt, zodat zij in de gelegenheid wordt gesteld haar rol als kadersteller, controleur en volksvertegenwoordiger in te vullen.

4.2 Informatievoorziening aan de VV

De VV volgt de ontwikkelingen van samenwerkingsverbanden primair op basis van de informatie die zij in het kader van de reguliere P&C-cyclus van D&H ontvangt. Daarbuiten informeert D&H de VV 'actief' over een verbonden partij als daartoe aanleiding is.

Voor de informatievoorziening onderscheiden we de volgende samenwerkingsverbanden:

1. De gemeenschappelijke regeling (GR).
2. De overige soorten verbonden partijen.
3. Andere samenwerkingsverbanden.

Ad 1. De informatievoorziening door de GR aan de deelnemers is in de Wgr geregeld. Uiteraard is het mogelijk daarover aanvullende afspraken te maken in de dienstverleningsovereenkomst. Voor de GR'en geldt overigens, dat met de per 1 juli 2022 gewijzigde Wgr de kaderstellende en controlerende rol van de VV wordt versterkt. De deelnemers hebben twee jaar de tijd om de regeling van de GR daarop aan te passen. Zie hiervoor verder hoofdstuk 5.

Ad 2. De informatievoorziening van NV's, BV's, CV's en verenigingen geschiedt in eerste instantie via de begroting en de jaarrekening. Uiteraard is het ook hiervoor mogelijk aanvullende afspraken te maken in de dienstverleningsovereenkomst.

Ad 3. Hier kan niet worden teruggevallen op de wet en zullen er maatwerkafspraken moeten worden gemaakt.

Om de prestaties en de eventuele risico's van verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden te kunnen beoordelen, is goede informatie nodig die aansluit bij de informatie van Delfland over de eigen taakuitvoering en de daaraan verbonden risico's.

In de begroting en het jaarverslag van Delfland is een paragraaf verbonden partijen opgenomen. Deze moet helder zijn ingericht en een adequate toelichting bevatten. Onderdeel van de informatie zijn per samenwerkingsverband tenminste het financiële en bestuurlijke belang, de bijdrage aan de beleidsdoelstelling en de wettelijke en reglementaire taken van Delfland. Een aanvulling hierop zou o.a. het gebruik van prestatie-indicatoren kunnen zijn.

Het voorgaande betekent, dat verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden informatie moeten opnemen in hun begrotings- en verantwoordingsdocumenten, die overeenkomt met de wijze waarop Delfland dat zou doen als Delfland de betreffende werkzaamheden zelf zou uitvoeren. Ook andere samenwerkingsverbanden moeten een eenduidig inzicht geven in de beleidsresultaten en de beleids- en financiële risico's.

Goede informatievoorziening en effectieve beïnvloedingsmogelijkheden zijn echter minder vanzelfsprekend dan bij uitvoering van werkzaamheden in eigen beheer. Daarnaast kunnen verbonden partijen een eigen visie hebben op de wijze waarop zij hun doelstellingen realiseren en andere prioriteiten stellen dan Delfland wenst.

Om een goede aansturing van een verbonden partij te kunnen waarborgen, is het daarom van belang, dat al bij het aangaan van de samenwerking er:

1. afspraken worden vastgelegd (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling);
2. afspraken worden gemaakt over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie met aandacht voor de meetbaarheid ervan, bijvoorbeeld door middel van prestatie-indicatoren (PI's).

Een aantal afspraken past beter in het document dat de samenwerking inricht en andere beter in de dienstverleningsovereenkomst.

4.2.1 Informatievoorziening door een GR

Voor de GR'en geldt dat de Wgr voorschriften geeft over documenten en termijnen.

Kadernota

De GR stuurt jaarlijks voor 15 april een kadernota (met de beleidsvoornemens) toe aan de VV. Hierdoor is deze informatie beschikbaar tijdens de behandeling van de begroting voor het volgend jaar. Zo wordt de VV in de gelegenheid gesteld haar rol als kadersteller in te vullen. In de kadernota staan de beleidsontwikkelingen die de GR ziet aankomen. Hierbij wordt een koppeling gemaakt met mogelijke financiële consequenties die worden vertaald naar de begroting van de GR en dus ook naar die van Delfland.

Een zienswijzeprocedure met betrekking tot de kadernota is niet in de Wgr opgenomen.

Overigens kan de VV naar aanleiding van de kadernota wel een brief sturen aan de GR met haar wensen en opmerkingen. Ook kan de VV aan D&H verzoeken om eventuele bevindingen naar aanleiding van de kadernota in te brengen bij het AB van de GR.

Ontwerpbegroting

De begroting van de GR is een uitwerking van de kadernota. Het dagelijks bestuur van de GR moet de ontwerpbegroting minimaal 12 weken voor de vaststelling daarvan door het AB van de GR toezenden aan de VV.

De VV heeft vervolgens de mogelijkheid om een zienswijze op de ontwerpbegroting naar voren te brengen bij het DB van de GR. D&H doet aan de VV een voorstel over het al of niet naar voren

brenge van een zienswijze op de begroting van de GR en daarmee op een document waarvoor D&H medeverantwoordelijkheid draagt. De zienswijze schetst op hoofdlijnen wat de gewenste veranderingen zijn in beleidsmatig en financieel opzicht.

Het geschetste proces komt eruit voort, dat bij Delfland D&H de besluiten van de VV voorbereidt. De termijnen uit de Wgr zijn belangrijk voor het plannen van de vergaderingen van D&H en de VV. Het algemeen bestuur van de GR stelt uiteindelijk de begroting van de GR vast, die uiterlijk 1 augustus naar de provincie moet worden verzonden.

Jaarrekening

De GR stuurt voor 15 april de voorlopige jaarrekening en het accountantsrapport ter kennisgeving toe aan de VV. Het algemeen bestuur van de GR stelt de jaarrekening vast. De jaarrekening moet voor 15 juli bij de provincie zijn ontvangen.

4.2.2 Informatievoorziening door andere soorten verbonden partijen

Idealiter vallen de termijnen, waarop andere verbonden partijen, als NV's (Nederlandse Waterschapsbank, BV's (Aquaminerals) en verenigingen (Unie van Waterschappen), relevante informatie leveren, samen met de P&C-cyclus van Delfland.

4.2.3 Informatievoorziening door andere samenwerkingsverbanden.

Voor andere samenwerkingsverbanden dan verbonden partijen zullen maatwerkafspraken moeten worden gemaakt. Hierbij kunnen de bepalingen in de Wgr en voorbeelden uit de praktijk dienen als leidraad.

Zo ontvangt Delfland voor de PPS met Delfluent BV, zoals contractueel afgesproken, maandelijks een rapportage over de voortgang en de geleverde prestaties. Elke 3 maanden worden voortgang en geleverde prestaties formeel besproken met vertegenwoordigers van Delfluent BV.

Ook hiervoor geldt, dat de termijnen waarop deze samenwerkingsverbanden relevante informatie leveren (zo veel mogelijk) samenvallen met de P&C-cyclus van Delfland.

5 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Zoals al in de inleiding is beschreven, werken waterschappen in toenemende mate en om verschillende redenen, met elkaar maar ook met andere overheden, samen. Terwijl D&H is belast met de sturing op de uitvoerende werkzaamheden, is de VV belast met volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taken. De VV houdt toezicht op het werk van D&H. Als D&H deelneemt aan een GR, behoudt de VV deze taken, immers het is nog altijd D&H dat verantwoordelijk is voor de uitvoering, ook al geschiedt die 'buiten de deur'.

Een GR heeft geen door de ingelanden gekozen algemeen bestuur. Wel is er behoefte aan democratische controle. Om toch aan haar kaderstellende en controlerende rol invulling te kunnen geven, beschikt de VV op grond van de Wgr over een aantal instrumenten.

Informatievoorziening

De Wgr voorziet erin, dat de VV structureel van relevante informatie wordt voorzien.

Zo moeten het voorlopige jaarverslag en de ontwerpbegroting van de GR aan de VV worden toegezonden en moet het dagelijks bestuur van de GR jaarlijks een kadernota, waarin beleidsmatige en financiële kaders voor het jaar erna worden geschetst, aan de VV toezenden.

De VV kan op grond van de Wgr direct aan de GR, bijvoorbeeld door het naar voren brengen van zienswijzen op de ontwerpbegroting, haar wensen kenbaar maken. De VV krijgt hiermee bij een GR meer mogelijkheden om te acteren dan alleen via de gebruikelijk route, te weten door D&H te vragen actie te ondernemen richting de GR.

Vertegenwoordiging en verantwoordingsplichten

Het lid van D&H dat zitting heeft in het algemeen bestuur van de GR, zit daar in beginsel als vertegenwoordiger van D&H. Dit betekent, dat vergaderingen van het algemeen bestuur van de GR in een vergadering van D&H worden voorbereid om de standpunten met betrekking tot de agendapunten te bepalen, zodat de vertegenwoordiger die in het bestuur van de GR kan uitdragen. D&H kan zijn vertegenwoordiger(s) vragen verantwoording af te leggen over het door het AB van de GR gevoerde bestuur. De VV kan op haar beurt D&H ter verantwoording roepen over het ten aanzien van de GR gevoerde beleid.

Sturingsmogelijkheden die de Wgr al bood

Wanneer gebruikmaking van het informatierecht en de verantwoordingsplicht ertoe leidt, dat bijsturing van het in de GR gevoerde bestuur nodig wordt geacht, dan beschikt de VV over een aantal middelen om dat te doen. Hiervoor kunnen twee wegen worden bewandeld, namelijk de reguliere weg via overleg met D&H en direct, door te reageren richting de GR.

1. De reguliere weg via D&H:
 - a. Het gesprek aangaan met D&H over de gewenste bijsturing.
 - b. Het indienen van moties om bij D&H politieke druk te leggen om bij te sturen in de GR.
 - c. Het vaststellen van verordeningen waarmee beleidsmatige en inhoudelijke keuzes worden vastgelegd die bindend zijn voor D&H en daarmee doorwerken richting de GR.
2. Direct, door te reageren richting de GR:
 - d. Het schriftelijk aangeven van opvattingen van de VV aan de GR.
 - e. Het bij de GR naar voren brengen van een zienswijze op de ontwerpbegroting.

Een veel gehoord signaal met betrekking tot de GR'en is, dat de algemeen besturen van waterschappen vinden, dat zij hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taken niet adequaat kunnen vervullen. Hierom zijn per 1 juli 2022 wijzigingen doorgevoerd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Financiering van een gemeenschappelijke regeling: verplichte uitgave vs budgetrecht van de VV

Een punt van aandacht is de financiering van een gemeenschappelijke regeling in relatie tot het budgetrecht van de VV. Met het instellen van de vier GR'en bij Delfland heeft de VV ook een financiële verantwoordelijkheid op zich genomen, namelijk de GR van voldoende middelen te voorzien. De begroting van de GR wordt vastgesteld door het algemeen bestuur van die GR en de VV kan daarover 'slechts' een zienswijze naar voren brengen; de VV kan de begroting van de GR niet wijzigen.

Zo is bijvoorbeeld in de toelichting bij de regeling van de GR RBG te lezen:

Het algemeen bestuur stelt tevens de begroting (alsmede wijzigingen), de jaarrekening en de bijdragen van de deelnemers vast.

De deelnemers van het samenwerkingsverband dienen jaarlijks bij te dragen in de kosten van de bedrijfsvoering van het samenwerkingsverband. De bijdragen en de berekeningswijze daarvan worden vastgesteld door het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband. Dit vindt plaats bij de vaststelling van de begroting en de jaarrekening.

Dat de bijdrage geldt als 'verplichte uitgave' is niet met zoveel woorden opgenomen in de Wgr, maar volgt er wel uit, zoals ook blijkt uit de Memorie van Toelichting bij de wijziging. Op blz. 8 daarvan staat: De gemeentelijke bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling is een verplichte uitgave. Hetzelfde geldt voor een waterschap.

In de Memorie van Toelichting bij de wijziging van de Wgr in 2013 staat het uitgebreider: Daarnaast is het beeld, zo blijkt uit onderzoek, dat de sturing van de raden van deelnemende gemeenten op de begroting van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan kan worden verbeterd. Omdat de uitgaven van het openbaar lichaam en van het gemeenschappelijk orgaan verplichte uitgaven zijn, is het na vaststelling van de begroting voor de deelnemers niet meer mogelijk het budget en daarmee de gemeentelijke bijdrage aan het samenwerkingsverband te beïnvloeden.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) per 1 juli 2022

Deze wetswijziging van 1 juli 2022 heeft als doel de kaderstellende en controlerende rol van onder meer de algemeen besturen van waterschappen, met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen, te versterken en daarmee de democratische legitimiteit te versterken. De legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen is gebaseerd op het beginsel van 'verlengd lokaal bestuur'. Dit betekent, dat het bestuur van het samenwerkingsverband geen eigen democratische legitimiteit heeft (immers het algemeen bestuur wordt niet gekozen), maar dat de politieke controle op het bestuur gevoerd door de GR, uiteindelijk berust bij de algemeen besturen van de deelnemende organisaties. Daarmee is de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen direct gekoppeld aan de mogelijkheden die de (algemeen) besturen van de deelnemende organisaties hebben tot het uitoefenen van controle en het stellen van kaders bij de GR waaraan Delfland deelneemt.

De aanpassingen in de Wgr zijn:

1. Zienswijze op de ontwerpregeling

In de nieuwe wet krijgt de VV de mogelijkheid om bij het treffen of wijzigen van een gemeenschappelijke regeling een zienswijze naar voren te brengen op het ontwerp daarvan. D&H zendt het ontwerp van de regeling naar de VV. Tot 8 weken na ontvangst kan de VV een zienswijze naar voren brengen. Heeft de VV daaraan geen behoefte, dan laat zij dat zo snel mogelijk weten aan D&H. Dit is geregeld in artikel 1, lid 3 Wgr.

De vereiste toestemming van de VV aan D&H, om een gemeenschappelijke regeling te treffen of een regeling te wijzigen, blijft ongewijzigd bestaan (artikel 1.4 Wgr).

2. Bepalingen over wijziging, opheffing, toetreding, uittreding

Niet alleen gemeenschappelijke regelingen voor onbepaalde tijd, ook die voor bepaalde tijd moeten straks regels bevatten over wijziging, opheffing, toetreding en uittreding (artikel 9 Wgr).

Niet alleen de gevolgen van uittreding moeten worden vastgelegd, ook de voorwaarden waaronder een deelnemer kan uittreden, moeten in de regeling zelf worden opgenomen.

De bepalingen over uittreding omvatten in elk geval bepalingen over de gevolgen voor het vermogen van de GR voor de deelnemende organisaties.

3. Zienswijze op voorgenomen besluiten

Uit de tekst van een regeling moet straks blijken over welke voorgenomen besluiten de VV een zienswijze naar voren kan brengen (artikel 10.5 Wgr). Overigens, er mag ook worden bepaald dat dergelijke besluiten er niet zijn.

Als een zienswijze naar voren is gebracht, stelt het DB van de GR de VV van Delfland en het AB van de GR voorafgaand aan de besluitvorming, schriftelijk en gemotiveerd in kennis van het oordeel over de zienswijze en de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

4. Betrekken van burgers

De wijziging van de Wgr introduceert de mogelijkheid burgers (ingezetenen van de deelnemende organisaties en andere belanghebbenden) te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van de GR (artikel 10.7 Wgr). In een regeling moet worden opgenomen of burgers betrokken worden en zo ja, op welke wijze en bij welke beslissingen. Dat laatste zal afhangen van de mate waarin het door de gemeenschappelijke regeling gevoerde beleid de belangen van ingezetenen en andere belanghebbenden raakt.

5. Evaluatie

Iedere regeling moet een bepaling bevatten over de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Wordt wel geëvalueerd dan zullen de bepalingen gaan over wat wordt geëvalueerd, hoe vaak en op welke wijze. De bepaling kan evenwel inhouden dat niet wordt geëvalueerd (nieuw artikel 11a Wgr).

6. Actieve informatieplicht

Er komt een algemene informatieverplichting voor het bestuur van de GR: het moet de algemeen besturen van de deelnemende organisaties ongevraagd alle inlichtingen verstrekken die zij nodig heeft voor de uitoefening van haar taken (artikel 17 Wgr). De informatieplicht is dus niet beperkt tot te nemen of genomen besluiten. In de regeling moet worden vastgelegd welke informatie wordt verstrekt en zo nodig ook op welke wijze de inlichtingen worden verstrekt.

7. Gemeenschappelijke adviescommissie

De algemeen besturen van de deelnemende organisaties gezamenlijk kunnen het AB van de GR voorstellen een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen (artikel 24a Wgr). Het AB van de GR moet dan aan het verzoek voldoen en regelt de bevoegdheden, taken en werkwijze. De

adviescommissie bestaat uit leden van de algemeen besturen van de deelnemende organisaties en behartigt de belangen van die deelnemende organisaties. Niet ieder algemeen bestuur hoeft een lid af te vaardigen.

De gemeenschappelijke adviescommissie:

- a. Adviseert het AB van de GR.
- b. Bereidt besluitvorming door de algemeen besturen van de deelnemende organisaties met betrekking tot de regeling voor.
- c. Adviseert de algemeen besturen van de deelnemende organisaties.

De bedoeling hiervan is, dat het voor de algemeen besturen van de deelnemende organisaties eenvoudiger wordt om het functioneren van een GR tijdig bij te sturen.

8. Veranderingen in de termijnen en data van de P&C-cyclus

Enkele termijnen waarvoor stukken moeten worden toegezonden, wijzigen in die zin dat meer ruimte voor controle ontstaat.

Dit betreft het toezenden aan de VV van de:

- a. Ontwerpbegroting, 12 weken in plaats van 8 weken voordat deze aan het AB van de GR ter vaststelling wordt aangeboden (Wgr artikel 35).
- b. Algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening voor 30 april, was 15 april (Wgr artikel 34b).

De wetswijziging vereist aanpassing van de regelingen. Hiervoor bestaat een overgangstermijn tot 1 juli 2024 voor de onderwerpen genoemd onder 2, 3, 4, 5 en 6. Van de wijzigingen genoemd onder 1, 7 en 8 kan direct gebruik worden gemaakt. Als in de bestaande regelingen de oude wettelijke termijnen zijn opgenomen, moeten deze eveneens worden aangepast.

Wijzigingen die in de toekomst mogelijk relevant worden, zijn:

1. Recht van enquête.
2. Onderzoeksmogelijkheden lokale rekenkamers.

6 Evaluatie

Meestal gaat D&H een samenwerking aan voor onbepaalde tijd. Dat betekent echter niet, dat Delfland deze relatie altijd maar stilzwijgend moet voortzetten. Een samenwerkingsverband vergt ook een kritische blik op deze relatie, onder meer door een regelmatige evaluatie en toetsing aan vooraf vastgestelde criteria ter bepaling van de meerwaarde van de samenwerking.

Periodiek

Periodiek zal het beleid rond verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden moeten worden heroverwogen.

Per bestuursperiode zullen alle samenwerkingsverbanden worden geëvalueerd en herijkt.

Aspecten die hierbij aan de orde komen, zijn:

1. Levert de samenwerking nog steeds een meerwaarde/voordeel op bij het bereiken van de doelstellingen van Delfland of de bedrijfsvoering?
2. Toetsing aan de vastgestelde criteria, lees: de redenen/verwachte voordelen waarom de samenwerking werd aangegaan (zie hiervoor hoofdstuk 1, paragraaf 2).

Incidenteel

Bepaalde veranderingen zullen per definitie een heroverweging van de aangegane relaties inhouden. De volgende veranderingen kunnen aanleiding zijn tot een actieve heroverweging.

1. Een wijziging van werkzaamheden van Delfland waardoor de verbonden partij niet langer bijdraagt aan het realiseren daarvan:
 - a. Een wijziging van de doelstellingen van een verbonden partij.
 - b. Een wijziging in het voortbestaan van de verbonden partij als gevolg van een fusie of integratie.
2. Een wijziging in de verbonden partij als gevolg van het stoppen van de samenwerking door één van de deelnemende partijen.
3. Naast dat D&H zelf kan besluiten de samenwerking te beëindigen, kan dit ook gebeuren op instigatie van de VV.

Zie verder bijlage 4 voor de aandachtspunten bij een eventuele exit.

'EEN RELATIE IN EEN VERBONDEN PARTIJ VERGT EEN KRITISCHE BLIK OP DEZE RELATIE'

7 Overzicht samenwerkingsverbanden

Delfland kent medio 2022 de volgende verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden. Een actueel overzicht is te vinden in de meest recente begroting en het jaarverslag.

Naam	Juridische vorm	Eigenaarschap en vertegenwoordiging
Verbonden partijen		
De Regionale Belasting Groep	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.	D&H is deelnemer. Namens D&H hebben twee leden zitting in het algemeen bestuur, één daarvan heeft zitting in het DB van de GR.
Aquon	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.	D&H is deelnemer. Namens D&H heeft één lid zitting in het algemeen bestuur. De dijkgraaf is onafhankelijk voorzitter.
Het Waterschapshuis	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.	D&H is deelnemer. Namens D&H is de dijkgraaf vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de GR en tevens voorzitter AB/DB.
Slibverwerking	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.	D&H is deelnemer. Namens D&H heeft één lid zitting in het AB/DB van de GR.
Unie van Waterschappen	Vereniging	Delfland is lid. In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting.
Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen	Vereniging	Delfland is lid. De dijkgraaf is lid van het bestuur van de vereniging en de portefeuillehouder Waterkwantiteit is voorzitter van de portefeuille Water en RO.
Nederlandse Waterschapsbank	NV	Delfland is aandeelhouder. Deelname aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel A geeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.
Ontwikkelingsmaatschappij 'Het nieuwe Westland'	CV	Delfland is een stille vennoot/geldschieter. Een D&H-lid is lid van de raad van vennoten.
Aquaminerals	BV	Delfland is aandeelhouder. Een directielid neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Naam	Juridische vorm	Eigenaarschap en vertegenwoordiging
Andere samenwerkingsverbanden		
HVC	NV	De GR Slibverwerking is aandeelhouder. Via de GR oefent Delfland invloed uit op het beleid van HVC.
STOWA	Stichting	Alleen als een bestuurder van Delfland zitting heeft in het stichtingsbestuur kan Delfland invloed uitoefenen. Er is immers geen ledenvergadering o.i.d..
Financiële eenheid (FE) HHSK, HHR, HHD	Overeenkomst kosten voor Gemene Rekening	D&H samenwerkingsovereenkomst. Bestuurlijk overleg met de partners.
Muskusrattenbeheer	Overeenkomst kosten voor Gemene Rekening	D&H samenwerkingsovereenkomst. Bestuurlijk overleg met per waterschap één lid van D&H.
Delfluent	BV	PPS. Opdrachtgever - opdrachtnemer relatie.
NAD (Netwerk waterketen Delfland)	Geen	Delfland is deelnemer in het overlegorgaan NAD.

Bijlagen:

Bijlage 1. Afwegingskader en toelichting, stroomschema

Als aanvulling op hoofdstuk 1 wordt in deze bijlage het meer uitgebreide afwegingskader weergegeven. Dit afwegingskader kan helpen bij het uitvoeren van de toetsing, zowel bij het aangaan van een samenwerking, de evaluatie als een eventuele exit. Zie bijlage 2 voor het wettelijk kader.

De eerste vraag die moet worden beantwoord is of we gaan samenwerken.

1. Gaan we samenwerken?

De volgende elementen kunnen worden meegenomen in de overwegingen.

a. Doel/probleem

Wat is de aanleiding en wat is het doel? Voor welk probleem wordt een oplossing gezocht?

Wat is de boogde meerwaarde?

Het kan voorkomen, dat in de toekomst een samenwerking wettelijk wordt opgelegd. In andere gevallen moet bij de beantwoording van deze vragen rekening worden gehouden met voor- en nadelen van een samenwerking. Redenen om samen te werken zijn bijvoorbeeld:

1. Vergroten van ambitieniveau, bundelen van krachten:
 - a. Doelstellingen die je als hoogheemraadschap beter met andere waterschappen/partijen kunt realiseren.
 - b. Vergroten kwaliteit van en variëteit aan dienstverlening.
 - c. Meerwaarde van strategische aard en ideologische motieven.
 - d. Kennisvoordeel behalen doordat gebruik wordt gemaakt van kennis die Delfland niet in huis heeft, maar de toekomstige partner(s) wel.
2. Efficiënter werken:
 - a. Voorkomen van dubbel werk.
 - b. Realiseren van bedrijfseconomische schaalvoordelen.
 - c. Spreiden of delen van risico's.
3. Organisatorische voordelen:
 - a. Professionalisering van organisatie en bestuur.
 - b. Beperken van kwetsbaarheid van de organisatie bij wegvallen van personen voor cruciale functies.
 - c. Beter bereikbaar zijn van personele, financiële en materiele middelen.

b. Onderdeel van een taak of waterschapsspecifieke bedrijfsvoering

Uitgangspunt is dat Delfland in principe alleen een samenwerking aangaat als daarmee een onderdeel van een wettelijke of reglementaire taak, de bedrijfsvoering of een andere bepaalde doelstelling van Delfland wordt gediend. Als handreiking kunnen onderstaande criteria worden gehanteerd.

Het gaat om een onderdeel van een wettelijke of reglementaire taak/bedrijfsvoering/doelstelling op het moment dat de activiteit:

1. past binnen het beleid, het takenpakket en/of gestelde doelen, zoals onder meer vastgesteld in een programmabegroting, het Waterbeheerplan (WBP) of het coalitieakkoord;
2. zonder bijdrage van Delfland niet of onvoldoende van de grond komt;
3. van strategisch en/of innovatief belang is, waarbij Delfland de beschikbaarheid, de betaalbaarheid, klanttevredenheid en/of duurzaamheid voor de inwoners en bedrijven wil garanderen;
4. een maatschappelijk belang heeft en ook een onderdeel van de taak/bedrijfsvoering wordt, namelijk als de markt faalt (bijvoorbeeld door een monopoliepositie van de aanbieder) en de marktpartijen dit niet zelf corrigeren, of daar waar de markt resulteert in uitkomsten die niet gewenst zijn.

c. Mogelijkheden voor uitvoering door derden

Wanneer het bestuur van Delfland van oordeel is dat er geen sprake is van een onderdeel van een wettelijke of reglementaire taak, de bedrijfsvoering of een bepaalde doelstelling, zal Delfland niets doen en het aan de markt of andere overheden overlaten.

d. Eigendoms- en exploitatiekosten en aanvullende overwegingen

Het afwegingskader stelt ook, dat de eigendomskosten de vorm van de samenwerking bepalen. Het antwoord op de vraag bij welke uitvoeringsvorm de eigendomskosten het laagst zijn, moet daarbij worden betrokken. De volgende vragen kunnen relevant zijn:

1. Wat zijn de productkosten?
Wat vraagt de markt en wat kost het als we het zelf doen?
2. Wat zijn de transactiekosten?
3. Wat zijn de kosten om het opdrachtgeverschap structureel vorm en inhoud te geven? Deze worden voor een groot deel bepaald door de aard van de taak en de mate waarin de resultaten van een activiteit meetbaar zijn. Bij hoge(re) kosten doen we het eerder zelf, dan kunnen we beter grip houden op de uitvoering van de taak.
4. Wat zijn de noodzakelijke specifieke investeringen?
Dit zijn de investeringen die hun waarde verliezen als de uitvoerende partij niet langer de uitvoering doet.
5. Uitgangspunt voor het aangaan van een samenwerkingsverband is, dat dit een expliciete meerwaarde moet hebben. Uitvoering van onderdelen van een taak of bedrijfsvoering door een andere partij moet het gevolg zijn van:
 - financiële overwegingen;
 - risicospreiding;
 - een toename van de kwaliteit van de dienstverlening;
 - borging van de continuïteit van de uitvoering.

Het moet een bewuste keuze zijn om zelf invloed te houden op de verbonden partij in plaats van volledig uitbesteden.

6. Naast de eigendomskosten kunnen er aanvullende overwegingen zijn, bijvoorbeeld:
 - Gewenste flexibiliteit vanwege onzekere toekomstige ontwikkelingen.
 - Beïnvloedingsmogelijkheden en mogelijkheden controle.
 - Hoogte van de transitiekosten (veranderkosten).
 - Kosten van eventuele toekomstige beëindiging van de samenwerking.
 - Effecten van gedwongen winkelnering.
 - Bestuurlijke risico's verbonden aan deelname, denk aan minder invloed op de feitelijke uitvoering.
 - Overwegingen van personele aard.

- Vertrouwen in de samenwerkingspartner.
- Mogelijke belangenconflicten.
- Innovatie.
- Strategisch belang.

Nadat de vraag óf we gaan samenwerken is beantwoord, moet worden nagedacht over de vorm waarin zal worden samengewerkt.

e. Is actieve betrokkenheid noodzakelijk?

Er kan sprake zijn van een grote diversiteit aan bestuurlijke, maatschappelijke, financieel gemotiveerde afwegingen, maar ook effectiviteits- en efficiencyoverwegingen geven richting. De afweging van de voor- en nadelen van een gemaakte keuze kan veranderen na verloop van tijd of door gewijzigde omstandigheden. Op het moment dat de keuze bij de uitvoering van een taak leidt tot een rol op afstand, komt regelmatig de vraag aan de orde of we gaan inkopen of subsidiëren. Hier is geen standaardregel voor maar het schema kan helpen bij de keuze.

2. In welke vorm gaan we samenwerken?

Hierbij gaat het om de gewenste mate van zeggenschap, de eventuele overdracht van (bestuurlijke) bevoegdheden en het kunnen uitoefenen van rechtshandelingen.

Mate van zeggenschap

Het op afstand laten uitvoeren van werkzaamheden betekent per definitie, dat minder invloed kan worden uitgeoefend. Daar waar met één partij wordt samengewerkt, kan de meeste invloed worden uitgeoefend. Als aandeelhouder is de invloed beperkt, evenals bij een GR waaraan meerdere partijen deelnemen.

Er is geen uniforme regel voor hoe de zeggenschap, de gewenste mate van invloed, in samenwerkingsverbanden moet worden geregeld. Daarom geldt, dat al aan de voorkant, bij het aangaan van een samenwerking, ook in de dienstverleningsovereenkomst, goed moet worden geregeld wat Delfland wil.

a. Rechtspersoonlijkheid wenselijk of noodzakelijk?

Zowel het publiekrecht als het privaatrecht biedt mogelijkheden voor het oprichten van een samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid. Rechtspersoonlijkheid kan wenselijk of noodzakelijk zijn voor:

- Het zelfstandig kunnen uitoefenen van rechtshandelingen.
- Het kunnen aantrekken/inhuren van eigen personeel.
- De uitoefening van bevoegdheden tot het aangaan van rechtshandelingen.
- Het hebben van eigen vermogen en zelfstandig vermogen kunnen beheren en/of zelfstandig kunnen deelnemen aan het geldverkeer.
- Het kunnen werven en bedienen van andere klanten/partijen.
- Het ontwikkelen van een eigen identiteit en externe profilering.
- Het kunnen hebben van eigendommen op naam.

Een voorbeeld van een lichaam zonder rechtspersoonlijkheid op basis van de Wgr is een gemeenschappelijk orgaan. Voorbeelden van lichamen met rechtspersoonlijkheid op basis van de Wgr zijn een openbaar lichaam (bijvoorbeeld de RBG of Aquon) en een bedrijfsvoeringsorganisatie. Private vormen met rechtspersoonlijkheid zijn bijvoorbeeld

verenigingen en besloten of naamloze vennootschappen. Een stichting valt onder andere samenwerkingsverbanden en is een rechtspersoon.

b. Publiekrechtelijk of privaatrechtelijk?

Een afweging die moet worden gemaakt, is de vorm van de verbonden partij: publiekrechtelijk of privaatrechtelijk. Bij de afweging moet Delfland zich bewust zijn van de risico's en de voor- en nadelen van de verschillende keuzes. Als het de bedoeling is, dat er een bestuurlijke bevoegdheid wordt overgedragen, dan is een GR de enige mogelijkheid.

Over het algemeen wordt gesteld, dat wanneer werkzaamheden op afstand worden gezet, en er meer beleidsmatige en bestuurlijke invloed gewenst is, een keuze voor een publiekrechtelijke organisatie meer voor de hand ligt.

In de afweging moet worden meegenomen hoe de belangen van Delfland het best gediend blijven. Met name bij privaatrechtelijke samenwerking kan dit essentieel zijn.

Publiekrechtelijk

Een voordeel van publiekrechtelijke verbonden partijen, zoals de gemeenschappelijke regeling, is dat er meer aandacht is voor controle en verantwoording, omdat dit bij wet is geregeld. Dit vergroot de transparantie.

Er zijn ook nadelen:

- a. Verlies van invloed van het eigen bestuur nu de GR een democratisch bestuurd lichaam is waarin de meerderheid beslist.
- b. Een risico van gebrek aan slagvaardigheid, bijvoorbeeld bij een groot aantal deelnemers.
- c. De bijdrage aan een GR geldt als 'verplichte uitgave' voor Delfland en vormt daarmee een inbreuk op het budgetrecht van de VV.
- d. Een hoog financieel risico voor de deelnemende partijen aangezien zij financieel aansprakelijk zijn voor de GR omdat:
 1. de deelnemende partijen de GR van de nodige middelen moeten voorzien en;
 2. de GR wettelijk geen privaatrechtelijke beperkingen zijn opgelegd waardoor de GR bijvoorbeeld onbeperkt leningen kan aangaan.

Privaatrechtelijk

De mogelijkheid om met commerciële partijen samen te werken, wordt vaak gezien als voordeel van privaatrechtelijke verbonden partijen. Hierdoor wordt namelijk specifieke kennis en ervaring aan de organisatie toegevoegd. Andere voordelen zijn de slagvaardigheid en de beperkte aansprakelijkheid. Nadelen zijn het gebrek aan democratische controle en verantwoording, en het gebrek aan bestuurlijke invloed, met name in de rol van aandeelhouder.

Voor vennootschappen (NV, BV) is in de wet geregeld dat de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) de jaarrekening vaststelt en dat zij het recht heeft om de Raad van Commissarissen (RvC) te benoemen en te ontslaan. Maar zelfs als het hoogheemraadschap 100% van de aandelen van een vennootschap bezit, dan nog heeft het bestuur van de vennootschap vergaande bevoegdheden, een eigen rol en een eigen verantwoordelijkheid, hetgeen betekent, dat de samenstelling goed moet worden georganiseerd.

Een voordeel van een vennootschap als verbonden partij is, dat het hoogheemraadschap doorgaans meedeelt in de winst en dividend ontvangt.

Het nadeel is, dat Delfland het geïnvesteerde vermogen kan verliezen.

Een andere mogelijkheid is de coöperatieve vereniging, ook wel coöperatie genoemd. Dit is een speciale vorm van de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid. In tegenstelling tot de gewone vereniging mag het doel van de coöperatieve vereniging gericht zijn op geldelijk voordeel voor de

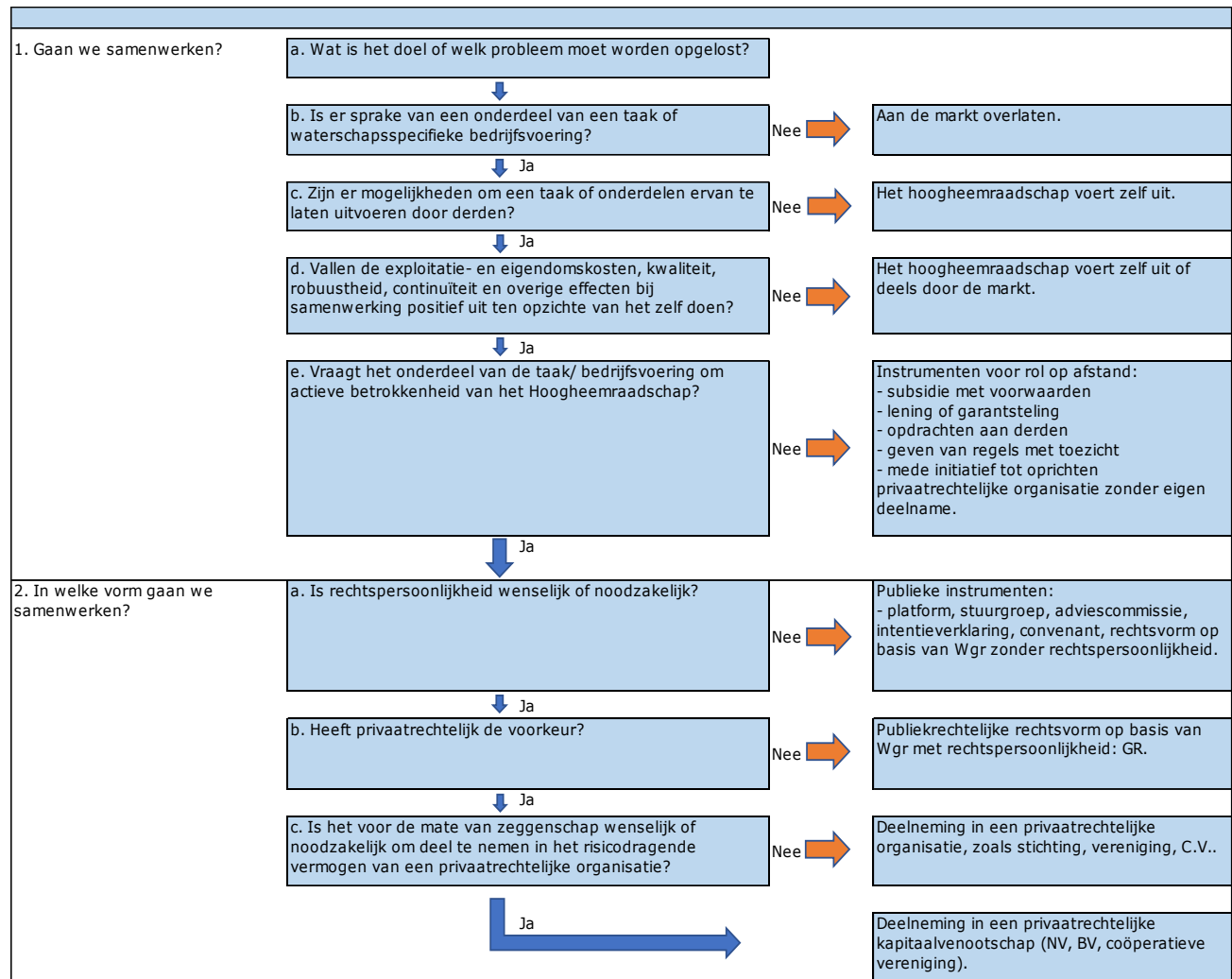
leden zelf. Zij kan overeenkomsten aangaan met en voor haar leden en behartigt bepaalde zakelijke belangen van haar leden die kunnen variëren van gezamenlijk inkoop tot en met verkoop van diensten of producten. De winst mag worden uitgekeerd aan de leden.

Een commanditaire vennootschap (CV) is een bijzondere vorm van de vennootschap onder firma (VOF). De CV is een samenwerkingsverband tussen twee of meer personen. In de CV zijn er twee soorten vennoten: de beherende vennoot en de stille vennoot. De beherende vennoot heeft de dagelijkse leiding over de vennootschap, terwijl de stille vennoot alleen financieel betrokken is. De stille, ook wel commanditaire, vennoot brengt alleen geld in en bemoeit zich niet met de verdere gang van zaken. De CV is geen rechtspersoon. Dit betekent, dat elke beherende vennoot met zijn persoonlijke vermogen aansprakelijk is voor alle schulden van de CV. Ook hier lopen de stille vennoten het risico hun ingebrachte kapitaal te verliezen. Voor de schulden van de CV zijn de stille vennoten alleen aansprakelijk voor alle schulden als zij zich toch bemoeien met de gang van zaken in de onderneming of als hun naam gebruikt wordt in de CV.

c. Mate van zeggenschap (privaatrechtelijk)

Bij deze stap gaat het om de vraag of het voor de mate van zeggenschap wenselijk of noodzakelijk is deel te nemen in het 'risicodragend kapitaal' van een privaatrechtelijke onderneming. Het gaat hierbij om de vraag of aan het kapitaal gekoppelde zeggenschap, dat wil zeggen via een (actief) aandeelhouderschap en de daaraan gekoppelde bevoegdheden wel of niet wenselijk of noodzakelijk is. Belangrijk is om goed af te wegen of het risico van het nemen van een belang in een private organisatie op de juiste wijze recht doet aan de belangen van Delfland en de doelen die Delfland wil bereiken.

Stroomschema afwegingskader

Bijlage 2. Wettelijk kader

Waterschapsbesluit

In artikel 4.11 en 4.30 van het Waterschapsbesluit is bepaald, dat de begroting en het jaarverslag een paragraaf verbonden partijen kent. In artikel 4.20 is bepaald, dat deze paragraaf ten minste bevat:

1. De visie op de verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting.
2. De beleidsvoornemens met betrekking tot verbonden partijen.

Als er voor verbonden partijen een actuele Nota bestaat, dan kan worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken. De paragraaf vervult dan een rol in het proces van beleidsvoorbereiding tot en met beleidsverantwoording (artikel 4.11 waterschapsbesluit).

Wet Financiering decentrale overheden (FIDO)

Artikel 2, lid 1 geeft aan dat openbare lichamen leningen aangaan, middelen uitzetten of garanties verlenen¹, uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de wettelijk en reglementaire taken, bij Delfland dus de zorg voor het watersysteem en de afvalwaterzuivering.

Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen

Artikel 7 schrijft voor dat in de lijst van verbonden partijen ten minste de volgende informatie wordt verstrekt over de verbonden partijen:

Bij de begroting:

1. De naam, de vestigingsplaats en de rechtsvorm.
2. Het openbaar belang dat door deelname in de verbonden partijen behartigd wordt.
3. Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin van het begrotingsjaar.

Bij de jaarverslaggeving:

1. De veranderingen die zich voorgedaan hebben gedurende het begrotingsjaar in het belang dat Delfland in de verbonden partij heeft.
2. Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het eind van het begrotingsjaar.

Delfland heeft in zijn begroting en jaarrekening het element beleidsdoelrealisatie toegevoegd en zal streven naar verdere verbetering van de informatievoorziening, bijvoorbeeld door het toevoegen van relevante prestatie-indicatoren.

In de toelichting op artikel 7 wordt aangegeven dat het actueel houden van de lijst van groot belang is. In de paragraaf verbonden partijen wordt aan de informatiebehoefte van het algemeen bestuur tegemoetgekomen.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Een belangrijk kader voor samenwerking vormt de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Een gemeenschappelijke regeling is een publiekrechtelijke overeenkomst tussen bestuursorganen (let op: niet tussen rechtspersonen). Een gemeenschappelijke regeling is te vergelijken met de

¹ In het Treasury-statuuut van Delfland wordt gesteld dat dit ook geldt voor het verstrekken van geldleningen.

statuten bij een privaatrechtelijke rechtspersoon. Het is de enige vorm van samenwerking waarbij publiekrechtelijke bevoegdheden kunnen worden overgedragen. Dat betekent dat bestuurssamenstelling en verantwoordingsrelaties moeten worden geregeld.

Artikel 50 van de Wgr bepaalt het volgende:

1. De algemeen besturen, de dagelijkse besturen en de voorzitters van twee of meer waterschappen kunnen afzonderlijk of tezamen, ieder voor zover zij voor het eigen waterschap bevoegd zijn, een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die waterschappen.
2. De dagelijkse besturen en de voorzitters van waterschappen gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de algemeen besturen van de waterschappen. De toestemming kan slechts worden onthouden als het treffen van een regeling in strijd is met het recht of het algemeen belang.
3. Onder het treffen van een regeling wordt in dit artikel mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

NB: Artikel 50 is eveneens van toepassing bij samenwerking tussen Delfland, de gemeente en de provincie.

Verordening Hoogheemraadschap van Delfland over de beleids- en verantwoordingsfunctie

Deze verordening geeft uitgangspunten voor de informatieverstrekking aan het algemeen bestuur. In de begroting en het jaarverslag wordt in de paragraaf verbonden partijen in elk geval ingegaan op alle verbonden partijen, het beëindigen van relaties met bestaande verbonden partijen, wijzigingen bij of ten aanzien van bestaande partijen en eventuele ontwikkelingen bij bestaande verbonden partijen.

Burgerlijk wetboek

In het Burgerlijk wetboek (Boek 2, rechtspersonen) zijn bepalingen opgenomen over de verschillende rechtspersonen waarin ook een waterschap kan deelnemen. Het gaat om Naamloze of Besloten Vennootschappen, verenigingen en stichtingen).

Bijlage 3. Toelichting op deelprocessen governance, checklist

Onderstaand een uitwerking op de vier deelprocessen van de governance: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht.

Sturen

Bij de aansturing van een verbonden partij heeft D&H zowel een eigenaarsrol als een opdrachtgeversrol.

In de eigenaarsrol beslist D&H over de oprichting, de strategie, continuïteit, de missie, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verbonden partij (beheersmatige aansturing).

In de rol van opdrachtgever streeft D&H naar een zo goed mogelijk product tegen een zo laag mogelijke prijs.

De redenen en argumenten om te participeren in een samenwerkingsverband worden in hoofdstuk 1 beschreven. Om goed te kunnen sturen, moeten vooraf goede afspraken worden gemaakt.

De VV heeft voor het bijsturen van de samenwerking een aantal formele instrumenten:

1. De zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting van een verbonden partij (alleen GR).
2. Begroting van Delfland (financiële kaders meegeven aan D&H).
3. Motie (college oproepen in te grijpen bij de verbonden partij).
4. Voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling of statuten.
5. Uittreding uit de verbonden partij.

Beleidskader

Bij Delfland wordt de samenwerking meestal aangegaan door D&H. Dit betekent dat aansturing daarvan primair een taak is van D&H en dat de VV de kaders vaststelt waarbinnen D&H handelt. De VV geeft algemene uitgangspunten voor het inzetten van een externe partij om de werkzaamheden uit te voeren en de wijze waarop de VV in de aanloopfase en de uitvoeringsfase betrokken wil worden. Deze uitgangspunten moeten zo concreet mogelijk worden aangegeven. Deze Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden moet zodanig worden ingericht, dat het kan dienen als beleidskader zoals voorgeschreven in het Waterschapsbesluit voor de paragraaf verbonden partijen.

Beleidskader 5

De VV stelt de Nota verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden vast.

Besluitvorming

Elk besluit tot oprichting van of deelneming in een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband wordt voorafgegaan door een principebesluit door de VV. Bij de voorbereiding van het principebesluit wordt het afwegingskader gehanteerd. Het principebesluit is een inhoudelijk besluit over de bedoeling van de voorgenomen samenwerking en de kaders die de VV voor de uitwerking aan D&H wil meegeven.

Bij een GR kan deze goedkeuring alleen worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang (artikel 50 e.v. van de Wet gemeenschappelijke regelingen).

Na goedkeuring door de VV neemt D&H een besluit over de uitwerking van de samenwerking.

Voordat D&H besluit tot deelname, is nagedacht over de aard van de opdracht en wat de consequenties zijn voor de sturing. De juridische vorm waarin wordt samengewerkt, bepaalt de

mogelijkheden voor D&H om te kunnen sturen. In het besluit van D&H tot oprichting of deelneming worden de formele taken en plichten vastgelegd.

Beleidskader 6

De VV neemt, gelet op het doel en de afwegingen, een principebesluit over samenwerking. D&H besluit over de uitwerking van de samenwerking, waarover de VV haar goedkeuring geeft.

Vertegenwoordiging door leden D&H

Een samenwerkingsverband is een middel om werkzaamheden doelmatiger te laten uitvoeren. Vanuit die optiek zijn samenwerkingsverbanden meestal een zaak van D&H. Dit betekent, dat D&H primair aanspreekpunt blijft voor de VV voor deze samenwerkingsvormen.

De vereniging, naamloze vennootschap en besloten vennootschap zijn privaatrechtelijke rechtspersonen. Voor deelnemingen hierin is de vertegenwoordiging geregeld via de zeggenschapsrechten verbonden aan het aandeelhouderschap.

Zitting nemen in een Raad van Commissarissen (RvC) of een Raad van Toezicht (RvT) moet ook worden beschouwd als een bestuurlijk belang. De leden van de RvC/RvT dienen echter het belang van de onderneming voorop te stellen. Een commissaris is, zoals gesteld in het vennootschapsrecht, alleen verantwoording verschuldigd aan de aandeelhouders van de onderneming. Van de commissaris wordt een actieve en deskundige rol verlangd in het uitoefenen van toezicht. De functie van commissaris is dan ook niet verenigbaar met de uitoefening van de rechten verbonden aan het aandeelhouderschap. De zeggenschap, verbonden aan het aandeelhouderschap, berust primair bij D&H.

Leden van D&H nemen om die reden geen zitting in een RvC of RvT. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen geldt als uitgangspunt dat D&H verantwoordelijk is voor de vertegenwoordiging om een doorkruising van de bestuurlijke posities tussen de VV en D&H te voorkomen.

Beleidskader 7

Leden van D&H nemen namens Delfland geen zitting in een Raad van Commissarissen of een Raad van Toezicht.

Begroten (dit geldt alleen voor GR)

Het dagelijks bestuur van de verbonden partij moet jaarlijks voor 15 april een kadernota toezenden aan de VV. De ontwerpbegroting voor het volgende begrotingsjaar wordt minimaal 12 weken voor vaststelling door het AB van de GR toegezonden aan de besturen van de deelnemers, zodat deze informatie beschikbaar is tijdens de behandeling van de BURAP. De deelnemers worden hierdoor in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting van de verbonden partij. Het algemeen bestuur van de verbonden partij stelt vervolgens de begroting definitief op, waarbij zij rekening kan houden met de ingediende zienswijze.

Beleidskader 8

De VV besluit over het naar voren brengen van een zienswijze op de ontwerpbegroting van de GR.

Beheersen

Bij beheersen gaat het om een stelsel van maatregelen en procedures, dat D&H de zekerheid geeft dat de verbonden partij de werkzaamheden uitvoert op de wijze zoals door Delfland

gewenst. Terwijl in de reguliere uitvoering door Delfland informatie over de realisatie van de doelstellingen wordt verkregen door de producten uit de P&C-cyclus, moet de informatie over de uitvoering van werkzaamheden door de verbonden partij op een andere wijze worden verkregen. Deze informatie wordt in principe verkregen via een vooraf afgesproken rapportagemodel en overlegstructuur. D&H ziet erop toe dat deze afspraken worden nagekomen. D&H zal concrete afspraken willen maken over de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en dat D&H via afgesproken periodieke rapportages en overlegplatforms adequate informatie krijgt die moet worden beoordeeld.

Een betere beheersing is mogelijk als niet alleen financiële gegevens, maar ook andere kengetallen (prestatieafspraken) kunnen worden gevolgd. Daarnaast wordt voor de aansturing van de bestaande samenwerkingsverbanden, waar mogelijk, gebruik gemaakt van de begroting of het jaarplan van dat samenwerkingsverband. Deze documenten geven echter niet altijd voldoende sturingsinformatie. De stukken bevatten immers niet alle informatie over de taakuitvoering die voor Delfland relevant is. Denk hierbij ook aan contracten of dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). In deze documenten dient de aandacht te worden gevestigd op de te realiseren resultaten. Ook moeten in de contracten goede afspraken worden gemaakt over de inhoud van de rapportage (wat, wanneer, aan wie). Als vooraf geen duidelijke afspraken worden gemaakt, bestaat het risico dat er onvoldoende of op details wordt gestuurd en niet de juiste informatie wordt opgevraagd en verkregen. Door elkaar te houden aan de afgesproken informatiestromen, wordt de efficiency van de sturing geborgd. Dit geldt voor zowel publiekrechtelijk als privaatrechtelijke deelnemingen.

De mogelijkheid van bijsturing van activiteiten van een verbonden partij wordt bevorderd door met verbonden partijen in elk geval afspraken te maken over:

1. De juridische bevoegdheden van het bestuur van de verbonden partij.
2. Ingrijpende besluiten die de verbonden partij voorafgaand aan het nemen daarvan aan Delfland moet voorleggen.
3. De mogelijkheid en voorwaarden voor beëindiging van de deelname aan de verbonden partij.
4. De voorwaarden waaronder Delfland en de andere deelnemers geld beschikbaar stellen aan de verbonden partij.

Beleidskader 9

D&H sluit met de verbonden partij of een ander samenwerkingsverband een overeenkomst met afspraken over de prestaties en de informatievoorziening aan de VV en D&H.

Verantwoorden

Het verantwoorden gebeurt in twee stappen, namelijk het samenwerkingsverband aan D&H en D&H op zijn beurt aan de VV.

De verbonden partij moet aan haar stakeholders (waaronder het D&H) verantwoording afleggen of zij haar werkzaamheden binnen de gestelde kaders en tegen de afgesproken prijs uitvoert.

D&H maakt afspraken met de verbonden partij over de wijze van verantwoording.

Bij het afleggen van verantwoording gaat het om inzicht in de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van de activiteiten van de verbonden partij. Verantwoording wordt afgelegd door middel van de jaarrekening en eventuele tussenrapportages.

Met behulp van deze informatie kan D&H zijn aansturende taak realiseren en de VV tijdig informeren, zodat de VV kan controleren en eventueel de kaders kan bijstellen. Dit gebeurt in elk geval via de P&C-cyclus en op basis van de actieve informatieplicht van de GR.

Toezicht houden

Bij een samenwerkingsverband in de vorm van een GR is sprake van verlengd lokaal bestuur. In de praktijk heeft de VV daarbij een toezichthoudende rol. In deze rol staat de VV meer op afstand, want D&H is verantwoordelijk voor de aansturing van een samenwerkingsverband. De VV kan D&H ter verantwoording roepen en daarmee de 'eigen' vertegenwoordiger in het bestuur van de GR. Dat geldt echter niet voor het algemeen of het dagelijks bestuur van de verbonden partij als zodanig en evenmin de afzonderlijke leden van het dagelijks bestuur, noch de bestuurders van privaatrechtelijke verbonden partijen. De VV controleert dus D&H en D&H op zijn beurt controleert de verbonden partij.

Afspraken over beoogde prestaties

Afhankelijk van de rechtsvorm waarin de samenwerking vorm heeft gekregen, dient toezicht op maat plaats te vinden. D&H maakt afspraken over de beoogde prestaties van de samenwerking. Waar mogelijk wordt dit in kengetallen en prestatie-indicatoren uitgedrukt.

Beleidskader 10

D&H stuurt op maat op de beoogde prestaties en informeert de VV op regelmatige basis daarover.

Toezichtarrangement

D&H legt verantwoording af aan de VV voor het nakomen van de met de verbonden partijen gemaakte afspraken. D&H moet daarom toezicht houden op de uitvoering van de afspraken door de verbonden partij. Dat kan worden vormgegeven door al bij de besluitvorming over samenwerking een toezichtarrangement op te stellen als onderdeel van de regeling. Hoofdstuk 1, paragraaf 1 geeft een aantal elementen op basis waarvan het toezichtarrangement kan worden vorm gegeven. Overigens vraagt ook hier elke situatie om zijn eigen afwegingen.

Beleidskader 11

D&H stelt voor elke verbonden partij of een ander samenwerkingsverband een toezichtarrangement samen.

Zie verder de checklist deelprocessen van de governance.

Checklist governance deelprocessen

Onderstaande (niet uitputtende) checklist kan als hulpmiddel dienen tijdens de overweging tot het deelnemen of oprichten van een verbonden partij of een ander samenwerkingsverband, bij wijzigingen of bij het stoppen (exit) van de relatie met een verbonden partij.

Sturen	
Criteria	Toelichting
Het doel van het aangaan van de samenwerking	1. Is vastgelegd welke doelen Delfland nastreeft met de deelname aan de verbonden partij? 2. Zijn de doelstellingen van de verbonden partij in overeenstemming met het doel of de doelen van Delfland? 3. Zijn er toetsingscriteria vastgelegd aan de hand waarvan kan worden bepaald of de verbonden partij haar doelen bereikt? 4. Zijn deze toetsingscriteria meetbaar geformuleerd? 5. Zijn er afspraken met de verbonden partij gemaakt en vastgelegd over de prestaties die de verbonden partij moet leveren, bij voorkeur in termen van concrete producten of diensten? 6. Zijn er afspraken met de verbonden partij gemaakt en vastgelegd over de financiering van te leveren prestaties? 7. Heeft Delfland voldoende kennis in huis om als opdrachtgever te kunnen optreden?
Omschrijving van taken en bevoegdheden van de verbonden partij	1. Zijn de taken en bevoegdheden van de verbonden partij adequaat omschreven en voldoende afgebakend? 2. Is gewaarborgd dat voor belangrijke wijzigingen van de taken en bevoegdheden van de verbonden partij goedkeuring van Delfland nodig is?
Financiële risico's	1. Zijn er afspraken vastgelegd over niet-reguliere informatievoorziening van de verbonden partij aan de deelnemers als de doelen van de deelnemers niet gehaald dreigen te worden of als er zich financiële of andere risico's dreigen te manifesteren? 2. Zijn er afspraken vastgelegd over de wijze waarop met financiële tegenvallers wordt omgegaan?

Beheersen	
Criteria	Toelichting
Informatiebeheer	1. Is vastgelegd dat de verbonden partij moet rapporteren aan Delfland over de uitvoering? 2. Is de gewenste detaillering en frequentie van rapporteren vastgelegd?
Beïnvloedingsmogelijkheden	Beschikt Delfland, gelet op het bestuurlijke en financiële belang dat de verbonden partij voor Delfland heeft, over voldoende mogelijkheden om het beleid en de taakuitvoering van de verbonden partij te beïnvloeden?
Risicomanagement	Beschikt de verbonden partij over een risicomanagementmethode, waarbij risico's worden geïnventariseerd en geconsolideerd, inclusief de wijze waarop monitoring plaatsvindt?
Evaluatie van de verbonden partij	1. Zijn er afspraken vastgelegd over een (periodieke) evaluatie van het functioneren van de verbonden partij? 2. Zijn er afspraken vastgelegd over beëindiging van deelneming aan de verbonden partij? 3. Zijn de (financiële) gevolgen van eventuele uittreding vastgelegd?

Toezicht houden
Is er een onafhankelijke toezichthouder aanwezig (in de vorm van een algemeen bestuur van de GR, algemene vergadering van aandeelhouders of raad van toezicht)?
Beschikken de toezichthouders over voldoende bevoegdheden om corrigerende maatregelen te treffen?
Wordt door de toezichthouders gerapporteerd en verantwoording afgelegd?
Heeft Delfland de mogelijkheid om toezichthouders te vervangen?

Verantwoording afleggen
Heeft Delfland met de verbonden partij afspraken gemaakt over de verantwoordingsinformatie die moet worden verstrekt (wat, wanneer, hoe vaak, op welke wijze en aan wie)?
Is de actieve en passieve inlichtings- en informatieplicht van (de bestuurders van) de verbonden partij goed geregeld?
Beschikt Delfland over voldoende ambtelijke capaciteit en kennis om de verantwoordingsinformatie te kunnen beoordelen?
Beschikt Delfland over instrumenten om de prijs-/kwaliteitsverhouding van de verbonden partij te kunnen beoordelen (van bijvoorbeeld benchmarks of audits)?

Bijlage 4. Exit-strategie (elementen)

Er komt mogelijk een moment, dat een samenwerking moet worden beëindigd. Dit kan bijvoorbeeld, omdat de samenwerking niet het beoogde resultaat oplevert, doordat:

1. de kwaliteit van de dienstverlening onvoldoende is;
2. beoogde efficiency- en synergievoordelen niet worden behaald;
3. geformuleerde beleidsdoelstellingen niet worden behaald.

Vaak is de oorzaak hiervan, dat er te weinig invloed kan worden uitgeoefend op het beleid en uitvoering van werkzaamheden van de verbonden partij.

Contractbeëindiging

Er zijn verschillende mogelijkheden om de samenwerking te beëindigen:

1. Opzegging.
2. Ontbinding.
3. Gezamenlijk besluit de samenwerking te beëindigen.
4. Einddatum genoemd in samenwerkingsovereenkomst.

Daarom wordt geadviseerd om al bij het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst ook bepalingen op te nemen over wat te doen als partijen uit elkaar gaan. Dit kan in de vorm van een exit-plan.

Aandachtspunten bij een exit

Medewerking & continuïteit dienstverlening

Ook tijdens een exit kan het van belang zijn, dat volledige medewerking van de verbonden partij is gegarandeerd en dat de dienstverlening op peil blijft.

De volgende onderdelen kunnen worden opgenomen in een exit-plan:

1. Opstellen transitieplan inclusief uittreedkosten en een actuele kostenraming en planning.
2. De verbonden partij verleent algehele medewerking aan de uitvoering van noodzakelijke en door de opdrachtgever gewenste werkzaamheden en maatregelen.
3. Borging van de continuïteit van dienstverlening tijdens de exit en een verplichting tot continuering van werkzaamheden na de einddatum van de overeenkomst als dit gewenst is.
4. De verbonden partij verplicht zich om de inrichting en uitvoering van de werkzaamheden zodanig uit te voeren, dat dit een soepele ontvlechting mogelijk maakt.
5. De verbonden partij waarschuwt en adviseert over noodzakelijke werkzaamheden en maatregelen voor de exit (inclusief vergoedingstarieven hiervoor).
6. De verbonden partij overlegt rechtstreeks en werkt samen met een eventuele nieuwe dienstverlener, bijvoorbeeld bij IT-zaken.
7. Afspraken over het actueel houden en bijwerken van het exit-plan en over de uitvoering van het exit-traject.
8. Periodiek actualiseren van het exit-plan.

Data & intellectueel eigendom

Niets is zo vervelend als het niet kunnen beschikken over data of intellectueel eigendom.

Zeker bij outsourcing van IT worden assets vaak neergelegd bij een andere partij. Dat vraagt om heldere afspraken, zodat beëindiging van de overeenkomst niet leidt tot stagnatie van de bedrijfsvoering. In het exit-plan wordt de overdracht en beschikbaarheid van rechten en data goed geregeld. Hierbij valt te denken aan:

1. De beschikbaarstelling van alle relevante data door de verbonden partij.

2. Overdracht van intellectuele eigendomsrechten op en verstrekking van alle ontwikkel- en beheerdocumentatie, data en code die in het kader van de dienstverlening is gegenereerd (behandeling van incidenten/tickets, access en error logs, scripts) en het opstellen van nadere documentatie over werkwijze, gebruik van tools etc..
3. Overdracht van intellectuele eigendomsrechten of licentieverstrekking van software en (feitelijke) verstrekking van broncodes en alle ontwikkel- en beheerdocumentatie van software.
4. Overdracht van intellectuele eigendomsrechten of licentieverstrekking (verstrekking van gebruiksrechten) ten aanzien van andere relevante objecten.
5. Overdracht van activa (zoals eigendomsrechten op zaken gebruikt in het kader van de werkzaamheden).

Kennis & personeel

Kennis zit vaak in de hoofden van mensen. Het kan voor aanzienlijke vertraging van de dienstverlening en het transitieproces zorgen, als medewerkers van de verbonden partij tijdens de exit-fase elders worden ingezet. Daarom wordt de overdracht van kennis en mogelijk personeel opgenomen in het exit-plan. De volgende zaken kunnen relevant zijn:

1. Een eis voor de continuïteit en beschikbaarheid van de van tevoren vastgelegde sleutelpersonen, juist ook bij de exit en het zo veel mogelijk voorkomen van (onnodige) personeelwisselingen kort voor de exit.
2. Verplichte kennisoverdracht (data, documentatie, opleiding/training) aan de organisatie of een eventueel andere partner.
3. Overgang van personeel (en de mogelijk complexe arbeidsrechtelijke implicaties).
4. Expliciet recht om bepaalde specialisten van de verbonden partij (tijdelijk) in te huren of in dienst te nemen.

Blijf alert

Ook als het exit-plan eenmaal is opgesteld, is het zaak dit regelmatig te evalueren en waar nodig bij te stellen. Een verouderd exit-plan kan namelijk ook problemen opleveren als de beëindiging van het contract in zicht komt.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	2739
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 december 2022
Agendapunt	B.02
Titel	Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2023 (aangehouden)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	22 december 2022
Verenigde Vergadering	2 februari 2023

Voorgesteld besluit

De verenigde vergadering besluit vast te stellen het Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2023, zoals bijgevoegd in bijlage 1 met dms nr 2150165.

Onderwerp	Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2022
Versienummer	1
Dossiernummer	2739
D&H datum	n.v.t.
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

De verenigde vergadering besluit vast te stellen het Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2022 zoals bijgevoegd in bijlage 1 met dms nr 2150165.

2) Aanleiding

De verenigde vergadering heeft verzocht het Reglement van Orde VV en commissies (RvO) te actualiseren, zodat de huidige werkwijze van de commissies en de verenigde vergadering adequaat staat beschreven.

3) Beoogd effect

Met een Reglement van Orde dat de actuele werkwijze van de commissies en VV van Delfland beschrijft, voldoet Delfland aan de verplichting van Reglement van bestuur artikel 14.

4) Kernboodschap

Het Reglement van Orde legt regels vast voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de verenigde vergadering en de door haar ingestelde commissies.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Het huidige RvO is 17 mei 2018 vastgesteld door de VV, met een aanvulling die 14 februari 2019 is vastgesteld.

Op 9 december 2020 hebben de fractievoorzitters van de fracties in de verenigde vergadering besloten om het Reglement van Orde te actualiseren en de input van de fracties hierbij te betrekken.

6) Regelgeving en Beleid

Het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland stelt dat het algemeen bestuur een reglement van orde opstelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden. In de Waterschapswet staat beschreven dat de vergaderingen in de regel openbaar plaatsvinden.

7) Financiën

n.v.t.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

10) OR

n.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

n.v.t.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststellen, wordt het RvO gepubliceerd in het digitale Waterschapsblad. Het reglement treedt in werking na publicatie, met uitzondering van artikel 5.4 lid 4 dat niet eerder in
Dossiernummer: 2739

werking treedt dan 27 maart 2023. Het Reglement van Orde VV en commissies Delfland wordt ingetrokken.

14) Bevoegd orgaan

Op grond van het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland stelt het algemeen bestuur een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

15) Toelichting

De actualisatie van het Reglement van Orde is als volgt tot stand gekomen:

- Sinds februari 2018 wordt er gewerkt met het huidige RvO. Opmerkingen van leden over het RvO sinds 2018 tot nu, zijn verzameld om te verwerken in de nieuwe versie opdat het nieuw vast te stellen RvO de huidige werkwijze van de VV beschrijft
- De juridisch adviseur en griffier van Delfland hebben aanpassingen op het huidige RvO voorgesteld aan de fracties, waarop de fracties hebben gereageerd. Dit betrof technische aanpassingen.
- De fracties VVD, PvdA, PvdD, 50Plus, CU/SGP, Water Natuurlijk, CDA hebben voorstellen gedaan voor aanpassing van het RvO.
- De voorzitter en secretaris van het Algemeen Bestuur hebben eveneens voorstellen gedaan voor actualisatie van het RvO.

Deze voorstellen hebben geleid tot een versie die is gedeeld met de fracties, via de fractievoorzitters.

Hierop is van de fractie PvdA een reactie gekomen, waarvan de technische opmerkingen verwerkt zijn.

In de commissie BFO van 8 november 2022 is het RvO besproken. De wijzigingen die de commissie BFO heeft voorgesteld, zijn verwerkt en ingebracht in het overleg van de fractievoorzitters.

De fractievoorzitters hebben ingestemd met de door de commissie BFO voorgestelde aanpassingen.

Tenslotte hebben de fractievoorzitters enkele laatste voorstellen voor wijziging gedaan. Deze hebben betrekking op

- insprekrecht van niet-leden in VV en commissies (art. 4.15 lid 7 en art 5.19 lid 7),
- het agenderen van een spoedeisend initiatiefvoorstel direct in de VV (art. 4.24 lid 5) en
- het aantal voor te dragen niet-leden als commissielid (art. 5.4 lid 4).

De aanpassingen zijn doorgevoerd in het document dat ter vaststelling voorligt

16) Bijlagen

1. Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2022 dms nr 2150165

Onderwerp Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2022
Dossiernummer 2739

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van de fracties, dossiernummer 2739;

gelezen het positieve advies van de commissie BFO.

Overwegende dat:

- Het vaststellen van een Reglement van Orde voor de vergaderingen en werkzaamheden van de VV verplicht is op grond van het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland;
- De VV op grond van het Reglement van Bestuur commissies kan instellen;
- In het Reglement van Orde regels worden gesteld over de inrichting, taken en werkzaamheden van de commissie;

Gelet op:

Artikel 77 en 35 van de Waterschapswet;

Artikel 14 en 16 van het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland

Besluit:

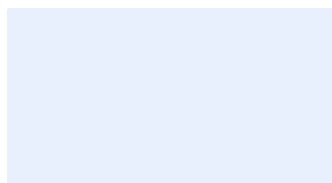
Vast te stellen:

het Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2022 zoals bijgevoegd als bijlage 1 met dms nr 2150165.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 22 december 2022.

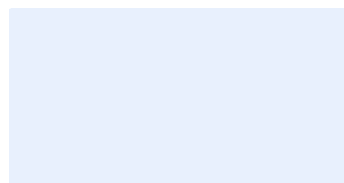
De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 2739

Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2022

INHOUD

HOOFDSTUK 1	INLEIDENDE BEPALINGEN	6
Artikel 1.1	Begripsomschrijvingen	6
Artikel 1.2	Algemene handelwijze	7
HOOFDSTUK 2	VERENIGDE VERGADERING: ALGEMENE BEPALINGEN	8
Artikel 2.1	De dijkgraaf	8
Artikel 2.2	De secretaris	8
Artikel 2.3	De griffier	8
HOOFDSTUK 3	VERENIGDE VERGADERING: TOELATING LEDEN, BENOEMING EN ONTSLAG HOOGHEEMRADEN, FRACTIES	9
Artikel 3.1	Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging	9
Artikel 3.2	Integriteitstoets kandidaat hoogheemraden	9
Artikel 3.3	Benoeming en tussentijds ontslag hoogheemraden	9
Artikel 3.4	Fracties	10
HOOFDSTUK 4	VERENIGDE VERGADERING: VERGADERINGEN	11
Paragraaf 4.1	Moment van vergaderen, voorbereidingen, procedure begroting en jaarrekening	11
Artikel 4.1	Vergaderfrequentie en datum, aanvangstijd en plaats vergadering	11
Artikel 4.2	Digitale toezending	11
Artikel 4.3	Ingekomen stukken en mededelingen	11
Artikel 4.4	Oproep en agenda	11
Artikel 4.5	Openbare kennisgeving en ter inzagelegging van stukken	12
Artikel 4.6	Procedure begroting en jaarrekening	12
Paragraaf 4.2	Orde van de vergaderingen	12
Artikel 4.7	Zitplaatsen	12
Artikel 4.8	Presentie, presentielijst en verhindering	12
Artikel 4.9	Opening vergadering en vergaderquorum	13
Artikel 4.10	Spreekregels	13
Artikel 4.11	Spreektermijnen	13
Artikel 4.12	Handhaving orde	14
Artikel 4.13	Beraadslaging en schorsing ter nader beraad	14
Artikel 4.14	Horen niet-leden	14
Artikel 4.15	Inspreekrecht niet-leden	15
Artikel 4.16	Voorstellen van orde	15
Artikel 4.17	Orde toehoorders	15
Artikel 4.18	Gebruik communicatiemiddelen	15
Artikel 4.19	Verslag	16
Paragraaf 4.3	Rechten van leden	16
Artikel 4.20	Amendementen en subamendementen	16
Artikel 4.21	Splitsing van voorstellen	17
Artikel 4.22	Moties	17
Artikel 4.23	Interpellaties	17
Artikel 4.24	Initiatiefvoorstellen	17
Artikel 4.25	Schriftelijke vragen	18
Artikel 4.26	Mondelinge vragen (vragenronde)	18
Artikel 4.27	Ambtelijke bijstand	18
Paragraaf 4.4	Stemmingen	19
Artikel 4.28	Stemverklaring	19

Artikel 4.29	Besluitvorming	19
Artikel 4.30	Schriftelijke stemming	20
Artikel 4.31	Herstemming bij schriftelijke stemming over personen	20
Artikel 4.32	Loting	21
Artikel 4.33	Stemming over amendementen, subamendementen en moties	21
Paragraaf 4.5	Besloten vergaderingen	21
Artikel 4.34	Algemeen	21
Artikel 4.35	Geheimhouding	21
Artikel 4.36	Verslag besloten vergadering	22
Paragraaf 4.6	Bijzondere bijeenkomsten	22
Artikel 4.37	Informatieve vergaderingen, excursies en werkbezoeken	22
HOOFDSTUK 5	COMMISSIES (ALGEMEEN)	23
Paragraaf 5.1	Commissies: algemene bepalingen	23
Artikel 5.1	Instelling	23
Artikel 5.2	Rekeningcommissie	23
Artikel 5.3	Taak	23
Artikel 5.4	Samenstelling en benoeming	23
Artikel 5.5	Commissievoorzitter	23
Artikel 5.6	Commissiesecretaris	24
Artikel 5.7	Zittingsduur, einde lidmaatschap en vacatures	24
Artikel 5.8	Werkwijze	24
Artikel 5.9	Ondertekening van stukken	24
Paragraaf 5.2	Commissies: moment van vergaderen en voorbereiding	24
Artikel 5.10	Vergadermoment, aanvangstijd en plaats vergadering	24
Artikel 5.11	Ingekomen stukken en mededelingen	25
Artikel 5.12	Oproep en agenda	25
Artikel 5.13	Openbare kennisgeving en ter inzagelegging van stukken	25
Paragraaf 5.3	Commissies: orde van de vergaderingen	25
Artikel 5.14	Presentie en verhindering	25
Artikel 5.15	Opening vergadering	26
Artikel 5.16	Spreekregels	26
Artikel 5.17	Spreektermijnen	26
Artikel 5.18	Handhaving orde	27
Artikel 5.19	Inspreekrecht	27
Artikel 5.20	Voorstellen van orde	27
Artikel 5.21	Orde toehoorders	28
Artikel 5.22	Gebruik communicatiemiddelen	28
Artikel 5.23	Verslag commissievergadering	28
Paragraaf 5.4	Besloten commissievergadering	29
Artikel 5.24	Algemeen	29
Artikel 5.25	Geheimhouding	29
Artikel 5.26	Verslag besloten commissievergadering	29
HOOFDSTUK 6	NADERE BEPALINGEN COMMISSIES EN HET FRACTIEVOORZITTERSOVERLEG	30
Paragraaf 6.1	Algemene nadere bepalingen	30
Artikel 6.1	Toepassing	30
Paragraaf 6.2	Geloofsbrievencommissie	30
Artikel 6.2	Geloofsbrievencommissie	30
Paragraaf 6.3	Agendacommissie en fractievoorzittersoverleg	30

Artikel 6.3	Agendacommissie	30
Artikel 6.4	Fractievoorzittersoverleg	31
HOOFDSTUK 7	SLOTBEPALINGEN	32
Artikel 7.1	Uitleg reglement	32
Artikel 7.2	Intrekking en inwerkingtreding	32
Artikel 7.3	Citeertitel	32

Vooraf

Waar in dit reglement staat vermeld 'hij', wordt iedere persoon bedoeld.

HOOFDSTUK 1 INLEIDENDE BEPALINGEN

Artikel 1.1 Begripsomschrijvingen

In dit reglement, waarbij in voorkomende gevallen begrippen zonder verlies van betekenis zowel in het enkelvoud als in het meervoud kunnen worden gebruikt, wordt verstaan onder:

- a. ambtelijke bijstand: het door medewerkers van Delfland ondersteunen van de leden van de verenigde vergadering in hun werkzaamheden, door het verstrekken van informatie en/of het geven van advies;
- b. ambtelijk secretaris van dijkgraaf en hoogheemraden: medewerker die is aangewezen om dijkgraaf en hoogheemraden te ondersteunen;
- c. amendement: voorstel tot wijziging van een voorgesteld besluit;
- d. bestuur: zowel het dagelijks als het algemeen bestuur;
- e. bode: medewerker belast met voornamelijk logistieke werkzaamheden ter ondersteuning van een goed verloop van de vergadering;
- f. commissie: groep van door de verenigde vergadering benoemde personen die het bestuur van advies dient;
- g. commissielid: een door de verenigde vergadering als zodanig benoemd persoon die:
 - a. lid is en niet deel uitmaakt van dijkgraaf en hoogheemraden, of
 - b. geen lid is en
 - i. of op de kandidatenlijst heeft gestaan van de laatstgehouden waterschapsverkiezingen,
 - ii. of, voor een categorie van geborgde zetels, op een kandidatenlijst heeft gestaan of reservekandidaat is.
- h. commissievoorzitter: voorzitter van een commissie;
- i. commissiesecretaris: een door de secretaris van Delfland als zodanig aangewezen medewerker, niet deel uitmakend van de commissie;
- j. Delfland: het Hoogheemraadschap van Delfland;
- k. dijkgraaf: de voorzitter, als bedoeld in artikel 10 Wsw, van het bestuur van Delfland;
- l. dijkgraaf en hoogheemraden: het dagelijks bestuur van Delfland;
- m. externe commissievoorzitter: voorzitter, geen lid;
- n. fractie: groepering in de verenigde vergadering van:
 - a. die leden, die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard en zijn toegelaten en
 - b. die leden die in dezelfde categorie voor geborgde zetels zijn benoemd en toegelaten.

Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, of voor een categorie slechts één lid benoemd, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd;
- o. fractievoorzitter: voorzitter van een fractie;
- p. fractievoorzittersoverleg: overleg van de fractievoorzitters;
- q. griffier: bestuursadviseur, belast met de ondersteuning van de leden van en de dagelijkse gang van zaken in de verenigde vergadering;
- r. hoogheemraad: door de verenigde vergadering als zodanig benoemde deelnemer in dijkgraaf en hoogheemraden;
- s. initiatiefvoorstel: voorstel van een of meer leden, gericht aan de verenigde vergadering;
- t. interpellatie: vraag door een lid gericht aan dijkgraaf en hoogheemraden of een van hen over enig onderwerp van belang dat niet is geagendeerd, te behandelen tijdens een vergadering;
- u. lid: lid van de verenigde vergadering, tenzij uit de context duidelijk blijkt dat het om een bepaling als onderdeel van een artikel gaat;

- v. loco-dijkgraaf: een door dijkgraaf en hoogheemraden als zodanig benoemde hoogheemraad die de dijkgraaf bij verhindering of ontstentenis waarneemt;
- w. loco-secretaris: een door dijkgraaf en hoogheemraden als zodanig benoemde medewerker van Delfland, die de secretaris bij verhindering of ontstentenis waarneemt;
- x. medewerker: persoon, geen bestuurder, werkzaam voor Delfland, hetzij in loondienst hetzij anderszins;
- y. motie: korte en gemotiveerde verklaring van een of meer leden over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken;
- z. portefeuillehouder: dijkgraaf en/of hoogheemraad belast met een bepaald aandachtsgebied, onderwerp of project;
- aa. quorum: een minimaal vereist aantal deelnemers aan een vergadering om rechtsgeldig besluiten te kunnen nemen; voor de verenigde vergadering: de helft van het aantal leden plus één, blijkend uit de presentielijst;
- bb. Reglement van Bestuur: het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland, de verordening waarmee de provincie Zuid-Holland Delfland heeft ingesteld;
- cc. reglement: het reglement van orde van de verenigde vergadering en haar commissies;
- dd. schriftelijk: schriftelijk of via aangewezen digitaal systeem;
- ee. secretaris: de secretaris van Delfland, als bedoeld in art 53 Wsw. tevens directeur, van Delfland;
- ff. subamendement: voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, naar de vorm geschikt om direct te worden opgenomen in het amendement waarop het betrekking heeft;
- gg. tijdelijk lid: degene die de plaats inneemt van een lid vanwege diens tijdelijk ontslag wegens ziekte of zwangerschap;
- hh. verenigde vergadering: het algemeen bestuur van Delfland;
- ii. vergadering: de leden bijeen ter vergadering;
- jj. verzenden van stukken: plaatsen van stukken in het digitale vergadersysteem;
- kk. voorstel van orde: voorstel van een of meer leden betreffende de orde van de vergadering;
- ll. Wsw: de Waterschapswet;
- mm. zittingsperiode: het tijdvak van 4 jaar waarvoor het lid wordt gekozen.

Artikel 1.2 Algemene handelwijze

De leden en commissieleden die geen lid zijn handelen met inachtneming van de Gedragscode integriteit van de verenigde vergadering.

HOOFDSTUK 2 VERENIGDE VERGADERING: ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 2.1 De dijkgraaf

1. De dijkgraaf is de voorzitter van de verenigde vergadering.
2. De dijkgraaf is belast met:
 - a. het leiden van de vergadering;
 - b. het handhaven van de orde in de vergadering;
 - c. het doen naleven van dit reglement;
 - d. hetgeen de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit, het Reglement van Bestuur, dit reglement of andere wet- en regelgeving hem verder opdraagt.
3. De dijkgraaf kan de secretaris uitnodigen om aan de beraadslagingen van het bestuur deel te nemen.
4. Bij zijn afwezigheid wordt de dijkgraaf vervangen door een loco-dijkgraaf en wel in de volgorde waarin deze laatsten zijn benoemd.

Artikel 2.2 De secretaris

1. De secretaris staat de verenigde vergadering, dijkgraaf en hoogheemraden en de voorzitter terzijde bij de uitoefening van hun taak. Hij is aanwezig in de vergadering van de verenigde vergadering en in die van dijkgraaf en hoogheemraden. Hij ondertekent de stukken die van de verenigde vergadering en dijkgraaf en hoogheemraden uitgaan mede.
2. Bij zijn afwezigheid wordt hij vervangen door een loco-secretaris en wel in de volgorde waarin deze laatsten zijn benoemd.

Artikel 2.3 De griffier

1. De griffier is in elke vergadering van de verenigde vergadering aanwezig.
2. Bij zijn afwezigheid wordt de griffier vervangen door de ambtelijk secretaris van dijkgraaf en hoogheemraden, of indien die laatste eveneens afwezig is, door een door de secretaris aan te wijzen medewerker.
3. Alle contacten tussen (commissie-)leden en medewerkers van Delfland vinden plaats in afstemming met de griffier.

HOOFDSTUK 3 VERENIGDE VERGADERING: TOELATING LEDEN, BENOEMING EN ONTSLAG HOOGHEEMRADEN, FRACTIES

Artikel 3.1 Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging

1. De geloofsbrievencommissie als bedoeld in artikel 6.2 van dit reglement onderzoekt de geloofsbrieven en de daarbij behorende stukken van de benoemde leden van de verenigde vergadering alsmede van de benoemde commissieleden die geen lid zijn.
2. De geloofsbrievencommissie brengt na haar onderzoek van de geloofsbrieven en de daarbij behorende stukken, verslag uit aan de verenigde vergadering en geeft daarbij een advies over het te nemen besluit. In het verslag wordt melding gemaakt van een minderheidsstandpunt. Het verslag wordt openbaar gemaakt.
3. De verenigde vergadering, gehoord het advies van de geloofsbrievencommissie, besluit over de toelating van de benoemde leden die hun benoeming hebben aanvaard.
4. Na een verkiezing als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk IV van de Waterschapswet, roept de dijkgraaf de toegelaten leden van de verenigde vergadering op om in de eerste vergadering van de verenigde vergadering in nieuwe samenstelling de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
5. Voor plaatsvervanging van leden in verband in verband met onder meer zwangerschap en ziekte wordt een tijdelijk lid benoemd.

Artikel 3.2 Integriteitstoets kandidaat hoogheemraden

1. De (in)formateur (indien van toepassing), de fracties dan wel de leden die zich willen kandideren voor de functie van hoogheemraad geven de namen van de kandidaat zo spoedig mogelijk door aan de dijkgraaf ten behoeve van de hierna omschreven integriteitstoets. Deze verplichting geldt zowel voor vacatures in dijkgraaf en hoogheemraden die zijn ontstaan als gevolg van bestuursverkiezingen als voor tussentijdse vacatures in dijkgraaf en hoogheemraden.
2. De dijkgraaf schakelt direct na opgave van de namen van de kandidaat hoogheemraden een extern bureau in dat bij elke kandidaat-hoogheemraad een integriteitstoets afneemt. Een kandidaat- hoogheemraad verleent zijn medewerking aan de integriteitstoets en aan het aanvragen en overleggen van een verklaring omtrent gedrag conform het profiel politieke ambtsdragers.
3. De dijkgraaf bespreekt in aanwezigheid van de secretaris en overige noodzakelijke ambtelijke ondersteuning met elke kandidaat de conclusies van het onderzoeksbureau over de integriteitstoets.
4. De dijkgraaf spreekt de (in)formateur (indien van toepassing) en de desbetreffende fractievoorzitter, indien de uitkomsten van de integriteitstoets daartoe aanleiding geven, of een verklaring omtrent gedrag als bedoeld in lid 2 niet wordt verkregen.
5. De dijkgraaf informeert - voorafgaande aan de benoeming van de hoogheemraden - de verenigde vergadering over de eindconclusie van de integriteitstoets van de benoembare kandidaat- hoogheemraden.
6. De leden 2 t/m 5 van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de benoeming van een deelnemer in dijkgraaf en hoogheemraden van buiten de kring van de verenigde vergadering.

Artikel 3.3 Benoeming en tussentijds ontslag hoogheemraden

1. Bij benoeming van een hoogheemraad en in aanvulling op de bepalingen over dijkgraaf en hoogheemraden in hoofdstuk V van de Waterschapswet:
 - a. presenteert de kandidaat-hoogheemraad zich aan de verenigde vergadering;

- b. krijgt de verenigde vergadering de gelegenheid de kandidaat-hoogheemraad te horen.
2. Een hoogheemraad kan tussentijds als zodanig ontslag nemen en doet daarvan tijdig mededeling aan de verenigde vergadering.
3. Indien de verenigde vergadering een hoogheemraad wegens een gebrek aan vertrouwen, ontslaat als hoogheemraad, treedt het ontslagbesluit direct in werking, tenzij het ontslagbesluit anders bepaalt.

Artikel 3.4 Fracties

1. Een fractie voert de naam die op de kandidatenlijst voor de verkiezing is geplaatst of die van de betreffende categorie van de geborgde zetels.
2. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van de verenigde vergadering aan de dijkgraaf mee welke naam deze fractie in de verenigde vergadering wil voeren.
3. De namen van degenen die als fractievoorzitter en als diens plaatsvervanger optreden, worden zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de dijkgraaf.
4. Er wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling gedaan aan de dijkgraaf indien:
 - a. één of meer leden van een fractie als zelfstandige fractie gaan optreden;
 - b. twee of meer fracties als één fractie gaan optreden;
 - c. één of meer leden van een fractie zich aansluiten bij een andere fractie.
5. Met de in het vierde lid bedoelde gewijzigde situatie, wordt rekening gehouden met ingang van de eerstvolgende vergadering van de verenigde vergadering en wel na de mededeling daarvan.

HOOFDSTUK 4 VERENIGDE VERGADERING: VERGADERINGEN

Paragraaf 4.1 Moment van vergaderen, voorbereidingen, procedure begroting en jaarrekening

Artikel 4.1 Vergaderfrequentie en datum, aanvangstijd en plaats vergadering

1. De verenigde vergadering vergadert minimaal zes keer per jaar.
2. Vergaderdata worden jaarlijks vastgelegd in een schema dat uiterlijk in november van het jaar daarvoor door dijkgraaf en hoogheemraden, gehoord de fractievoorzitters, wordt vastgesteld en aan de verenigde vergadering wordt aangeboden. De vergaderingen worden in de regel gehouden in het Gemeenlandshuis te Delft.
3. Indien een vijfde van het aantal leden aan de dijkgraaf om een vergadering verzoekt, wordt deze gehouden binnen drie weken nadat dit verzoek is ontvangen.
4. De dijkgraaf bepaalt de aanvangstijd en plaats van de vergadering, gehoord de fractievoorzitters. Hij voert hierover, tenzij er sprake is van een spoedeisende situatie, overleg met de fractievoorzitters.

Artikel 4.2 Digitale toezending

1. Toezending van vergaderstukken, verslagen, ingekomen stukken etc. geschiedt digitaal. Dit kan door vermelding van de vindplaats van een document in het digitale vergadersysteem.
2. Aankondigingen en bekendmakingen geschieden digitaal, ook waar eventueel nog 'schriftelijk' staat vermeld.

Artikel 4.3 Ingekomen stukken en mededelingen

1. De leden ontvangen onverwijld toegang tot de ingekomen stukken die aan de verenigde vergadering zijn gericht.
2. Ingekomen stukken worden geagendeerd indien dijkgraaf en hoogheemraden of een lid hiertoe aanleiding ziet.
3. De leden, de dijkgraaf en de secretaris kunnen mededelingen doen.

Artikel 4.4 Oproep en agenda

1. Namens de dijkgraaf zendt de griffier de leden ten minste vier weken vóór een vergadering, spoedeisende vergaderingen uitgezonderd, een oproep.
2. De oproep bevat de voorlopige agenda met bijbehorende stukken en vermeldt:
 - a. de datum, aanvangstijd en plaats van de vergadering; en
 - b. de zaken die in de vergadering worden behandeld, in de volgorde waarin deze zullen worden behandeld.
3. De voorlopige agenda wordt vastgesteld door de dijkgraaf.
4. De dijkgraaf kan na het verzenden van de oproep zo nodig een aanvullende voorlopige agenda doen uitgaan. De daarop vermelde stukken worden zo spoedig mogelijk, aan de leden gezonden.
5. De definitieve agenda wordt bij aanvang van de vergadering door de verenigde vergadering vastgesteld. Op voorstel van een lid of de dijkgraaf kan de verenigde vergadering bij de vaststelling van de agenda onderwerpen aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren.
6. Wanneer de verenigde vergadering een onderwerp onvoldoende voor de openbare beraadslaging voorbereid acht, kan zij besluiten tot terugzending naar dijkgraaf en

hoogheemraden om nadere inlichtingen of advies. Het besluit erover wordt dan aangehouden.

Artikel 4.5 Openbare kennisgeving en ter inzagelegging van stukken

1. De vergadering wordt ten minste vier weken voor de vergaderdatum ter openbare kennis gebracht, spoedeisende vergaderingen uitgezonderd, door vermelding daarvan op de website van Delfland.
2. De kennisgeving vermeldt:
 - a. de datum, aanvangstijd en plaats van de vergadering;
 - b. de plaats op de website waar een ieder de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken digitaal kan inzien;
 - c. de mogelijkheid tot het uitoefenen van het insprekrecht als bedoeld in artikel 4.15.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid onder b, worden stukken, omtrent de inhoud waarvan ingevolge artikel 37, eerste dan wel tweede lid, van de Waterschapswet geheimhouding is opgelegd, niet op de website geplaatst.

Artikel 4.6 Procedure begroting en jaarrekening

1. Onverminderd het bepaalde in de Waterschapswet, geschiedt de voorbereiding, het onderzoek, de behandeling en de vaststelling van de begroting volgens een procedure die de verenigde vergadering vaststelt.
2. Onverminderd het bepaalde in de Waterschapswet, geschiedt de voorbereiding en het onderzoek van de jaarrekening en het jaarverslag, alsmede de vaststelling van de jaarrekening en van een eventueel indenniteitsbesluit, ofwel een eventuele goedkeuring achteraf, volgens een procedure die de verenigde vergadering vaststelt. Hoogheemraden nemen aan een stemming hierover niet deel.

Paragraaf 4.2 Orde van de vergaderingen

Artikel 4.7 Zitplaatsen

1. De dijkgraaf, de hoogheemraden, de secretaris en de griffier hebben een vaste zitplaats.
2. De dijkgraaf wijst, in overleg met de fractievoorzitters, bij iedere nieuwe zittingsperiode de vaste plaatsen aan van de overige leden voor de duur van de zittingsperiode.
3. De indeling van zitplaatsen kan door de dijkgraaf, na overleg met de fractievoorzitters, worden gewijzigd, indien daartoe aanleiding bestaat of op verzoek van een of meer leden.
4. De griffier draagt zorg voor een zitplaats voor overige personen die voor de vergadering zijn uitgenodigd.

Artikel 4.8 Presentie, presentielijst en verhindering

1. Bij binnenkomst in de vergaderzaal, tekent ieder lid onmiddellijk de presentielijst. Bij een digitale vergadering gebeurt dit digitaal.
2. De presentielijst blijft gedurende de vergadering bij de bode beschikbaar ter tekening door later tijdens de vergadering binnengekomen leden. Bij latere binnenkomst van een lid wordt het tijdstip van diens binnenkomst opgenomen op de presentielijst.
3. Bij vertrek van een lid uit de vergadering wordt het tijdstip van diens vertrek opgenomen op de presentielijst. Een lid dat voor de sluiting de vergadering verlaat, geeft, onvoorziene gevallen uitgezonderd, daarvan bij het begin van de vergadering kennis aan de griffier. Indien tijdens de vergadering een lid binnenkomt en/of vertrekt, wordt dit bij het betreffende agendapunt, genoteerd op de besluitenlijst.

4. Aan het einde van elke vergadering wordt de presentielijst door de secretaris getekend.
5. Zonder voorafgaande tekening van de presentielijst kan geen lid in de vergadering het woord voeren of aan een stemming deelnemen.
6. Een lid dat verhinderd is de vergadering bij te wonen, geeft daarvan zo spoedig mogelijk voor aanvang van de vergadering, kennis aan de griffier.

Artikel 4.9 Opening vergadering en vergaderquorum

1. De dijkgraaf opent de vergadering op de vastgestelde aanvangstijd, indien het quorum wordt gehaald.
2. Wanneer een half uur na de vastgestelde aanvangstijd niet het vereiste aantal leden aanwezig is, deelt de dijkgraaf, nadat hij de namen van de aanwezige leden heeft voorgelezen, mee dat de vergadering niet wordt geopend.
3. Indien ingevolge het tweede lid de vergadering niet kan worden geopend, belegt de dijkgraaf onder verwijzing naar dit artikel opnieuw een vergadering op een tijdstip dat ten minste achtenveertig uur na het verzenden van de oproeping voor die nieuwe vergadering is gelegen, uitgezonderd spoedeisende gevallen waarin de dijkgraaf anders beslist.
4. De oproep, bedoeld in het derde lid, vermeldt de datum, aanvangstijd en plaats van de volgende vergadering.
5. Op de vergadering bedoeld in het derde lid, zijn het eerste en tweede lid niet van toepassing.
6. Tijdens de in het derde lid bedoelde vergadering kunnen alleen onderwerpen worden behandeld die op de agenda stonden van de vergadering bedoeld in het eerste lid.

Artikel 4.10 Spreekregels

1. Ter bevordering van het doelmatig vergaderen, voert in beginsel per agendapunt per fractie één lid daarvan het woord.
2. Geen lid voert het woord dan na het aan de dijkgraaf gevraagd en van deze verkregen te hebben.
3. De dijkgraaf verleent het woord in een door hem te bepalen volgorde.
4. Van hetgeen is bepaald in het vorige lid wordt afgeweken, wanneer een lid het woord vraagt over een persoonlijk feit of om een voorstel van orde voor te stellen.
5. De dijkgraaf kan het woord verlenen aan anderen dan de leden.
6. Sprekers richten zich tot de dijkgraaf en via deze tot anderen.
7. De leden spreken vanaf hun plaats. Bij bijzondere gelegenheden kan de dijkgraaf bepalen dat de leden vanaf een andere plaats spreken.
8. Indien een spreker bij de behandeling van een agendapunt ter verduidelijking van zijn betoog van hulpmiddelen gebruik wenst te maken, heeft hij daartoe toestemming van de dijkgraaf. Hij meldt zijn verzoek tijdig aan de griffier.
9. Bij aanvang van de beraadslaging over een agendapunt, kan een lid of de dijkgraaf een voorstel doen over de spreektijd van de leden en de overige aanwezigen. De dijkgraaf beslist over de spreektijd, gehoord de VV.
10. Nadat de spreektijd is verstreken, beëindigt de spreker zijn rede, zodra de dijkgraaf hem daartoe verzoekt.

Artikel 4.11 Spreektermijnen

1. De beraadslaging geschiedt in twee termijnen.
2. In afwijking van het eerste lid, geschiedt beraadslaging op verzoek van de verenigde vergadering in drie termijnen.

3. Een lid mag in een termijn niet meer dan eenmaal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel. Bij de bepaling hoeveel malen een lid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een persoonlijk feit of over een voorstel van orde.
4. Het bepaalde in het derde lid is niet van toepassing op:
 - a. de hoogheerraad die in het bijzonder is belast met het betreffende onderwerp;
 - b. een rapporteur van een commissie;
 - c. het lid dat een (sub-)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend, voor wat betreft dat amendement, die motie of dat voorstel.
5. Elke termijn is afgesloten nadat dijkgraaf en hoogheerraaden of een ander lid dat zijn voorstel verdedigt, de sprekers heeft beantwoord.
6. Na sluiting van de beraadslaging wordt zo nodig over het aan de orde gestelde onderwerp gestemd.

Artikel 4.12 Handhaving orde

1. De dijkgraaf kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en, indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord, de vergadering sluiten.
2. Indien de dijkgraaf het nodig oordeelt een spreker aan het opvolgen van dit reglement te herinneren, is het hem toegestaan de spreker in zijn rede onderbreken.
3. Interrupties zijn toegestaan, tenzij de dijkgraaf beslist dat een spreker zijn betoog zonder verdere interrupties zal afronden.
4. Indien een lid zich beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, afwijkt van het onderwerp in behandeling, een spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt hij door de dijkgraaf tot de orde geroepen. Indien het desbetreffende lid hieraan geen gevolg geeft, kan de dijkgraaf hem gedurende de vergadering, waarin dat plaatsvindt, over het onderwerp het woord ontzeggen.
5. De dijkgraaf kan voorstellen om een lid, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, het verdere verblijf in de vergaderingen te ontzeggen. Over dit voorstel wordt gestemd zonder beraadslaging. Bij aanneming van het voorstel verlaat het lid de vergadering onmiddellijk. Zo nodig laat de dijkgraaf hem verwijderen. Bij herhaling van zijn ongewenste gedrag kan het lid voor maximaal twee achtereenvolgende vergaderingen de toegang worden ontzegd. De verenigde vergadering beslist hierover zonder beraadslaging, op voorstel van de dijkgraaf.

Artikel 4.13 Beraadslaging en schorsing ter nader beraad

1. De verenigde vergadering kan op voorstel van de dijkgraaf of een lid beslissen om over een of meer onderdelen van een voorstel afzonderlijk te beraadslagen.
2. Op verzoek van een lid of op voorstel van de dijkgraaf kan de verenigde vergadering besluiten de beraadslaging voor een bepaalde tijd te schorsen teneinde dijkgraaf en hoogheerraaden of de andere leden de gelegenheid te geven tot onderling nader beraad. De vergadering wordt hervat nadat de schorsingsperiode is verstreken.
3. Wanneer de dijkgraaf van oordeel is dat over een voorstel voldoende is beraadslaagd, sluit hij de beraadslaging, tenzij de verenigde vergadering om voortzetting verzoekt.
4. De dijkgraaf vat de door de vergadering te nemen beslissing samen aan het eind van de beraadslaging.

Artikel 4.14 Horen niet-leden

1. De verenigde vergadering of een door haar uit haar midden aangewezen afvaardiging kan

- een openbare hoorzitting houden ten behoeve van het horen van belanghebbenden.
2. De verenigde vergadering kan, al dan niet op voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden, niet-leden, zoals deskundigen, in haar vergadering horen.

Artikel 4.15 Inspreekrecht niet-leden

1. Inwoners van het beheersgebied van Delfland, niet zijnde leden, hebben het recht tijdens de vergadering in te spreken.
2. Degene, die van het insprekrecht gebruik wil maken, meldt dit ten minste 24 uur voor aanvang van de vergadering bij de griffier. Hij vermeldt daarbij zijn naam, adres en telefoonnummer en het onderwerp waarover hij het woord wil voeren.
3. De beschikbare tijd per spreker bedraagt maximaal 5 minuten.
4. De spreker voert pas het woord nadat hem dit door de dijkgraaf is verleend.
5. De dijkgraaf kan de leden toestaan aan de spreker verhelderende vragen te stellen.
6. De dijkgraaf of een lid kan een voorstel doen voor behandeling van de inbreng van de spreker.
7. De spreker kan slechts het woord voeren over onderwerpen die het waterschap aangaan.
8. De spreker kan niet het woord voeren:
 - a. over een genomen besluit van het bestuur waartegen bezwaar of beroep op de rechter openstaat of heeft opengestaan;
 - b. over benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen;
 - c. indien er een klacht ex artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend.

Artikel 4.16 Voorstellen van orde

1. De dijkgraaf of een lid kan tijdens de vergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
2. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering betreffen.
3. Over een voorstel van orde beslist de verenigde vergadering onmiddellijk.

Artikel 4.17 Orde toehoorders

1. Toehoorders kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.
2. Het door toehoorders geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.
3. Indien de dijkgraaf dit nodig oordeelt, kan hij de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen ter handhaving van de orde op de publieke tribune.
4. De dijkgraaf is bevoegd toehoorders die de orde op enigerlei wijze verstoren en zo nodig andere toehoorders het verdere verblijf in de vergadering te ontzeggen. Zo nodig laat de dijkgraaf hen verwijderen.
5. De dijkgraaf is bevoegd toehoorders die bij herhaling de orde in de vergadering verstoren voor ten hoogste twee opvolgende vergaderingen de toegang daartoe te ontzeggen.
6. Wanneer overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 van de Waterschapswet de deuren worden gesloten, dienen personen die niet in artikel 4.36, tweede tot en met het vierde lid, zijn genoemd, de vergadering te verlaten.

Artikel 4.18 Gebruik communicatiemiddelen

Het is tijdens de vergadering toegestaan in de vergaderzaal, met inbegrip van de publieke tribune, gebruik te maken van communicatiemiddelen, mits daarmee geen inbreuk wordt

gemaakt op de orde van de vergadering.

Artikel 4.19 Verslag

1. Het verslag van de vergadering bestaat uit:
 - a. de vastgestelde agenda;
 - b. de ingediende moties, amendementen en initiatiefvoorstellen;
 - c. de lijst van besluiten en toezeggingen;
 - d. het audiotranscript; en
 - e. het audioverslag.
2. De lijst van besluiten en toezeggingen vermeldt de:
 - a. namen van de leden die aanwezig en de namen van de leden die afwezig waren;
 - b. namen van de sprekers;
 - c. agendapunten;
 - d. genomen besluiten plus toezeggingen;
 - e. namen van de leden die zich met het besluit niet hebben verenigd dan wel die zich overeenkomstig artikel 38a van de Waterschapswet van stemming hebben onthouden;
 - f. namen van leden die tijdens de vergadering zijn binnengekomen en/of vertrokken.
3. Het verslag wordt opgesteld onder de zorg van de griffier.
4. De dijkgraaf en de leden hebben het recht een voorstel tot verandering van het verslag aan de verenigde vergadering te doen, indien dat verslag onjuistheden bevat of niet duidelijk weergeeft hetgeen is gezegd of besloten.
5. De leden kunnen tot 24 uur voorafgaand aan de eerstvolgende vergadering voorstellen tot wijziging op het verslag insturen, die:
 - a. als ze van technische aard zijn door de dijkgraaf worden verwerkt;
 - b. als ze van inhoudelijke aard zijn door de dijkgraaf aan de orde zullen worden gesteld bij de volgende vergadering.
6. In de eerstvolgende openbare vergadering wordt het verslag van de vorige openbare vergadering vastgesteld.
7. Het vastgestelde verslag wordt door de secretaris en de dijkgraaf geaccordeerd.

Paragraaf 4.3 Rechten van leden

Artikel 4.20 Amendementen en subamendementen

1. Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, is tot de sluiting van de beraadslagingen bevoegd (sub-)amendementen in te dienen.
2. Om in behandeling te worden genomen:
 - a. moet een (sub)amendement schriftelijk bij de dijkgraaf worden ingediend, tenzij de dijkgraaf met het oog op het eenvoudige karakter van het voorgestelde oordeelt dat met een mondelinge indiening kan worden volstaan; en
 - b. moet een (sub)amendement zodanig zijn geformuleerd dat de tekst ervan direct geschikt is om in het ontwerpbesluit te worden opgenomen.
3. De behandeling van en besluitvorming over een (sub-)amendement op een voorgesteld besluit vindt plaats voorafgaand aan de besluitvorming over dit onderwerp.
4. Alleen beraadslaagd kan worden over (sub-)amendementen die ingediend zijn door leden die de presentielijst getekend hebben en in de vergadering aanwezig zijn.
5. Intrekking, door de indiener(s) van het (sub)amendement is mogelijk, totdat de besluitvorming door de vergadering heeft plaatsgevonden.

Artikel 4.21 Splitsing van voorstellen

1. Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, kan tijdens de beraadslagingen voorstellen een voorstel te splitsen in een of meer onderdelen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden.
2. Een voorstel tot splitsing wordt schriftelijk bij de dijkgraaf ingediend, tenzij de dijkgraaf met het oog op het eenvoudige karakter van het voorgestelde oordeelt dat met mondelinge indiening kan worden volstaan.
3. De vergadering besluit over het voorstel tot splitsing van een voorstel.

Artikel 4.22 Moties

1. Een lid dat ter vergadering aanwezig is, kan een motie indienen.
2. Om in behandeling te worden genomen moet een motie schriftelijk bij de dijkgraaf worden ingediend.
3. De behandeling van en besluitvorming over een motie over een aanhangig onderwerp of voorstel vindt plaats na de besluitvorming over dit onderwerp.
4. De behandeling van een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp vindt plaats nadat alle op de agenda voorkomende onderwerpen zijn behandeld, tenzij de verenigde vergadering op voorstel van de dijkgraaf of een lid anders besluit.
5. Intrekking, door de indiener(s) van de motie, is mogelijk, totdat besluitvorming over de motie plaatsvindt.

Artikel 4.23 Interpellaties

1. Indien een lid van oordeel is dat dijkgraaf en hoogheemraden over een onderwerp, dat niet op de agenda voorkomt, aan de verenigde vergadering inlichtingen dient te verstrekken omtrent het gevoerde bestuur, vraagt deze bij de dijkgraaf een interpellatie aan.
2. Het verzoek tot het houden van een interpellatie wordt, behoudens in naar het oordeel van de dijkgraaf spoedeisende gevallen, ten minste 24 uur voor de aanvang van de vergadering schriftelijk bij de dijkgraaf ingediend. Het verzoek omvat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de vragen.
3. De dijkgraaf brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden en stelt het aan de orde bij de aanvang van de eerstvolgende vergadering. De verenigde vergadering bepaalt op voorstel van de dijkgraaf wanneer tijdens de vergadering de interpellatie zal worden gehouden.
4. In eerste spreektermijn voert uitsluitend de interpellant het woord.
5. Na de beantwoording van de gestelde vragen, kunnen ook andere leden aanvullende opmerkingen maken over het aanhangige onderwerp of daaromtrent vragen stellen.
6. De interpellant voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige leden niet meer dan eenmaal, tenzij de verenigde vergadering of de dijkgraaf toestemming verleent. De dijkgraaf en hoogheemraden kunnen vaker het woord voeren, om vragen te beantwoorden.

Artikel 4.24 Initiatiefvoorstellen

1. Ieder lid heeft het recht initiatiefvoorstellen aan de verenigde vergadering te doen en wel door een dergelijk voorstel schriftelijk bij de dijkgraaf in te dienen, door tussenkomst van de griffier.
2. De griffier zendt het voorstel aan de andere leden en aan dijkgraaf en hoogheemraden.
3. Dijkgraaf en hoogheemraden zenden het initiatiefvoorstel met een voorstel voor

afdoening aan de betreffende commissie.

4. Het initiatiefvoorstel met het voorstel voor afdoening en het advies van de commissie wordt vervolgens geagendeerd voor de vergadering van de verenigde vergadering.
5. In spoedeisende gevallen kan het voorstel tot tenminste achtenveertig uur voor aanvang van de vergadering schriftelijk worden ingediend bij de dijkgraaf, met afschrift aan de griffier. De dijkgraaf plaatst het voorstel op de agenda van de eerstvolgende vergadering.

Artikel 4.25 Schriftelijke vragen

1. Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien.
2. De vragen worden op een daartoe bestemd formulier bij dijkgraaf en hoogheemraden ingediend, door tussenkomst van de griffier. Deze laatste brengt de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de verenigde vergadering.
3. Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen dertig dagen, nadat de vragen zijn binnen gekomen. Indien beantwoording niet binnen deze termijn kan plaatsvinden, wordt de vragensteller daarvan gemotiveerd bericht waarbij wordt aangegeven de termijn waarbinnen beantwoording zal plaatsvinden. Dit bericht wordt behandeld als een antwoord.
4. De beantwoording van de schriftelijke vragen wordt geplaatst bij de ingekomen stukken voor de verenigde vergadering.
5. Op verzoek van een lid of commissielid wordt de beantwoording geagendeerd ter bespreking tijdens een commissievergadering.

Artikel 4.26 Mondelinge vragen (vragenronde)

1. Aan het begin van elke vergadering is er een vragenronde, tenzij er geen vragen zijn ingediend. In bijzondere gevallen kan een lid voorstellen dat de vragenronde op een ander tijdstip wordt gehouden.
2. Door een lid kan tot 24 uur voor aanvang van de vergadering en met gebruikmaking van een door dijkgraaf en hoogheemraden vastgesteld formulier een vraag worden ingediend bij de griffier.
3. De dijkgraaf bepaalt de volgorde, waarin aangemelde onderwerpen tijdens de vragenronde aan de orde worden gesteld.
4. De dijkgraaf kan weigeren een onderwerp tijdens de vragenronde aan de orde te stellen indien hij het onderwerp niet voldoende nauwkeurig acht te zijn aangegeven of indien het onderwerp in de vergadering op diezelfde dag aan de orde komt.
5. Per onderwerp wordt aan de vragensteller het woord verleend om een of meer vragen aan dijkgraaf en hoogheemraden te stellen en een toelichting daarop te geven.
6. Indien een vraag niet terstond kan worden beantwoord, zal dat schriftelijk gebeuren, waarbij dezelfde termijnen in acht genomen worden als voor een schriftelijke vraag.
7. Na de beantwoording door dijkgraaf en hoogheemraden krijgt de vragensteller desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.
8. Vervolgens kan de dijkgraaf aan andere leden het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan dijkgraaf en hoogheemraden vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.
9. Tijdens de vragenronde kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

Artikel 4.27 Ambtelijke bijstand

1. Een lid dat verzoekt om ambtelijke bijstand, kan zich daarvoor wenden tot de griffier.

2. Indien de ambtelijke bijstand niet door de griffier kan worden verleend, overlegt de griffier met de secretaris, waarna de secretaris beslist over de inzet van een of meer andere medewerkers van Delfland.
3. In beginsel wordt ambtelijke bijstand verleend tenzij:
 - a. het lid niet aannemelijk kan maken dat de bijstand betrekking heeft op de werkzaamheden van de verenigde vergadering;
 - b. de taakuitoefening van de betreffende medewerker hierdoor aanmerkelijk zou worden belemmerd;
 - c. de met de bijstand gemoeid gaande tijdsbesteding de redelijkheid en billijkheid te boven gaat.
4. Een lid dat zijn verzoek niet of niet voldoende gehonoreerd acht, kan zich wenden tot de dijkgraaf. De dijkgraaf overlegt vervolgens met de secretaris. Het daaropvolgende besluit van de dijkgraaf is bindend.
5. Bij het aanvragen van ambtelijke bijstand mag de medewerker die deze hulp verleent niet tot geheimhouding worden verplicht.
6. Voor zover er behoefte bestaat aan andere hulp dan die welke valt onder de definitie van het begrip ambtelijke bijstand, beslist de verenigde vergadering.

Paragraaf 4.4 Stemmingen

Artikel 4.28 Stemverklaring

Na het sluiten van de beraadslaging en voordat tot stemming wordt overgegaan, heeft ieder lid het recht zijn uit te brengen stem kort te motiveren.

Artikel 4.29 Besluitvorming

1. Nadat de beraadslaging is gesloten of indien geen der leden het woord verlangt, brengt de dijkgraaf het voorstel tot besluitvorming.
2. De dijkgraaf vraagt of stemming wordt verlangd. Indien geen stemming wordt verlangd en ook de dijkgraaf dit niet noodzakelijk acht, stelt de dijkgraaf vast dat het voorstel zonder stemming is aangenomen.
3. In de vergadering aanwezige leden kunnen aantekening in het verslag vragen, dat zij geacht willen worden te hebben tegengestemd of dat zij op grond van een stemverbod als bedoeld in artikel 38a van de Waterschapswet niet aan de stemming hebben deelgenomen.
4. Een ter vergadering aanwezig lid dat zich niet op grond van artikel 38a van de Waterschapswet van stemming moet onthouden, is verplicht zijn stem uit te brengen.
5. In het geval een lid zich dient te onthouden van stemming, wordt de reden daarvan in het verslag aangetekend.
6. De stemming over zaken geschiedt bij handopsteken, tenzij de dijkgraaf schriftelijke stemming noodzakelijk acht.
7. Over personen in het kader van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen wordt altijd gestemd en een dergelijke stemming geschiedt altijd schriftelijk.
8. In afwijking van het zesde lid, vindt er hoofdelijke stemming plaats indien een lid daarom vraagt. Bij hoofdelijke stemming worden de volgende regels in acht genomen:
 - a. de dijkgraaf of de secretaris roept de aanwezige leden bij naam op hun stem uit te brengen;
 - b. de stemming begint bij het lid met het volgnummer van de presentielijst dat daartoe bij loting is aangewezen. Indien het getrokken nummer een lid betreft, dat niet

- bevoegd is om aan de stemming deel te nemen, wordt het betreffende volgnummer overgeslagen en een volgend nummer getrokken;
- c. de leden brengen hun stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken, zonder enige toevoeging;
 - d. heeft een lid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing nog herstellen voordat het volgende lid gestemd heeft. Bemerkt het lid zijn vergissing pas later, dan kan hij nadat de dijkgraaf de uitslag van de stemming bekend heeft gemaakt wel aantekening vragen dat hij zich heeft vergist; in de uitslag van de stemming brengt dit echter geen verandering.
- 9. De dijkgraaf deelt de uitslag na afloop van de stemming direct mee, met vermelding van het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.
 - 10. Indien in een niet voltallige vergadering wordt gestemd, wordt bij staking van stemmen het nemen van een besluit uitgesteld tot een volgende vergadering, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend.
 - 11. Indien de stemmen staken in een voltallige vergadering of voor de tweede maal over hetzelfde voorstel, wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.
 - 12. Indien de stemmen staken bij de stemming over een voorstel van orde, is het voorstel niet aangenomen.

Artikel 4.30 Schriftelijke stemming

- 1. Een schriftelijke stemming geschiedt bij identieke, gesloten en ongetekende stembriefjes.
- 2. De dijkgraaf benoemt drie leden tot stembureau.
- 3. Er hebben zoveel stemmingen plaats als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen.
- 4. Het stembureau onderzoekt of het aantal ingeleverde stembriefjes gelijk is aan het aantal leden dat verplicht is een stembriefje in te leveren. Wanneer de aantallen niet gelijk zijn, worden de stembriefjes vernietigd zonder deze te openen en wordt een nieuwe stemming gehouden.
- 5. Voor het bepalen van de volstrekte meerderheid als bedoeld in 38c van de Waterschapswet worden de leden die geen behoorlijk ingevuld stembriefje hebben ingeleverd geacht geen stem te hebben uitgebracht. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje worden in elk geval verstaan:
 - a. een blanco ingevuld stembriefje;
 - b. een onleesbaar stembriefje;
 - c. een ondertekend stembriefje;
 - d. een stembriefje waarop meer dan één naam is vermeld;
 - e. een stembriefje waarbij, indien het een benoeming op voordracht betreft, op een persoon wordt gestemd die niet is voorgedragen;
 - f. een stembriefje waarbij op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt.
- 6. De inhoud van elk stembriefje wordt door een van de leden van het stembureau duidelijk verstaanbaar voorgelezen, door de tweede nagezien en door de derde opgetekend.
- 7. In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslist de verenigde vergadering, op voorstel van de dijkgraaf.
- 8. Een lid van het stembureau meldt de uitslag van de stemming aan de dijkgraaf. De dijkgraaf maakt de uitslag van de stemming onmiddellijk bekend.
- 9. Onder de zorg van de griffier worden de stembriefjes onmiddellijk na vaststelling van de uitslag vernietigd.

Artikel 4.31 Herstemming bij schriftelijke stemming over personen

1. Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstreekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming door niemand de volstreekte meerderheid is verkregen, heeft een derde stemming plaats tussen de twee personen, op wie bij de tweede stemming de meeste stemmen zijn uitgebracht.
3. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatsvinden.
4. Indien bij tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist direct het lot in een loting.

Artikel 4.32 Loting

1. Wanneer loting plaatsvindt, worden de namen van hen over wie de beslissing moet plaatshebben, door de dijkgraaf op afzonderlijke, identieke briefjes geschreven.
2. Deze briefjes worden, nadat zij door het stembureau zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponeerd en omgeschud.
3. Vervolgens neemt de dijkgraaf een van de briefjes uit de stembokaal. Degene wiens naam op dit briefje voorkomt, is toegelaten tot de derde stemming dan wel gekozen.

Artikel 4.33 Stemming over amendementen, subamendementen en moties

1. Indien een amendement op een voorstel is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd.
2. Indien op een amendement een subamendement is ingediend, wordt eerst over dat subamendement gestemd en vervolgens over het amendement.
3. Indien twee of meer (sub-)amendementen op een aanhangig voorstel zijn ingediend, bepaalt de dijkgraaf de volgorde waarin hierover zal worden gestemd. Daarbij geldt de regel, dat het meest verstrekkende (sub-)amendement het eerste in stemming wordt gebracht.
4. Indien aangaande een voorstel een motie is ingediend, wordt eerst over het voorstel gestemd en vervolgens over de motie.

Paragraaf 4.5 Besloten vergaderingen

Artikel 4.34 Algemeen

1. In aanvulling op artikel 35, tweede tot en met vierde lid, van de Waterschapswet zijn op een besloten vergadering de bepalingen van dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering.
2. Tot een besloten vergadering hebben toegang de dijkgraaf, de leden, de secretaris, de griffier en de bode.
3. Door de verenigde vergadering benoemde commissieleden, mogen als toehoorder aanwezig zijn.
4. De verenigde vergadering kan toestaan dat andere medewerkers van Delfland bij de besloten vergadering aanwezig zijn.
5. De griffier noteert de namen van de aanwezigen, die niet de presentielijst als bedoeld in artikel 4.8 tekenen.

Artikel 4.35 Geheimhouding

1. Voor geheimhouding wordt verwezen naar artikel 37 van de Waterschapswet.
2. Stukken ten aanzien waarvan tot geheimhouding is besloten, worden in een register voor geheime stukken opgenomen.
3. De stukken ten aanzien waarvan tot geheimhouding is besloten, worden jaarlijks in een besloten vergadering besproken om te besluiten of de geheimhouding wordt verlengd.

Artikel 4.36 Verslag besloten vergadering

1. De lijst van besluiten en toezeggingen en het audiotranscript van een besloten vergadering worden afzonderlijk van die van de openbare vergadering gemaakt, onder verantwoordelijkheid van de griffier.
2. De lijst van besluiten en toezeggingen en het audiotranscript van een besloten vergadering waarin omtrent het behandelde, geheimhouding is opgelegd, worden voorafgaande aan de eerstvolgende openbare vergadering op een te onderscheiden wijze aan de leden kenbaar gemaakt.
3. De lijst van besluiten en toezeggingen en het audiotranscript worden zo spoedig mogelijk in een openbare vergadering vastgesteld als na raadpleging van de vergadering blijkt, dat geen van de leden opmerkingen heeft.
4. Wanneer de dijkgraaf blijkt dat er wel opmerkingen worden gemaakt, dan worden de lijst van besluiten en toezeggingen en het audiotranscript na de openbare vergadering onverwijld in een besloten vergadering vastgesteld.

Paragraaf 4.6 Bijzondere bijeenkomsten

Artikel 4.37 Informatieve vergaderingen, excursies en werkbezoeken

1. Voor de verenigde vergadering kunnen informatieve vergaderingen, excursies en werkbezoeken georganiseerd worden met als doel informatie- en kennisuitwisseling en meningsvorming.
2. Tijdens bijzondere bijeenkomsten worden geen besluiten genomen.
3. Informatieve vergaderingen, excursies en werkbezoeken zijn er op gericht bestuurders, commissieleden en ambtenaren van Delfland vrij met elkaar van gedachten te laten wisselen.
4. Informatieve vergaderingen, excursies en werkbezoeken zijn waar mogelijk openbaar. De dijkgraaf beslist per onderwerp over de openbaarheid.
5. Van hetgeen wordt besproken tijdens bijzondere bijeenkomsten wordt geen verslag gemaakt.

HOOFDSTUK 5 COMMISSIES (ALGEMEEN)

Paragraaf 5.1 Commissies: algemene bepalingen

Artikel 5.1 Instelling

De verenigde vergadering besluit tot het instellen van een of meer commissies.

Artikel 5.2 Rekeningcommissie

1. De verenigde vergadering kan een rekeningcommissie instellen.
2. Voor de rekeningcommissie gelden niet de bepalingen uit hoofdstuk 5.
3. De rekeningcommissie bepaalt haar eigen werkwijze en legt deze vast in een reglement.

Artikel 5.3 Taak

Een commissie heeft de volgende taken:

- a. het desgevraagd of uit eigen beweging uitbrengen van schriftelijk advies aan dijkgraaf en hoogheemraden of de verenigde vergadering over voorstellen die betrekking hebben op het werkgebied waarvoor de commissie is ingesteld;
- b. het voeren van overleg met de portefeuillehouder.

Artikel 5.4 Samenstelling en benoeming

1. Een commissie bestaat uit een commissievoorzitter, een plaatsvervangend commissievoorzitter en commissieleden, bijgestaan door een commissiesecretaris.
2. Alle fracties zijn in een commissie vertegenwoordigd.
3. Op voordracht van de fracties benoemt de verenigde vergadering de commissieleden.
4. In beginsel wordt een commissie samengesteld uit leden. Er mogen niet-leden als commissielid worden voorgedragen en benoemd. Met inachtneming van het volgende mogen dit er per fractie maximaal 3 zijn:
 - a. Indien in een fractie het aantal leden dat geen zitting heeft in het DB 4 of meer bedraagt, mag deze fractie geen niet-leden als commissielid voordragen.
 - b. Indien in een fractie het aantal leden dat geen zitting heeft in het DB 3 leden bedraagt, mag zij maximaal 1 niet-lid als commissielid voordragen.
 - c. Indien in een fractie het aantal leden dat geen zitting heeft in het DB 2 leden bedraagt, mag zij maximaal 2 niet-leden als commissielid voordragen.
 - d. Indien in een fractie het aantal leden dat geen zitting heeft in het DB 1 lid bedraagt, mag zij maximaal 3 niet-leden als commissielid voordragen.
5. Voor een persoon die als niet-lid tot commissielid benoemd wil worden:
 - a. gelden de eisen die worden gesteld in de artikelen 31, 31b, 32, 33 en 34 van de Waterschapswet.
 - b. Na benoeming:
 - i. Doet de geloofsbrievencommissie onderzoek naar de geloofsbrieven,
 - ii. Brengt de geloofsbrievencommissie haar advies uit aan de verenigde vergadering over toelating,
 - iii. Besluit de verenigde vergadering over toelating van het commissielid, en
 - iv. Legt het commissielid de eed of de verklaring en belofte af.

Artikel 5.5 Commissievoorzitter

1. De commissievoorzitter en zijn plaatsvervanger worden door de verenigde vergadering

uit haar midden aangewezen, ook de dijkgraaf kan als commissievoorzitter worden aangewezen. Bij hun gelijktijdige afwezigheid van de voorzitter en zijn plaatsvervanger, wijst de commissie uit haar midden een commissievoorzitter aan.

2. De verenigde vergadering kan besluiten een externe commissievoorzitter te benoemen.
3. Voor onverenigbaarheid van functies en voor het afleggen van de eed of de verklaring en belofte zijn de artikelen 33 en 34 van de Waterschapswet van toepassing op de externe commissievoorzitter.
4. De commissievoorzitter is belast met:
 - a. het leiden van de vergadering;
 - b. het handhaven van orde in de vergadering;
 - c. het doen naleven van dit reglement;
 - d. hetgeen de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit, het Reglement van Bestuur, dit reglement of andere wet- en regelgeving hem verder opdraagt.
5. De commissievoorzitter verleent het woord en formuleert de adviezen en conclusies.

Artikel 5.6 Commissiesecretaris

1. De secretaris van Delfland wijst voor elke commissie een medewerker van Delfland als commissiesecretaris en zo nodig een plaatsvervangend commissiesecretaris aan.
2. De commissiesecretaris is aanwezig in de vergadering.
3. De commissiesecretaris kan, indien hij daartoe door de commissievoorzitter wordt uitgenodigd, aan de beraadslagingen deelnemen.
4. De commissiesecretaris draagt zorg voor de verslaglegging van de vergadering van de commissie.

Artikel 5.7 Zittingsduur, einde lidmaatschap en vacatures

1. De commissieleden hebben zitting in de commissie gedurende de bestuurlijke zittingsperiode waarin en waarvoor zij zijn benoemd.
2. Het lidmaatschap van een commissie eindigt voorts:
 - a. bij tussentijdse aftreding als lid, of
 - b. na ontslag door de verenigde vergadering
 - i. op eigen verzoek; of
 - ii. op verzoek van de fractie.
3. In een vacature wordt zo spoedig mogelijk voorzien volgens de procedure zoals omschreven in artikel 5.4.

Artikel 5.8 Werkwijze

1. Dijkgraaf en hoogheemraden leggen een voorstel voor aan een commissie.
2. De commissie adviseert:
 - a. de verenigde vergadering; of
 - b. dijkgraaf en hoogheemraden.
3. In afstemming met het fractievoorzittersoverleg, kan van het eerste lid worden afgeweken.
4. De commissie adviseert de agendacommissie over agendering van voorstellen als hamerstuk of als bespreekstuk.

Artikel 5.9 Ondertekening van stukken

Alle van de commissie uitgaande stukken worden door de commissievoorzitter en de commissiesecretaris ondertekend.

Paragraaf 5.2 Commissies: moment van vergaderen en voorbereiding

Artikel 5.10 Vergadermoment, aanvangstijd en plaats vergadering

1. De vergaderingen van de commissies worden gehouden ten minste twee weken vóór een vergadering van de verenigde vergadering en voorts zo dikwijls als de commissievoorzitter het nodig acht, dan wel ten minste drie commissieleden het schriftelijk met opgave van redenen verzoeken.
2. Indien drie commissieleden om een vergadering verzoeken, wordt deze gehouden binnen drie weken nadat dit verzoek is ontvangen.
3. De data en tijden van de vergaderingen worden vastgelegd in een schema.

Artikel 5.11 Ingekomen stukken en mededelingen

1. Ingekomen stukken worden geagendeerd indien dijkgraaf en hoogheemraden of een commissielid hiertoe aanleiding ziet.
2. De agenda vermeldt de ingekomen stukken.
3. De commissievoorzitter, commissieleden, aanwezige leden van het dagelijks bestuur en commissiesecretaris kunnen mededelingen doen.

Artikel 5.12 Oproep en agenda

1. De commissiesecretaris zendt, na overleg met de commissievoorzitter, aan de commissieleden ten minste achttien (18) kalenderdagen vóór een vergadering, spoedeisende vergaderingen uitgezonderd, een oproep.
2. De oproep bevat de voorlopige agenda met bijbehorende stukken en vermeldt:
 - a. de datum, aanvangstijd en plaats van de vergadering;
 - b. de zaken die in de vergadering worden behandeld, in de volgorde waarin deze zullen worden behandeld.
3. De commissiesecretaris kan na het verzenden van de oproep zo nodig een aanvullende voorlopige agenda doen uitgaan. De daarop vermelde stukken worden zo spoedig mogelijk aan de commissieleden gezonden.
4. De definitieve agenda wordt bij aanvang van de vergadering door de commissie vastgesteld. Op voorstel van een commissielid of de commissievoorzitter kan de commissie bij de vaststelling van de agenda onderwerpen aan de agenda toevoegen of van de agenda afvoeren.
5. Wanneer de commissie een onderwerp onvoldoende voor de openbare beraadslaging voorbereid acht, kan zij besluiten tot terugzending naar dijkgraaf en hoogheemraden om nadere inlichtingen of advies.

Artikel 5.13 Openbare kennisgeving en ter inzagelegging van stukken

1. De commissievergadering wordt ter openbare kennis gebracht door vermelding daarvan op de website van Delfland.
2. De kennisgeving vermeldt:
 - a. de datum, aanvangstijd en plaats van de vergadering;
 - b. de plaats op de website waar eenieder de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken kan inzien;
 - c. de mogelijkheid tot het uitoefenen van het insprekrecht als bedoeld in artikel 5.19.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid onder b, worden stukken, omtrent de inhoud waarvan ingevolge artikel 37, eerste dan wel tweede lid, van de Waterschapswet geheimhouding is opgelegd, niet op de website geplaatst.

Paragraaf 5.3 Commissies: orde van de vergaderingen

Artikel 5.14 Presentie en verhindering

1. In een commissie hebben commissieleden zitting.
2. Elke fractie heeft het recht door maximaal twee commissieleden vertegenwoordigd te worden.
3. Een commissielid dat verhinderd is de vergadering bij te wonen, geeft daarvan zo spoedig mogelijk voor aanvang van de vergadering, kennis aan de griffier.
4. Commissieleden uit verschillende commissies kunnen elkaar vervangen of worden vervangen door een ander lid. Die vervanging kan zowel betrekking hebben op de gehele bijeenkomst als op een of meer agendapunten.

Artikel 5.15 Opening vergadering

De commissievoorzitter opent de vergadering op de vastgestelde aanvangstijd, er is geen quorum van toepassing.

Artikel 5.16 Spreekregels

1. Ter bevordering van het doelmatig vergaderen, voert in beginsel per agendapunt per fractie één commissielid daarvan het woord, tenzij de commissievoorzitter anders beslist.
2. Geen commissielid voert het woord dan na het aan de commissievoorzitter gevraagd en van deze verkregen te hebben.
3. De commissievoorzitter verleent het woord in een door hem te bepalen volgorde.
4. Van hetgeen is bepaald in het vorige lid wordt afgeweken, wanneer een commissielid het woord vraagt over een persoonlijk feit of om een voorstel van orde voor te stellen.
5. De commissievoorzitter kan het woord verlenen aan anderen dan de commissieleden.
6. De commissieleden richten zich tot de commissievoorzitter en via deze tot anderen.
7. De commissieleden spreken vanaf hun plaats. Bij bijzondere gelegenheden kan de commissievoorzitter bepalen dat de commissieleden vanaf een andere plaats spreken.
8. Indien een spreker bij de behandeling van een agendapunt ter verduidelijking van zijn betoog van hulpmiddelen gebruik wenst te maken, heeft hij daartoe toestemming van de commissievoorzitter. Hij meldt zijn verzoek tijdig aan de griffier.
9. Bij aanvang van de beraadslaging over een agendapunt, kan een commissielid of de commissievoorzitter een voorstel doen over de spreektijd van de commissieleden en de overige aanwezigen. De commissievoorzitter beslist over de spreektijd, gehoord de commissie.
10. Nadat de spreektijd is verstreken, beëindigt de spreker zijn rede, zodra de commissievoorzitter hem daartoe verzoekt.

Artikel 5.17 Spreektermijnen

1. De beraadslaging geschiedt in twee termijnen.
2. In afwijking van het eerste lid, geschiedt beraadslaging op verzoek van de commissie in drie termijnen.
3. Een commissielid mag in een termijn niet meer dan eenmaal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel. Bij de bepaling hoeveel malen een commissielid over hetzelfde onderwerp of voorstel het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een persoonlijk feit of over een voorstel van orde.
4. Het bepaalde in het derde lid is niet van toepassing op:

- a. de dijkgraaf of de hoogheemraad die in het bijzonder is belast met het betreffende onderwerp;
 - b. een rapporteur van een commissie;
 - c. het commissielid dat een initiatiefvoorstel heeft ingediend, voor wat betreft dat voorstel.
5. Elke termijn is afgesloten nadat degene die zijn voorstel toelicht, de commissieleden heeft beantwoord.

Artikel 5.18 Handhaving orde

1. De commissievoorzitter kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en, indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord, de vergadering sluiten.
2. Indien de commissievoorzitter het nodig oordeelt een spreker aan het opvolgen van dit reglement te herinneren, is het hem toegestaan de spreker in zijn rede onderbreken.
3. Interrupties zijn toegestaan, tenzij de commissievoorzitter beslist dat een spreker zijn betoog zonder verdere interrupties zal afronden.
4. Indien een commissielid zich beledigende of onbetamelijke uitdrukkingen veroorlooft, afwijkt van het onderwerp in behandeling, een spreker herhaaldelijk interrompeert, dan wel anderszins de orde verstoort, wordt hij door de commissievoorzitter tot de orde geroepen. Indien het desbetreffende commissielid hieraan geen gevolg geeft, kan de commissievoorzitter hem gedurende de vergadering, waarin dat plaatsvindt, over het onderwerp het woord ontzeggen.
5. De commissievoorzitter kan voorstellen om een commissielid, dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, het verdere verblijf in de commissievergadering te ontzeggen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd en meteen gestemd. Bij aannahme van het voorstel verlaat het commissielid de vergadering onmiddellijk. Zo nodig laat de commissievoorzitter hem verwijderen.
6. Het stemmen over de ontzegging als bedoeld in het vorige lid, geschiedt bij handopsteken zonder voorafgaande beraadslaging. Een gewone meerderheid van stemmen volstaat om het voorstel aan te nemen.

Artikel 5.19 Inspreekrecht

1. Inwoners van het beheergebied van Delfland, niet zijnde leden of commissieleden, hebben het recht tijdens de vergadering in te spreken.
2. Degene, die van het insprekrecht gebruik wil maken, meldt dit ten minste 24 uur voor aanvang van de vergadering bij de griffier. Hij vermeldt daarbij zijn naam, adres en telefoonnummer en het onderwerp waarover hij het woord wil voeren.
3. De beschikbare tijd per inspreker bedraagt maximaal 5 minuten.
4. De inspreker voert pas het woord, nadat hem dit door de commissievoorzitter is verleend.
5. De commissievoorzitter kan de commissieleden toestaan aan de inspreker verhelderende vragen te stellen.
6. De commissievoorzitter of een commissielid kan een voorstel doen voor behandeling van de inbreng van de inspreker.
7. De inspreker kan slechts het woord voeren over onderwerpen die het waterschap aangaan en actueel zijn, dit ter beoordeling van de commissievoorzitter.
8. De inspreker kan niet het woord voeren:
 - a. over een genomen besluit van het bestuur waartegen bezwaar of beroep op de rechter openstaat of heeft opengestaan;
 - b. over benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen;

- c. indien er een klacht ex artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend.
9. In de gevallen waarin reglement art. 5.19 niet voorziet, beslist de commissievoorzitter.

Artikel 5.20 Voorstellen van orde

1. De commissievoorzitter of een commissielid kan tijdens de vergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
2. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering betreffen.
3. Over een voorstel van orde beslist de commissievoorzitter, gehoord de commissie, onmiddellijk.

Artikel 5.21 Orde toehoorders

1. Toehoorders kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.
2. Het door toehoorders geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.
3. Indien de commissievoorzitter dit nodig oordeelt, kan hij de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen ter handhaving van de orde op de publieke tribune.
4. De commissievoorzitter is bevoegd toehoorders die de orde op enigerlei wijze verstoren en zo nodig andere toehoorders het verdere verblijf in de vergadering te ontzeggen. Zo nodig laat de commissievoorzitter hen verwijderen.
5. De commissievoorzitter is bevoegd toehoorders die bij herhaling de orde in de vergadering verstoren voor ten hoogste twee opeenvolgende vergaderingen de toegang daartoe te ontzeggen.
6. Wanneer overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 van de Waterschapswet de deuren worden gesloten, dienen personen die niet in artikel 5.24, tweede tot en met het vierde lid, zijn genoemd, de vergadering te verlaten.

Artikel 5.22 Gebruik communicatiemiddelen

Het is tijdens de vergadering toegestaan in de vergaderzaal, met inbegrip van de publieke tribune, gebruik te maken van communicatiemiddelen, mits daarmee geen inbreuk wordt gemaakt op de orde van de vergadering.

Artikel 5.23 Verslag commissievergadering

1. Het verslag van de commissievergadering bestaat uit het audiotranscript en de toezeggingenlijst van de vergadering.
2. De toezeggingenlijst vermeldt ten minste de:
 - a. namen van de commissieleden die aanwezig en de namen van de commissieleden die afwezig waren;
 - b. namen van de sprekers;
 - c. agendapunten;
 - d. conclusies en toezeggingen.
3. Het verslag wordt opgesteld onder de zorg van de commissiesecretaris.
4. Het conceptverslag van de commissievergadering gaat ter kennisname naar de verenigde vergadering.
5. De commissievoorzitter en de commissieleden hebben het recht een voorstel tot verandering van het verslag te doen, indien dat onjuistheden bevat of niet duidelijk weergeeft hetgeen gezegd of geconcludeerd is.
6. De commissieleden kunnen tot 24 uur voorafgaand aan de eerstvolgende vergadering

- voorstellen tot wijziging op het verslag insturen, die:
- a. als ze van technische aard zijn door de commissievoorzitter worden verwerkt;
 - b. als ze van inhoudelijke aard zijn door de commissievoorzitter aan de orde zullen worden gesteld bij de volgende vergadering.
7. In de eerstvolgende openbare vergadering wordt het verslag van de vorige openbare vergadering vastgesteld.

Paragraaf 5.4 Besloten commissievergadering

Artikel 5.24 Algemeen

1. In aanvulling op artikel 35 tweede tot en met vierde lid van de Waterschapswet zijn op een besloten commissievergadering de bepalingen van dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering.
2. Bij een besloten commissievergadering zijn de commissievoorzitter, de commissieleden, de commissiesecretaris en de griffier aanwezig.
3. Leden en commissieleden die geen zitting hebben in de commissie, dijkgraaf en secretaris, mogen tijdens besloten commissievergaderingen als toehoorder aanwezig zijn.
4. De commissie kan toestaan dat andere medewerkers van Delfland bij de besloten vergadering aanwezig zijn.
5. De commissiesecretaris noteert de namen van de aanwezigen die geen commissielid, commissievoorzitter of commissiesecretaris zijn.

Artikel 5.25 Geheimhouding

In aanvulling op artikel 4.35, kan de commissievoorzitter, gehoord de commissie, voor de afloop van de besloten vergadering besluiten of overeenkomstig de Waterschapswet omtrent de inhoud van de stukken en het verhandelde, geheimhouding zal gelden.

Artikel 5.26 Verslag besloten commissievergadering

1. Het verslag van de commissievergadering bestaat uit het audiotranscript en de presentielijst van de vergadering.
2. Het verslag van een besloten commissievergadering waarin omtrent het behandelde, geheimhouding is opgelegd, wordt voorafgaande aan de eerstvolgende openbare commissievergadering op een te onderscheiden wijze aan de commissieleden kenbaar gemaakt.
3. Het verslag wordt zo spoedig mogelijk in een openbare commissievergadering vastgesteld als na raadpleging van de vergadering blijkt, dat geen van de leden opmerkingen heeft.
4. Wanneer de commissievoorzitter blijkt, dat er wel opmerkingen worden gemaakt, dan wordt het verslag na de openbare commissievergadering onverwijld in een besloten vergadering vastgesteld.

HOOFDSTUK 6 NADERE BEPALINGEN COMMISSIES EN HET FRACTIEVOORZITTERSOVERLEG

Paragraaf 6.1 Algemene nadere bepalingen

Artikel 6.1 Toepassing

Op de in dit hoofdstuk genoemde commissies, alsmede het fractievoorzittersoverleg, zijn de bepalingen van hoofdstuk 5 van overeenkomstige toepassing voor zover niet van deze bepalingen is afgeweken, voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met de in dit hoofdstuk opgenomen nadere bepalingen en voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met het karakter van de commissie.

Paragraaf 6.2 Geloofsbrievencommissie

Artikel 6.2 Geloofsbrievencommissie

1. De verenigde vergadering stelt een geloofsbrievencommissie in, die onderzoek doet naar de geloofsbrieven op basis van artikel V4 lid 1 van de Kieswet en artikel 19 Waterschapswet.
2. De geloofsbrievencommissie bestaat uit drie leden en wordt aangewezen door loting.
3. De commissie wijst uit de commissieleden een voorzitter aan.
4. De geloofsbrievencommissie wordt bijgestaan door de griffier of een andere door de secretaris aan te wijzen medewerker.
5. De samenstelling van de geloofsbrievencommissie blijft gedurende de zittingsperiode van de verenigde vergadering gelijk.
6. Een commissielid kan op eigen verzoek terugtreden uit de commissie.
7. Bij terugtreding van een commissielid benoemt de verenigde vergadering in haar eerstvolgende bijeenkomst een nieuw commissielid dat door loting wordt aangewezen.

Paragraaf 6.3 Agendacommissie en fractievoorzittersoverleg

Artikel 6.3 Agendacommissie

1. De agendacommissie heeft als taak het voorbereiden en vaststellen van voorlopige agenda voor de vergaderingen van de verenigde vergadering, gehoord de adviezen van de commissies.
2. Er is een agendacommissie die bestaat uit de dijkgraaf en commissievoorzitters van de commissies bedoeld in RvO artikel 5.3.
3. Een commissievoorzitter kan zich bij afwezigheid laten vervangen door een plaatsvervangend commissievoorzitter.
4. De secretaris en de griffier zijn in elke vergadering van de commissie aanwezig. Bij afwezigheid worden zij vervangen of vervangen zij elkaar.
5. De vergaderingen van de agendacommissie vinden op oproep van de dijkgraaf plaats uiterlijk acht dagen voor een vergadering van de verenigde vergadering. Indien door de dijkgraaf of de agendacommissie nodig geacht, kan een extra vergadering worden belegd van de agendacommissie.
6. De vergaderingen van de agendacommissie zijn niet openbaar.

Artikel 6.4 Fractievoorzittersoverleg

1. Er is een fractievoorzittersoverleg, dat bestaat uit de dijkgraaf en de fractievoorzitters.
2. Elke deelnemer aan het fractievoorzittersoverleg kan een lid of commissielid aanwijzen, dat hem bij zijn afwezigheid in het fractievoorzittersoverleg vervangt.
3. In het fractievoorzittersoverleg wordt in vertrouwelijkheid overleg gevoerd over zaken die de verenigde vergadering betreffen. De dijkgraaf en de fractievoorzitters bepalen welke onderwerpen zich lenen voor bespreking in het fractievoorzittersoverleg.
4. De secretaris en de griffier zijn in elke vergadering van het fractievoorzittersoverleg aanwezig. Bij afwezigheid worden zij vervangen of vervangen zij elkaar.
5. Het fractievoorzittersoverleg kan een bestuurder of medewerker van Delfland uitnodigen om bij het overleg aanwezig te zijn en aan de beraadslagingen deel te nemen.

HOOFDSTUK 7 SLOTBEPALINGEN

Artikel 7.1 Uitleg reglement

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel omtrent de uitleg van dit reglement, beslist de verenigde vergadering op voorstel van de dijkgraaf.

Artikel 7.2 Intrekking en inwerkingtreding

1. Het Reglement van Orde VV en commissies Delfland, zoals vastgesteld in de VV van 17 mei 2018, wordt ingetrokken per datum dat het nieuwe reglement van kracht wordt.
2. Dit reglement treedt in werking met ingang van de dag volgende op die waarop het is bekendgemaakt, met uitzondering van artikel 5.4 lid 4 dat niet eerder in werking treedt dan 27 maart 2023.

Artikel 7.3 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als het Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2022.

TOELICHTING BIJ HET REGLEMENT VAN ORDE VV EN COMMISSIES 2022.

Alleen de artikelen waarbij een toelichting is gegeven, staan genoemd.

Vooraf

Waar in dit reglement staat vermeld 'hij', wordt iedere persoon bedoeld.

Waar in bepalingen wordt gesproken van 'toezenden' van stukken en/of beschikbaar stellen van stukken moet worden gelezen: digitaal beschikbaar stellen.

Met Wsw wordt de Waterschapswet aangeduid.

Artikel 1.1 Begripsomschrijvingen

In dit artikel worden termen en begrippen omschreven en gedefinieerd opdat verderop in het reglement deze termen zonder nadere toelichting kunnen worden gebruikt, waardoor het reglement **kl**ter wordt.

Loco-dijkgraaf is geen term uit de wet en moet dus worden gedefinieerd.

De Wsw, art 51a, spreekt van waarnemer:

Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter en – indien in de aanwijzing daarvan is voorzien bij het reglement – van de plaatsvervangend voorzitter wordt het ambt van voorzitter waargenomen door een, door het dagelijks bestuur aan te wijzen, ander lid van dat bestuur.

Volgens het Reglement van Bestuur heet het dagelijks bestuur bij Delfland: "dijkgraaf en hoogheemraden", dus zonder 'college van'.

Artikel 2.3 De griffier

De griffier is geen functionaris benoemd in de Waterschapswet, maar een door Delfland ingestelde functie.

De griffier is het eerste aanspreekpunt voor de leden, met uitzondering van D&H.

Artikel 3.1 Onderzoek geloofsbrieven en beëdiging

Om lid te worden (of toegelaten te worden als commissielid), doorloopt een persoon de volgende stappen:

- verkiezing (niet voor geborgde zetel)
- benoeming
- aanvaarden benoeming
- onderzoek geloofsbrieven voor toelating
- toelating door de VV
- afleggen eed of verklaring en belofte

Artikel 4.2 Digitale toezending

Stukken worden alleen nog digitaal beschikbaar gesteld aan de leden.

Artikel 4.3 Ingekomen stukken en mededelingen

Ingekomen stukken worden digitaal beschikbaar gesteld.

Artikel 4.5 Openbare kennisgeving en ter inzagelegging van stukken

Nadat de leden de vergaderstukken hebben ontvangen, wordt de vergadering openbaar bekend gemaakt.

Artikel 4.6 Procedure begroting en jaarrekening

Hoogheemraden nemen aan een stemming over de jaarrekening niet deel omdat zij mede verantwoordelijk zijn voor het opstellen daarvan.

De dijkgraaf heeft in de verenigde vergadering geen stemrecht.

Artikel 4.7 Zitplaatsen

Elk lid krijgt een vaste zitplaats toegewezen.

Artikel 4.9 Opening vergadering en vergaderquorum

Met quorum wordt bedoeld het aantal leden dat aanwezig moet zijn om rechtsgeldig besluiten te kunnen nemen. Het quorum bedraagt de helft + 1. Er moeten dus 16 leden aanwezig zijn.

Artikel 4.10 Spreekregels

Uiteraard heeft ieder lid het recht het woord te voeren. Om doelmatig te kunnen vergaderen wordt echter afgesproken dat in beginsel per onderwerp 1 lid per fractie het woord voert.

Artikel 4.11 Spreektermijnen

Met de spreektermijnen wordt een ordelijk verloop van de vergadering nagestreefd. De dijkgraaf leidt de vergadering, is geen lid en valt dus niet onder deze regels.

Artikel 4.12 Handhaving orde

In dit artikel staan de bepalingen op grond waarvan de orde kan worden gehandhaafd.

Artikel 4.14 Horen niet-leden

De verenigde vergadering kan besluiten om deskundigen of andere niet-leden te horen, bijvoorbeeld om informatie in te winnen.

Artikel 4.15 Inspreekrecht niet-leden

Het insprekrecht is geen wettelijk recht. De VV biedt insprekers de gelegenheid en bepaalt in dit artikel de manier waarop dit is geregeld.

Artikel 4.17 Orde toehoorders

De VV zaal, kent een ruimte voor het publiek, de toehoorders. Toehoorders worden geacht de vergadering niet te verstoren. Gebeurt dat toch dan regelt dit artikel de maatregelen.

Artikel 4.20 Amendementen en subamendementen

Met een amendement (tekstvoorstel tot wijziging) kan een voorgesteld besluit worden aangepast. Op een amendement kan weer een amendement worden ingediend, een subamendement genaamd.

Artikel 4.22 Moties

Een motie is een schriftelijke wens of andere uiting. Een motie kan betrekking hebben op een voorliggend voorstel, maar dat hoeft niet.

Artikel 4.23 Interpellaties

Het recht van interpellatie maakt het voor leden mogelijk om een debat te houden over een onderwerp dat niet op de agenda van de VV staat. Bij een interpellatie worden schriftelijk vragen gesteld aan dijkgraaf en hoogheemraden door de interpellant (dat is het lid dat de interpellatie houdt).

Artikel 4.24 Initiatiefvoorstellen

De leden hebben het recht zelf voorstellen aan de VV voor te leggen.

Artikel 4.26 Mondelinge vragen (vragenronde)

Om de vergadering doelmatig te laten verlopen, worden vragen tevoren schriftelijk ingediend.

Artikel 4.27 Ambtelijke bijstand

Op verzoek kan er bijstand worden verleend door de medewerkers van Delfland.

Artikel 4.28 Stemverklaring

Een lid kan desgewenst een verklaring geven over de stem die hij gaat uitbrengen.

Artikelen 4.29 - 4.32

Besluiten kunnen op verschillende manieren tot stand komen:

- a. zonder stemming, ook wel bij acclamatie genaamd,
- b. door hoofdelijke stemming door hand opsteken,
- c. door hoofdelijke stemming door het afroepen van de namen der aanwezige leden,
- d. schriftelijk, en
- e. door loting.

Artikel 4.34 Algemeen

In beginsel zijn de vergaderingen van de VV openbaar. Er kunnen redenen bestaan om, bij uitzondering, niet openbaar te vergaderen. Dit artikel regelt de besloten vergadering.

Artikel 4.35 Geheimhouding

Aan de aanwezigen bij een besloten vergadering kan geheimhouding worden opgelegd ter zake van het behandelde op die vergadering.

Artikel 5.1 Instelling

De VV besluit zelf over het aantal, het werkgebied en de samenstelling van de commissie(s).

Artikel 5.2

De Rekeningcommissie neemt een aparte plaats in en kent een eigen reglement.

Artikel 5.3 Taak

Een commissie wordt ingesteld voor een bepaald werkgebied.

Artikel 5.4 Samenstelling en benoeming

Commissieleden kunnen door de VV uit twee groepen van personen worden benoemd, nl leden en niet-leden.

Art 16 lid 3 van het Reglement van Bestuur bepaalt namelijk:

Tot lid van een commissie kunnen mede worden benoemd niet tot het bestuur van het hoogheemraadschap behorende personen.

Aan de niet-leden als commissielid worden de eisen gesteld verwoord in lid 5.

Artikel 5.6 Commissiesecretaris

De rol van commissiesecretaris wordt vervuld door een medewerker van Delfland. Hij ondersteunt de commissie in haar werkzaamheden en maakt geen deel uit van de commissie.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer 2715
Vertrouwelijk Nee
Vergaderdatum 22 december 2022
Agendapunt H.01
Titel Aanpassen verordening kwijtscheldingsregeling
Delfland 2023

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	22 december 2022

Voorgesteld besluit

De verenigde vergadering te verzoeken de Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023 vast te stellen.

Onderwerp Verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023
Versienummer 1
Dossiernummer 2715
D&H datum dinsdag 15 november 2022
Wijze agenderen Openbaar

1) Het gevraagde besluit

de verenigde vergadering te verzoeken de Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023 vast te stellen

2) Aanleiding

De Tweede Kamer nam de afgelopen kabinetsperiode drie moties aan over het verruimen van de vermogensnorm bij kwijtschelding van de lokale belastingen, zodat mensen een kleine financiële buffer hebben. De minister schrijft in een brief aan de Kamer dat daarvan 1 motie uitgevoerd wordt. Gemeenten en waterschappen mogen voor de groep AOW-gerechtigden en volledig arbeidsongeschikten per 1 januari 2022 de vermogensnorm met maximaal € 2.000 ophogen.

Inmiddels is de Regeling Kwijtschelding belastingen medeoverheden gepubliceerd op 16 september.

Ten opzichte van de motie is nu de verruiming van de vermogensnorm niet alleen van toepassing op AOW gerechtigden en duurzaam arbeidsongeschikten maar voor iedere gerechtigde op de vrijstelling.

.

3) Beoogd effect

Door deze aanpassing wordt rekening gehouden met de gewenste en toegestane verruiming van de vermogensnorm met € 2000 en kan de RBG dit uniform toepassen.

4) Kernboodschap

Delfland past de toegestane verruiming van de vermogenstoetsnorm voor de kwijtschelding toe en neemt deze op in haar verordening kwijtschelding.

5) Historie – eerdere besluitvorming

In de Verenigde Vergadering van 16 december 2021 dossiernummer 2407 is de 'Verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2022' vastgesteld.

In de Verenigde Vergadering van 2 juni 2022 is de verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2022.2 vastgesteld.

6) Regelgeving en Beleid

Uitvoeringsregel Invorderingswet 1990

Dossiernummer: 2715

7) Financiën

Bij toepassing van de verruiming stijgt het bedrag aan kwijtschelding naar verwachting met € 700.000. In de Burap 2023 zal de begroting voor de actualisatie van de belastingopbrengsten worden bijgesteld.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

De communicatie is gelijktijdig met de RBG reeds gedaan.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Op grond van artikel 73 van de Waterschapswet wordt het besluit van de Verenigde Vergadering tot vaststelling van de onderhavige verordening in het elektronische Waterschapsblad van Delfland bekendgemaakt door plaatsing van de integrale tekst van de verordening.

14) Bevoegd orgaan

Het college is op grond van artikel 84 Waterschapswet belast met de voorbereiding en uitvoering van de besluiten van de verenigde vergadering.

De verenigde vergadering is op grond van artikel 77 Waterschapswet bevoegd om de verordening kwijtscheldingsregeling vast te stellen.

15) Toelichting

Zie 2 Aanleiding

16) Bijlagen

Geen

Onderwerp Verordening kwijtscheldingsregeling Delfland 2023
Dossiernummer 2715

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 15 november 2022,
dossiernummer 2715;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Financiën en Organisatie van 6
december 2022;

Overwegende dat:

de Regeling Kwijtschelding belastingen medeoverheden is gepubliceerd op 16 september 2022
en gemeenten en waterschappen voor iedere gerechtigde op de vrijstelling per 1 januari 2023
de vermogensnorm met maximaal € 2.000 mag ophogen.

Gelet op:

artikel 144 van de Waterschapswet;
de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke- en waterschapsbelastingen;
de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990;

Besluit:

vast te stellen de navolgende

Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023,

Artikel 1 Definities

Onder waterschapsbelastingen worden verstaan de waterschapsbelastingen genoemd in
hoofdstukken XVI, XVII en XVIIb van de Waterschapswet en de belastingen genoemd in
hoofdstuk 7, § 1, artikel 7.2 van de Waterwet, alsmede de belastingen waarvan de heffing
krachtens bijzondere wetten door het waterschap geschiedt.

Onder ministeriële regeling wordt verstaan de door de staatssecretaris van Financiën ter
uitvoering van de Invorderingswet 1990 vastgestelde 'Uitvoeringsregeling Invorderingswet
1990'.

Onder uitoefening van bedrijf of beroep wordt verstaan het zelfstandig uitoefenen van een
bedrijf of een beroep, zoals ZZP'ers.

Artikel 2 Toepassing

Deze regeling is van toepassing op een verzoek om kwijtschelding van
waterschapsbelastingen verschuldigd door een natuurlijk persoon die:
niet handelt in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf,
op grond van het Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004 een uitkering ontvangt, waarbij
het kwijtscheldingsverzoek geen betrekking heeft op waterschapsbelastingen die verband
houden met zijn uitoefening van een bedrijf of beroep.

Artikel 3 Omvang

Op voet van afdeling 7 van Hoofdstuk II van de ministeriële regeling wordt kwijtschelding
uitsluitend verleend voor de watersysteemheffing als bedoeld in artikel 117, aanhef en onder
a, van de Waterschapswet.

Dossiernummer: 2715

Artikel 4 Kwijtscheldingsnorm

Bij de kwijtschelding wordt in afwijking van het eerste en tweede lid van artikel 16 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100 percent.

In afwijking van het eerste lid worden de kosten van bestaan van de in artikel 1a van de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen bedoelde AOW-gerechtigde personen gesteld op 100 percent van de toepasselijke, in genoemd artikel 1a bedoelde netto AOW-bedragen.

Artikel 5 Kosten kinderopvang

Als uitgaven als bedoeld in artikel 15, eerste lid van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 wordt, op voet van artikel 28 lid 3 van genoemde Uitvoeringsregeling, mede in aanmerking genomen de overeenkomstig artikel 1.7, eerste en tweede lid, van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen bepaalde kosten van kinderopvang verminderd met de kinderopvangtoeslag of met de tegemoetkoming van de gemeente of het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen in de te betalen kosten van kinderopvang, bedoeld in hoofdstuk 1, afdeling 2, van die wet.

Artikel 6 Extra toegestane financiële middelen

In afwijking van artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 wordt het totale bedrag aan financiële middelen, bedoeld in dat onderdeel, verhoogd overeenkomstig artikel 4 van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden.

Artikel 7 Inwerkingtreding en citeertitel

1 De 'Verordening kwijtscheldingsregeling 2022.2, vastgesteld bij besluit van de Verenigde Vergadering van 2 juni 2022, wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2023.

2. De Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023 treedt in werking na de bekendmaking daarvan, doch niet eerder dan 1 januari 2023.

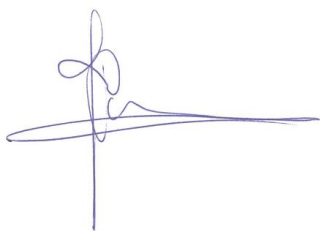
3. Deze verordening wordt aangehaald als 'Verordening Kwijtscheldingsregeling Delfland 2023'.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 22 december 2022.

De verenigde vergadering voornoemd,

de Secretaris,

de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	2653
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 december 2022
Agendapunt	H.02
Titel	Bestuurlijke P&C kalender 2023

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	22 december 2022

Voorgesteld besluit

1. De bijlage Bestuurlijke P&C-kalender 2023 vast te stellen en uit te voeren door het agenderen van de behandeling van:
 - a. de Jaarstukken 2022 in de VV van 1 juni 2023
 - b. de Burap 2023 in de VV van 28 september 2023;
 - c. de Programmabegroting 2024 en de Meerjarenraming 2025 t/m 2028 in de VV van 30 november 2023.
2. Af te wijken van art. 4 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 door geen kadernota uit te brengen.

Onderwerp Bestuurlijke P&C-kalender 2023
Versienummer 1
Dossiernummer 2653
D&H datum dinsdag 15 november 2022
Wijze agenderen Openbaar

1) Het gevraagde besluit

1. De bijlage Bestuurlijke P&C-kalender 2023 vast te stellen en uit te voeren door het agenderen van de behandeling van:
- a. de Jaarstukken 2022 in de VV van 1 juni 2023
 - b. de Burap 2023 in de VV van 28 september 2023;
 - c. de Programmabegroting 2024 en de Meerjarenraming 2025 t/m 2028 in de VV van 30 november 2023.
2. Af te wijken van art. 4 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 door geen kadernota uit te brengen.

2) Aanleiding

De bestuurlijke P&C-kalender wordt conform de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland 2017 jaarlijks door de VV vastgesteld.

3) Beoogd effect

Een door de VV vastgestelde bestuurlijke P&C-kalender 2023 met daarin beschreven uit welke P&C-producten de P&C-cyclus bestaat en de jaarplanning van de P&C-producten.

4) Kernboodschap

De P&C kalender 2023 bevat de P&C-producten: de Jaarstukken 2022 (VV 1 juni 2023), de Begroting 2024 (VV 30 november 2023) en de Bestuursrapportage (Burap) 2023 (VV 28 september 2023).

5) Historie – eerdere besluitvorming

De bestuurlijke P&C-kalender wordt conform de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland 2017 jaarlijks door de VV vastgesteld. Het uitgangspunt bij de totstandkoming van de bestuurlijke P&C-kalender is de door D&H vastgestelde Jaarkalender bestuursvergaderingen 2023 (D&H 5juli 2022).

6) Regelgeving en Beleid

De bestuurlijke P&C-kalender 2023 is opgesteld met inachtneming van de nationale en provinciale kaders (Waterschapswet, Waterschapsbesluit en het kaderstellende beleid van Delfland (Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie).

7) Financiën

N.v.t.

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

Dossiernummer: 2653

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Over de P&C-producten wordt, als zij nieuwsaarde hebben, actief gecommuniceerd. Een aantal momenten in de P&C-kalender biedt kansen om te laten weten wat de ambities van Delfland zijn en wat we doen voor het belastinggeld.

Uit ervaring weten we dat persberichten bij het presenteren van de begroting voor D&H en de tariefvaststelling door de VV interessant zijn. Op onze website richten we een digitale begroting in en een pagina over de tarieven. De overige momenten uit de P&C-kalender beperken we tot berichten op het samenwerkingsportaal voor de interne organisatie.

De communicatie over de financiën van Delfland vullen we aan met een belastingflyer die de RBG voor ons verspreidt bij de belastingaanslag.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling door de VV wordt de P&C-kalender 2023 ter informatie toegezonden aan de Rekeningcommissie.

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd de bestuurlijke P&C-kalender 2023 vast te stellen.

15) Toelichting

In 2023 wordt er in verband met de waterschapsverkiezingen geen kadernota opgesteld. Het nieuwe college heeft de mogelijkheid om een kaderbrief op te stellen waarin kaders voor de begroting 2024 worden meegegeven op basis van het akkoord dat na de verkiezingen gesloten wordt.

Conform de door D&H op 5 juli jl. vastgestelde jaarkalender bestuursvergaderingen zou de Bestuursrapportage 2023 in de VV van 12 oktober 2023 vastgesteld worden. Dit is niet wenselijk omdat de zeggingskracht van de Bestuursrapportage 2023 met peildatum 31 juli 2023 in oktober gering is en weinig mogelijkheid biedt tot bijsturen. Daarnaast zijn de uitkomsten uit de Bestuursrapportage input voor het Begrotingsproces 2024 dat gedeeltelijk parallel loopt met het Burap proces. Om die reden wordt voorgesteld tot het instemmen met een additionele VV, P&C-commissie en D&H vergadering voor een eerdere behandeling van de Bestuursrapportage 2023.

16) Bijlagen

1. Bestuurlijke P&C-kalender 2023

Onderwerp Bestuurlijke P&C-kalender 2023
Dossiernummer 2653

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 15 november 2022,
dossiernummer 2653;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur Financiën en Organisatie, 6 december 2022.

Overwegende dat:

het doel van de P&C-cyclus is:

alle voor Delfland relevante informatie rond de P&C-cyclus zodanig weer te geven dat de P&C-producten efficiënt en rechtmatig worden samengesteld, waarmee een belangrijke basis wordt gelegd voor het in control blijven van de organisatie door het bestuur.

Gelet op:

artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

Gevraagd besluit VV:

1. De bijlage Bestuurlijke P&C-kalender 2023 vast te stellen en uit te voeren door het agenderen van de behandeling van:

- a. de Jaarstukken 2022 in de VV van 1 juni 2023
- b. de Burap 2023 in de VV van 28 september 2023;
- c. de Programmabegroting 2024 en de Meerjarenraming 2025 t/m 2028 in de VV van 30 november 2023.

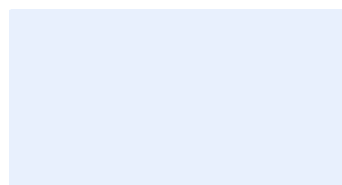
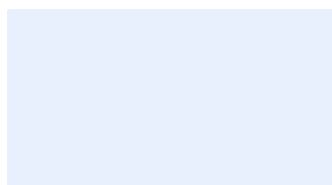
2. Af te wijken van art. 4 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Hoogheemraadschap van Delfland 2017 door geen kadernota uit te brengen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 22 december 2022.

De verenigde vergadering voornoemd,

de Secretaris,

de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 2653

Bestuurlijke P & C -kalender 2023

Inleiding

Voor u ligt de beschrijving van de bestuurlijke P&C-kalender 2023. Hierin worden doel, planning en inhoud van de producten uit de P&C-cyclus 2023 beschreven.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1, 'De P&C-cyclus op concernniveau', worden de P&C-producten toegelicht. Hoofdstuk 2 gaat in op de planning van de P&C-cyclus en tot slot is in de bijlage de P&C- kalender 2023 opgenomen.

1. De P&C-cyclus op concernniveau

Conform de Verordening beleids- en verantwoordingfunctie Delfland stelt de VV, aanvullend op de wet en regelgeving, de onderdelen vast van de beleids- en verantwoordingscyclus voor het begrotingsjaar, de periode van de meerjarenraming en op welk moment in het jaar de onderdelen daarvan aan haar moeten worden aangebonden ter vaststelling.

1.1 Waterbeheerprogramma 6

Het vertrekpunt voor de totstandkoming van de P&C-producten is het waterbeheerprogramma (WBP). Het WBP is het kader voor alle activiteiten van Delfland. Hierin zijn voor een periode van 6 jaar de doelstellingen van Delfland vastgelegd en wordt op hoofdlijnen beschreven wat daarvoor moet worden gedaan. Het WBP houdt rekening met de Europese richtlijnen en de integrale plannen van het rijk en de provincie. Het WBP6 (2022-2027) is door de VV vastgesteld in maart 2022.

1.2 Kadernota

In 2023 wordt er in verband met de waterschapsverkiezingen geen Kadernota opgesteld. Het nieuwe college heeft de mogelijkheid om een Kaderbrief 2023 op te stellen waarin kaders voor de begroting 2024 worden meegegeven op basis van het akkoord dat na de verkiezingen gesloten wordt.

1.3 Programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2028

Doel

In de Programmabegroting 2024 stelt de VV de financiële en inhoudelijke kaders vast waarbinnen het college het komende begrotingsjaar moet opereren: welke doelen Delfland dat jaar wil bereiken en de beleidsmatige en financiële kaders daarvoor. Bijgevoegd bij de begroting is een doorkijk in de vorm van de Meerjarenraming 2025-2028.

Inhoud

De Programmabegroting 2024 is de uitwerking van het WBP 6 en de eventuele Kaderbrief 2023 in concrete doelen en prestatie-indicatoren per programmalijn en de bijbehorende (financiële)middelen.

De Programmabegroting 2024 bestaat uit de bestuurlijke programmabegroting waarin, naast lopende zaken, nieuwe ontwikkelingen en beleid (uit de Kaderbrief) zijn opgenomen.

De Meerjarenraming 2025-2028 bevat de meerjarige¹ doorkijk en is primair van belang voor de kostenontwikkeling, de financieringsonderbouwing en de tariefstelling.

Het Waterschapsbesluit schrijft voor wat ten minste in de begroting en meerjarenraming opgenomen moet worden.²

Planning

De VV stelt de Programmabegroting 2024 vast op 30 november 2023.

1.4 Bestuursrapportage 2023 en Jaarstukken 2022

1.4.1 Bestuursrapportage

¹WS-wet art 100: ten minste 3 op het begrotingsjaar volgende jaren

²WS- besluit artikel 4.7 en 4.8 omschrijft de minimale vereisten aan de inhoud van de toelichting in de MJR; artikel 4.9 t/m 4.25 die voor de indeling en toelichting in de begroting.

Doel

In de Bestuursrapportage ('Burap') rapporteert het college aan de VV over de voortgang per programma op het gebied van doelrealisatie (voortgang op prestatie-indicatoren), exploitatie- en investeringsbudgetten. Ook wordt gerapporteerd over de in de begroting 2023 opgenomen risico's en beheersmaatregelen. De VV kan bijsturen door te beslissen over wijzigingen, al dan niet door het college voorgesteld, van de lopende begroting en (indien van toepassing) over structurele begrotingswijzigingen volgend uit structurele jaarrekeningeffecten. De Burap wordt door de VV vastgesteld, waarmee voorgestelde begrotingswijzigingen worden doorgevoerd.

Inhoud

Gerapporteerd wordt over afwijkingen over de periode t/m 31 juli 2023 ten opzichte van de begroting van het lopende jaar. De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden in de Burap verwerkt door middel van een prognose of een voorgestelde begrotingswijziging. Gelijktijdig met de Burap wordt ter kennisname aan de VV gerapporteerd over de investeringen waarop verzamelkredieten van toepassing zijn.

Planning

De Burap 2023 wordt in de VV van 28 september 2023 vastgesteld.

1.4.2 Jaarstukken

Doel

De jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, betreffen een verantwoording van het college aan de VV over het door het college gevoerde bestuur³, de bestede middelen en de bereikte resultaten ten opzichte van de begroting, waarbij rekening wordt gehouden met de bijstellingen bij de Burap.

De jaarrekening wordt gecontroleerd door de accountant. De accountant brengt een verslag van bevindingen uit aan het college en de VV, inzake de getrouwheid van baten en lasten en activa en passiva, inclusief een oordeel over de kwaliteit, betrouwbaarheid en rechtmatigheid.

De jaarrekening is verder van belang voor een aantal externe doelen, zoals de opgave voor de berekening van het totale EMU-saldo en CBS-statistieken.

Inhoud

De indeling van de jaarstukken volgt de indeling van de programmabegroting. In het Waterschapsbesluit zijn de wettelijke vereisten beschreven waaraan de jaarstukken moeten voldoen. De volgende hoofdonderdelen zijn te onderscheiden:

- 1) Het jaarverslag, met daarin opgenomen de programmaverantwoording en de financiële paragrafen⁴.
- 2) De jaarrekening, met daarin opgenomen de exploitatierekening, ingedeeld naar programma's, kostendragers en kosten- en opbrengstensoorten, de balans⁵ en het investeringsoverzicht.

Naast de wettelijke vereisten uit het Waterschapsbesluit wordt in de jaarstukken een subsidie overzicht opgenomen.

Planning

Het jaarverslag en de jaarrekening over 2022 worden vastgesteld in de VV van 1 juni 2023.

1.4.3 Uitgangspunten P&C-producten

In verband met de onderlinge vergelijkbaarheid van de P&C-producten wordt in principe een

³WS wet art. 103

⁴WS besluit art. 4.27 t/m 4.35

⁵ WS besluit art. 4.36 t/m 4.62

identieke indeling gevolgd. Conform hoofdstuk 4 van het Waterschapbesluit gelden de volgende uitgangspunten:

- a) Er is een programma-indeling, waarin doelen, beleid en kosten zijn weergegeven. Over de afwijkingen ten opzichte van de doelen en kosten wordt gerapporteerd.
- b) Elk programma bevat een overzicht van prestatie-indicatoren met een korte toelichting.
- c) Voor de Burap geldt dat over zowel de voortgang als de financiële afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde programmabegroting wordt gerapporteerd. Voor wat betreft de inhoud gaat het om verwachte afwijkingen op de doelen en de voortgang op de prestatie-indicatoren.

2 Planning van de P&C-cyclus 2023

De jaarstukken zijn het sluitstuk van de jaarlijkse planning- en control cyclus.

Het proces van de totstandkoming van de jaarstukken 2022 wordt eind 2022 opgestart, maar chronologisch gezien zijn de jaarstukken 2022 het eerste vast te stellen P&C-product in 2023. Na de jaarstukken 2022 volgen de Burap 2023 en de Programmabegroting 2024 en Meerjarenraming 2025-2028.

Eind 2023 start het proces van de totstandkoming van de jaarstukken 2023.

Voor de vaststelling van de Programmabegroting en de jaarstukken gelden wettelijke bepalingen. Voor de jaarstukken geldt dat het vastgestelde jaarverslag en de vastgestelde jaarrekening, inclusief besluit, uiterlijk 15 juli van het volgende jaar aan de toezichthouder (de provincie) moeten zijn aangeboden⁶.

De datum van vaststelling van de Programmabegroting 2024 door de VV wordt bepaald door de vereisten uit de Waterschapwet⁷ ten aanzien van aanlevering bij de provincie en het tijdig ingericht zijn van de administratie voor het nieuwe boekjaar. De begroting 2024 moet voor 1 december 2023 aan de toezichthouder zijn aangeboden.

De planning van de bestuurlijke behandeling van de P&C-producten is in bijlage 1 schematisch weergegeven. Met het realiseren van deze planning voldoet Delfland aan de wettelijke bepalingen en de wens van de VV om per vergadering slechts 1 P&C-product te behandelen.

⁶WS- wet art. 107: het DB zendt de vastgestelde jaarrekening en het jaarverslag binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli aan GS van de provincie

⁷ WS-wet art 101: het DB zendt de begroting binnen 2 weken na vaststelling, en uiterlijk 1 december aan GS van de provincie

Hoogheemraadschap
Delfland

P&C kalender Delfland 2023

[illegible]

Motie bestuurskracht Delfland 2023 en verder

Constaterende dat:

- De maatschappelijke opgaven rond klimaat, natuur en woningbouw ruimte vragen en druk zetten op water en bodem: water en bodem dienen sturend te zijn om ernstige ongelukken op de langere termijn te voorkomen. De prikkels voor gemeenten en provincies staan niet in de richting "ruimte voor water", maar op "bouwen".
- Mensen zijn meer en meer bewust van het belang van waterschappen in het licht van de klimaatverandering. Van waterschappen wordt verwacht dat zij assertief invulling geven aan hun taak: het uitvoeren van het waterbeheer, maar ook het bestuurlijk staan voor dit aspect.
- De Waterschapswet de verhouding tot provincie en Rijk regelt als het gaat om financiële verhoudingen, interbestuurlijk toezicht, gezamenlijk overleg en standpunten bij lokaal, provinciaal en nationaal belang. Waarbij provincies de grondwettelijk ingekaderde bevoegdheid hebben tot het opheffen en het instellen van waterschappen, tot regeling van hun gebied, taken, inrichting, samenstelling van hun bestuur en tot de verdere reglementering van waterschappen.
- Er veel punten in het omgevings-, water- en waterschapsrecht zijn, waarbij de belangen van provincie, Rijk en waterschappen elkaar raken als het gaat om ruimtelijke ordening, water- en wegbeheer en afvoer- en vasthouden van water. Echter, juist waterschappen hebben het primaire doel en de instrumenten om volledig het waterbelang te dienen. Water is een randvoorwaarde.
- De afspraken van het Bestuursakkoord Water 2011-2021 zijn verlopen.¹ Minder bestuurlijke drukte, heldere verantwoordelijkheden, slim en kosteneffectief samenwerken stonden centraal in deze afspraken. Juist binnen de context van de Omgevingswet met de integrale afweging als uitgangspunt is dit actueler dan ooit! Zeker als waterbeheer een gezamenlijke opgave is en verantwoordelijkheden soms diffuus of vrij in te vullen.²

Overwegende dat:

- De positionering van waterschappen in Nederland onvoldoende assertief is. Er moet niet meer over waterschappen worden gepraat maar met waterschappen; met name als het gaat om nieuwe beleidsvoornemens van medeoverheden. Bij het waterschap ligt de expertise en de onverdeelde aandacht voor het watersysteem.
- Op 25 november jl. is een nieuwe Kamerbrief van de Minister van IenW 'water en bodem sturend' uitgekomen waarin een nieuwe nationale strategie werd toegezegd (oplevering najaar 2023). Die handschoen moet worden opgepakt.³

Roept het college op om:

- Om de gesprekken met GS, de UvW, het Rijk en de Zuid-Hollandse waterschappen en andere belangrijke partijen te intensiveren en de eigenstandige regulerende bevoegdheden van het waterschap en samenwerking op het gebied van ruimtelijke ordening en ontwikkeling te promoten.
- Delfland moet mede bepalen aan de voorkant of en waar ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn. Water en bodem sturend!
- VV hierover regelmatig te informeren.

¹ [Bestuursakkoord Water - Helpdesk water](#)

² [Organisatie van het waterbeheer - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#) & [Integraal ofwel samenhangend werken - Aan de slag met de Omgevingswet](#) & [Beschermen van waterbelangen - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

³ [Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#) p 19, 28-31.

Categorie Bedrijven	Fractie CDA	Fractie Partij voor de Dieren
Categorie Natuurterreinen	Fractie ChristenUnie-SGP	Fractie Water Natuurlijk
Categorie Ongebouwd	Fractie Partij van de Arbeid	50PLUS